

RAPORT O STANIE GMINY MIASTA TORUŃ ZA ROK 2023

TORUŃ
MAJ 2024

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP	4
II. ZARZĄDZANIE I STRUKTURA ORGANIZACYJNA.....	4
III. 550. ROCZNICA URODZIN MIKOŁAJA KOPERNIKA.....	5
IV. FINANSE.....	5
V. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA I BUDŻET OBYWATELSKI.....	13
Konsultacje społeczne.....	13
Budżet obywatelski.....	13
Spotkania Prezydenta Miasta Torunia z mieszkańcami.....	14
Współpraca Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi.....	14
Inicjatywy lokalne.....	15
VI. DEMOGRAFIA.....	16
VII. LOKALNY RYNEK PRACY, WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, WSPÓLPRACA Z UCZELNIAMI WYŻSZYMI.....	16
Bezrobocie na lokalnym rynku pracy.....	16
Wspieranie przedsiębiorczości.....	18
Współpraca z uczelniami wyższymi.....	20
VIII. POLITYKA SPOŁECZNA, DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	23
Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością.....	24
Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.....	27
Działania na rzecz seniorów i osób niesamodzielnych.....	28
Działania na rzecz osób i rodzin, w tym posiadających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.....	29
Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3.....	29
Pieczna zastępcza.....	30
Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.....	31
Wsparcie obywateli Ukrainy.....	31
IX. OCHRONA ZDROWIA.....	34
Działalność gminnych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej.....	34
Programy prozdrowotne.....	35
Coronavirus w Toruniu w 2023 r.....	41
X. OŚWIATA I WYCHOWANIE.....	42
Toruńska oświata w liczbach.....	42
Dzieci i uczniowie niepełnosprawni w jednostkach oświatowych prowadzonych przez GMT	43
Realizacja strategii rozwoju edukacji.....	44
Funkcjonowanie placówek pracy pozaszkolnej.....	44
Programy rządowe.....	45
Inwestycje w toruńskiej oświacie.....	47
Realizacja projektów.....	47
Wyniki egzaminów zewnętrznych.....	48
Stypendia dla uczniów.....	49
XI. BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY.....	50
XII. MIESZKALNICTWO.....	51
Program "Mieszkanie plus"	53
XIII. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO.....	53
Jakość powietrza.....	53
Hałas.....	57
Pola elektromagnetyczne.....	59
Adaptacja do zmian klimatu.....	59

Wody powierzchniowe.....	60
Zagrożenie powodziowe.....	60
Mała retencja.....	61
Wyroby zawierające azbest.....	61
Tereny zieleni.....	62
Zwierzęta bezdomne.....	65
XIV. KUTURA, OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I TURYSTYKA.....	66
Strategia Rozwoju Kultury Miasta Torunia do roku 2030.....	66
Muzeum Okręgowe w Toruniu.....	66
Teatr “Baj Pomorski”.....	67
Toruńska Orkiestra Symfoniczna.....	67
Centrum Sztuki Współczesnej.....	68
Centrum Kultury Dwór Artusa.....	68
Toruńska Agenda Kulturalna.....	69
Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy.....	70
Europejskie Centrum Filmowe Camerimage.....	70
Centrum Kulturalno-Kongresowe Jordanki.....	71
Starania miasta Torunia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029.....	71
Wydarzenia kulturalne.....	71
Ochrona dziedzictwa kulturowego.....	73
Turystyka.....	74
XV. PROMOCJA I WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA.....	75
Najważniejsze działania i wydarzenia promocyjne w 2023 r.	75
Współpraca międzynarodowa.....	78
XVI. SPORT I REKREACJA.....	80
Miejska baza sportowa.....	80
Rozwój sportu.....	80
Upowszechnianie kultury fizycznej i rekreacji.....	81
Stypendia i nagrody sportowe.....	82
Sport szkolny.....	83
XVII. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	83
Infrastruktura drogowa.....	83
Gospodarka odpadami.....	86
Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.....	87
Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe – aktualizacja założeń.....	87
Transport publiczny.....	88
Informatyzacja.....	89
XVIII. REWITALIZACJA I ROZWÓJ MIASTA.....	90
Program rewitalizacji.....	90
Komitet Rewitalizacji.....	91
Działania w obszarze Centrum Miasta (TCM).....	92
Wdrażanie „Strategii rozwoju miasta Torunia”.....	93
XIX. WYBORY DO PARLAMENTU RP 2023.....	95
XX. REALIZACJA UCHWAŁ RMT podjętych w 2023 r.	96
XX. WYKAZ DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH, PLANÓW I PROGRAMÓW OBOWIĄZUJĄCYCH W GMT w 2023 r.	107

I. WSTĘP

Obowiązek przygotowania „Raportu o stanie gminy za 2023 rok” wynika z art. 28 aa ustawy o samorządzie gminnym. Rada Miasta Torunia, uchwałą nr 57/19 z 7 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy, wyznaczyła obszary działalności Gminy Miasta Toruń, z których w szczególności powinien być składany doroczny raport o stanie gminy:

- 1) zarządzanie i struktura organizacyjna,
- 2) finanse,
- 3) partycypacja społeczna i budżet obywatelski,
- 4) demografia,
- 5) lokalny rynek pracy, współpraca z uczelniami wyższymi,
- 6) polityka społeczna i działania na rzecz rodziny, seniorów i osób niepełnosprawnych,
- 7) ochrona zdrowia,
- 8) oświata i wychowanie,
- 9) bezpieczeństwo i porządek publiczny,
- 10) mieszkalnictwo,
- 11) ochrona środowiska naturalnego,
- 12) kultura, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka,
- 13) sport i rekreacja,
- 14) infrastruktura techniczna.

Niniejsze opracowanie stanowi syntetyczną informację o działaniach, jakie Gmina Miasta Toruń realizowała w 2023 roku w najważniejszych obszarach funkcjonowania miasta.

II. ZARZĄDZANIE I STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Organami Gminy Miasta Toruń jest Rada Miasta Torunia, składająca się z 25 radnych oraz Prezydent Miasta Torunia. Rada, będąca organem stanowiącym, pełni funkcję uchwałodawczą oraz kontrolną. Kontroluje działalność prezydenta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy, poprzez powołaną w tym celu Komisję Rewizyjną. Rozpatruje również skargi na działania prezydenta oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, a także wnioski i petycje składane przez mieszkańców miasta (Komisja Skarg, Wniosków i Petycji). Ponadto, Rada na kadencję 2018-2023 powołała 7 innych Komisji, którym zostały przypisane konkretne zakresy zadań, tj. Komisja Rozwoju Miasta; Komisja Kultury, Turystyki i Promocji; Komisja Oświaty i Sportu; Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego; Komisja Zdrowia i Rodziny; Komisja Gospodarki Komunalnej oraz Komisja Budżetu. Kadencja władz samorządowych została wydłużona do 30.04.2024 r.

Toruń jest podzielony na trzynaście okręgów - jednostek pomocniczych gminy, w których mogą być powoływane Rady Okręgów. VI kadencja rad obejmuje lata 2021-2026 (Rada Okręgu Rubinkowo – od 2022 r.), które funkcjonują w następujących jednostkach pomocniczych - Okręg: nr 1 - Podgórz, nr 2 - Stawki, nr 3 - Rudak, nr 4 - Czerniewice, nr 5 - Kaszczorek, nr 6 - Bielawy-Grębocin, nr 7 - Skarpa, nr 8 – Rubinkowo, nr 9 - Jakubskie-Mokre, nr 10 - Wrzosa, nr 11 - Chełmiński nr 12 - Staromiejskie, nr 13 - Bydgoskie. W BIP UMT, w zakładce „Rady Okręgów” publikowane są dane dotyczące składów poszczególnych rad, danych adresowych (w tym mailowych) oraz terminów spotkań, a także aktualności dotyczące ich działalności, zamieszczane w dedykowanym „Sewisie internetowym rad okręgów”.

W lutym 2023 r. odbyły się wybory do Młodzieżowej Rady Miasta na kadencję 2023 – 2024. Wyłoniły one pełny skład gremium, tj. 25 radnych – uczniów toruńskich szkół ponadpodstawowych (nie starszych niż 19 lat), zamieszkałych w Toruniu. Rada sprawuje funkcję doradczą dla Rady Miasta Torunia, przede wszystkim w zakresie edukacji. W dniu

13.03.2023 r. odbyło się pierwsze posiedzenie rady, która wybrała jej przewodniczącym – Huberta Maciejewskiego z IV LO. Rada obradowała w 2023 r. sześciokrotnie. Informacje dotyczące prac Młodzieżowej Rady Miasta, w tym przyjmowane przez nią dokumenty, w postaci m.in. uchwał, publikowane są w BIP UMT, w dedykowanej zakładce.

Prezydent, stanowiący władzę wykonawczą, reprezentuje miasto na zewnątrz, jest odpowiedzialny za realizację uchwał Rady Miasta oraz zadań przypisanych dla miasta, zgodnie ze statutem Gminy oraz przepisami prawa. Działalność Prezydenta w 2023 r. wspomagana była przez trzech Zastępców, Skarbnika Miasta oraz Sekretarza Miasta.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. zadania Gminy realizowane były przez: Urząd Miasta Torunia, 90 jednostek budżetowych, 2 zakłady budżetowe, 8 instytucji kultury, 3 samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, 4 jednostki powiatowej administracji zespolonej (wykaz jednostek – załącznik nr 3 do Regulaminu Organizacyjnego UMT, Zarządzenie PMT nr 378/2013 z dnia 30 października 2013 r. z późn. zm.). Ponadto, Gmina posiada 100% udziałów w 7 spółkach prawa handlowego (Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o., Miejski Zakład Komunikacji w Toruniu Sp. z o.o., Toruńskie Wodociągi Sp. o.o., Toruńskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., CKK Jordanki Sp. z o.o., Urbitor Sp. z o.o., Toruńska Infrastruktura Sportowa Sp. z o.o.) oraz jest kapitałowo zaangażowana w 6 spółkach (Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o., Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., PGE Toruń S.A., Port Lotniczy Bydgoszcz S.A., KS Toruń Hokejowa S.A., Społeczna Incjatywa Mieszkaniowa „KZN Toruński” sp. z o.o.).

III. 550. ROCZNICA URODZIN MIKOŁAJA KOPERNIKA

Przypadająca 19 lutego 2023 r. 550. rocznica urodzin Mikołaja Kopernika była historycznym wydarzeniem, nie tylko w skali toruńskiej, ale również w wymiarze ogólnopolskim i międzynarodowym. Postać najwybitniejszego torunianina oraz jego wielopłaszczyznowe dokonania były motywem przewodnim wydarzeń organizowanych przez cały rok jubileuszowy. Dzięki staraniom władz Torunia, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Towarzystwa Naukowego w Toruniu oraz Towarzystwa Miłośników Torunia, Senat Rzeczypospolitej Polskiej jednogłośnie podjął uchwałę ustanawiającą rok 2023 Rokiem Mikołaja Kopernika. Trzon toruńskich wydarzeń rocznicowych w roku sprawozdawczym stanowiły m.in. uroczysta sesja Rady Miasta Torunia w dniu 16 lutego, Światowy Kongres Kopernikański z inauguracją 19 lutego oraz częścią naukową w dniach 12-15 września, Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Mikołaju Koperniku, czerwcowy Zlot Szkół Kopernikańskich, 43. Międzynarodowy Zjazd Miast Nowej Hany, dwie wystawy przygotowane przez Muzeum Okręgowe w Toruniu: „Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania... Wokół De revolutionibus” i „Misterium Słońca. Kopernik, syn Renesansu” oraz koncert Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej w Arenie Toruń „Muzyka i Kosmos”. Ponadto, w roku jubileuszowym, słynny portret Mikołaja Kopernika, eksponowany w Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego, zyskał nowe zabezpieczenie oraz został w sposób szczególnie wyróżniony na tle innych dzieł.

Szczegółowe informacje dotyczące obchodów jubileuszu w 2023 r. zostały uwzględnione w danych sprawozdawczych w ramach obszarów działalności Gminy Miasta Toruń, które obejmuje niniejszy Raport.

IV. FINANSE

Gospodarka finansowa Gminy prowadzona jest zgodnie z zasadami ustawy o finansach publicznych, a podstawowymi dokumentami planistycznymi w tym zakresie są przyjmowane przez Radę Miasta Torunia w formie uchwał: roczny plan, tj. budżet miasta oraz wieloletnia prognoza finansowa. Źródła dochodów budżetu miasta, determinujące możliwości wydatkowe, określa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W strukturze dochodów wyodrębnić można dochody bieżące i majątkowe. W dochodach bieżących największy udział mają środki transferowane z budżetu państwa, w dalszej kolejności dochody pozyskiwane przez Gminę z podatków i opłat pobieranych od mieszkańców i przedsiębiorstw działających na terenie miasta. Dochody majątkowe to wpływy pochodzące ze sprzedaży majątku i pozyskane przez miasto dotacje na dofinansowanie inwestycji, w tym ze środków budżetu państwa oraz Unii Europejskiej. Całość dochodów majątkowych przeznaczana jest na inwestycje. Dochody bieżące służą finansowaniu bieżącej działalności miasta. Zaznaczyć należy, że dotacje i subwencje, otrzymane z budżetu państwa, są środkami celowymi, tzn. w pełnej wysokości przeznaczone są na zadania, których realizacja nałożona jest na samorząd ustawami lub wydanymi na ich podstawie rozporządzeniami odpowiednich ministrów.

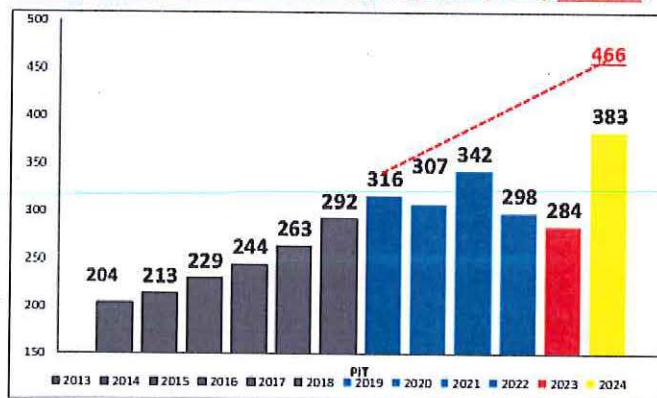
Projekt budżetu miasta na rok 2023 r. został przygotowany w okresie dynamicznych zmian zachodzących w światowej i krajowej gospodarce oraz polskim systemie prawnym. Kryzys energetyczny i uchodźczy będący efektem agresji Rosji na Ukrainę, postępująca inflacja, nie notowany dotąd wzrost stóp procentowych i cen nośników energii w połączeniu z innymi czynnikami makroekonomicznymi, powodowały istotne ryzyko błędu wszelkich założeń przyjętych do opracowania dokumentów planistycznych.

W roku 2023 dochody jednostek samorządu terytorialnego, w tym Torunia po raz kolejny zostały uszczuplone na skutek rozpoczętej w roku 2019 reformy systemu podatkowego. W ramach II etapu reformy nazywanej „Polskim Ładem” z dniem 1.01.2022 r. nastąpiło zwiększenie kwoty wolnej od podatku i podniesienie pierwszego progu podatkowego.

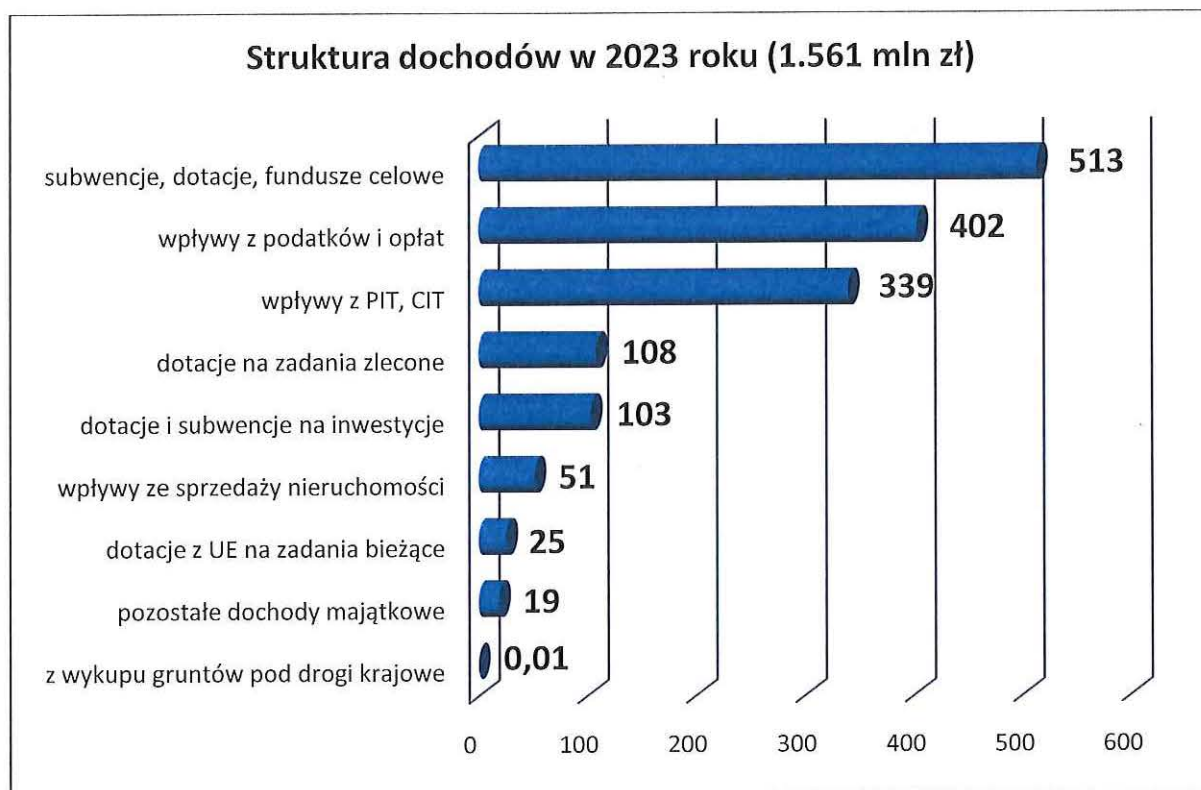
W konsekwencji tych zmian ustawą z dnia 14.10. 2021 roku w sprawie zmiany ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 1927) wprowadzono odmienny sposób przekazywania środków z budżetu państwa tytułem udziału gmin, powiatów i województw we wpływach z podatku PIT i CIT. Udział w rzeczywistych wpływach od roku 2022 zastąpiono udziałem w prognozowanych wpływach - ustalanych przez ministra właściwego ds. finansów, wg stanu na dzień 10 sierpnia roku bazowego. Ustawa wprowadziła mechanizm korekty tych dochodów po upływie dwóch lat w celu dostosowania dochodów jednostek samorządu terytorialnego do rzeczywistych wpływów do budżetu państwa. Takie same zasady przyjęto do przekazywania samorządom dochodów z udziału w podatku CIT. Ta sama ustawa wprowadziła od roku 2023 nowe źródło wsparcia samorządów w postaci subwencji rozwojowej. Z dniem 1.07.2022 r. nastąpiły kolejne zmiany w ustawie o w podatku dochodowym od osób fizycznych polegające na obniżeniu podstawowej stawki podatku z 17% do 12%, które wpłynęły na zmniejszenie prognozowanych wpływów miasta z podatku PIT na rok 2023.

Zmiany w ustawach: o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o dochodach jednostek samorządu terytorialnego a wpływy miasta z udziałów w PIT

Szacowana kwota ubytku dochodów: min. 300 mln zł. Łączna kwota rekompensat z budżetu państwa: 139 mln zł (z tego: w r. 2021 47,6 mln zł, w r. 2022 41,6 mln, w r. 2023 49,3 mln zł), ubytek dochodów uwzględniając rekompensaty: 161 mln zł.

Dochody budżetu Miasta w 2023 roku wyniosły 1.560.849.954 zł, a ich realizacja stanowiła 100,79% planu wynoszącego 1.548.540.522 zł. W strukturze dochodów znaczący udział odgrywiają dochody bieżące, które w 2023 roku zostały wykonane na poziomie 1.387.387.190zł, tj. w 100,92% w stosunku do planu wynoszącego 1.374.794.195zł. Dochody majątkowe Miasta Toruń w 2023 roku zostały wykonane na poziomie 173.462.763 zł, tj. w 99,84% w stosunku do planu wynoszącego 173.746.327 zł.

Analiza poziomu dochodów za lata poprzednie wskazuje, że udział dochodów rozporządzalnych w dochodach ogółem wynosił w latach 2020-2021: 38%, w roku 2022: 41%, natomiast w roku 2023 ponownie: 38%. Kwota dochodów ogółem miasta w okresie od roku 2020 do 2023 wzrosła o 122 mln zł, w grupie dochodów rozporządzalnych wzrost ten wyniósł 63 mln zł.

Dochody z podatku PIT i CIT zostały zaplanowane w budżecie na poziomie odpowiednio: 283.497 tys. zł i 55.648 tys. zł, na podstawie informacji Ministra Finansów z dnia 13.10.2022 r. o przekazaniu Gminie Miasta Toruń dodatkowych środków na rok 2023 z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i zostały wykonane w 100%.

Dochody własne z tytułu subwencji i dotacji zaplanowano na początek roku w łącznej kwocie 407.087 tys. zł. W ciągu roku ogólny plan w tej grupie dochodów zwiększono łącznie o 106.670 tys. zł, ostateczny plan ustalony w kwocie 513.757 tys. zł wykonano w wysokości 512.594 tys. zł, co stanowi 100% planu.

Struktura dochodów w latach 2020-2023 w tys. zł.

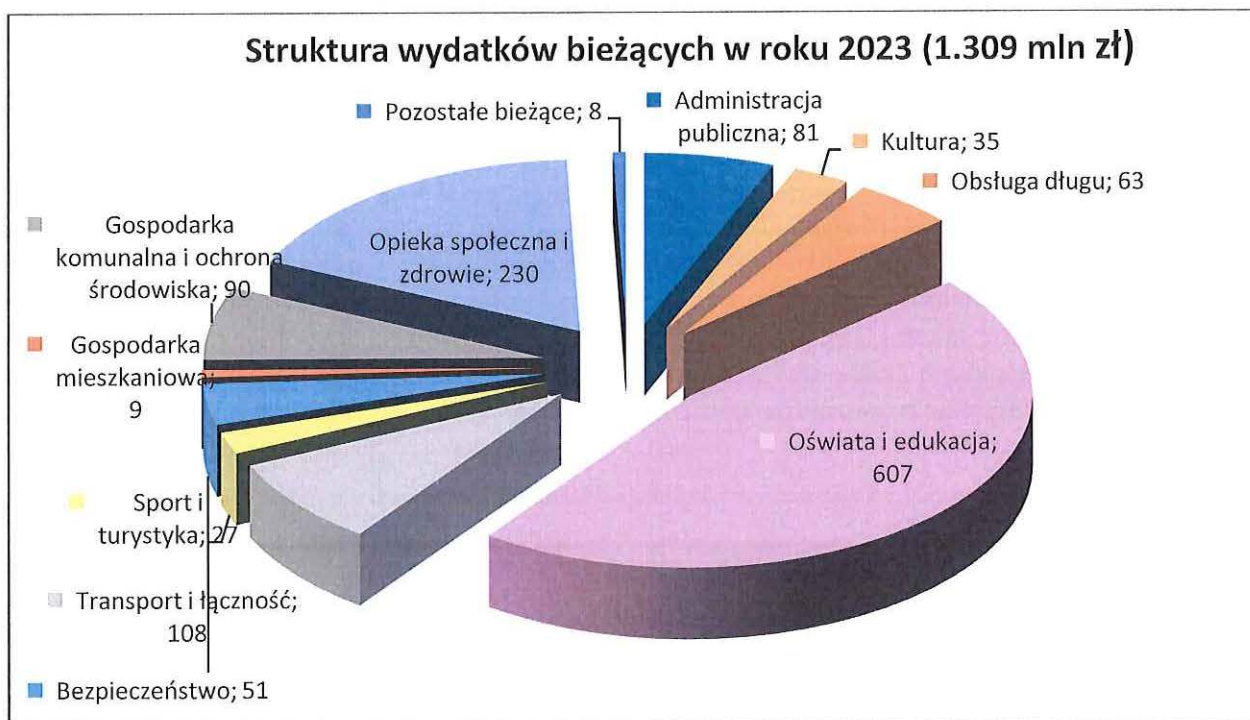
lp	źródła dochodów	2020	2021	2022	plan 31.12.2023	2023	dynamika 2023/2020
1	2	4	5	7	6	7	8
I	Środki celowe razem, w tym:	909 744	920 942	886 766	968 497	968 977	107%
1	dochody majątkowe, w tym:	182 110	120 047	140 804	173 650	173 391	95%
a	środki na inwestycje	116 920	55 696	89 822	104 846	103 230	88%
b	sprzedaż majątku, przekształcenia, inne	65 190	64 351	50 982	68 804	70 161	108%
2	dotacje i subwencje, w tym:	637 436	696 252	624 545	661 626	653 706	103%
a	dotacje i subwencje celowe z budżetu państwa	320 851	321 539	278 476	200 069	198 546	62%
b	uzupełnienie subwencji ogólnej		47 717	53	54 679	54 679	
c	subwencja oświatowa i wpłaty za przedszkola	291 484	303 669	321 967	374 080	375 069	129%
d	dotacje z UE na projekty "miękkie"	25 101	23 327	24 049	32 798	25 412	101%
3	opłaty lokalne na pokrycie kosztów usług samorządu, w tym:	90 198	104 643	121 417	133 221	141 880	157%
a	opłata za zagospodarowanie odpadów	21 990	29 717	29 826	35 900	35 743	163%
b	sprzedaż biletów komunikacji miejskiej	25 170	27 169	33 802	36 000	39 141	156%
c	opłaty za zajęcie pasa drogowego, za pobyt w żłobkach, dps, zezwolenia na sprzedaż alkoholu, mandaty Straży Miejskiej, dochody OIT, Ogrodu Zoobot, itp	43 038	47 757	57 789	61 321	66 996	156%
II	dochody rozporządzalne	529 280	604 345	608 956	580 044	591 853	112%
a	PIT	306 847	342 287	339 220	283 497	283 497	92%
b	CIT	29 057	42 537	35 695	55 648	55 647	192%
c	podatek od nieruchomości i środków transportowych, pcc, opłata skarbową, karta podatkowa, podatek od spadków i darowizn, subwencja równoważąca	175 472	197 835	195 268	206 468	215 452	123%
d	użytkowanie wieczyste, najem, dzierżawa, dywidendy, odsetki	17 904	21 686	38 773	34 431	37 257	208%
III	dochody ogółem	1 439 024	1 525 287	1 495 722	1 548 541	1 560 830	108%

Plan wydatków budżetu miasta na rok 2023 ustalono na początek roku w łącznej wysokości 1.561.600 tys. zł. Po zmianach w trakcie roku plan został zwiększony do kwoty 1.648.541 tys. zł i został wykonany w kwocie 1.603.222 zł, tj. w 97% planu.

W strukturze wydatków budżetu miasta, podobnie jak w dochodach, wyodrębnić można wydatki bieżące i inwestycyjne. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych wydatki bieżące są związane z zapewnieniem bieżącego funkcjonowania miasta i jego jednostek organizacyjnych – finansowane mogą być wyłącznie z dochodów bieżących i dochodów ze sprzedaży majątku. Wydatki inwestycyjne finansowane mogą być z dwóch ww. źródeł, a ponadto dotacjami inwestycyjnymi, a także kredytami i pożyczkami. Polityka finansowa Torunia prowadzona jest w taki sposób, aby dochody ze sprzedaży majątku służyły jego powiększaniu, a zatem przeznaczane były na inwestycje.

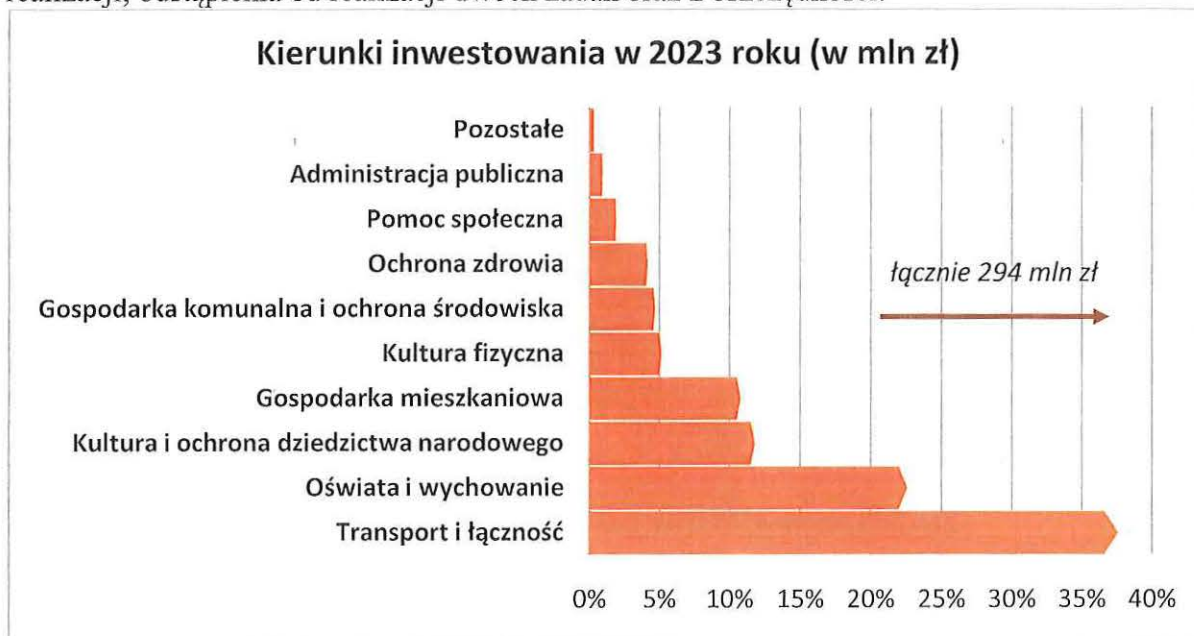
Plan wydatków bieżących miasta na rok 2023 ustalono na początek roku w kwocie 1.222.849 tys. zł. Po zmianach w ciągu roku plan ten został zwiększony do kwoty 1.349.982 tys. zł i został wykonany w kwocie 1.309.094 tys. zł.

W strukturze wydatków Torunia, wydatki bieżące stanowią ok. 82% wydatków ogółem. W wydatkach bieżących 2023 roku największy udział, gdyż aż 46% stanowiły wydatki na utrzymanie systemu oświaty i edukację, 18% zostało przeznaczone na zadania z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia, a w dalszej kolejności – na transport i łączność; gospodarkę komunalną i ochronę środowiska; utrzymanie administracji publicznej; obsługę długu, bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową; kulturę; sport oraz gospodarkę mieszkaniową. Dodatkowe dochody uzyskane w 2023 roku z tytułu subwencji rozwojowej zostały w grudniu 2023 r. za zgodą Rady Miasta przeznaczone na: dokonanie zaliczkowych płatności rekompensaty dla Miejskiego Zakładu Komunikacji w Toruniu Sp. z o.o. za świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego (25.000 tys. zł), opłacenie zobowiązań wobec ZUS i Urzędu Skarbowego, od wynagrodzeń pracowników jednostek oświatowych za miesiąc grudzień (7.812 tys. zł), na rekompensatę dla Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o. za koszty ponoszone na utrzymanie kanalizacji deszczowej (5.250 tys. zł), co pozwoliło odciążyć budżet roku 2024.

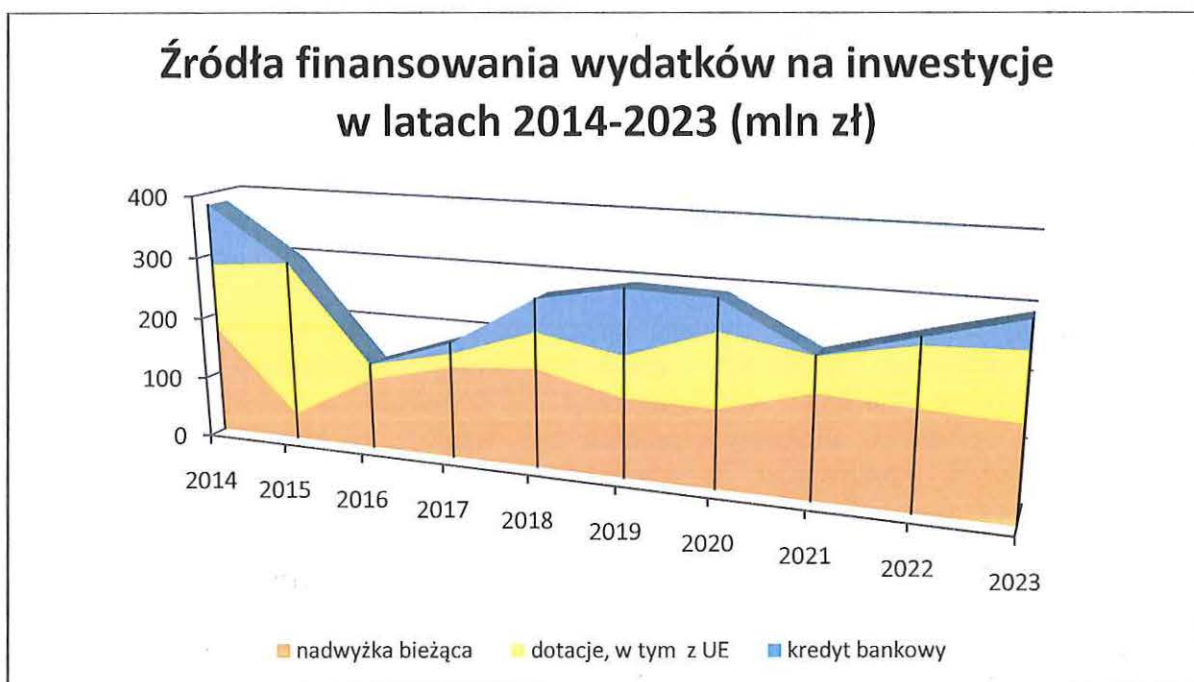

Plany inwestycyjne Torunia ustalane są w oparciu o uchwalone przez Radę Miasta *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia* określające główne kierunki rozwoju oraz o pozostałe dokumenty planistyczne i programowe opisane w niniejszym raporcie. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe polskich samorządów, w planach Torunia priorytetowo traktowane są te inwestycje, które mogą uzyskać wsparcie ze środków Unii Europejskiej lub wpisują się w programy rządowe gwarantujące dofinansowanie ze źródeł krajowych. Kwota wydatkowanych środków na inwestycje zdeterminowana jest w dużej mierze poziomem pozyskanych środków zewnętrznych na ich realizację. Od lat Toruń stara się inwestować corocznie w każdą dziedzinę życia miasta zapewniając mu tym samym zrównoważony rozwój.

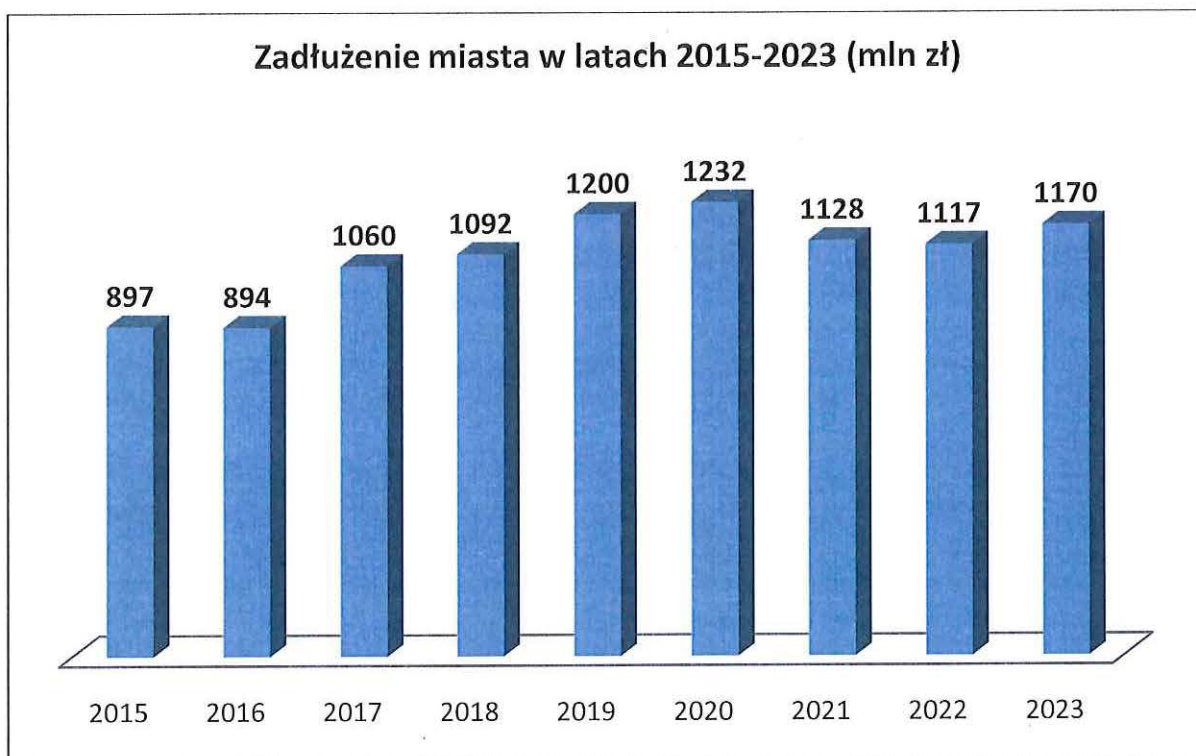
Plan wydatków na inwestycje ustalony na początek roku w kwocie 338.751 tys. zł został zmniejszony w ciągu roku do kwoty 298.463 tys. zł, tj. o 40.288 tys. zł i został zrealizowany w 98%. Zmiany w planach inwestycyjnych miasta wynikały z konieczności przesunięcia części wydatków na rok 2024, w związku z aktualizacją harmonogramów ich realizacji, odstąpienia od realizacji dwóch zadań oraz z oszczędności.

Źródłami finansowania inwestycji w Toruniu są środki własne, pozyskane dotacje krajowe i unijne oraz kredyty. Możliwość pozyskania dotacji inwestycyjnych z UE uzależniona jest od priorytetów ustalonych przez Komisję Europejską dla wspierania inwestycji w państwach członkowskich, a także od celów i programów operacyjnych na poziomie krajowym. Środki europejskie wspierają także inwestycje realizowane przez miejskie spółki, w tym przede wszystkim w zakresie rozwoju transportu publicznego.

W ciągu prezentowanych lat **kredyty bankowe** stanowiły średniorocznie ok. 14% źródeł finansowania inwestycji. Dla obniżenia kosztów ich obsługi Toruń poszukuje najtańszych źródeł zadłużenia i w tym celu skutecznie współpracuje od wielu lat z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, oferującym kredyty spłacane w okresie 25 lat z preferencyjnym oprocentowaniem. Na ogólną kwotę zadłużenia, które na koniec 2023 roku wyniosło 1.170 mln zł, z czego prawie połowa pochodziła z powyższego źródła (583 mln zł); kredyty krajowe stanowiły 524 mln zł, natomiast zadłużenie, którego spłata dokonana zostanie z wydatków, wyniosło 63 mln zł. W trakcie roku dokonano emisji obligacji na kwotę 140.000 tys. zł.

Relacja łącznej kwoty długu Miasta Torunia na koniec 2023 roku do dochodów ogółem pomniejszonych o dotacje i środki o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 ustawy o finansach publicznych, nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu wyniosła **86,65%**.

Wynikający z art. 243 ust 1. ustawy o finansach publicznych wskaźnik spłaty zobowiązań (liczony jako udział procentowy wydatków na obsługę zadłużenia w kwocie dochodów) wyniósł **9,17%** przy dopuszczalnym limicie wskaźnika ustalonym na poziomie **19,88%**.

Rating Miasta Torunia

Założenia ilościowe do prognozy: scenariusz ratingowy objął przebieg cyklu koniunkturalnego i uwzględnia presję na dochody, wydatki i na ryzyko finansowe. Opiera się na danych z lat 2019–2023 i prognozowanych wskaźnikach na lata 2024–2028.

Miasto Toruń od 2010 roku poddawane jest corocznie ocenie ratingowej. Rating, inaczej ocena ryzyka, jest wskaźnikiem pozwalającym ocenić wiarygodność kredytową ocenianego podmiotu czy instytucji, a także ryzyko związane z różnymi instrumentami finansowymi. Ocena wystawiana przez agencje ratingowe ma specjalną skalę składającą się z kombinacji kilku liter, cyfr i znaków plus lub minus, podwyższających lub obniżających konkretną ocenę. Wiele instytucji międzynarodowych, w tym banki, opiera swe decyzje na opinii agencji ratingowych i ich ocenach.

W dniu 26 kwietnia 2024 międzynarodowa agencja ratingowa Fitch Ratings opublikowała komunikat w którym poinformowała o zmianie perspektywy międzynarodowych długoterminowych ratingów Torunia dla zadłużenia w walucie zagranicznej i krajowej (Issuer Default Ratings; IDRs) z Negatywnej na Stabilną i potwierdził IDR na poziomie „BBB”. Zmiana perspektywy negatywnej (będącej konsekwencją prognozowanego wpływu reformy PIT na sytuację finansową miasta) odzwierciedla pogląd Fitch, że wskaźniki zadłużenia Torunia ustabilizują się w okresie prognozy (w latach 2024-2028) i pozostaną zgodne z obecnymi ratingami. Jednocześnie Fitch przewiduje pogorszenie wskaźnika spłaty zadłużenia w średnim okresie ze względu na utrzymujące się wysokie nakłady inwestycyjne wymagające finansowania długiem w połączeniu z oczekiwanymi stabilnymi wynikami operacyjnymi. Ocena ratingowa uwzględnia także ciągłą presję na nadwyżkę operacyjną Torunia, wynikającą z ciągłych zmian w mechanizmie finansowania jednostek samorządu terytorialnego, które rozpoczęła reforma podatkowa „Polski Ład”, jak również z utrzymującej się na wysokim poziomie inflacji.

Rating w skali krajowej Torunia został podniesiony do "AA-(pol)" z "A+(pol)" z perspektywą Stabilną. Jest to wyższa z dwóch możliwości, na które pozwalają obecne ratingi. Podniesienie ratingu odzwierciedla utrzymujące się dobre wyniki finansowe w porównaniu z krajową grupą porównawczą. Profil ryzyka Torunia oceniono jako „średni”, podobnie jak pozostałych miast ocenianych przez Fitch w Polsce. Ocena odzwierciedla pogląd Fitch, że w okresie prognozy istnieje umiarkowanie niskie ryzyko nagłego pogorszenia zdolności do obsługi zadłużenia z nadwyżki operacyjnej, które może wynikać z niższych niż spodziewane dochodów, wyższych niż oczekiwane wydatków, lub niespodziewanego wzrostu zobowiązań lub kosztów obsługi zadłużenia.

Podsumowując rok 2023 należy wskazać, że dla finansów samorządu był to kolejny trudny i pełen wyzwań rok. Rozpoczynaliśmy go mając świadomość ryzyka wzrostu cen paliw, energii, wzrostu inflacji, stóp procentowych oraz oczekiwań płacowych. Miasto przez cały rok kontynuowało działania zmierzające do oszczędnego gospodarowania energią. Był to także kolejny rok realizacji pokaźnego pakietu nowych zadań na rzecz obywateli Ukrainy (o wartości 32 mln zł), które w całości zostały sfinansowane środkami z Funduszu Pomocy. Pomimo wszystkich trudności miasto Toruń wypracowało nadwyżkę na działalności bieżącej wynoszącą 78,3 mln zł, która była wyższa od pierwotnie zaplanowanej aż o 71,7 mln zł. Ujemny wynik na działalności inwestycyjnej miasta wyniósł -120,6 mln zł i był lepszy, w stosunku do planowanego pierwotnie, o 26 mln zł na co wpłynęły przede wszystkim zmiany w harmonogramach realizacji inwestycji, rezygnacje oraz oszczędności. Wynik budżetu ogółem wyniósł statecznie -42 mln zł i było 98 mln lepszy niż planowano na początku roku.

Informację o wynikach uzyskanych na poszczególnych działalnościach miasta przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł)

L.p.	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2023 r.	Wykonanie na 31.12.2023 r.	Różnica między wykonaniem a planem na 1.01.2023 r.
1	dochody bieżące	1 229 500	1 387 387	157 887
2	wydatki bieżące	1 222 849	1 309 094	86 245
I	wynik na działalności bieżącej (1-2-3)	6 651	78 293	71 642
4	dotacje inwestycyjne	141 500	103 302	-38 198
5	wpływy ze sprzedaży nieruchomości	50 000	51 412	1 412

6	pozostałe dochody majątkowe (sprzedaż składników majątku, nakładów inwestycyjnych, odszkodowania za grunty, przekształcenie prawa użytkowania wieczystego we własność, wpływ z rachunku wydatków niewygasających)	600	18 749	18 149
7	wydatki inwestycyjne	338 751	294 128	-44 623
II	wynik na działalności inwestycyjnej (4+5+6-7)	-146 651	-120 665	25 986
III	wynik budżetu ogółem (I+II)	-140 000	-42 372	97 628

V. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA I BUDŻET OBYWATELSKI

Konsultacje społeczne

Plan konsultacji społecznych na 2023 r. został zatwierdzony przez Radę Miasta Torunia uchwałą nr 1008/23 z dnia 26 stycznia 2023 r. W roku sprawozdawanym Urząd Miasta Torunia przeprowadził łącznie 17 procesów konsultacyjnych, w tym procedurę budżetu obywatelskiego na 2024 r. oraz pilotażowe działanie partycypacyjne GREEN LAB „Rozmowy o zieleni w Toruniu”, realizowane na zlecenie gminy przez organizacje pozarządową. Tematyka konsultacji obejmowała: problematykę społeczną (4 tematy), ruch pieszy, drogowy, komunikację (3 tematy), zagospodarowanie przestrzeni (2 tematy), kulturę (2 tematy), rewitalizację (2 tematy), środowisko i ekologię (1 temat), współpracę Gminy z organizacjami pozarządowymi (1 temat), regulamin konsultacji społecznych (1 temat).

Spośród przeprowadzonych konsultacji 9 dotyczyło dokumentów programowych i projektów aktów prawnych, a 7 kwestii praktycznych, takich jak zagospodarowanie przestrzeni, ruch drogowy, zieleń w mieście, itp. Łącznie w 2023 r. w konsultacjach społecznych wzięło udział ok. 13.040 osób, z czego ok. 1.640 – w konsultacjach dokumentów programowych i projektów aktów prawnych, a ok. 11.400 – w konsultacjach dotyczących szczegółowych rozwiązań praktycznych, w tym w procedurze budżetu obywatelskiego.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji „Planu konsultacji społecznych na 2023 r.” zawiera odrębna informacja przedkładana Radzie Miasta Torunia zgodnie z procedurą.

Budżet obywatelski

Budżet obywatelski jest szczególną formą konsultacji społecznych, w których miasto zaprasza mieszkańców do składania własnych propozycji działań i zobowiązuje się wykonać zadania wybrane przez nich w głosowaniu.

W Toruniu, 2023 r. procedura odbyła się po raz jedenasty – wybrano w niej zadania, które będą zrealizowane w 2024 r. Torunianie decydowali o sposobie wydania 7.570.000 zł. Złożono 171 projektów, z czego 126 zostało poddanych pod głosowanie. Głosujący wybrali do realizacji 50 zadań (8 projektów ogólnomiejskich, 42 lokalne), które zostały wpisane do budżetu miasta na 2024 r. Liczba osób, które oddały głos w głosowaniu przeprowadzonym w roku 2023 wzrosła o 13,5% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2023 r. pierwotnie realizacji podlegało 61 projektów wybranych przez mieszkańców w głosowaniu, spośród których:

- 49 wykonano w roku budżetowym 2023
- 11 ujęto w wykazie wydatków niewygasających z terminem realizacji do 30.06.2024 r.
- 1 zadanie zostało uwzględnione w budżecie miasta na 2024 r.

Spotkania z mieszkańcami

Z uwagi na trwający do 30 czerwca 2023 r. stan zagrożenia epidemicznego spowodowanego zakażeniami SARS-CoV-2, a także dodatkowe zadania realizowane przez toruński samorząd w związku z trwającą wojną w Ukrainie coroczny cykl spotkań Prezydenta Miasta z mieszkańcami na toruńskich osiedlach w 2023 r. nie został przeprowadzony.

Współpraca Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi

Przy realizacji zadań publicznych Gmina podejmuje współpracę z organizacjami działającymi w zakresie pożytku publicznego, tj. fundacjami, stowarzyszeniami oraz klubami sportowymi i innymi podmiotami wskazanymi w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na koniec 2023 r. w Toruniu były zarejestrowane 1.402 organizacje (w 2022 – 1.347), w tym:

- fundacje zarejestrowane w KRS – 468;
- stowarzyszenia zarejestrowane w KRS – 725;
- stowarzyszenia zwykłe bez osobowości prawnej zgłoszone do ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta – 76;
- kluby sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej – 106;
- uczniowskie kluby sportowe – 27.

Status organizacji pożytku publicznego posiadało 87 organizacji. Współpraca odbywała się na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dokumentów strategicznych i programowych miasta oraz **Programu współpracy Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi w 2023 r.**, który przyjęty został uchwałą nr 972/22 RMT z dnia 17 listopada 2022 r.

Sektor NGO jest dla Gminy Miasta Toruń ważnym partnerem, realizującym wiele istotnych zadań własnych Gminy. Podstawową i najbardziej powszechną formą współpracy było zlecenie realizacji zadań publicznych, rocznych i wieloletnich, zmierzających do rozwoju miasta i poprawy jakości życia społeczności lokalnej. W 2023 r. miasto ogłosiło 55 otwartych konkursów ofert na wykonanie zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. W ramach ww. Programu na finansowanie zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe przeznaczono ponad 36,2 mln zł¹.

W 2023 r. działalność kontynuowało **Toruńskie Centrum Aktywności Lokalnej 2. Piętro**, które oferowało fundacjom i stowarzyszeniom przestrzeń do prowadzenia działalności statutowej przy zachowaniu obostrzeń sanitarnych. Mieszkańcy Torunia planujący powołanie organizacji mogli także skorzystać z adresu i zasobów „2. Piętra”, zarejestrować się pod adresem Centrum (ul. Konopnickiej 13) i prowadzić tam swoją działalność. W roku sprawozdawczym podpisane zostały 44 nowe porozumienia o współpracy z organizacjami chcącymi korzystać z tego mini inkubatora dla NGO. W 2023 r. odbyło się ponad 400 różnego rodzaju spotkań i wydarzeń. Łączna liczba godzin najmu w TCAL 2. Piętro na działania społeczne dla mieszkańców Torunia to prawie 1.500.

Prowadzona była także **Toruńska Baza Wolontariatu**, w której zarejestrowanych było łącznie prawie 30 wydarzeń lub pomiotów poszukujących wolontariuszy oraz prawie 400 wolontariuszy wyrażających gotowość do zaangażowania się w działania lokalne.

Na zlecenie miasta w 2023 r. organizacje pozarządowe prowadziły **siedem Centrów Aktywności Lokalnej**, czyli lokalnych – osiedlowych miejsc spotkań, otwartych na pomysły

¹ Szczegółowe sprawozdanie, zawierające m.in. dane liczbowe dotyczące umów, zadań, kwot przeznaczonych na zadania realizowane poprzez sektor NGO podlega zgodnie z procedurą przedłożeniu Radzie Miasta Torunia, jako odrębna informacja pt. „Sprawozdanie ze współpracy Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi w 2023 roku”. Jest ono rokrocznie publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

mieszkańców. Na ten cel przeznaczono z budżetu Gminy Miasta Toruń łącznie ponad 1 mln zł. CAL-e prowadzone były w następujących częściach miasta Torunia: Bydgoskie, Czerniewice, Na Skarpie, Stawki, Staromiejskie, Chełmińskie, Wrzosey. Proponowane przez Centra działania skierowane były do wszystkich grup wiekowych, a oferta była różnorodna (m.in. warsztaty edukacyjne, naukowe i artystyczne dla dzieci oraz młodzieży, zajęcia artystyczne i rekreacyjne dla osób dorosłych, zajęcia animacyjne i integracyjne dla seniorów).

Dodatkowo miasto wynajmowało organizacjom pozarządowym gminne lokale użytkowe na zasadach preferencyjnych, bezprzetargowo, stosując wysokie zniżki czynszu. Preferencyjny najem to zniżki w opłatach czynszowych dla NGO, w wysokości: 30%, 50% oraz 70% (w zależności od rodzaju prowadzonej działalności), z możliwością czasowej redukcji opłaty nawet do symbolicznej złotówki. Wartość udzielanych z tego tytułu zniżek rośnie z roku na rok. W 2023 r. z tego zasobu skorzystało 57 organizacji pozarządowych, a łączna kwota udzielonych obniżek czynszu wyniosła ponownie rekordową kwotę prawie 1,5 mln zł.

Szereg inicjatyw, wydarzeń, projektów NGO realizowanych jest pod patronatem Prezydenta Miasta Torunia. W 2023 r. na wniosek NGO Prezydent Miasta Torunia objął patronatem 176 wydarzeń.

Jednym z ogniw współpracy Gminy z NGO jest powoływanie zespołów konsultacyjnych i doradczych, w skład których wchodzi przedstawiciele środowiska pozarządowego. W 2023 r. powołano:

- Radę Działalności Pożytku Publicznego Miasta Torunia kadencji 2023-2025,
- Toruńską Radę Kobiet I kadencji 2023-2026,
- Radę Programową ds. wdrażania Strategii Rozwoju Turystyki dla miasta Torunia kadencji 2023-2025,
- Powiatową Radę Rynku Pracy dla Miasta Torunia kadencji 2023-2027,
- Młodzieżową Radę Miasta Torunia I kadencji 2023-2024.

Działalność kontynuowały:

- Rada Społeczna ds. Konsultacji Społecznych kadencji 2022-2023,
- Rada Seniorów Miasta Torunia kadencji 2019-2023,
- Rada Sportu kadencji 2019-2023,
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Toruniu kadencji 2020-2023,
- Rada Prezydencka kadencji 2019-2023,
- Komitet Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń kadencji 2022-2026,
- Rady Okręgów (jednostki pomocnicze Gminy) kadencji 2021-2026.

Inicjatywy lokalne

Na podstawie art. 19b ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 24 kwietnia 2003 r. mieszkańcy Torunia, lokalne społeczności oraz stowarzyszenia, organizacje pozarządowe mogą składać wnioski i ubiegać się o środki finansowe na działania budujące sąsiedzkie więzi i społeczeństwo obywatelskie. W 2023 r. zrealizowanych zostało 45 inicjatyw lokalnych na łączną kwotę prawie 130 tys. zł (10 przedsięwzięć zrealizowanych przez 7 organizacji pozarządowych oraz 35 - przez nieformalne grupy inicjatywne: np.: Festyn Osiedlowy na Rudaku; Dzień Dziecka na Letniej; Festyn organizowany przez Parafię Matki Bożej Królowej Polski przy ul. Rydygiera; Międzynarodowy Dzień Białej Laski).

W roku 2023 r. w ramach zadania zostały zrealizowane również 4 projekty (festyny) zgłoszone przez mieszkańców w ramach budżetu obywatelskiego:

- „Tu są moje Czerniewice”, „Szóste Święto Chełmińskiego Przedmieścia”,
- „Festyn rodzinny – spotkajmy się razem”, „Biesiada Rudacka – powitanie lata”.

VI. DEMOGRAFIA

Na 31.12.2023 r. w Toruniu było zameldowanych 178.253 mieszkańców, w tym 172.023 stanowiły osoby zameldowane na pobyt stały, a 6.230 zameldowane na pobyt czasowy.

W stosunku do 2022 r. ubyło 1.824 zameldowanych mieszkańców (było 180.077 osoby, w tym 173.788 zameldowane na pobyt stały i 6.289 osób zameldowanych na pobyt czasowy). Wśród mieszkańców Torunia 54% stanowią kobiety, 46% to mężczyźni.

W naszym mieście w 2023 r. zameldowało się 2.299 cudzoziemców (o 271 cudzoziemców mniej niż w 2022 r.), w tym 80 (w 2022 r. – 62) zameldowanych na pobyt stały, a 2.219 na pobyt czasowy (w 2022 r. – 2.508).

W 2023 r. 705 osób przebywało za granicą na pobyt czasowy powyżej 6 miesięcy (o 86 osób mniej niż w 2022 r.), 70 osób zgłosiło wyjazd za granicę na pobyt stały (o 2 osoby mniej niż w 2022 r.), 13 osób powróciło z zagranicy z pobytu stałego (o 6 osób mniej niż w 2022 r.), a 68 osób zgłosiło powrót z pobytu czasowego poza granicami kraju (o 33 osoby więcej niż w 2022 r.)

W 2022 roku w toruńskim Urzędzie Stanu Cywilnego sporządzono (włącznie z transkrypcjami): 2.755 (2022 r. - 2.940) aktów urodzenia, 2.636 (w 2022 r. – 2.912) aktów zgonu oraz 790 (w 2022 r. – 811) aktów małżeństw.

VII. LOKALNY RYNEK PRACY, WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, WSPÓLPRACA Z UCZELNIAMI WYŻSZYMI

Bezrobocie na lokalnym rynku pracy

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy dla Miasta Torunia zarejestrowanych było 2.778 osób bezrobotnych, w tym 1.439 kobiet (51,8%). Wskaźnik osób zarejestrowanych z prawem do zasiłku wyniósł 417 (15%) i w porównaniu z rokiem wcześniejszym odnotowano spadek o 11 osób. Po raz pierwszy zarejestrowały się 1.186 osoby (w tym 666 kobiet), po raz kolejny 4.026 (w tym 2.003 kobiety). Ponad 77,2 % stanowiły osoby ponownie rejestrujące się w Urzędzie.

Stopa bezrobocia w mieście na koniec grudnia 2023 r. wyniosła 3,1%, w województwie natomiast 7,1%. Dla porównania – na koniec 2022 r. w Toruniu było to 3,5%, w województwie 7,3%. W 2023 r. stopa bezrobocia kształtowała się na średnim poziomie 3,5% (najniższy zanotowano w październiku 2023 r. – 2,9%), z kolei w województwie wskaźnik ten wyniósł 7,2% (najniższy również w październiku 2023 r. – 6,8%). W końcu grudnia 2023 r., w PUP dla MT pozostawało łącznie 106 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Stanowiły one 3,8% ogółu zarejestrowanych (wskaźnik w stosunku do poprzedniego roku uległ zmniejszeniu o 1 punkt procentowy). W 2023 r. zarejestrowano:

- 5.212 osób (w tym 2.670 kobiet stanowiących 51,2%) – 91,3% było osobami poprzednio pracującymi,
- 336 osób w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (w tym 193 kobiety),
- 250 cudzoziemców (w tym 194 kobiety), z których 4 posiadało prawo do zasiłku.

Znaczny odsetek osób bezrobotnych w rejestrach PUP dla MT stanowiły osoby z wiodących grup (bezrobotni do 30 roku życia – 1.535 osób/w tym 850 kobiet, bezrobotni do 25 roku życia – 772 osób/w tym 383 kobiety, długotrwale bezrobotni – 1.561 osób/w tym 790 kobiet, powyżej 50 roku życia – 1008 osoby/w tym 408 kobiet, posiadające co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia lub dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia – 625 osoby/w tym 78,1% z nich stanowiły kobiety, niepełnosprawni – 355 osób/w tym 172 kobiety). Na koniec grudnia 2023r. były to 2.114 osoby, stanowiące 76% ogółu bezrobotnych. Dla porównania - na koniec 2022 r. zanotowano ich 2.618 (79,7% ogółu zarejestrowanych).

PUP dla MT w 2023 r. wydatkował środki Funduszu Pracy w wysokości 6.338 tys. zł na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Realizowano następujące działania wspierające zatrudnienie osób bezrobotnych: roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społeczne użyteczne, refundacje wyposażenia stanowiska pracy, staże. Poza tym finansowano postępowanie nostryfikacyjne, szkolenia, koszty egzaminów i uzyskania licencji, koszty studiów podyplomowych wraz ze stypendiami, koszty nostryfikacji dyplomu oraz przyznano jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Dla rodziców odbywających staż, refundowano koszty opieki nad dziećmi w wieku do lat 6. Urząd przyznawał także bony na zasiedlenie dla osób, które wyjechały do pracy ponad 80 km od miejsca zamieszkania. Urząd realizował także zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Na ten cel wydatkował ponad 842 tys. zł.

PUP dla MT podjął w 2023 r. działania, aby ułatwić mieszkańcom Torunia wejście na rynek pracy, a toruńskich przedsiębiorców wesprzeć w znalezieniu odpowiednich pracowników: zorganizował dwukrotnie Drzwi Otwarte 27 stycznia i 27 października w siedzibie urzędu; brał udział w tzw. Dniach Otwartych Funduszy Europejskich 12 maja w siedzibie urzędu pracy oraz 13 maja w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego; od maja w każdą środę realizował indywidualne konsultacje dla pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem cudzoziemców; zorganizował 11 giełd pracy dla pracodawców; w listopadzie zorganizował Kujawsko-Pomorskie Targi Pracy w Toruniu w ramach promocji Europejskiej Puli Talentów, a także dwukrotnie brał udział w targach pracy organizowanych przez OHP; 15 grudnia zorganizował dla organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością spotkanie w PUP, aby przybliżyć ofertę urzędu na rzecz tej grupy klientów oraz brał udział w wydarzeniach organizowanych przez inne instytucje oraz szkoły.

W 2023 r. zgłoszono do PUP dla MT 4.110 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej. Osoby zarejestrowane w Urzędzie otrzymały 19.569 propozycji pracy. Do osób niepełnosprawnych skierowane były 94 oferty pracy.

Ponadto, w 3.493 przypadkach pracodawcy deklarowali zatrudnienie cudzoziemców w Toruniu, z czego 2.289 powiadomień dotyczyło powierzenia wykonywania pracy obywatelom Ukrainy, na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W okresie sprawozdawczym PUP dla MT realizował jeden projekt niekonkurencyjny i dwa partnerskie konkurencyjne:

* **"Podniesienie aktywności zawodowej klientów publicznych służb zatrudnienia – PUP dla Miasta Torunia (I)"** realizowany w okresie od 01.06.2023 r. do 31.12.2024 r. w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021 – 2027. Wartość projektu wynosi prawie 5.956 tys. zł i jest w całości dofinansowany środkami EFS+ i Funduszu Pracy. Z planowanych 303 uczestników w całym projekcie, w 2023 roku zostało objętych działaniem 159 osób bezrobotnych w wieku od 18 do 60 roku życia, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Program obejmuje wsparcie w postaci staży, szkoleń, jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz bonów na zasiedlenie; celem jest efektywnepodjęcie zatrudnienia/ działalności gospodarczej przez minimum 197 osób (min. 65% ogółu uczestników projektu),

* **„Akcja Praca! - Program reintegracji w Centrum Integracji Społecznej”** realizowany był w partnerstwie PUIP dla MT z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Toruniu, liderem był CISTOR SPS. Projekt składał się z 2 elementów realizowanych równolegle: Programu Aktywności Lokalnej (PAL) – obejmującego trening kompetencji miękkich, diagnozę i specjalistyczne poradnictwo – 4 edycje oraz Programu zatrudnienia

socjalnego w istniejącym centrum integracji społecznej (CIS) dla 77 osób, składającego się z działań z zakresie reintegracji społecznej o reintegracji zawodowej. Po zakończeniu projektu osiągnięto wskaźnik efektywności zatrudnieniowej na poziomie 42,86%,

* **„Poprawa środowiska pracy i zdrowia pracowników Urzędu Miasta Torunia i Powiatowego Urzędu Pracy dla Miasta Torunia”**, realizowany wspólnie z Urzędem Miasta Torunia w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2023 r. Wartość programu wyniosła prawie 786,6 tys. zł, z czego ponad 747,2 tys. zł stanowiło dofinansowanie z EFS. W ramach projektu 193 osoby skorzystały z profilaktycznych badań i konsultacji lekarskich, zajęć fizjoterapeutycznych i rekreacyjno – sportowych oraz wzięły udział w szkoleniach z zakresu zdrowego trybu życia i pracy. Ponadto, w obu miejskich instytucjach, zostały wyposażone również w sprzęt zgodny z zasadami ergonomii miejsca pracy.

Powyższe działania wpisują się w realizację **„Programu Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy dla Miasta Torunia na lata 2021-2027”**

Wspieranie przedsiębiorczości

W ramach diagnozowania perspektywicznych kierunków prowadzenia działalności, w 2023 r. odnotowano ilość wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Toruniu: 28.797, w tym sektora publicznego - 397, sektora prywatnego – 27.775, a liczba aktywnych przedsiębiorstw wpisanych do bazy CEIDG wyniosła 18.951 (wg GUS BDL).

Wsparcie dla podmiotów gospodarczych w Toruniu w 2023 r.:

* Pracodawcy planujący zatrudnienie pracowników, mogli skorzystać ze wsparcia w postaci pomocy finansowej, realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia. Ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych sfinansowano 124 nowe stanowiska pracy oraz zorganizowano 221 staży dla osób bezrobotnych bądź poszukujących pracy z niepełnosprawnością.

Pracodawcy skorzystali także z **Krajowego Funduszu Szkoleniowego**, który stanowi wydzieloną część Funduszu Pracy, przeznaczoną na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. W 2023 r. w ramach KFS 619 osób zatrudnionych w 139 firmach podwyższyło swoje kwalifikacje zawodowe.

- Wsparcie udzielane przez Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.

W okresie sprawozdawczym udzielono 318 poręczeń (Toruń - 91). Wartość udzielonych poręczeń to prawie 14.785 tys. zł (Toruń – prawie 4.758 tys. zł), a poręczonych kredytów to prawie 28.098 tys. zł (Toruń – ponad 5.673 tys. zł). Korzystające z nich podmioty zadeklarowały utworzenie miejsc pracy w ilości: 140 (Toruń 43).

- W 2023 r. w ramach wsparcia procesu komercjalizacji badań podmiotom mającym siedzibę w Toruniu udzielono 21 patentów: 3 – instytutom badawczym, 6 – szkołom wyższym, 10 – przedstawicielom sektora gospodarki, 2 - osobom fizycznym.

- W ramach rozwoju systemu ulg, zwolnień w podatkach i opłatach, celem aktywizacji przedsiębiorczości udzielono zwolnień w podatku od nieruchomości na łączną kwotę ponad 2.387 tys. zł dla 44 podmiotów. Na bazie tych działań utworzono 10 nowych miejsc pracy oraz utrzymano 15 miejsc pracy z poprzednich lat.

Monitoring toruńskiego środowiska przedsiębiorstw oraz osób planujących /prowadzących działalność gospodarczą – działania i wydarzenia organizowane przez Centrum Wsparcia Biznesu w Toruniu w 2023 r.:

- Wydarzenia:

- warsztaty „Wsparcie na starcie” - 2 edycje, 37 uczestników;
- Targi Pracy;

- 16. edycja Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości: 5 wydarzeń, około 250 uczestników;
- szkolenie „Jak zwiększyć skuteczność reklam internetowych” w ramach programu warsztatowo – rozwojowego Google, Polskiego Funduszu Rozwoju oraz Operatora Chmury Krajowej (19 osób, w tym przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie Zespołu Staromiejskiego);
- spotkanie przedstawicieli toruńskiego otoczenia biznesu z delegacją teksańskiego obszaru metropolitalnego Bryan – College Station – wymiana informacji i form współpracy pomiędzy przedstawicielami biznesu z wiodących branż w Teksasie i Toruniu. W spotkaniu wzięło 15 przedstawicieli delegacji amerykańskiej;
- Forum Gospodarcze w ramach 43. Międzynarodowego Zjazdu Miast Nowej Hanzы w Toruniu. Tematami przewodnimi spotkania samorządowców, przedsiębiorców i naukowców z całej Europy były zrównoważony rozwój i cyfryzacja. W wydarzeniu uczestniczyło około 300 osób;
- warsztaty „Jak smakuje współczesna logistyka” dla branży logistycznej w Toruniu, w których wzięło udział 19 osób;
- spotkanie z przedsiębiorcami pn. „Odpowiedzialny Biznes w Toruniu” na WNEiZ UMK. W spotkaniu uczestniczyło 70 studentów oraz 4 przedstawicieli firm.

- **Made in Toruń**

Projekt, którego celem jest wyróżnienie znakiem „Made in Toruń” toruńskich przedsiębiorców. W 2023 roku odbyły się 2 uroczyste gale wręczenia certyfikatów „Made in Toruń”, podczas których nagrodzono 47 firm. Do 31.12.2023 r. we wszystkich 13 edycjach wyróżniono 319 przedsięwzięć biznesowych certyfikowanych znakiem „Made in Toruń”.

- **Udział w kongresach i targach**

Kongresy: Welconomy Forum in Toruń, Międzynarodowy Kongres Azjatycki, Europejski Kongres Gospodarczy w Katowicach, KREO23 Kongres Rozwoju Energetyki Odnawialnej w Toruniu;

Targi krajowe: XI Międzynarodowe Targi Transportu i Logistyki TransLogistica Poland w Warszawie, Targi Pracy w Toruniu;

Targi zagraniczne (w ramach projektu Invest in Bit City 2): Międzynarodowe Targi Innowacyjnych Technologii Przemysłowych HANNOVER MESSE w Hanowerze;

Konferencje z udziałem przedsiębiorców: Firma Przyszłości w Toruniu, DroneTech World Meeting, Trendownia – konferencja poświęcona trendom w sieciach dostaw i produkcji w Toruniu. Seminarium Informacyjne „Finansowanie i Wsparcie Przedsiębiorców w 2023 roku”. PAIH Forum Biznesu w Warszawie, Forum Gospodarcze w ramach 43. Międzynarodowego Zjazdu Miast Nowej Hanzы.

- **Promocja szkolnictwa branżowego (wybrane projekty)**

Realizacja kampanii pod nazwą „CZY WIESZ, ŻE?”, w ramach której w 2023 r.: opracowano kreację graficzną, wraz z komunikacją wizualną, spójną ze wszystkimi mediami i nośnikami, wykorzystywanymi w promocji; zaktualizowano stronę internetową www.czywieszze.org, dedykowaną założonym działaniom promocyjnym; nastąpiła aktualizacja krótkiej animacji promującej szkolnictwo branżowe i techniczne oraz jej promocja na różnych nośnikach (lokalne, internetowe portale informacyjne, lokalne media: telewizja i radio, strony internetowe (torun.pl, torun.direct, strony szkół), serwisy społecznościowe (Facebook, Instagram), reklamy Google AdWords); wykonano elektroniczną wersję katalogu zawierającego ofertę szkół branżowych i technicznych oraz dystrybuowano go m.in. w e–dziennikach i innych możliwych nośnikach; promowano w radiu krótkie spoty łatwo przyswajalne dla uczniów i rodziców; zaktualizowano fanpage akcji na FB / IG).

Dedykowaną stronę internetową odwiedziono 4,5 tys. razy. Katalog z ofertą szkół branżowych i technicznych w postaci pdf pobrano 278 razy.

Zrealizowano także warsztaty dla młodzieży, w których udział wzięło około 510 osób.

- Promocja potencjału gospodarczego i terenów inwestycyjnych (wybrane projekty):
 - reklamy i artykuły w ogólnopolskiej, regionalnej i lokalnej prasie; reklamy w prasie branżowej; reklamy w tv regionalnej i lokalnej, w stacjach radiowych – Radio PIK/Radio GRA,
 - materiały sponsorowane– lokalne portale internetowe,
 - realizacja krótkich filmów promujących gospodarcze atuty Torunia, spotu wideo promującego tereny inwestycyjne dla MŚP, cyklu wywiadów z przedsiębiorcami „Tak się robi biznes w Toruniu,
 - Internet – z użyciem wszystkich dostępnych narzędzi marketingowych (na szeroko zakrojoną skalę),
 - udział w najważniejszych wydarzeniach gospodarczych i biznesowych w regionie, w targach krajowych i zagranicznych, konferencjach, spotkania biznesowych, marketing bezpośredni,
 - paczki inwestycyjne, działania stałe, standardowe i nowatorskie formy promocji,
 - graficzne materiały dotyczące działalności CWB pojawiły się podczas wydarzeń gospodarczych, biznesowych, sportowych organizowanych przez lokalne kluby sportowe,
 - dystrybucja materiałów poligraficznych (min. ulotek) na terenie miasta: urzędy, IOB, hotele,
 - aktywizacja strony torun.direct, media społecznościowe, mailing, portale internetowe,
 - obsługa usługi Toruń BIZNES SMS – ok. 900 abonentów.

- **Promocja postępowań przetargowych – ilość sprzedanych terenów inwestycyjnych i ich wartość:**

W 2023 roku Centrum Wsparcia Biznesu podjęło działania w postępowaniach sprzedażowych; sprzedano 32 nieruchomości na łączną kwotę ponad 52.728 tys.zł.

- **Obsługa inwestorów i przedsiębiorców – statystyki:**

W roku sprawozdawczym CWB podjęło rozmowy z blisko 250 przedsiębiorcami zainteresowanymi inwestowaniem w Toruniu, prezentując potencjał gospodarczy i ofertę nieruchomości; przygotowano ok. 1.000 spersonalizowanych ofert inwestycyjnych dla podmiotów gospodarczych, zgodnych z ich oczekiwaniami. Kontakt z przedsiębiorcami utrzymywany jest także poprzez system informacji Toruń SMS Biznes, gdzie przekazywane są aktualne oferty przetargów na miejskie działki oraz najważniejsze wydarzenia związane z biznesem. Udzielono także 68 porad w zakresie doradztwa w procesie zakładania działalności gospodarczej.

Współpraca z uczelniami wyższymi

Na terenie Torunia funkcjonuje 5 uczelni wyższych: Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet WSB Merito, Akademia Kultury Społecznej i Medialnej, Akademia Jagiellońska, Wyższe Seminarium Duchowne oraz filia Powiślańskiej Szkoły Wyższej w Kwidzynie (na kierunkach Pielęgniarstwo I i II stopnia). Toruńscy seniorzy mogą poszerzać swoją wiedzę na Toruńskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Gmina, doceniając miastotwórczą rolę uczelni, od wielu lat współpracuje z wszystkimi toruńskimi uczelniami i szkołami wyższymi, skutecznie realizując przy tym różnorodne działania i programy, m.in. w zakresie: tworzenia nowych kierunków studiów, wspólnej realizacji projektów finansowanych środkami UE, wspierania rozwoju przedsiębiorczości, wspierania przedsięwzięć naukowych (konferencje, kongresy, sympozja), kulturalnych, sportowych i promocyjnych.

Uniwersytet Mikołaja Kopernika jest największą, jedyną publiczną, placówką szkolnictwa wyższego w naszym mieście. W 2023 r. na uczelni kształciło się łącznie ponad 17.800 studentów, w tym ponad 100 obcokrajowców z 57 krajów (m.in. Ukrainy, Białorusi, Irlandii, Chin., ale też z Iranu, Norwegii Turcji, Hiszpanii, Indonezji, Azerbajdżanu

i wielu innych), na 16 wydziałach (13 w Toruniu, 3 w Bydgoszczy) oraz w Interdyscyplinarnym Centrum Nowoczesnych Technologii. W ofercie UMK znajduje się 106 kierunków studiów, 37 studiów podyplomowych, 49 innych form kształcenia, 5 dziedzinowych szkół doktorskich i 18 rodzajów studiów doktoranckich. Uczelnia zatrudnia prawie 4.420 pracowników (w tym w Collegium Medicum – ponad 1.450), z podziałem na: ponad 2.350 nauczycieli akademickich (CM – ponad 860) i ponad 2.060 pracowników obsługi administracyjnej (CM – prawie 600).

Współpraca z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika

Gmina Miasta Toruń wraz z uczelniami wyższymi realizuje także różnorodne programy i przedsięwzięcia, przede wszystkim z toruńską uczelnią publiczną. W 2023 r. były to m.in.:

1) *Światowy Kongres Kopernikański* organizowany z okazji 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, a także Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk, został zainaugurowany 19 lutego 2023 r. w Toruniu. W maju obrady przeniosły się do Krakowa, a w czerwcu do Olsztyna. We wrześniu Kongres powrócił do Torunia, gdzie 15 września miał swój uroczysty finał.

Światowy Kongres Kopernikański w liczbach:

- 3 miasta, w których odbywały się obrady;
- 4 instytucje organizujące;
- 5 debat okołokopernikańskich, które poprzedziły Kongres;
- 11 kongresowych sekcji tematycznych;
- 15 sesji plenarnych;
- 60 sekcji naukowych;
- 190 prelegentów, w tym 80 z zagranicy – z 20 państw, m.in. USA, Kanady, Australii, Brazylii, Włoch, Hiszpanii;
- 1600 uczestników;
- Zjazd Polskiego Towarzystwa Astronomicznego, który towarzyszył Kongresowi (260 osób);
- 520 prac zgłoszonych do konkursu na plakat towarzyszący olsztyńskiej części Kongresu;
- 250 pracowników naukowych, administracyjnych, technicznych i wolontariuszy uczestniczących w przygotowaniu Kongresu;
- 35 organizacji zaangażowanych jako patroni ŚKK.

2) *Hanzeatyckie miasteczko uniwersyteckie UMK w Toruniu*

UMK włączył się w organizację wydarzeń 43. Międzynarodowego Zjazdu Miast Nowej Hanzy, który odbył się w Toruniu w dniach 22 – 25.06.2023 r. Z tej okazji 24 czerwca przy Fontannie Cosmopolis stanęło miasteczko w formie stoisk wydziałów UMK z popularnonaukowymi atrakcjami.

3) *YUFE*, czyli Młode Uniwersytety dla Przyszłości Europy (Young Universities for the Future of Europe) to jedno z 41 konsorcjów wybranych przez Komisję Europejską do budowy i testowania modelu Uniwersytetu Europejskiego - otwartego, nieelitarnego i integrującego różne środowiska, a także promującego innowacyjność, interdyscyplinarność oraz najwyższą jakość w badaniach i edukacji. YUFE tworzy dziesięć uniwersytetów badawczych (łącznie ponad 190 tys. studentów i ponad 32 tys. pracowników) i dwóch partnerów nieakademickich zajmujących się edukacją wyższą, rynkiem pracy i przedsiębiorczością.

Współpraca Miasta z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika przy realizacji zadań związanych z budową Uniwersytetu Europejskiego, realizowana jest na podstawie porozumienia zawartego 27 maja 2021 r.

W roku sprawozdawczym Miasto wsparłocykliczną organizację Tygodnia Orientacyjnego poprzez zapewnienie zwiedzania Torunia z przewodnikiem dla studentów zagranicznych przyjeżdżających do Torunia w ramach programu Erasmus+ (październik/luty).

4) *Dofinansowanie konferencji organizowanych lub współorganizowanych przez UMK*

W 2023 roku dofinansowano z budżetu GMT następujące wydarzenia:

- ŚWIATOWY KONGRES KOPERNIKAŃSKI
- 65. Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Chemicznego
- Ogólnopolski Zjazd Dziekanów Wydziałów Prawa Uczelni Wyższych
- Konferencję Future of the Past – Conference on Innovative Research and Preservation of Cultural Heritage
- Konferencję „Ból i cierpienie: perspektywy ewolucyjna i teologiczna”
- XIX Konferencję „Informatyka w Edukacji”
- XXII Konferencję z cyklu „Ordines Militares. Colloquia Torunensia Historica” pt. „Życie codzienne w zakonach rycerskich”
- XX Międzynarodową Konferencję Naukową „Etyczne i Prawne Aspekty Ochrony Dobrostanu Zwierząt”
- Sesję naukową pt. "Opozycja i opór społeczny w regionie kujawsko-pomorskim w latach 70. i 80. XX wieku”
- 54. Sympozjum Fizyki Matematycznej
- Zjazd Katedr Prawa Karnego
- III Copernican Digital Forum
- 13. Światowy Kongres Archeologii Doświadczalnej.

5) *Otwarcie Kopernikańskiego Ośrodka Integracji (12 września 2023r.)*

Kopernikański Ośrodek Integracji powstał jako wspólna inicjatywa UMK, Gminy Miasta Toruń oraz samorządu województwa kujawsko-pomorskiego. List intencyjny w sprawie jego utworzenia został podpisany 4 stycznia 2022 r. przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Prezydenta Miasta Torunia i JM rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Utworzenie Ośrodka było możliwe dzięki przekazaniu nieruchomości Uniwersytetowi przez miejską spółkę Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o. W jej skład wchodzi trzy zabytkowe budynki. Prace inwestycyjne trwały od jesieni 2022 roku do maja 2023 roku. KOI jest przestrzenią wspólnych aktywności, spotkań, szkoleń i warsztatów. Ponadto w Ośrodku swoją siedzibę mają: pełnomocniczka rektora ds. równego traktowania, rzecznik akademicki oraz poradnie studenckie YUFE. W KOI powstała także galeria, w której swoje prace będą mogły prezentować m.in. studenci Wydziału Sztuk Pięknych UMK. Cały obiekt jest w pełni dostępny dla osób z niepełnosprawnościami.

Gmina wspiera studentów uczelni wyższych realizując „**Miejski program stypendialny dla studentów toruńskich uczelni wyższych**”. Zasady przyznawania stypendiów na start i naukowych dla studentów toruńskich uczelni wyższych określa uchwała nr 218/19 Rady Miasta Torunia z dnia 12 września 2019 r. Stypendyści składający wnioski byli studentami Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Akademii Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu. W budżecie Torunia na rok 2023 przeznaczona kwota na wypłatę stypendiów w zadaniu pn. "Miejski Program Stypendialny dla studentów" wynosiła 300 tys. zł. Na wypłatę stypendiów za okres od stycznia do czerwca 2023 r. przyznanych na rok akademicki 2022/2023 wydatkowano kwotę 156,5 tys. zł (przyznano 51 stypendiów, w tym 11 „na start”). Na rok akademicki 2023/2024 przyznano 46 stypendiów naukowych i 2 stypendia na start, na kwotę łącznie 73,2 tys. zł za okres październik – grudzień 2023 r.

W roku 2023 stypendium Prezydenta Miasta Torunia **Omnibus** otrzymało w okresie I – VI 2023 r. 54 uczniów Uniwersyteckiego Liceum Ogólnokształcącego na kwotę 68,2 tys. zł i w okresie IX-XII 2023 r. 41 uczniów ULO na kwotę ogółem 32,8 tys. zł.

W ramach program „**Mieszkanie dla absolwenta**” (realizowanym od 2015 r. w celu zatrzymania w naszym mieście najzdolniejszych absolwentów rodzimych uczelni) miasto przydzieliło w 2023 r. kolejnych 5 mieszkań.

VIII. POLITYKA SPOŁECZNA, DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Toruń jest miastem wspierającym rodzinę oraz dążącym, w oparciu o partnerstwo publiczno-społeczne, do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom poprzez ich aktywizację i integrację. Taką misję formułuje przyjęta w 2021 r. „**Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia na lata 2021-2027**”.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji Strategii zawiera odrębna informacja przedkładana Radzie Miasta Torunia zgodnie z procedurą.

W 2023 r. **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie** objął pomocą ogółem 3.409 rodzin o łącznej liczbie osób: 5.765. Pracą socjalną objętych zostało 2.931 rodzin (o liczbie osób 5.603), w tym 1.094 rodziny (o liczbie osób 2.185) nie korzystające ze wsparcia materialnego.

Spośród wszystkich osób korzystających w roku sprawozdawczym z różnych form pomocy i wsparcia, 979 to osoby w wieku emerytalnym (734 kobiety po 60 roku życia i 245 mężczyzn w wieku po 65 roku życia). W 2023 r. wśród najczęstszych powodów ubiegania się o pomoc wymienia się: długotrwałą lub ciężką chorobę (1.978 środowisk), niepełnosprawność (1.350 środowisk) i bezrobocie (914 środowisk).

Od września 2022 r. **Toruńskie Centrum Usług Społecznych** realizowało, przyjęty uchwałą RMT nr 915/22 „**Program usług społecznych w Gminie Miasta Toruń**”, (zmieniony uchwałą nr 1157/23 Rady Miasta Torunia z dnia 21 września 2023 r.) stanowiący podstawę działania tej instytucji. **W 2023 r. TCUS, m.in.:**

- organizowało/współorganizowało 54 wydarzenia dla prawie 30.000 osób (były to m.in.: imprezy okolicznościowe, pikniki rodzinne, spotkania dla seniorów oraz rodzin i dzieci, tematyczne warsztaty edukacyjno-artystyczne, czy też forum organizacji pozarządowych oraz konferencje);
- wspierało około 258 seniorów w czterech Dziennych Domach Pobytu, prowadzono m.in. program „Kujawsko - Pomorska Teleopieka”, z którego skorzystało 503 osób, „Opieka Wytchnieniowa - edycja 2023”, z której skorzystało 102 osoby, "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - edycja 2023", z którego skorzystały 74 osoby;
- Centrum utworzyło mieszkania wspomagane dla migrantów przybyłych z Ukrainy łącznie 21 mieszkania dla ok. 60 osób, prowadzono dwie świetlice osiedlowe (dla 60 dzieci), Toruński Klub dla Rodzin (ze wsparcia skorzystało 100 osób, a największym zainteresowaniem cieszyły się: warsztaty podnoszące umiejętności i kompetencje opiekuńczo wychowawcze, wyjazdy edukacyjne oraz zajęcia psychoedukacyjne i terapeutyczne dla rodziców), Klub Integracji Społecznej oraz liczne projekty aktywizacji społeczno - zawodowej (wsparcie uzyskało ok. 835 osób), zapewniano kompleksowe usługi poradnictwa dla rodzin (ze wsparcia skorzystały 1.022 osoby).

Informacje dotyczące realizacji programu, w zakresie obejmującym działania na rzecz seniorów, osób niesamodzielnych oraz osób z niepełnosprawnościami - w dalszej części rozdziału.

Prowadzono działania mające na celu wsparcie toruńskich rodzin poprzez wypłatę różnego rodzaju świadczeń ustawowych a także lokalnych oraz wydawanie Kart Dużej Rodziny przez **Toruńskie Centrum Świadczeń Rodzinie**. W 2023 roku jednostka realizowała szereg zadań z zakresu administracji rządowej, tj.: rozpatrywanie wniosków w zakresie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, dodatków związanych z pokryciem kosztów utrzymania mieszkań i domów (dodatki osłonowe, węglowe, z tytułu wykorzystywania innych źródeł ciepła, dopłaty do czynszu, dodatki elektryczne, refundacja podatku VAT od dostarczonych paliw gazowych). Poza ww. wymienionymi świadczeniami w ramach zadań własnych Centrum wypłacało dodatki mieszkaniowe oraz świadczenia z lokalnego programu „POMAGAMY” wspierającego dzieci z niepełnosprawnościami, świadczenia dla opiekunów dzieci żłobkowych tzw. „Toruński Bon Żłobkowy” oraz świadczenia dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym. W związku z wybuchem wojny w Ukrainie od 2022 roku Centrum objęło pomocą również rodziny uchodźców zamieszkałych w Toruniu w formie wypłaty świadczeń jednorazowych w wysokości 300 zł i świadczeń rodzinnych. Ponadto Centrum wydaje Karty Dużej Rodziny (ogólnopolską i toruńską) przyczyniając się do obniżenia kosztów utrzymywania toruńskich rodzin wielodzietnych.

W 2023 roku do TCŚR wpłynęło ogółem blisko 14,5 tys. wniosków o świadczenia, a wydano ponad 24,2 tys. decyzji administracyjnych i rozstrzygnięć. Kwota wypłaconych świadczeń w tym okresie wyniosła łącznie ponad 72 mln zł.

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością

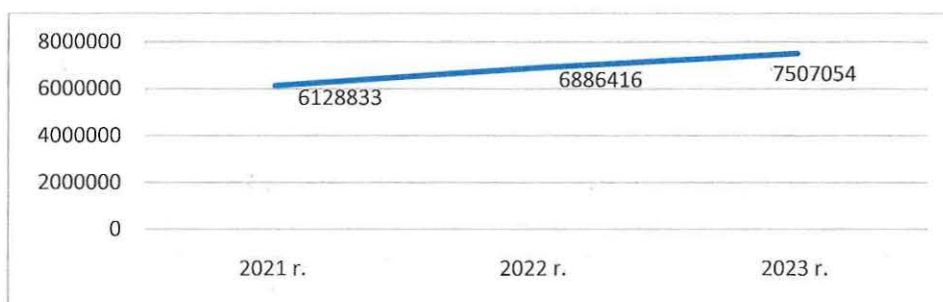
Działania Gminy na rzecz osób z niepełnosprawnością realizowane były w roku sprawozdawczym zgodnie z założeniami przyjętego w dniu 21.11.2019 r. przez Radę Miasta Torunia „**Programu działań miasta Torunia na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2014–2023. Aktualizacja**”.

Ocenę realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w roku sprawozdawczym stanowi załącznik do sprawozdania z realizacji „Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia, przedkładanego Radzie Miasta Torunia zgodnie z procedurą.

Pomoc osobom z niepełnosprawnościami odbywa się w znacznej mierze poprzez pozyskiwanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z przeznaczeniem na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

W 2023 r. na rehabilitację zawodową przeznaczono ponad 842,2 tys.zł, a na rehabilitację społeczną prawie 6.665 tys. zł. Z dofinansowania do różnych form rehabilitacji zawodowej skorzystało 27 osób niepełnosprawnych, a z rehabilitacji społecznej (m.in. dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne, likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych, dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki, udział w warsztatach terapii zajęciowej) 1.452 osoby niepełnosprawne.

*Wysokość środków przekazanych w latach 2021 – 2023
na rehabilitację zawodową i społeczną (środki pozyskane z PFRON)*

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w ramach programu PFRON pn.: „Aktywny samorząd” miało na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających beneficjentów pomocy społecznej w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W 2023 r. realizowany był moduł I programu – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Zawarto 102 umowy w ramach modułu I na kwotę ponad 703 tys. zł i 67 umów w module II na kwotę prawie 242,6 tys. zł.

W 2023 roku Gmina Miasta Toruń realizowała programy PFRON pn. „Samodzielność - Aktywność – Mobilność! – Dostępne mieszkanie” oraz „Samodzielność - Aktywność – Mobilność! – Mieszkanie dla absolwenta”, których celem był wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. Środki, jakie otrzymała Gmina na realizację powyższych programów to: 310,4 tys. zł na „S-A-M – Mieszkanie dla absolwenta” i ponad 241,4 tys. zł na „S-A-M – Dostępne mieszkanie”.

W ramach likwidacji barier komunikacyjnych w 2023 r. Gmina pozyskała z PFRON środki w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” na:

- 1) zakup samochodu osobowego dla Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu – 135 tys. zł;
- 2) zakup mikrobusu dla Jestem Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia – 110 tys. zł;
- 3) modernizację pomieszczeń WTZ Polskiego Związku Niewidomych w Toruniu – ponad 44,5 tys. zł;
- 4) zakup samochodu dla Fundacji Społeczno – Charytatywnej Pomoc Rodzinie i Ziemi w Toruniu do przewozu osób z niepełnosprawnościami – 135 tys. zł;
- 5) zakup samochodu na potrzeby osób niepełnosprawnych z Centrum Opieki Wytchnieniowej „Dom Światła” – 110 tys. zł.

Gmina Miasta Toruń kontynuowała w roku sprawozdawczym indywidualną obsługę komunikacyjną osób z niepełnosprawnościami. Zadanie realizowane przez przewoźnika wybranego w drodze przetargu nieograniczonego, za pomocą mikrobusów dostosowanych do transportu osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W 2023 r. samochody przewiozły 11.705 osób z niepełnosprawnością, przejeżdżając ponad 137,6 tys. km. Przewozy finansowane są w 90% ze środków Gminy. W 2023 r. koszt realizacji zadania wyniósł ponad 1.021 tys. zł.

Na realizację zadań Gminy w zakresie działań na rzecz osób z niepełnosprawnością, zleconych w trybie konkursów ofert, przekazano prawie 720 tys. zł na 26 projektów prowadzonych przez 22 organizacje pozarządowe. Beneficjentami przekazanych z budżetu Gminy dotacji było około 2.400 osób z niepełnosprawnością.

Ponadto dofinansowano realizację zadań w zakresie promocji zdrowia psychicznego za kwotę prawie 50 tys. zł. W okresie od 24 lipca do 31 grudnia 2023 r. cztery organizacje pozarządowe, wyłonione w trybie konkursu ofert, zrealizowały cztery projekty, których celem było podniesienie odporności psychicznej uczniów toruńskich szkół wieku od 12 do 18 roku życia oraz działania wspierające rodziców, opiekunów i nauczycieli. Projektami w sumie objęto około 2.400 osób.

W 2023 r. Toruńskie Centrum Świadczeń Rodzinie, w ramach realizacji programów rządowych, udzieliło 4.765 osobom z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunom świadczeń (2022 r. – 4.842) na łączną kwotę ponad 39.718,5 tys. zł (2022 r. – prawie 32.739 tys. zł), z których skorzystało 3.577 (2022 r. – 3.525) osób z niepełnosprawnościami (z tytułu zasiłku pielęgnacyjnego) oraz 1.188 (2022 r. – 1.317) opiekunów osób z niepełnosprawnościami (z tytułu świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla

opiekuna, dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego).

W roku sprawozdawczym Toruńskie Centrum Świadczeń Rodzinie realizowało wsparcie finansowe kierowane bezpośrednio do osób z niepełnosprawnościami w ramach programów finansowanych były z środków gminy, na podstawie:

1) uchwały nr 101/19 Rady Miasta Torunia z dnia 11 kwietnia 2019 r. w sprawie przyznawania świadczenia pieniężnego dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością, zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Toruń przyjęto program „**POMAGAMY - Toruński program wsparcia rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością mieszkających na terenie Gminy Miasta Toruń na lata 2019-2023**”. W 2023 r. świadczenie było wypłacane w kwocie 150 zł miesięcznie na dziecko; programem objęto 1.125 dzieci z 1.107 rodzin. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła ponad 1.954 tys. zł,

2) uchwały nr 993/22 Rady Miasta Torunia z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia świadczenia pieniężnego dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Toruń, która stworzyła w 2023 r. możliwość ubiegania się o świadczenie pieniężne zamieszkującym na terenie Torunia pełnoletnim osobom niepełnosprawnym, legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym i jednocześnie posiadającym prawo do świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, w kwocie 500 zł lub prawo do zasiłku stałego, o którym mowa w art. 37 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W 2023 r. świadczenie było wypłacane w kwocie 150 zł miesięcznie, trafiło ono do 496 osób, łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 782,7 tys. zł.

Kontynuowano wydawanie Toruńskiej Karty Osoby z Niepełnosprawnością, która upoważnia beneficjentów do korzystania ze zniżek i ulg udzielanych przez partnerów programu. Na koniec grudnia 2023 r. wydanych zostało 2.212 Toruńskich Kart Osoby z Niepełnosprawnością.

W ramach resortowych programów Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w 2023 r. realizowane były:

- **„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2023**, Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości ponad 1.243,4 tys. zł. Wsparciem w postaci usług asystenckich objęto 62 osoby niepełnosprawne. Usługi realizowane były przez organizacje pozarządowe wyłonione w ramach otwartego konkursu ofert,
- **„Opieka wytechnieniowa” - edycja 2023** finansowana ze środków Funduszu Solidarnościowego, której głównym zadaniem było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, poprzez możliwość uzyskania doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki. Program realizowany był w formie wsparcia dziennego. W ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej z programu skorzystały 102 osoby. Całkowity koszt zadania wynosił ponad 774,4 tys. zł. Usługi realizowane były przez organizację pozarządową wyłonioną w ramach konkursu ofert.

W mieście prowadzone były również działania na rzecz osób z niepełnosprawnością, w tym seniorów, z zakresu opieki instytucjonalnej, z uwzględnieniem opieki zdrowotnej długoterminowej i świadczonej w ramach pomocy społecznej. W 2023 r. opieka instytucjonalna realizowana była poprzez:

- **całodobowe placówki opieki:**
 - Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy – 143 miejsca w opiece stacjonarnej i 35 miejsc

- w opiece dziennej,
- Zakład Opiekuńczo-Lecznicy Fundacji „Światło” – 43 miejsca,
 - Zakład Opiekuńczo-Lecznicy prowadzony przez ZCMBB „Serafitki” – 81 miejsc;
 - **opieka całodobowa długoterminowa (3 podmioty, łącznie 222 miejsca):**
 - Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Gminę (174 miejsca),
 - Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Fundację im. Brata Alberta (35 miejsc),
 - miejsca całodobowe okresowego pobytu prowadzone przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Miłosierdzia Bożego i św. Faustyny (13 miejsc);
 - **opieka dzienna (3 podmioty, łącznie 137 miejsc):**
 - Dzienny Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Gminę (62 miejsca),
 - Dzienny Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Miłosierdzia Bożego i św. Faustyny (37 miejsc),
 - Dzienny Dom Pobytu dla Seniorów prowadzony przez Toruńskie Centrum Caritas (38 miejsc).

Uzupełnieniem opieki instytucjonalnej były usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, z których w 2023 r. skorzystało 729 osób. Koszt wyniósł prawie prawie ponad 5.613 tys. zł.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

W myśl zapisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dokonano aktualizacji (w terminie do 31 marca 2023 r.) informacji w zakresie dostępności na stronie internetowej Urzędu Miasta Torunia. Na dzień 31.12.2023 r.:

* bez barier architektonicznych prowadzono działalność Urzędu Miasta Torunia, w następujących lokalizacjach przy ulicach: Wały gen. Władysława Sikorskiego 8, 10 oraz 25, Grudziądzka 126 b, Batorego 38/40, Fałata 39, Młodzieżowa 31 oraz Punktach Informacyjnych Urzędu w CH Copernicus ul. Żółkiewskiego 15 i CH Plaza ul. Broniewskiego 90.

* brak dostępności architektonicznej - rozumiany jako brak możliwości dotarcia do wszystkich pomieszczeń (poza pomieszczeniami technicznymi), tzn. brak podjazdu, podnośnika, windy - występuje w budynkach UMT przy ulicach: Wały gen. Sikorskiego 12, platforma schodowa – możliwość dotarcia na wysoki parter budynku – obsługa interesanta w pom. 1; Podmurna 2/2a; Baszta Mostowa; Legionów 220 – obsługa interesanta wyłącznie na parterze (Punkt kontroli biletów MZK, Ewidencja Działalności Gospodarczej, Gospodarka odpadami); Bydgoska 5 – platforma – obsługa interesanta na parterze, dwa pomieszczenia obsługi oraz Sale Ślubów i Życzeń.

ELEMENTY WYPOSAŻENIA ULATWIAJĄCE OBSŁUGĘ OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI ZAKUPIONE W 2023 R.:

1. lupy użytkowe – z montażem na początku roku 2024 w budynkach przy ulicach: Młodzieżowej 31, Legionów 220 i Bydgoska 5.
2. specjalne tabliczki informacyjne ze znakami Braile do oznakowania pomieszczeń urzędu, takich jak: sekretariat, toalety (dla niepełnosprawnych, męska, damska). Tabliczki zostały przekazane również do wszystkich jednostek oświatowych, tj. przedszkola, szkoły w ilości po cztery sztuki z każdej grupy. Jednostki, które zgłaszały potrzebę, otrzymały dodatkowe ilości. Ich zakup był częścią projektu „Budowa windy w Młodzieżowym Domu Kultury przy ul. Przedzamcze”. Projekt dofinansowany w ramach projektu „Dostępny samorząd - granty” realizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu

Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa „Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji”, Działanie 2.18 „Wysokiej jakości usługi administracyjne”.

3. w Punkcie Informacyjnym UMT w CH Plaza oznakowano taśmą drzwi wejściowe.

W piśmie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lutego 2023 r. dotyczącym oceny realizacji polityki zapewniania dostępności określono działania Urzędu Miasta Torunia jako dobry przykład.

Inwestycje miejskie zrealizowane przez Gminę Miasta Toruń w 2023 r. w ramach usuwania barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej:

- Zakład Opiekuńczo Lecznicy prowadzony przez ZCMBB „Serafitki, ul. Paderewskiego 2 - winda (820 tys. zł);
- Dom Muz, ul. Okólna 169 - winda (560 tys. zł);
- Budynek Urzędu Miasta Torunia, ul. Młodzieżowa 31 - winda + pochylnia (850 tys. zł);
- Basen przy Szkole Podstawowej nr 26 w Toruniu (10.550,5 tys. zł).

Program dostępne mieszkanie. Celem programu jest wzrost niezależności osób niepełnosprawnych oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. Program realizowany jest od 2023 r. przez PFRON. W 2023 r. zrealizowano 1 projekt na kwotę 90,4 tys. zł.

Działania na rzecz seniorów i osób niesamodzielnych

Działania na rzecz seniorów prowadzone są w ramach programu „**Rodzina Razem – Toruń dla Pokoleń**” i są zbieżne z ogólnopolską polityką senioralną wynikającą z „Polityki społecznej wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność” oraz uwzględniają politykę społeczną wobec osób starszych wynikającą z ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych.

W ramach działań na rzecz seniorów i osób niesamodzielnych w 2023 r. Gmina realizowała:

* „Program zapobiegania upadkom dla seniorów”, w którym osoby starsze mają możliwość skorzystania z treningu fizycznego oraz zasięgnięcia rady fizjoterapeuty podczas spotkań edukacyjnych. W 2023 r. programem objęto 20 osób,

* kontynuowała realizację „Programu szczepień ochronnych przeciwko grypie na rzecz mieszkańców Torunia w wieku powyżej 65 r.ż.”. Do końca 2023 roku wykonano 27.125 bezpłatnych szczepień,

* program „Opieka wytchnieniowa”, który zapewnia bezpłatną pomoc członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami zależnymi poprzez uzyskanie doraźnej, krótkotrwałej opieki oraz podniesienie umiejętności w zakresie sprawowanej opieki nad tymi osobami. W 2023 r. z programu skorzystało 75 osób,

* program „Teleopieka”, w którym formy wsparcia obejmują usługę teleopieki (wyposażenia w tzw. „bransoletki życia”), usługi pomocy sąsiedzkiej i wolontariat opiekuńczy. Łącznie pomocą w formie „bransoletek życia” objętych było 460 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Łączny koszt wyniósł prawie 254 tys. zł.

* usługi asystencji osobistej dla osób niepełnosprawnych, jako forma wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. W 2023 usługą objęto 62 osoby, w tym osoby w podeszłym wieku z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

* usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. W roku 2023 z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania skorzystało ponad 650 osób – zdecydowaną większość stanowili seniorzy.

Z myślą o osobach w wieku senioralnym, które nie wymagają całodobowej opieki,

pod koniec 2023 r. otwarte zostały dwa **mieszkania wspomagane** przy ul. Mickiewicza 57 i ul. Podgórskiej 2 dla łącznie 18 osób w podeszłym wieku.

Miasto Toruń stwarza osobom w wieku senioralnym możliwości zaspokajania różnorodnych potrzeb edukacyjnych, kulturalnych i społecznych poprzez **Centra Aktywności Lokalnej**. W 2023 r. CAL-e prowadzone były na osiedlach: Bydgoskie Przedmieście, Chełmińskie Przedmieście, Czerniewice, Na Skarpie, Stare Miasto, Stawki, JAR. Podmioty prowadzące CALe wyłonione zostały w drodze konkursów ofert.

Obszarem pomocy miasta Torunia osobom w wieku senioralnym są projekty, których celem jest wzmocnienie aktywności seniorów w życiu publicznym, społecznym i kulturalnym miasta zlecone organizacjom pozarządowym w trybie otwartych konkursów ofert. W 2023 r. z budżetu Gminy Miasta Toruń przyznano stowarzyszeniom i fundacjom dotacje na kwotę 230 tys. zł na realizację projektów na rzecz seniorów, zarówno akcyjnych jak i długofalowych. Przykładem projektu akcyjnego jest „Senioriada” – jednodniowa cykliczna impreza integracyjna dla seniorów. Natomiast przykładem długofalowego działania ukierunkowanego na integrację i aktywizację osób starszych jest zapewnienie miejsca przyjaznego seniorom obejmującego poradnictwo psychologiczne, terapeutyczne i zdrowotne oraz warsztaty o charakterze animacyjnym i integracyjnym. W roku 2023 działanie to pod nazwą „Kamienica Inicjatyw” realizowane było przez Fundację Archipelag Inicjatyw.

Osoby niepełnosprawne, w tym osoby w wieku senioralnym mają możliwość uzyskania dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniu, uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych oraz usługi tłumacza języka migowego. Środki pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i przekazywane są za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. W 2023 r. na tę formę pomocy przeznaczono środki w wysokości prawie 6.665 tys. zł.

W 2023 r. zostało wprowadzone zostało nowe świadczenie pieniężne dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym w kwocie 150 zł miesięcznie. W 2024 r. wysokość świadczenia wynosi 200 zł.

W dniach 15 marca 2023 r. i 28 września 2023 r. przeprowadzono VI i VII Forum Seniora. Imprezy organizowane w partnerstwie GMT z „Gazetą Pomorską” oraz Dziennikiem Toruńskim „Nowości” odbyły się w auli UMK. W każdej edycji Forum uczestniczyło 600 seniorów z województwa kujawsko-pomorskiego. Spotkania poświęcone były problematyce senioralnej z naciskiem na aktywizację i integrację środowiska osób starszych w wieku 65 +. Ogólny koszt poniesiony ze strony Gminy Miasta Toruń wyniósł 50.800 zł.

Do osób starszych i niepełnosprawnych/niesamodzielnych skierowane było działanie finansowane ze środków EFS w ramach projektu „Aktywny senior” zrealizowane w latach 2020 - 2023. Celem projektu był powrót do aktywnego funkcjonowania społecznego i zawodowego 160 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (koszt całkowity projektu - prawie 7.427 tys. zł, wkład własny GMT – ponad 1.043 tys. zł).

Działania na rzecz osób i rodzin, w tym posiadających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci

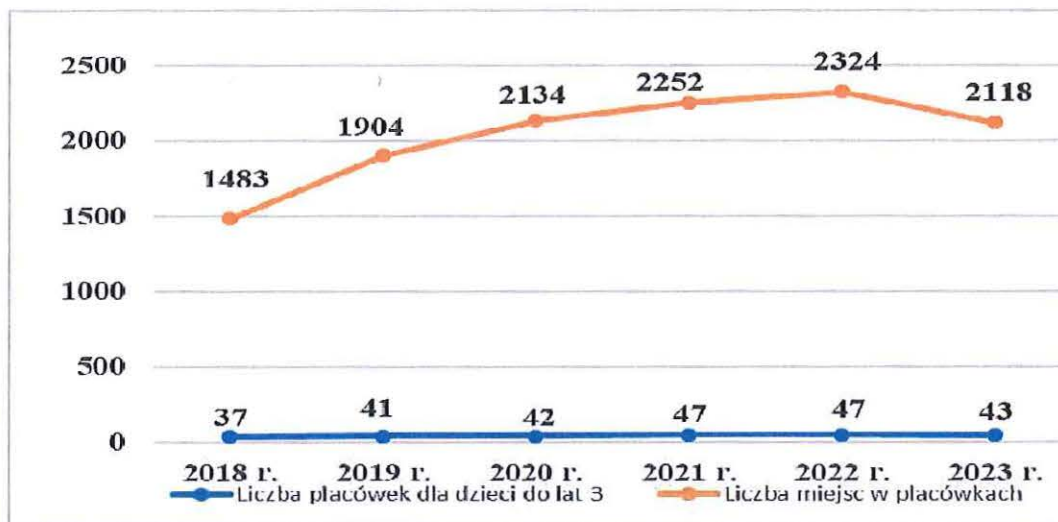
W ramach realizacji programu pn.: „Rodzina razem – Toruń dla pokoleń” wydawana jest Toruńska Karta Dużej Rodziny, dedykowana toruńskim rodzinom wielodzietnym, posiadającym na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. W 2023 r. przyznano 222 karty (w 2018 r. – 1.404 karty, w 2019 r. – 3.717 kart, w 2020 r. – 490 kart, w 2021 r. – 572 karty, w 2022 r. – 385 kart).

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

Na terenie miasta funkcjonuje łącznie 45 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3: 4 żłobki miejskie – łącznie na 502 miejsca; 37 żłobków niepublicznych – łącznie na

1.598 miejsc, 1 klub dziecięcy – na 10 miejsc; 1 dzienny opiekun – na 8 miejsc, które łącznie zapewniają 2.118 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Poziom wykorzystania miejsc w placówkach niepublicznych wynosił na koniec roku 57%, natomiast w żłobkach miejskich 100%.

Liczba toruńskich placówek oraz liczba miejsc w placówkach dla dzieci do lat 3 w latach 2018 - 2023

W 2022 r. związku z przejściem części finansowania opieki żłobkowej przez budżet państwa na mocy ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym, a także mając na uwadze nadpodaż miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w placówkach niepublicznych, przyjęto do realizacji program pn.: „**POMAGAMY 2 - Toruński program wsparcia rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Toruń i wychowujących dzieci, które uczęszczają do niepublicznych: żłobków albo klubów dziecięcych albo są pod opieką dziennego opiekuna**”, którego celem było wsparcie poprzez pokrycie części kosztu opieki nad dzieckiem w wysokości 150 zł miesięcznie. W 2023 r. program ten był kontynuowany i na 802 dzieci Toruńskie Centrum Świadczeń Rodzinie – realizator zadania wypłacił świadczenia o łącznej wysokości 999,9 tys. zł (w 2022 r. były to 722, wypłacono łącznie ponad 380 tys. zł).

Wsparcie finansowe rodzin wychowujących dzieci uczęszczające do placówek niepublicznych jest pierwszą taką inicjatywą toruńskich władz samorządowych.

Pieczą zastępczą

Dzieci pozbawione opieki biologicznych rodziców mogą liczyć na pomoc Gminy, organizowaną w formie pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej. Działania realizowane były w ramach „**Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla miasta Torunia na lata 2022–2024**” (uchwała nr 827/22 Rady Miasta Torunia z dnia 17 marca 2022 r.).

W 2023 r. Gmina:

- prowadziła 8 (w 2022 r. – 8) placówek opiekuńczo - wychowawczych, w tym 2 placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego i 1 placówkę niepubliczną „Insieme–Razem”, dysponujących łącznie 98 (2022 – 98) miejscami dla dzieci,
- finansowała 14 (2022 r. - 14) rodzinnych domów dziecka i 10 (2022-8) zawodowych rodzin zastępczych, w których umieszczonych było 152 (2022- 140) dzieci,
- wspierała finansowo 89 (2022 r. - 91) niezawodowych rodzin zastępczych i 229 (2022 r. - 235) rodzin zastępczych spokrewnionych, w których opieką objętych było łącznie 411 (2022 r. - 431) dzieci.

Ponadto, w ramach prowadzonych w tym zakresie działań Gmina zatrudniała koordynatorów pieczy zastępczej, finansowała wypoczynek letni dla dzieci oraz udzielała świadczeń dla osób usamodzielniających się.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Toruniu na dzień 31.12.2023 r. zatrudnionych było 10 asystentów rodziny (w ramach umowy o pracę), którzy pracowali łącznie z 159 rodzinami, 447 dzieci, w tym w formie kontaktów bezpośrednich w miejscu zamieszkania w ilości 3.193 odwiedzin.

Toruń od wielu lat prowadzi intensywne działania mające na celu pozyskanie nowych rodzin zastępczych, m.in. kampanie medialne, realizacja projektu mającego na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu wygrał konkurs organizowany przez Fundację EY i otrzymał dotację na realizację kampanii społecznej pod hasłem: „Jestem Mamą Zastępczą, jestem Tatą Zastępczym, Ty też możesz mieć taką supermoc!”.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu

Realizując zadania ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu (MZOOoN) w 2023 r. wydał 616 (2022 r. – 505, 2021 r. – 494) orzeczeń o niepełnosprawności dla osób poniżej 16-tego roku życia, w tym 27 dla małoletnich obywateli Ukrainy. Orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób powyżej 16-tego roku życia – 3.987 (2022 r. - 3.456, 2021 r.- 3.090), w tym 41 dla obywateli Ukrainy. W załączeniu do orzeczeń osoby z niepełnosprawnościami otrzymały przygotowany przez MZOOoN informator o przysługujących ulgach i uprawnieniach.

Z prawa do posiadania legitymacji dokumentujących niepełnosprawność i stopień niepełnosprawności na podstawie wydanego prawomocnego orzeczenia skorzystało 2.153 osób (2022 r. - 1.695, 2021 r. - 1.262). Ponadto w ramach swoich zadań zespół w roku sprawozdawczym wydał 1.445 (2022 r. - 1.081, 2021 r. - 818) kart parkingowych osobom niepełnosprawnym mającym znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się oraz placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, zgodnie z obowiązującymi zasadami i trybem ich wydawania.

Z analizy danych MZOOoN wynika, że liczba osób w podziale na płeć kształtuje się na podobnym poziomie i nie zauważa się dysproporcji w występowaniu niepełnosprawności u kobiet i mężczyzn. Ponadto wśród osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i powyżej w roku 2023 orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności uzyskało 28,5% osób, w stopniu umiarkowanym 51,5%, zaś orzeczenie zaliczające do lekkiego stopnia niepełnosprawności 19%. Wyniki pokazują także, że wśród osób niepełnosprawnych, które uzyskały w 2023 r. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności aktywnych zawodowo było 25,5 %, zaś niepracujących 74,5%. Największą grupę niepełnosprawnych w 2023 r. stanowiły osoby w przedziale wiekowym 60 lat i więcej – 52,3%, następną w przedziale 41-59 lat – 30,1%. Najmniej liczna grupa to dzieci do lat 3 – 15,3%. Dominującym powodem uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności były choroby narządu ruchu oraz układu oddechowego i krążenia (69,6%). Natomiast, wśród dzieci zaliczonych do osób niepełnosprawnych przeważającą przyczynę niepełnosprawności stanowiły choroby psychiczne oraz całościowe zaburzenia rozwojowe (41,5%).

Wsparcie obywateli Ukrainy

Zbiórki darów dla Ukrainy

Miasto prowadziło zbiórki pomocy rzeczowej dla mieszkańców Łucka koordynowane

przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i Biuro Obsługi Urzędu – łącznie do końca 2023 r. wysłano 13 transportów z pomocą humanitarną (pierwszy wyjechał 6 marca 2022 roku, 4 zorganizowano w 2023 r.). Łączna waga przekazanych darów to ponad 25 ton, a wśród nich znalazły się m.in. artykuły spożywcze, artykuły higieniczne, środki czystości, artykuły pierwszej pomocy (apteczki, bandaże, leki), odzież (czapki, kurtki przeciwdeszczowe, odzież termiczna), ale także 5 pięć autobusów marki Jelcz (we wrześniu 2022 r.) wraz z częściami zamiennymi przydatnymi w codziennej eksploatacji, przekazanych przez MZK. Dodatkowo autobusy wypełnione były darami, zakupionymi na podstawie listy potrzeb przesłanej do Urzędu Miasta Torunia przez stronę ukraińską. Do cyklicznych akcji przystępowali mieszkańcy Torunia, przedsiębiorcy, a także placówki edukacyjne, w których zbiórkę zorganizowali uczniowie, rodzice, nauczyciele oraz pracownicy tych placówek.

Stypendia Szkolne dla obywateli Ukrainy

Pomoc materialną w postaci stypendium szkolnego z przeznaczeniem na cele edukacyjne w 2023 roku r. otrzymało 62 uczniów uczęszczających do toruńskich szkół. Łączna kwota wydatkowana na stypendia szkolne to 68,4 tys. zł.

Na rok szkolny 2023/2024 przyznano stypendium szkolne dla 42 obywateli Ukrainy.

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej dla obywateli Ukrainy

W roku sprawozdawczym zasiłki stałe otrzymywało 30 rodzin, natomiast zasiłki okresowe - 43 rodziny. Pomoc świadczona była także w formie posiłków: w przedszkolu i szkole na podstawie art 48b otrzymało 1 dziecko, w przedszkolu na podstawie decyzji otrzymało 20 dzieci, poza programem dożywiania w szkole i grupach przedszkolnych na podstawie decyzji otrzymało 12 dzieci, w szkole dla dzieci z Funduszu Pomocy otrzymało 46 dzieci. Łączna liczba dzieci objętych wsparciem w postaci dożywiania w placówkach szkolnych i przedszkolnych - 75 dzieci.

Świadczenia przyznawane były także opiekunom tymczasowym dla małoletnich obywateli Ukrainy, którzy przekroczyli granicę Polski bez rodziców bądź opiekunów prawnych – złożono 56 wniosków dla 57 dzieci (postanowień sądu wydano w tych sprawach 56).

Bezpłatna pomoc psychologiczna w języku ojczystym świadczona była w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu.

Ponadto obywatele z Ukrainy z niepełnosprawnością, posiadający orzeczenia o niepełnosprawności, wydane przez Miejskie lub Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności lub równoważne wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, mogli ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON w ramach programu „Aktywny Samorząd” oraz w ramach zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnie 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, tj. dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych; dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów; dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych; dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika. W roku 2023 - 35 obywateli Ukrainy skorzystało z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych na łączną kwotę prawie 84,5 tys. zł.

Toruńskie Centrum Świadczeń Rodzinie w 2023 roku wypłacało jednorazowe świadczenia **pieniężne** dla obywateli Ukrainy **w wysokości 300 zł na osobę**, przeznaczone w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. W 2023 roku z tej formy pomocy skorzystało 525 osób na kwotę 157,5 tys. zł (od marca 2022 roku Centrum wsparło 6.620 osób i wypłaciło prawie 2 mln zł).

Ponadto obywatele Ukrainy mogli korzystać z procedury orzekania o niepełnosprawności w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Liczba

złożonych wniosków przez obywateli Ukrainy o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności od 24.03.2022 r. do 31.12.2023 r. wyniosła 204, w samym 2023 r. - 68, w tym liczba wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności dzieci – 68, tylko w roku 2023 - 27.

Gmina pozyskała także z budżetu państwa środki na świadczenie doraźnej pomocy psychologicznej dla obywateli Ukrainy. W 2023 r. udzielono 40 godzin porad psychologicznych o łącznej wartości 4.800 zł, które realizowane były przez ukraińską psycholog zamieszkujejącą na terenie Torunia.

Wybrane wydarzenia integracyjne

W czerwcu 2023 r. otwarty został Dom Polsko – Ukraiński, w budynku administrowanym przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej przy ul. Jęczmiennej 10. Jest to miejsce integracji, wymiany doświadczeń, zajęć, warsztatów oraz organizacji pomocy dla Ukrainy i jej obywateli.

W wigilię prawosławnych Świąt Bożego Narodzenia (6 stycznia 2023 r.) w Międzynarodowym Centrum Spotkań Młodzieży w Toruniu zorganizowane zostało spotkanie świąteczne z uchodźcami z Ukrainy, którzy przebywali w naszym mieście. Natomiast, w związku ze zmianą kulturową, akcentowaną przez władze Ukrainy, z okazji Świąt Bożego Narodzenia, w terminie obrządku katolickiego, 22 grudnia 2023 r., także w Międzynarodowym Centrum Spotkań Młodzieży odbyło się świąteczne spotkanie przedstawicieli toruńskiego samorządu i przebywających w naszym mieście uchodźców z Ukrainy, uświetnione koncertem kolęd ukraińskich.

Toruń solidarny z Ukrainą - 1. rocznica wybuchu wojny w Ukrainie

24 lutego 2023 r. – w pierwszą rocznicę rosyjskiej inwazji na Ukrainę Toruń solidaryzował się z napadniętym narodem. Wydział Kultury Urzędu Miasta Torunia, miejskie instytucje kultury i toruńskie organizacje pozarządowe przygotowały szereg wydarzeń upamiętniających tę datę. Tego dnia na Rynku Staromiejskim odbył się plenerowy Koncert solidarności z Ukrainą, podczas którego wystąpiła ukraińska sopranistka Olena Gaidychuk z towarzyszeniem toruńskich muzyków, trębacz Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej wykonał hymn Ukrainy oraz Rzeczypospolitej Polskiej, a następnie rozpoczął się happening przygotowany przez toruńskie organizacje pozarządowe, mieszkańców i uchodźców z Ukrainy – rozłożenie wieloformatowej flagi Ukrainy oraz Rzeczypospolitej Polskiej. W Sali Mieszkańskiej Ratusza Staromiejskiego fortepianowy recital wykonał Andrii Dorofeiev; koncertowi towarzyszyła wystawa „Mój kraj w moim sercu”, która prezentowana była również w filiach Centrum Kultury Dwór Artusa. W Sali Kameralnej CKK Jordanki odbył się koncert bluesowy solo Alexandra Dolgova. Wstęp na wszystkie wydarzenia był bezpłatny. Ponadto 24 lutego 2023 r. na Rynku Staromiejskim został ustawiony kubik Toruń solidarny z Ukrainą. Na ściankach umieszczono grafiki ze słowami wsparcia dla Ukrainy, przygotowane w języku polskim oraz ukraińskim i w dwóch wersjach kolorystycznych - flagi Polski oraz flagi Ukrainy. W miejskich instytucjach kultury zostały wywieszane flagi Ukrainy. Budynek CKK Jordanki został tego dnia podświetlony barwami niebiesko-żółtymi, a na hali Arena Toruń zostanie wyświetlony napis *Solidarni z Ukrainą*.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu w geście solidarności z obywatelami Ukrainy w 1. rocznicę wybuchu wojny na Ukrainie przygotował akcję „Kartka od polskich dzieci dla Ukrainy”. Wykonane przez polskie dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych i zostały wręczone wraz z upominkami naszym gościom zza wschodniej granicy w Międzynarodowym Centrum Spotkań Młodzieży w Toruniu oraz przekazane do pozostałych miejsc zakwaterowania, w których przebywali obywatele Ukrainy.

IX. OCHRONA ZDROWIA

Działalność gminnych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej

Miasto jest organem założycielskim dla trzech samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej:

- Specjalistycznego Szpitala Miejskiego im. M. Kopernika,
- Miejskiej Przychodni Specjalistycznej,
- Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego im. ks. J. Popiełuszki.

Zakłady te sukcesywnie poszerzały w roku sprawozdawczym ofertę realizowanych świadczeń zdrowotnych poprzez inwestowanie w swoją infrastrukturę oraz realizację nowych programów i świadczeń zdrowotnych.

Gmina od lat wspiera rozwój ww. zoz-ów, przekazując dotacje przeznaczone na zakupy sprzętu i aparatury medycznej, remonty i inwestycje w bazę medyczną oraz wkłady własne do projektów realizowanych ze środków zewnętrznych. W 2023 r. ze środków Gminy:

- 1) zakupiono nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną o wartości 299,3 tys. zł (narzędzia chirurgiczne oraz aparat do znieczulania).
- 2) w ZPO wymienione zostały drzwi wejściowe oraz wewnętrzne. Koszt zadania wyniósł 75 tys. zł.
- 3) w SSM dofinansowywany został (w formie wkładu własnego) projekt realizowany ze środków zewnętrznych pn.: „Zabezpieczenie bazy lokalowej dla Oddziału Chorób Wewnętrznych i Pracowni Endoskopowej Szpitala poprzez adaptację pomieszczeń budynku po byłej kuchni” - inwestycja zakończona w 2023 r. Dzięki niej Szpital wyposażony został w bardzo nowoczesny Oddział Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Gastroenterologii. Wartość inwestycji to 17.682 tys. zł., z czego 9 mln zł stanowiło dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.
- 4) rozpoczęto realizację zadania pn.: „Utworzenie pracowni elektrofizjologii w Specjalistycznym Szpitalu Miejskim im. M. Kopernika”. W 2023 r. w ramach zadania dokonano zakupu pierwszego wyposażenia nowo powstającej pracowni, tj zakupiono przenośny echokardiograf z głowicami, pompy infuzyjne, kardiomonitoring oraz przenośny defibrylator. Wartość zakupów wyniosła 260,4 tys. zł.

W 2023 r. w **Specjalistycznym Szpitalu Miejskim** (m.in.):

- realizowany był program wczesnego wykrywania raka piersi, podczas którego wykonywano bezpłatne badania mammograficzne,
- w celu skutecznego leczenia udarów mózgu placówka prowadziła „Procedurę udarową”, dzięki której skrócony został czas podania leku trombolitycznego do 26 minut od czasu pojawienia się chorego w Szpitalu (procedura funkcjonuje w 8 szpitalach w Polsce),
- realizowano lekowy program profilaktycznego leczenia chorych z migreną przewlekłą, który jest całkowicie refundowany ze środków NFZ,
- rozwijano działalność Poradni Onkologicznej utworzonej w 2022 r.

W zakresie realizowanych stacjonarnych świadczeń neurologicznych w leczeniu udarów mózgu SSM jako jedyny w województwie kujawsko-pomorskim spełnia najwyższe wymagania Inicjatywy Angels i Europejskiej Organizacji Udarowej, uzyskując czterokrotnie w latach 2022-2023 prestiżowe, najwyższe wyróżnienie – Diamond Status.

W Oddziale Hematologii i Transplantacji Szpiku zrealizowano już ponad 100 zabiegów przeszczepiania szpiku.

W 2023 r. przy Oddziale Hematologii Specjalistycznego Szpitala Miejskiego powstało Toruńskie Centrum Leczenia Szpiczaka i Amyloidozy, którego celem jest prowadzenie diagnostyki i leczenia chorych na choroby nowotworowe krwi oraz stworzenie nowej jakości

leczenia pacjentów chorujących na szpiczaka mnogiego poprzez kompleksowe podejście do tego złożonego nowotworu. Poszerzono też zakres udzielanych ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych poprzez wznowienie działalności Poradni Onkologicznej. Placówka zadbała o poprawę jakości żywienia pacjentów, przystępując w październiku 2023 r. do programu pilotażowego „Dobry posiłek w szpitalu”, finansowanego ze środków NFZ.

W minionych latach w oddziałach szpitalnych leczono rocznie ok. 14 tys. pacjentów. W funkcjonującej do końca maja 2022 r. Izbie Przyjęć udzielono ogółem 38.922 porady, a od czerwca 2022 r. do końca 2023 r. w nowo powstałym SOR przyjęto 35.540 pacjentów. Zmiana systemu finansowania poradnictwa specjalistycznego poprzez zniesienie limitów skutkowałą znaczącym wzrostem ilości udzielonych specjalistycznych porad ambulatoryjnych z 60.729 w 2019 r. do 66.849 w 2023 r. Odnotowano także znaczący wzrost wartości umów z NFZ z 104,4 mln zł w 2019 r. do 191,2 mln zł w 2023 r.

W celu poprawy jakości realizowanych świadczeń **Miejska Przychodnia Specjalistyczna** w 2023 r.:

- zakupiła z własnych środków kolejne urządzenia i sprzęt medyczny,
- prowadziła w lokalu przy ul. Watzenrodego 12a/2 filię Zakładu, gdzie udzielane były świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz pobierany jest materiał biologiczny do badań laboratoryjnych,
- prowadziła, uruchomioną w 2022 r. Poradnię Densytometryczną, w której wykonywane są badania gęstości mineralnej kości.

W Miejskiej Przychodni Specjalistycznej w Toruniu działa 17 poradni, w tym 15 specjalistycznych oraz 5 pracowni diagnostycznych. W latach 2019-2023 w placówce tej udzielono ponad 278 tys. świadczeń medycznych. Przychodnia cieszy się zaufaniem pacjentów, osiągniętym dzięki wysokiemu poziomowi realizowanych usług, czego dowodem jest wyróżnienie nadzwyczajne „Grand Quality” w kategorii Wysoka Jakość w Ochronie Zdrowia 2020.

Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy świadczy usługi opieki dziennej oraz stacjonarnej, całodobowej opieki długoterminowej dla osób przewlekle chorych. Pacjentami zajmuje się wykwalifikowany personel medyczny: pielęgniarki ze specjalizacją w zakresie opieki długoterminowej, lekarze interniści, psychiatry, neurolog, anestezjolog, lekarz rehabilitacji, pulmonolog, opiekunowie medyczni, psychologowie (w tym neuropsycholog i psycholog kliniczny), neurologopeda, fizjoterapeuci, psychoterapeuta, terapeuci zajęciowi oraz dietetyk.

Placówka składa się obecnie 5 oddziałów opieki całodobowej o profilu pielęgnacyjno-opiekuńczym, opiekuńczo-leczniczym (w tym dla pacjentów wentylowanych mechanicznie) oraz o profilu psychogeriatrycznym. W oddziałach całodobowych przebywa 143 chorych, a na Oddziale Opieki Diennej ok. 40 osób z chorobą otępienną i innymi zaburzeniami. Zakład posiada także 14 miejsc dla pacjentów wymagających oddychania wspomaganego, a pod koniec 2023 r. poszerzył działalność o świadczenia dla chorych żywionych pozajelitowo. Zakład w 2023 r. wprowadził dla pacjentów nowe formy terapii zjściowej, w tym: dogoterapię, felinoterapię oraz zajęcia muzyczne. Oddział Opieki Diennej poszerzony został o 5 nowych miejsc.

Programy prozdrowotne

W 2019 r. Gmina Miasta Toruń przyjęła do realizacji, podjętą na podstawie uchwały RMT nr 177/19 z dnia 25 lipca 2019 r., „**Politykę zdrowotną dla miasta Torunia na lata 2019–2025**”. Określa ona zasady stanowiące ogólne wytyczne, kryteria i granice podejmowania decyzji w różnych obszarach ochrony zdrowia. Polityka odnosi się również do

sposobów inicjowania, koordynowania i wspierania przez miasto działań wszystkich podmiotów ochrony zdrowia, także tych, które nie podlegają miastu.

W 2023 r. w Toruniu realizowanych było 7 programów polityki zdrowotnej, w tym dwa w partnerstwie z samorządem województwa kujawsko-pomorskiego. Ze świadczeń oferowanych w ramach programów skorzystało łącznie 5.733 osoby. Całkowity koszt programów w roku 2023 wyniósł prawie 527.170 zł.

W 2023 r. realizowano następujące programy polityki zdrowotnej dla mieszkańców Torunia:

1. **Program profilaktyki i leczenia wad postawy pn. „Postawa to podstawa”** na lata 2021-2025. W 2023 roku objęto programem 1.000 uczniów klas I-II klas szkół podstawowych oraz 120 osób dorosłych aktywnych zawodowo ze schorzeniami kręgosłupa. Łączny koszt realizacji programu w 2023 r. wyniósł ponad 199 tys. zł, z czego 75.420 zł to kwota sfinansowana przez KPOW NFZ, 123.630 zł pochodziła ze środków własnych Gminy Miasta Toruń.

2. **Program profilaktyki próchnicy i urazów zębów mlecznych i stałych, skierowany do dzieci i młodzieży, ich rodziców i opiekunów oraz pracowników oświaty pn. „Toruń olśniewa uśmiechem”** na lata 2021 – 2025. W 2023 r. wykonano 100% zakładanej frekwencji, przebadano zgodnie z założeniami programu 1.100 dzieci, łącznie zrealizowano 4.120 świadczeń. W ramach programu przeprowadzono również 8 wykładów edukacyjnych i 2 zajęcia warsztatowe, którymi objęto 360 osób dorosłych. Łączny koszt realizacji programu w 2023 r. wyniósł 149.870 zł, z czego 57.344 zł to kwota sfinansowana przez KPOW NFZ, 92.526 zł pochodziła ze środków własnych Gminy Miasta Toruń.

3. **Program profilaktyki zdrowotnej wczesnego wykrywania wad wzroku u dzieci w wieku 5 lat zamieszkałych na terenie Miasta Torunia na lata 2020-2025 pn. „Toruń ma oko na dzieciaki”** został po raz pierwszy uruchomiony i zrealizowany w 2022 roku. W trakcie realizacji programu przebadano 917 dzieci w wieku 5 lat oraz objęto 1.925 rodziców/opiekunów prawnych warsztatami i wykładami edukacyjnymi. Łączny koszt realizacji programu w 2023 r. wyniósł 120.334 zł, z czego ponad 41 tys. zł to kwota sfinansowana przez KPOW NFZ, a ponad 79 tys. zł – to środki własne Gminy Miasta Toruń.

4. **„Program szczepień ochronnych przeciwko grypie dla mieszkańców Torunia po 65 roku życia”** aktualizacja na lata 2021-2025. W latach 2019-2023 zaszczepiono łącznie 12.143 osoby, a koszt poniesiony przez GMT z tego tytułu wyniósł 842.735 zł. W związku z finansowaniem szczepień od 2023 roku przez Narodowy Fundusz Zdrowia realizowane są w ramach programu szczepienia ochronne przeciwko grypie dla osób przebywających lub zatrudnionych w zakładach opieki długoterminowej działających na terenie Torunia i w Domu Pomocy Społecznej im. L. Szumana w Toruniu. W 2023 zaszczepiono 265 osób. Koszt realizacji zadania wyniósł 24.645 zł.

5. **Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy na terenie Gminy Miasta Toruń na lata 2023-2025 pn. „Mocne Kości Do Starości”**. W 2023 r., w ramach konkursu Ministerstwa Zdrowia, miasto pozyskało dofinansowanie w wysokości 400 tys. zł na realizację programu do roku 2025. Program zakłada objęcie 11.500 osób powyżej 50 r.ż. działaniami informacyjnymi i badaniami z użyciem narzędzi FRAX oraz densytometru. Całkowity koszt zadania to 500 tys. zł. Łączny koszt realizacji programu w 2023 r. wyniósł prawie 12 tys. zł.

W partnerstwie z samorządem województwa kujawsko-pomorskiego realizowano również:

1. **Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim**, który objął szczepienia dla osób po 65 roku życia, będących mieszkańcami Torunia. W ramach programu w 2023 roku zaszczepiono 37 osób. Koszt realizacji zadania wyniósł 11.840 zł.

2. Program zapobiegania upadkom dla seniorów w województwie kujawsko-pomorskim. Do udziału w Programie zakwalifikowano 10 osób, a 9 osób go ukończyło. Cykl treningów przyczynił się do zwiększenia ogólnej wydolności i sprawności seniorów. Gmina przeznaczyła na ten cel kwotę w wysokości ponad 9,5 tys. zł.

Kampanie edukacyjne i promujące zdrowie

Miasto Toruń przykłada dużą wagę do realizacji różnego typu działań związanych z szeroko rozumianą promocją zdrowia, propagowaniem właściwych postaw i zachowań zdrowotnych, profilaktyką i wczesnym wykrywaniem chorób cywilizacyjnych.

W 2023 r. zrealizowano następujące zadania:

- „Dostawa i montaż w toruńskich jednostkach oświatowych 29 szt. defibrylatorów AED i przeprowadzenie szkolenia dla kadry dydaktycznej i administracyjnej oraz uczniów w zakresie jego zastosowania“ – zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego. W 29 wskazanych lokalizacjach, na ścianach zewnętrznych szkół podstawowych zamontowano szafki AED wyposażone w defibrylatory oraz przeprowadzono szkolenie z zakresu użytkowania urządzeń AED dla 1.695 osób, koszt realizacji zadania wyniósł prawie 229 tys. zł.
- Szkolenia dla rodziców/opiekunów dzieci najmłodszych (uczęszczających do żłobków oraz przedszkoli). W szkoleniach, które obejmowały zagadnienia z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej wzięło udział 80 osób dorosłych,
- „Nie bój się Ratować“ - szkolenia dla uczniów klas trzecich szkół ponadpodstawowych w Toruniu, z których skorzystało około 2.100 uczniów, koszt organizacji szkolenia wyniósł 19.200 zł.
- „Opieka nad dzieckiem z cukrzycą“ dla pracowników Centrów Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Młody Las“ oraz opiekunów domów dziecka. W szkoleniu wzięło udział 20 pracowników.

Podjęmowano działania w zakresie promocji zdrowia psychicznego. W trybie konkursów ofert na wykonanie zadań publicznych Gminy Miasta Toruń w zakresie promocji zdrowia psychicznego w latach 2019-2023 dofinansowano realizację 18 projektów na łączną kwotę 156.400 zł. Prowadzono mieszkanie wspomagane dla 7 osób z zaburzeniami psychicznymi. W latach 2019-2023 wkład GMT w ten projekt wyniósł prawie 820 tys. zł.

Udzielono wsparcia dla środowiskowych domów samopomocy prowadzących usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ośrodkach wsparcia (prowadzonych przez 6 organizacji pozarządowych) w wysokości ponad 5.427 tys.zł. Opieką objęto 188 osób.

Toruńskie Centrum Usług Społecznych realizowało projekt pn. „Rodzina w Centrum 3” (projekt na lata 2021-2023), w ramach którego mogli skorzystać z pomocy specjalistów, tj.: poradnictwa psychologicznego (630 osób), poradnictwa pedagogicznego (315 osób), terapii rodzinnej (471 osób), warsztatów dla dzieci i młodzieży, w tym socjoterapeutycznych (181 osób), warsztatów pt.: „Moje Emocje” (166 osób), warsztatów dla osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą (107 osób), grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej (12 osób), zajęć profilaktyczno - wychowawczych (300 osób), poradnictwa psychiatrycznego (155 osób).

W listopadzie 2023 r. nastąpiło otwarcie Centrum Rozwoju i Terapii przy ul. Klonowica, prowadzone przez Toruńskie Centrum Usług Społecznych, oferujące mieszkańcom Torunia następujące formy wsparcia:

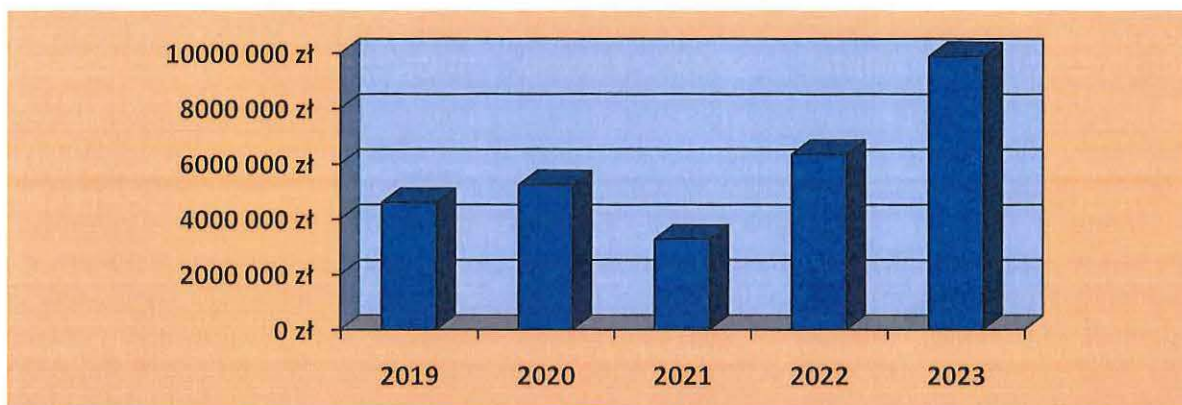
- psychoterapia indywidualna osób dorosłych w podejściu systemowym,
- psychoterapia młodzieży (od 12 roku życia) w podejściu systemowym,
- psychoterapia par i małżeństw w podejściu systemowym,
- psychoterapia rodzinna w podejściu systemowym,
- konsultacje i poradnictwo psychologiczne.

Ważnym zagadnieniem były działania profilaktyczne oraz naprawcze podejmowane przez Gminę w związku z problemem używania środków psychoaktywnych, określone w przyjętym przez Radę Miasta Torunia „**Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2023**”(uchwała RMT nr 994/22 z dnia 15 grudnia 2022 r.).

Art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, określa pakiet zadań własnych gminy, do których należy odpowiednio: prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałanie narkomanii. Przy czym, zgodnie z treścią art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii przeznaczają się dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ponadto działania określone w programach i mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, mogą być finansowane z części opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (opłaty z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml - tzw. „małpki”).

<i>Środki wydatkowane na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w latach 2019-2023 (zł)</i>				
2019	2020	2021	2022	2023
4.595.517,35	5.238.105	3.270.849	6.339.293,77	9.878.579,93

Źródło: opracowanie własne WZiPS na podstawie sprawozdania rocznego PARPA-GI i KCPU-GI złożonego za lata 2019-2022 oraz zarządzenia nr 58 PMT z dnia 28 marca 2024 r. w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu miasta za rok 2023.

W ramach Programu w 2023 r. przekazano 1.202 tys. zł dla 22 organizacji pozarządowych działających głównie w obszarze profilaktyki uzależnień, na wdrażanie projektów całorocznych oraz realizowanych w krótszym terminie (w 2022 r. w ramach otwartych konkursów ofert na profilaktykę uzależnień przyznano ponad 1 mln zł dla 19 organizacji). W działaniach realizowanych przez organizacje pozarządowe uczestniczyło ok. 13.898 osób.

Ponadto 519 tys. zł wykorzystano na działania prewencyjno – kontrolno – edukacyjne Policji oraz 142,9 tys. zł na działania Straży Miejskiej (w 2022 r. wykorzystano odpowiednio: 500 tys. zł i 129 tys. zł).

Gmina – na podstawie uchwały nr 1044/23 Rady Miasta Torunia z dnia 23 marca 2023 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Województwa Kujawsko-

Pomorskiego zmienionej uchwałą nr 1071/23 z dnia 20 kwietnia 2023 r. – przekazała dotację na programy postrehabilitacyjne, edukacyjne i integracyjne prowadzone przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Toruniu dla osób uzależnionych od alkoholu po podstawowym, intensywnym programie psychoterapii uzależnień oraz dla członków ich rodzin 149,7 tys. zł (w 2022 r. – 88,2 tys. zł).

W 2023 r. WOTUiW zrealizował 6 programów, tj.:

- 1) Program „AfterCare”: zrealizowano 20 sesji terapeutycznych dla 598 osób uzależnionych od alkoholu (58 osób ukończyło pełen cykl programu),
- 2) „Problem alkoholika i jego bliskich” – w 6 zajęciach uczestniczyły łącznie 94 osoby - członkowie rodzin pacjentów Oddziału Odwykowego Całodobowego,
- 3) „Szkolenie z terapii schematu dla terapeutów uzależnień – część 2”: szkolenie było realizowane dla 16 terapeutów z trzech oddziałów WOTUiW, odbywało się w 5 cyklach po 2 dni szkoleniowe,
- 4) „Superwizja kliniczna”: zrealizowano zajęcia superwizyjne grupowe (80 godzin) – 7 spotkań, uczestniczyło 22 terapeutów,
- 5) „Czerniewicki Dzień Dziecka – 2023”: zorganizowano festyn dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, w którym uczestniczyło 200 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (łącznie ok. 400 osób),
- 6) „Zdrowieć razem – 35-letnie doświadczenie”: zorganizowano 5 grupowych spotkań psychoedukacyjnych (łącznie 35 godzin zajęć) dla 49 pacjentów Ośrodka Terapii Odwykowej Uzależnień i ich rodzin (98 osób) oraz przeprowadzono spotkanie rocznicowe Ośrodka (dla ponad 150 osób). W każdym spotkaniu uczestniczyło 4 terapeutów.

Miasto kontynuowało także współfinansowanie zadania pn. „Kujawsko – Pomorska Niebieska Linia Pogotowie dla Osób Doznających Przemocy Domowej”, koordynowanego przez Samorząd Województwa Kujawsko – Pomorskiego (8,7 tys. zł; w 2022 r. – 8,8 tys. zł). W 2023 r. w ramach „Niebieskiej Linii” zarejestrowano i poprowadzono 154 sprawy osób indywidualnych, udzielono 660 porad prawnych, 389 porad psychologicznych, 198 konsultacji terapeutyczno-psychologicznych, udzielono porad internetowych 14 osobom, kancelaria adwokacka prowadziła 9 spraw (zastępstwo procesowe przed sądami powszechnymi).

W 2023 r. odbyło się 20 posiedzeń plenarnych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Toruniu (w 2022 r. 18 posiedzeń). Zarządzeniem nr 301 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 22.11.2023 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie powołania GKRPA, zmieniono jej skład, który liczy 20 osób. Podczas posiedzeń Komisja opiniowała wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych: 83 wnioski (detal), 167 wniosków (gastronomia) oraz programy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom przygotowane przez miejskie jednostki organizacyjne GMT. W 2023 r. na bieżącą działalność GKRPA wydatkowano 109,8 tys. zł (w 2022 r. – 113,9 tys. zł).

W strukturze GKRPA funkcjonowały 2 zespoły merytoryczne: Zespół Interwencyjno-Motywacyjny (ZIM) oraz Zespół Kontrolny (ZK). Podstawowym zadaniem ZIM było zmotywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego – 13 osób podjęło leczenie oraz w trakcie terapii utrzymało abstynencję od spożywania alkoholu, 1 osoba zaprzestała nadużywania alkoholu. W 2023 r. do ZIM wpłynęło 89 spraw, 51 osób skierowano na badania psychiatryczno-psychologiczne, z tego 21 osób poddało się badaniu, 47 spraw skierowano do Sądu Rejonowego w Toruniu celem zbadania zasadności wydania postanowienia o zastosowaniu obowiązku leczenia odwykowego, odbyły się 52 dyżury Zespołu. ZK prowadzi kontrole przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków prowadzenia sprzedaży tych napojów. Przeprowadzono łącznie 56 kontroli.

W 2023 r. na działalność ww. zespołów merytorycznych wydatkowano 123,1 tys. zł; (2022 r. – 96,6 tys. zł).

W ramach zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom Centrum Kultury Dwór Artusa prowadziło dwie świetlice środowiskowe w filiach przy ul. Okólnej 169 (Rudak) i przy ul. Poznańskiej 52 (Podgórz). Regularnie w zajęciach oferowanych przez świetlice uczestniczyły łącznie 44 osoby, w tym 12 osób w świetlicy przy ul. Poznańskiej 52 i 32 osoby w świetlicy przy ul. Okólnej 169. Na Podgórzu zorganizowano wydarzenia rodzinne integrujące środowisko (Święto Rodziny i Niezapominajki, Dzień Dziecka, Dzień Ojca, piknik na pożegnanie lata, Mikołajki) oraz uruchomiono Młodzieżowy Klub Filmowy. W świetlicy na Rudaku przeprowadzono warsztaty kulinarne, uruchomiono w ramach wsparcia terapeutycznego Kluby Rodziców – comiesięczne spotkania poświęcone tematom np. zagrożenia w cyberświecie, budowanie więzi w rodzinie, podstawy komunikacji bez przemocy i dbanie o własny dobrostan. W 2023 r. na funkcjonowanie ww. świetlic wydatkowano 80 tys. zł (2022 r. – 100 tys. zł).

Do dzieci i młodzieży pozostającej w czasie wakacji letnich w Toruniu skierowana była kampania pn.: „Lato w Toruniu bez nudy” („Atrakcje na wakacje”). Podczas zajęć sportowo-rekreacyjnych organizowanych przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (m.in. zajęcia na basenie Aqua Toruń, Mini Aquaparku przy ul. Hallera 79, na basenach letnich przy ul. Przy Skarpie, ul. Bydgoskiej, ul. Kujawskiej, na miejskich wielofunkcyjnych boiskach „Orliki”; kurs nauki pływania dla 150 dzieci) przeprowadzono prelekcje i rozmowy dotyczące zagrożeń związanych ze stosowaniem środków uzależniających (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze itp.) oraz sposobów obrony przed ich negatywnymi skutkami (np. praca nad asertywnością, zmiana otoczenia, zwrócenie się z problemem do rodzica, nauczyciela, wychowawcy, trenera itp.). Wskazano konsekwencje prawne posiadania narkotyków i dopalaczy. Rozwieszono plakaty zachęcające do powstrzymywania się i unikania zagrożeń związanych ze środkami uzależniającymi, udzielano informacji o miejscach w Toruniu, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w zakresie uzależnień, jak np. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia. W 2023 r. na kampanię „Lato w Toruniu bez nudy” wydatkowano 620 tys. zł (2022 r. – 400 tys. zł).

Do mieszkańców Torunia, którzy zmagają się z problemami przemocy domowej, problemami związanymi z uzależnieniami od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz z uzależnieniami behawioralnymi skierowana była w 2023 r. akcja informacyjna, podczas której na przystankach autobusowych i tramwajowych (citylighty) umieszczono plakaty zawierające najważniejsze numery telefonów i instytucje pomocowe świadczące wsparcie w sytuacjach kryzysowych. Ulotki oraz plakaty pojawiły się również w jednostkach oświatowych, instytucjach kultury oraz na obiektach sportowych w Toruniu.

W 2023 r. przeprowadzono na obszarze Torunia badania społeczne mające na celu identyfikację występujących wśród mieszkańców miasta problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze), a także z uzależnieniami behawioralnymi. W badaniu uczestniczyło 518 osób dorosłych oraz 822 osoby do 18 roku życia. Wynika z niego m.in., że 39,4% dorosłych pije alkohol okazjonalnie (tzn. kilka razy w roku), abstynencję zadeklarowało 14,9% ankietowanych, 0,6% sięga po alkohol codziennie. Do zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przyznało się 5,2% badanych. Najczęściej zażywaną substancją była marihuana. Wśród dzieci/młodzieży: 36,1% z nich wskazało, że po raz pierwszy sięgnęło po alkohol w wieku 10-13 lat; 32,9% uczniów odpowiedziało, że miało wówczas 14-15 lat, a 16,2% wskazało na wiek poniżej 10 roku życia. 68,9% respondentów miało kontakt z marihuaną, 35,1% wskazało leki w celu odurzenia, 27% uczniów miało kontakt z innymi substancjami m.in.: kokainą, metamfetaminą, LSD. Niemal wszyscy uczniowie codziennie korzystają z urządzeń elektronicznych oraz Internetu (93,9%). Od czasu do czasu po

urządzenia elektroniczne sięga 4,4% respondentów, 1,1% – rzadko, niekorzystanie z tego rodzaju urządzeń zadeklarowało 1,2% badanych.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2023” zawiera odrębna informacja przedkładana Radzie Miasta Torunia zgodnie z procedurą.

W celu rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Toruń, Rada Miasta Torunia podjęła uchwałę nr 697/21 z dnia 9 września 2021 r. w sprawie przyjęcia do realizacji **Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla miasta Torunia na lata 2021–2026**. Podstawowe działania w zakresie realizacji celów przyjętych w Programie realizuje Zespół Interdyscyplinarny w Toruniu, powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Torunia nr 241 z dnia 13.09.2023 r., na podstawie uchwały nr 1139/23 Rady Miasta Torunia z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Toruniu oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Działania realizowane w ramach Programu to m.in. akcje informacyjne o zjawisku przemocy w rodzinie oraz o możliwościach uzyskania pomocy; bezpłatne poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, socjalne i rodzinne); konsultacje terapeutów i psychoterapeutów w tym psychoterapeuty uzależnień, a także prowadzenie statystyk ujawnianych przypadków przemocy w rodzinie na terenie miasta Torunia, diagnoza zjawiska przemocy oraz badania ilościowe dotyczące procedury „Niebieskiej Karty”.

Na realizację **Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2021-2023** (uchwała RMT nr 599/21 z dnia 18 marca 2021 r.) Gmina Miasta Toruń otrzymała dotację celową z budżetu Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Do programu w 2023 r. zgłosiło się 10 osób. Wśród jego uczestników były osoby karane z art. 207 kk, które miały wdrożoną w rodzinie procedurę „Niebieskiej Karty”. Program obejmował 72 godziny spotkań – dwie sesje indywidualne oraz spotkania grupowe. Zajęcia prowadzone były w formie warsztatowo-wykładowej. Zaświadczenie o ukończeniu całego cyklu programu otrzymało 8 osób.

Sprawozdanie z realizacji „Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” jest częścią „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu za 2023 rok”, złożonego RMT na sesji w marcu 2024 r.

W 2023 r., na podstawie uchwały nr 536/20 Rady Miasta Torunia z dnia 17 grudnia 2020 r., działał na terenie miasta Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Toruniu (połączony z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Toruniu). Ośrodek udziela wsparcia i schronienia osobom będącym w kryzysie w tym również dotkniętym przemocą w rodzinie.

Natomiast na podstawie uchwały nr 673/21 Rady Miasta Torunia z dnia 22 lipca 2021 r. na terenie Torunia od 1 października 2021 r. swoją działalność prowadzi jednostka organizacyjna Gminy Miasta Toruń pod nazwą: „Dom Dla Matek lub Ojców z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży”, która dysponuje 6 miejscami dla matek z dziećmi i 3 miejscami dla kobiet w ciąży.

Coronavirus w Toruniu w 2023 r.

Do 30 czerwca 2023 r. obowiązywał stan zagrożenia epidemicznego wirusa SARS-CoV-2. Główną przesłanką zniesienia stanu zagrożenia epidemicznego był spadek liczby zakażeń SARS-CoV-2, zgonów i hospitalizacji.

1 lipca 2023 r. straciły ważność przepisy dotyczące między innymi:

- obowiązku zakrywania ust i nosa w przychodniach, poradniach, szpitalach i innych placówkach medycznych (wcześniej ten wymóg zniesiono w aptekach),
- zasad przetwarzania i udostępniania danych osobowych związanych z COVID-19,

- przeprowadzania testów diagnostycznych w kierunku zakażenia COVID-19
- unijnych cyfrowych zaświadczeń COVID,
- szczególnych zasad udzielania świadczeń zdrowotnych w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego,
- zakazu przemieszczania się pasażerów w transporcie kolejowym wykonywanym z przekroczeniem odcinka granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi.

W 2023 r. kontynuowane były szczepienia przeciwko - od 15 kwietnia wprowadzona została możliwość zaszczepienia dodatkową dawką przypominającą dla osób spełniających łącznie warunki: drugą dawkę przypominającą przyjęły od kwietnia do k. września 2022 r. i była wykonana szczepionką jednowalentną (czyli działającą przeciwko oryginalnemu szczepowi koronawirusa) oraz dodatkowo spełniały jeden z warunków: przekroczyły 60 lat, mają obniżoną odporność lub mają kontakt zawodowy z chorymi na COVID-19 lub materiałem zakaźnym.

X. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Toruńska oświata w liczbach: liczba uczniów, oddziałów; typy szkół; zatrudnienie

Typ placówki	W okresie od I do VI 2023			W okresie od IX do XII 2023		
	Liczba jednostek oświatowych	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba jednostek oświatowych	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Przedszkole miejskie	18	141	3 451	18	140	3 399
Oddział przedszkolny w szkole podstawowej	16	50	1 230	16	52	1 230
Oddział przedszkolny w szkole specjalnej	2	8	46	2	8	47
Szkoła podstawowa	26	598	13 472	26	576	12 826
Szkoła ponadpodstawowa (bez szkół specjalnych)	23	387	11 092	23	415	12 058
Szkoły dla dorosłych (+ realizacja kursów zawodowych)	2	45	1 261	2	49	1 148
Szkoła specjalna	4	67	322	4	65	316
Szkoła artystyczna	4	47	655	4	48	665
Razem uczniów			31 529			31 689

w tym oddziały przygotowawcze dla uchodźców z Ukrainy

Typ placówki	W okresie od I do VI 2023			W okresie od IX do XII 2023		
	Liczba jednostek oświatowych	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba jednostek oświatowych	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Oddział przygotowawczy w szkole podstawowej	3	4	56	0	0	0
Oddział przygotowawczy w liceum ogólnokształcącym	2	3	75	1	1	23
Razem	5	7	131	1	1	23

Etaty	Ostatni aneks w 2022/2023	Aneks wrześniowy w 2023/2024
Nauczyciele	3754,56	3744,56
AiO	1094,60	1090,54

Źródło danych dla okresu od I do VI 2023: ostatni aneks obowiązujący w roku szkolnym 2022/2023

Źródło danych dla okresu od IX do XII 2023: aneks wrześniowy obowiązujący w roku szkolnym 2023/2024

Dzieci i uczniowie z niepełnosprawnościami w jednostkach oświatowych GMT

Typ placówki	W okresie od I do VI 2023 liczba dzieci i uczniów					W okresie od IX do XII 2023 liczba dzieci i uczniów				
	ogółem	z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego				ogółem	z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego			
		ogółem	w tym z jedną niepełnosprawnością	w tym z więcej niż jedną niepełnosprawnością	w tym z powodu niedostosowania społecznego		ogółem	w tym z jedną niepełnosprawnością	w tym z więcej niż jedną niepełnosprawnością	w tym z powodu niedostosowania społecznego
Przedszkole miejskie	3 451	63	56	7	0	3 399	59	51	8	0
Szkoła podstawowa	14 702	405	351	45	9	14 056	402	340	54	8
Szkoła specjalna	368	343	164	179	0	363	335	152	183	0
Szkoła ponadpodstawowa	11 092	104	97	4	3	12 058	117	108	5	4
Szkoła artystyczna	665	4	4	0	0	665	3	3	0	0
Razem uczniów	30 278	919	672	235	12	30 541	916	654	250	12

Typ niepełnosprawności	W okresie od I do VI 2023	W okresie od IX do XII 2023
Razem uczniowie i dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	919	916
1) w tym z jedną niepełnosprawnością	672	654
- niepełnospr. intelekt. w st. lekkim	196	181
- niepełnospr. intelekt. w st. umiark. lub znacznym	95	75
- niesłyszący	14	13
- niewidomi	1	1
- przewlekle chorzy	0	0
- słabosłyszący	35	33
- słabowidzący	41	40
- z autyzmem w tym z zespołem Aspergera	223	247
- z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją	67	64
- z zaburzeniami psychicznymi	0	0
2) w tym z powodu niedostosowania społecznego	12	12
- niedostosowani społecznie	3	1
- zagrożeni niedostosowaniem społecznym	9	11
- zagrożeni uzależnieniem	0	0
- z zaburzeniami zachowania	0	0
3) w tym z więcej niż jedną niepełnosprawnością	235	250
- niepełnospr. intelekt. w st. lekkim	63	79
- niepełnospr. intelekt. w st. umiark. lub znacznym	153	148
- niesłyszący	4	6
- niewidomi	3	2
- słabosłyszący	22	24
- słabowidzący	36	35
- z autyzmem w tym z zespołem Aspergera	120	131
- z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją	90	95

Źródło danych dla okresu od I do VI 2023: ostatni aneks obowiązujący w roku szkolnym 2022/2023

Źródło danych dla okresu od IX do XII 2023: aneks wrześnieowy obowiązujący w roku szkolnym 2023/2024

Realizacja strategii rozwoju edukacji

Rok 2023 był kolejnym rokiem realizacji „Strategii rozwoju edukacji miasta Torunia na lata 2016–2023” przyjętej w 2016 r. przez Radę Miasta Torunia. Strategia rozwoju edukacji realizowana była przez wszystkie jednostki oświatowe prowadzone przez Gminę Miasta Toruń we współpracy z partnerami toruńskiej oświaty. W 2023 roku dokonano ewaluacji Strategii przez podmiot zewnętrzny. Z raportu ewaluacyjnego wynika, że realizowane cele i działania określone w dokumencie zostały osiągnięte a kryteria należy uznać za spełnione (kryterium trafności, efektywności, skuteczności, użyteczności i trwałości).

W dniu 25 lipca 2023 roku podpisana została przez GMT umowa z podmiotem zewnętrznym na wykonanie Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Torunia na lata 2024-2028, którego projekt został opracowany do końca 2023 r. Kolejnym etapem były konsultacje projektu strategii, rozpoczęte z początkiem 2024 r. Przewidywanym terminem zakończenia prac i przedstawienia RMT strategii na nowy okres w II połowie 2024 r.

Funkcjonowanie placówek pracy pozaszkolnej

Na zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia w placówkach oświatowo-wychowawczych w 2023 r. uczęszczało:

- Ognisko Pracy Pozaszkolnej Dom Harcerza - 1.206 uczestników stałych zajęć oraz 858 uczestników dodatkowych imprez, (warsztaty, zajęcia, itp.). Dla dzieci i młodzieży 6-18 lat organizowano otwarte warsztaty artystyczne dla 1.304 uczestników pn. "Wakacje z Ogniskiem Pracy Pozaszkolnej - Dom Harcerza" oraz zajęcia profilaktyczno-artystyczno-rekreacyjne dla 530 uczestników pn.: "Atrakcje na wakacje 2023 r.",
- Młodzieżowy Dom Kultury – 1.111 uczestników stałych zajęć prowadzonych dla wychowanków w 31 formach, 75 grupach w zakresie: muzycznym, tanecznym, plastycznym, teatralnym, wokalnym, ceramicznym, fotograficznym, integracyjnym, modelarskim. MDK zorganizował dodatkowych 117 imprez, w których udział wzięło 3.276 wychowanków, a oglądało 6.498 widzów; był współorganizatorem 25 imprez, w których uczestniczyło 316 wychowanków, a oglądało 2.577 widzów. Ponadto wychowankowie uczestniczyli w 18 różnych formach wyjazdowych - obozy, warsztaty, festiwale, w których udział wzięło 205 wychowanków, a podczas przeglądów oglądało ich 1.720 widzów.

Dopełnieniem oferty edukacyjnej Gminy Miasta Toruń była działalność Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, w której w 2023 r. zatrudnionych było 16 pedagogów, 24 psychologów i 1 logopeda (w tym: oligofrenopedagodzy, surdopedagodzy, tyflopedagodzy, terapeuci wczesnego wspomaganie rozwoju, socjoterapeuci, psychoterapeuci, doradcy zawodowi, neurologopeda, specjaliści diagnozujący spectrum autyzmu, terapeuci integracji sensorycznej). W roku 2023 w Poradni zarejestrowano 3.797 zgłoszeń. Przyjęto łącznie 3.195 osób – dzieci i młodzieży, wszystkim wykonano pełen proces diagnostyczny – to jest badania psychologiczne i pedagogiczne, w zależności od potrzeb badanie funkcjonowania wzrokowego. 1.935 badań diagnostycznych zakończyło się wydaniem opinii o potrzebie udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dostosowania wymagań do potrzeb i możliwości dziecka/ucznia, specyficznych trudnościach w uczeniu się, potrzebie odroczenia obowiązku szkolnego lub innej. 145 osobom udzielono porady ustnej bez wydawania opinii. W ramach pracy Zespołu Orzekającego - Poradnia wydała 749 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, 315 orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego i 314 opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. W ramach pracy Zespołu Wychowawczego psychoterapeuci udzielali porad i prowadzili wsparcie psychoterapeutyczne.

Programy rządowe

- **„Aktywna Tablica”** - w 2023 r. złożono wnioski dla 19 szkół, wsparcie otrzymało 7 szkół: SP nr: 13, 16, 23, 33, V i IX Liceum Ogólnokształcące oraz Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna II Stopnia w Toruniu. W ramach projektu zakupiono m.in. monitory interaktywne, laptop i komputer, interaktywną podłogę oraz różne programy multimedialne (np. do zajęć logopedycznych, czytania ze zrozumieniem, wspierające rozumienie i mowę dla dzieci z Autyzmem, zestaw emocji oraz wspierający koncentrację). Kwota dofinansowania oraz wkład własny GMT wynosił:
 - * szkoły ponadpodstawowe (VLO, IX LO, OSM II stopnia): dofinansowanie: 3x14 tys. zł = 42 tys. zł (80%) - wkład własny GMT: 3x3,5 tys.zł = 10,5 tys. zł (20%),
 - * szkoły podstawowe (SP nr: 13, 16, 23, 33): dofinansowanie: 4x35 tys. zł = 140 tys. zł (80%), wkład własny GMT: 4x8.750 zł = 35 tys. zł (20%).Całkowita kwota dofinansowania to 182 tys. zł (80%) oraz wkład własny GMT - 45,5 tys. zł (20%), całkowity koszt wyniósł 227,5 tys. zł (100%).
- **„Posiłek w szkole i w domu”**- rządowy program skierowany do organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe, którego celem jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole, doposażenie i poprawa standardu funkcjonujących stołówek szkolnych (własnej kuchni i jadalni). Dofinansowanie otrzymały szkoły podstawowe nr: 9, 11 i 32. W ramach programu podniesiono standardy kuchni oraz stołówek szkolnych - doposażono je w sprzęt gastronomiczny, meble i akcesoria kuchenne. Na tle pozostałych gmin Gminie Miasta Toruń w 2023 r. przyznano najwyższą kwotę dotacji o łącznej wysokości ponad 191 tys. zł, która stanowiła 80% kwoty kosztów realizacji zadania, natomiast 20% wyniósł wkład własny Gminy Miasta Toruń w wysokości prawie 48 tys. zł.
- **„Wyprawka szkolna”** - rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023-2025. Uczniowie uczęszczający do ponadpodstawowych toruńskich szkół mogą ubiegać się o dofinansowanie zakupu podręczników szkolnych, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych. W 2023 roku decyzją Wojewody Kujawsko-Pomorskiego na konto Gminy Miasta Toruń wpłynęła kwota w wys. Prawie 102 tys. zł dotacji celowej z przeznaczeniem dla uczniów niepełnosprawnych na dofinansowanie zakupu podręczników (...). Dofinansowanie do podręczników objęto 27 szkół ponadpodstawowych, w tym 19 szkół prowadzonych przez Gminę Miasta Toruń. Ostateczne rozliczenie dotacji „wyprawki szkolnej” po sfinansowaniu ww. programu dla szkół, których :
 - *organem prowadzącym jest Gmina Miasta Toruń (I LO, II LO, III LO, IV LO, V LO, VI LO, VII LO, IX LO, XLO, ZS nr 26, ZS nr 19, ZSE, ZSGH, ZSiŚ, ZSMEiE, ZSOiT nr 13, ZSPS i VIIILO, ZSS, ZST) łącznie : 189 uczniów, wykorzystana kwota: ponad 64,5 tys. zł,
 - *organem prowadzącym nie jest Gmina Miasta Toruń (Kujawsko-Pomorski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, TEB-EDUKACJA, Szkoły Socrates Sp. z o.o. Technikum Menedżerskie w Toruniu, Toruńskie Technikum Informatyczne, Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące, Franciszkańskie Liceum Ogólnokształcące, Liceum Jagiellońskie - Katolickie Liceum Akademickie, SSPdP DOROTOWO), łącznie: 45 uczniów, wykorzystana kwota: ponad 11,4 tys. zł.Dotację celową przyznano łącznie 234 uczniom, wykorzystano prawie 76 tys. zł. Pozostała niewykorzystana kwota dotacji w wysokości prawie 26 tys. zł została zwrócona na konto Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

- **„Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”** – Priorytet 3.
W ramach Programu wsparcie finansowe mogło zostać udzielone w odniesieniu do: placówek wychowania przedszkolnego: na zakup książek będących nowościami wydawniczymi dla dzieci w wieku 3-6 lat i na realizację działań promujących czytelnictwo oraz szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych: na zakup książek będących nowościami wydawniczymi niebędących podręcznikami, zakup elementów wyposażenia biblioteki szkolnej oraz realizację działań promujących czytelnictwo. W 2023 roku Gmina Miasta Toruń otrzymała dofinansowanie w ramach Programu dla 7 jednostek oświatowych w łącznej wysokości 46,5 tys. zł, w tym:
 - * przedszkola miejskie nr: 7, 9, 12;
 - * oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 28;
 - * szkoły podstawowe nr 5, 9, 16.
- **Wiodący Ośrodek Koordynacyjno - Rehabilitacyjny „Za życiem”** (Szkoła Podstawowa Specjalna nr 19 w Zespole Szkół nr 19). Celem programu było zapewnienie dziecku interdyscyplinarnego wczesnego wspomagania jego rozwoju. Wysokość dotacji rządowej dla Torunia na realizację zadań Ośrodka w roku 2023 wyniosła – ponad 487 tys. zł na organizację 4.920 godzin. Z zajęć w 2023 r. skorzystało 145 dzieci w łącznym wymiarze 4.545 godzin.
- **Strzelnica w Zespole Szkół Technicznych**
W dniu 22.06.2023 r. Ministerstwo Obrony Narodowej rozstrzygnęło konkurs ofert „Strzelnica w powiecie 2023”. Wśród 57 gmin, miast i powiatów przyznano dofinansowanie w wysokości 160 tys. zł Gminie Miasta Toruń na utworzenie strzelnicy wirtualnej w Zespole Szkół Technicznych. MON dofinansowało zadanie związane z utworzeniem strzelnicy wirtualnej wraz z wyposażeniem strzeleckim, umożliwiającym prowadzenie zorganizowanego szkolenia strzeleckiego, w szczególności wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych, a także członków organizacji pozarządowych prowadzących działalność o charakterze proobronnym oraz funkcjonariuszy formacji uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych. Dofinansowanie dotacją objęło: adaptację pomieszczenia oraz zakup pierwszego wyposażenia szkoleniowego wirtualnej strzelnicy. Warunkiem otrzymanej dotacji jest nieodpłatne udostępnianie utworzonej strzelnicy od dnia oddania, tj. 31.12.2023 r. do użytkowania przez okres do dnia 31.12.2034 r. na potrzeby szkoleń:
 - * uczniów szkół, które prowadzą działalność dydaktyczno-wychowawczą w dziedzinie obronności państwa,
 - * organizacji pozarządowych prowadzących działalność na rzecz obronności państwa,
 - * społeczności lokalnej zamieszkałej w rejonie odpowiedzialności jst według decyzji Beneficjenta.
- **OPW (Oddział Przygotowania Wojskowego)**
Gmina Miasta Torunia otrzymała dotację celową z Ministerstwa Obrony Narodowej w wysokości 34 tys. zł na realizację programu obejmującego I klasy Oddziału Przygotowania Wojskowego na rok szkolny 2023/2024 w Zespole Szkół Technicznych oraz w VI Liceum Ogólnokształcącym. Całkowity koszt realizacji zadania ustalony został na kwotę 172 tys. zł, na którą składa się:
 - * 85 tys. zł na zakup pakietu szkoleniowego OPW,
 - * 87 tys. zł na zakup pakietu ubiorczego dla 60 uczniów OPW (Technikum nr 4 w Zespole Szkół Technicznych – 30 uczniów oraz VI Liceum Ogólnokształcące – 30 uczniów),
 Wysokość dotacji przyznawanej beneficjentowi wynosi 137,6 tys. zł, co stanowi 80% kwoty potrzebnej do sfinansowania zadania. GMT zapewniła wkład własny środków finansowych na realizację zadania w wysokości 20% całości środków przewidzianych na jego realizację, tj. 34,4 tys. zł. Intencją przekazania dotacji celowej przez MON jest jednolite umundurowanie

wszystkich kadetów obecnych klas mundurowych, które realizują program "Oddziały przygotowania Wojskowego". Umundurowanie zakupione z dotacji celowej będzie wpisane na stan szkoły i zostanie przekazane uczniom na czas uczestnictwa w programie

Najważniejsze inwestycje w toruńskiej oświacie

1. Budowa sali gimnastycznej przy SP nr 11
 - Zakres: sala z zapleczem sanitarno-szatniowym i salą lekcyjną oraz zagospodarowaniem terenu, p.u. 1153 m²,
 - Koszt: 10,5 mln zł
 - Termin realizacji: 11.2022r. – 02.2024 r.
2. Budowa szkoły podstawowej na lewobrzeżu przy ul. Strzałowej
 - Zakres: szkoła podstawowa z halą gimnastyczną oraz budynek przedszkola wraz z kuchnią i stołówką, budynek mediateki (biblioteka). Obiekt przeznaczony dla 32 oddziałów, 800 uczniów oraz 8 oddziałów przedszkolnych dla 200 dzieci
 - Koszt: 77 mln zł
 - Termin realizacji: 11.2022r. – 06.2024 r.
3. Budowa basenu rehabilitacyjnego w SP 19
 - Zakres: Basen z dwiema nieckami, w tym jedna z ruchomym dnem, p.u. 929 m². Budynek dwu kondygnacyjny zawierający po dwie szatnie męskie i żeńskie.
 - Koszt: 14,3 mln zł
 - Termin realizacji: 06.2023r. – 09.2024r.

Realizacja projektów

Toruńskie szkoły i placówki w 2023 r. brały udział w licznych projektach unijnych oraz w programach edukacyjnych: „Zapomniane zawody i rzemiosło”, „Nauczanie w plenerze dla cyfrowych uczniów”, „Promieniowanie - przekleństwo czy błogosławieństwo”, „Sprawni i niesprawni. Zagrajmy razem”, „Kroki w przyszłość”, „Pokaż mi swoje miasto”, „Brain Break-Out – nowa metoda edukacyjna”, „Cukier? Nie, dziękuję!”, „Aktywna współpraca na rzecz odpowiedzialności i empatii CARE”, „Spowoduj, że środowisko znów będzie wspaniałe MEGA”, „Youth&Economy”, „Energia tkwi w nas. CLIL instrumentem w kierunku dwujęzyczności”, „Europejska praktyka szansą na sukces zawodowy”, „Młodzi technicy w Europie - zagraniczny staż kluczem do kariery zawodowej”, „VETskills4future”, „Kadra nauczycielska wobec wyzwań szkoły z oddziałami dwujęzycznymi”, „Języki obce kluczem do sukcesu zawodowego”, „Mali odpowiedzialni obywatele zmieniają swoją przyszłość”, „Healthy planet = healthy life – a videoblog”, „Inclusion & Digital Media Literacy for All”, „Week week English”, „Mobilność w dobie #StayHome - dokąd zmierzamy?”, „Kolory Kultury”, „Ja też uśmiechnięty klaun”, „Zawodowe doświadczenie na europejskim rynku pracy - praktyki i jobshadowing ZSIŚ w Toruniu”, „Wdrażanie nowych idei – nauczyciele ZST awangardą postępu”, „Dobre praktyki, lepsza praca – 2022”, „ZSE Nauczyciel 2022”, „ISafetyApp:Teaching Students Internet Safety Through an Artificial Intelligence Mobile Application, Nauczanie studentów bezpieczeństwa w internecie”, „Zaktualizujmy naszą szkołę do cyfrowej Europy jutra. /Let's upgrade our school to the digital Europe of tomorrow.”, „Staż w Europie jako sposób na sukces na rynku pracy”, „Nowoczesna kadra na europejskim poziomie”, „Mobilność zawodowa uczniów i nauczycieli ZSIŚ formą podnoszenia kompetencji”, „Mobilność edukacyjna nauczycieli”, „Mega Akredytacja”, „ZSE Francja i nauczyciele 2022-2023”, „Zagraniczne praktyki kluczem do sukcesu zawodowego”, „Effective teachers for better education – Skuteczny nauczyciel kluczem do lepszej edukacji. Współczesne zagrożenia i możliwe rozwiązania w dobie kryzysów”, „Nowa rzeczywistość - nowe wyzwania”, „Stawiamy na rozwój (2023)”, „ZSE praktyki i kursy zagraniczne 2023”,

„ZSE Akredytacja SCH – rok trzeci – uczniowie i nauczyciele” , „Europejskie doświadczenia zawodowe uczniów i nauczycieli ZSiŚ kluczem do sukcesu”, „Dobre praktyki, lepsza praca 2023/2024”, „Eco Art.”, „Nowoczesne pracownie zawodowe kluczem innowacyjnego kształcenia w Toruniu”, „Twoja przyszłość w nowoczesnej szkole zawodowej”.

„Ekopracownia - zielone serce szkoły” to priorytetowy Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej, który miał na celu podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej, upowszechnianie wiedzy, aktywizację społeczną, budowanie społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw proekologicznych społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży. Utworzenie ekopracowni sfinansowane było ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (WFOŚiGW). Dofinansowanie w ramach Programu udzielane było w formie dotacji na zasadzie refundacji kosztów poniesionych przez Beneficjenta w wysokości do 90% kosztów kwalifikowanych. Kwota przeznaczona na utworzenie:

*pracowni dedykowanej OZE - wyniosła 75 tys. zł (kwota dotacji: 67,5 tys. zł – 90% oraz wkład własny Gminy: 7,5 tys. zł – 10%) – SP nr: 28 i 23,

* ekopracowni - wyniosła 50 tys. zł (kwota dotacji 45 tys. zł – 90% oraz wkład własny Gminy 5 tys. zł – 10%) – SP nr: 5 i 11 oraz ZSiŚ i ZSMEiE.

Wyniki egzaminów zewnętrznych

Egzamin ósmoklasisty w terminie głównym został przeprowadzony od 23 do 25 maja 2023 r. Uczniowie, którzy z przyczyn losowych lub zdrowotnych nie przystąpili do niego w powyższym terminie, napisali egzamin 12, 13 i 14 czerwca 2023 r.

Egzamin maturalny został przeprowadzony w terminie głównym od 4 do 23 maja 2023 r., w terminie dodatkowym od 1 do 19 czerwca 2023 r., a egzamin poprawkowy został przeprowadzony 22 i 23 sierpnia 2023 r. W 2023 r. egzamin maturalny był przeprowadzany w dwóch formułach, tj.:

- w Formule 2023 - dla tegorocznych absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego,
- w Formule 2015 - dla tegorocznych absolwentów 4-letniego technikum oraz branżowej szkoły II stopnia.

Absolwenci z lat ubiegłych przystępowali do egzaminu maturalnego w Formule 2015 (z wyjątkiem absolwentów ponadpodstawowych szkół średnich – sprzed 2005 r. – którzy przystępowali do egzaminu maturalnego w Formule 2023).

Niezależnie od formuły egzaminu maturalnego wszyscy absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2023 r., obowiązkowo przystępowali do egzaminu maturalnego:

- w części pisemnej z: języka polskiego, matematyki, wybranego języka obcego nowożytnego,
- w części ustnej z: języka polskiego, wybranego języka obcego nowożytnego.

Każdy absolwent mógł również przystąpić do pisemnego egzaminu dodatkowego z maksymalnie pięciu kolejnych przedmiotów dodatkowych.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty:

- wyższe wyniki uczniów z Torunia od wyników uczniów z kraju i województwa kujawsko-pomorskiego z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego,
- słabszy wynik z języka niemieckiego od wyników uczniów w kraju i województwie kujawsko-pomorskim (język niemiecki w Toruniu zdawało tylko 29 uczniów, dla porównania język angielski – 2.496),
- wyższy wynik z języka polskiego uczniów z Torunia od wyniku uczniów z miast powyżej 100 tys. mieszkańców w województwie kujawsko-pomorskim i kraju, w przypadku matematyki i języka angielskiego ten wynik był wyższy od wyniku uczniów z miast powyżej 100 tys. mieszkańców w województwie kujawsko-pomorskim, ale

z matematyki oraz języka angielskiego słabszy o 1 punkt procentowy od wyniku uczniów takich miast w kraju, zdecydowanie słabszy wynik z języka niemieckiego (niewielka liczba zdających), który był niższy o 28 punktów procentowych od wyniku uczniów z miast powyżej 100 tys. mieszkańców w kraju,

- wyższe wyniki z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego wśród uczniów z Torunia od wyników uczniów z pozostałych miast na prawach powiatu w województwie kujawsko-pomorskim, natomiast słabszy wynik z języka niemieckiego od wyników w każdym z tych miast.

Wyniki egzaminu maturalnego:

- tegoroczeni absolwenci liceów ogólnokształcących i technik w województwie kujawsko-pomorskiego uzyskali wyższe odsetki sukcesów oraz uprawnionych do poprawki od wyników tegorocznych absolwentów tych typów szkół w kraju,
- wyższa zdawalność tegorocznych absolwentów liceów ogólnokształcących w Toruniu od zdawalności absolwentów tego typu szkoły w kraju i województwie kujawsko-pomorskim,
- wyższa zdawalność tegorocznych absolwentów technik w Toruniu od zdawalności absolwentów tego typu szkoły w kraju, ale niższa od zdawalności w województwie kujawsko-pomorskim,
- wyższa zdawalność absolwentów liceów ogólnokształcących w Toruniu od zdawalności absolwentów z tego typu szkół z pozostałych miast na prawach powiatu w województwie kujawsko-pomorskim,
- niższa zdawalność absolwentów technik w Toruniu od zdawalności absolwentów z tego typu szkół w Bydgoszczy i Grudziądzu, wyższa od wyników we Włocławku,
- 21 szkół prowadzonych przez GMT (12 liceów ogólnokształcących, 1 Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna II st., 8 techników), zdawalność w liceach ogólnokształcących 94%, w technicach 75%.
- średnie wyniki z części pisemnej wyższe od średnich wyników w kraju z:
 - języka polskiego: w 7 liceach ogólnokształcących (LO nr: I, III, IV, V, VIII, X, OSM II st.) i w 7 technicach (T nr: 1, 4, 5, 7, 8, 9 i 13),
 - matematyki w 6 liceach (I LO, IV LO, V LO, VIII LO, X LO, OSM II st.) i 5 technicach (T nr 4, T nr 5, T nr 7, T nr 8 i T nr 13),
 - języka angielskiego w: 7 liceach ogólnokształcących (I LO, III LO, IV LO, V LO, VIII LO, X LO, OSM II st.) i 4 technicach (T nr 4, T nr 5, T nr 8 i T nr 13).

Egzamin zawodowy:

Egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie odbywały się w zawodach, które nauczane są w technicach i szkołach branżowych I stopnia prowadzonych przez GMT. W technicach młodzież uczy się w 31 zawodach, a w szkołach branżowych I stopnia - w 9 zawodach. Wyniki zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie są zróżnicowane w zależności od szkoły i kwalifikacji w obrębie tego samego zawodu.

Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy w roku szkolnym 2022/2023 przekazana została Radzie Miasta Torunia zgodnie z procedurą.

Stypendia dla uczniów

Stypendia dla uzdolnionych uczniów z toruńskich szkół były wypłacane od stycznia do grudnia 2023 r. na podstawie uchwały nr 620/21 Rady Miasta Torunia z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania świadczeń pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym uczniom uczęszczającym do szkół w Toruniu (...).

W 2023 r. wypłacono 316 stypendiów w łącznej kwocie 454,6 tys. zł w okresie:

- od stycznia do czerwca 2023 r. wypłacono stypendia 143 osobom (Toruński Omnibus - 133 uczniów, Toruński Fachowiec – 5 uczniów, Toruński Maestro - 5 uczniów) w kwocie 306,2 tys. zł,
- od września do grudnia 2023 r. wypłacono stypendia 173 osobom (Toruński Omnibus – 164 uczniów, Toruński Fachowiec – 0 uczniów, Toruński Maestro - 9 uczniów) w kwocie 148,4 tys. zł.

Ponadto, absolwentom toruńskich szkół przyznano 19 nagród Prezydenta Miasta Torunia, na łączną kwotę 38 tys. zł (po 2.000 zł każda). Nagrody przeznaczone były dla uzdolnionych uczniów, którzy uczęszczali w roku szkolnym 2022/2023 do klas programowo najwyższych toruńskich liceów ogólnokształcących i szkoły muzycznej, tj: I LO - 1 nagroda, IV LO - 2 nagrody, V LO - 1 nagroda, X LO - 2 nagrody, OSM II - 3 nagrody, ULO - 10 nagród.

XI. BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY

Bezpieczeństwo publiczne - statystyka

- W 2023 r. na terenie Torunia odnotowano 1.070 przestępstw kryminalnych, w tym: 28 rozbojów, 33 włamania do samochodów, 12 włamań do obiektów handlowych, 35 włamań do mieszkań, 182 włamania do innego obiektu, 756 kradzieży mienia oraz 24 kradzieże pojazdu.
- W 2023 r. na terenie Torunia zaistniało 21 wypadków z udziałem pieszych, w których zginęły 4 osoby, a 17 zostało rannych.
- W 2023 r. na terenie Torunia odnotowano 9 wypadków z udziałem rowerzystów, w których 9 osób zostało rannych.

Ustawowe możliwości działań gminy w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego to: utrzymanie Straży Miejskiej oraz wspieranie służb państwowych (Komendy Miejskiej Policji w Toruniu oraz Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu).

W 2023 roku w toruńskiej Straży Miejskiej zatrudnionych było 103 strażników. Działania podejmowane przez Straż Miejską w omawianym okresie wynikały z funkcji, jakie pełni wśród lokalnej społeczności oraz z realizacji misji pod nazwą „RAZEM Z MIESZKAŃCAMI”.

Nakłady finansowe na utrzymanie toruńskiej Straży Miejskiej w roku 2023 kształtowały się następująco: budżet: prawie 12.503 tys. zł, w tym wydatki inwestycyjne: ponad 328 tys. zł na specjalistyczny pojazd z napędem elektrycznym marki Man oraz ponad 28,3 tys. zł – na zakup dwóch sztuk skuterów marki Kymaco.

W ramach bieżącej działalności Straż Miejska w roku sprawozdawczym:

* wystawiła łącznie 5.830 samodzielnych patroli strażników miejskich oraz 298 patroli wspólnych z funkcjonariuszami Policji, Żandarmerii Wojskowej oraz Krajowej Administracji Skarbowej;

* w trakcie pełnienia służb prewencyjno – interwencyjnych i kontroli miejsc zagrożonych strażnicy miejscy funkcjonariusze dokonali legitymowania 17.742 osób oraz przeprowadzili 16.509 interwencji.

* dyżurny Straży Miejskiej przyjął 15.640 zgłoszeń od mieszkańców i instytucji dotyczących podjęcia interwencji (924 zgłoszenia za pośrednictwem funkcji SMS).

* Eko-patrol, oprócz działań ustawowych, 1.263 razy udzielał pomocy dzikim zwierzętom (wzrost w stosunku do roku 2022 - o 3,7%),

* Zespół ds. Profilaktyki i Komunikacji Społecznej Straży Miejskiej współpracował z ponad 100 toruńskimi placówkami oświatowymi; w realizacji programów profilaktyczno – edukacyjnych wzięło udział 32.000 osób (26.000 w roku 2022).

* w ramach działań na rzecz seniorów - przeprowadzane były spotkania, na których instruktorzy samoobrony Straży uczyli seniorów, jak zachować się w sytuacji bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia, natomiast instruktorzy ratownictwa medycznego Straży przeprowadzili szkolenie z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej wraz z nauką resuscytacji krążeniowo – oddechowej.

Szczegółowa informacja sprawozdawcza została przedstawiona przez Komendanta Straży Miejskiej w Toruniu, w ramach sprawozdania z działalności za 2023 rok.

W roku 2023 Gmina wspierała funkcjonowanie służb państwowych, w tym: sfinansowała 2.316 dodatkowych służb patrolowych, pełniących na terenie Torunia przez funkcjonariuszy Policji, dofinansowała zakup trzech pojazdów służbowych oraz sfinansowała w całości zakup drona z wyposażeniem dla Komendy Miejskiej Policji w Toruniu. Gmina przekazała również środki na zakup lekkiego samochodu kwatermistrzowskiego wraz z wyposażeniem, 2 specjalistycznych kompresorów do ładowania butli aparatów ochrony układu oddechowego, 2 kamer termowizyjnych oraz 2 wentylatorów oddymiających dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu.

Gmina utrzymywała, modernizowała i rozwijała w roku 2023 miejski system monitoringu wizyjnego (457 kamer oraz 11 radiowych stacji bazowych). Kontynuowała także współpracę z toruńskimi spółdzielniami mieszkaniowymi w zakresie utrzymania i nadzoru technicznego dla 132 kamer osiedlowych.

W ramach realizacji, rozpoczętego w 2016 r. „**Programu poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych i przejazdach dla rowerzystów**”, sukcesywnie na przejściach dla pieszych i przejazdach dla rowerzystów instalowane były elementy poprawiające bezpieczeństwo: aktywne przejścia dla pieszych oraz kocie oczy, malowanie przejść i przejazdów, montaż wysp azylu, progów zwalniających, lamp doświetlających LED, aktywnych znaków pionowych, sygnalizacji świetlnej.

W 2023 r. kontynuował działalność (powołany Zarządzeniem PMT w 2018 r.) Zespół ds. poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego – pieszych i rowerzystów na terenie miasta Torunia. Ponadto w roku ubiegłym, w ramach dorocznej działalności, Komisja Organizacji i Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (powołana Zarządzeniem PMT od 2017 r.) w comiesięcznych cyklach posiedzeń opiniowała rozwiązania (m.in.) w zakresie poprawy bezpieczeństwa na drogach, wnioskowane (m.in.) przez mieszkańców, Radnych Miasta Torunia, jednostki organizacyjne Gminy, Rady Okręgów, wydając 339 opinii.

XII. MIESZKALNICTWO

Na koniec 2023 r. liczba lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie Gminy, administrowanych przez **Zakład Gospodarki Mieszkaniowej**, wyniosła 4.298 lokali komunalnych, z czego 875 - przeznaczonych jest na najem socjalny, 52 – na tymczasowe pomieszczenia, a także 11 lokali mieszkalnych znajdujących się w miejskich obiektach oświatowych. Kolejne 2.474 mieszkań, w tym 2.357 na wynajem, 49 lokali użytkowych, 130 garaży indywidualnych i 330 miejsc w halach garażowych należy do **Toruńskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.**, która realizuje politykę mieszkaniową Gminy. W 2023 r. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej zawarł 110 nowych umów najmu lokali (w tym 36 na najem socjalny i tymczasowe pomieszczenia), natomiast TTBS Sp. z o.o. zawarła 74 umowy na nowe lokale mieszkalne.

Działania Gminy w zakresie mieszkalnictwa stanowią realizację postanowień przyjętego przez Radę Miasta Torunia „**Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Toruń na lata 2020–2024**” (uchwała nr 390/20 z dnia 14 maja 2020 r.). W roku sprawozdawczym Gmina przeprowadziła procedury zakończone zawarciem

umów dotyczących bezzwrotnego dofinansowania ze środków BGK na realizację przedsięwzięć polegających na remoncie pustostanów, w wyniku którego zostaną zmodernizowane 93 lokale mieszkalne. Gmina, wspólnie z TTBS, w 2023 r. prowadziła procedurę uzyskania dofinansowania ze środków BGK na budowę 134 lokali mieszkalnych przy ul. Pod Dębową Górą 4-45/ul. Sobieskiego 67-71, a także 75 lokali mieszkalnych przy ul. Poznańskiej 294D.

Ponadto w 2023 r. zakończono procedurę zawierania umów dotyczących dofinansowania kosztów termomodernizacji budynku (9 lokali mieszkalnych) przy ul. Lindego 13 oraz remontu budynku (11 lokali) przy ul. J. Słowackiego 67.

W sumie w 2023 r. GMT pozyskała kwotę 32 mln 870 tys. zł tytułem bezzwrotnego wsparcia na realizowane przedsięwzięcia w zakresie budowy i remontu zasobu mieszkaniowego gminy. Realizowane w 2023 r. najważniejsze zadania w zakresie budowy/przebudowy/remontu lokali mieszkalnych:

- budowa budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 294 C (75 mieszkań z przeznaczeniem dla najemców gminnych); koszt inwestycji: ponad 18.750 tys. zł (dofinansowanie – Fundusz Dopłat z BGK 80 % oraz KZN – 10 % , pozostałe koszty pokrywa TTBS). Zadanie realizowane przez: TTBS Sp. z o.o. – inwestycja wspólna z GMT,
- budowa budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 294 I (50 mieszkań z przeznaczeniem dla partycypanatów); koszt inwestycji: prawie 12.620 tys. zł (dofinansowanie – Fundusz Dopłat z BGK 29,45% KZN 10 % , partycypacja najemców 20% oraz kredyt preferencyjny z BGK - 40,55 %). Zadanie realizowane przez: TTBS Sp. z o.o.– inwestycja wspólna z GMT,
- budowa budynków mieszkalnych przy ul. Rolniczej 5-7a (72 mieszkania z przeznaczeniem dla partycypanatów); koszt inwestycji: ponad 21.437 tys. zł (dofinansowanie – Fundusz Dopłat z BGK: 33,67%, partycypacja najemców: 20% oraz kredyt preferencyjny z BGK: 32,85%). Zadanie realizowane przez: TTBS Sp. z o.o. – inwestycja wspólna z GMT,
- budowa budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 296 B (72 mieszkania z przeznaczeniem dla partycypanatów); koszt inwestycji: prawie 26 mln zł (dofinansowanie – Fundusz Dopłat z BGK: 29,62%, partycypacja najemców: 29,5% oraz kredyt preferencyjny z BGK: 40,88%). Zadanie realizowane przez: TTBS Sp. z o.o. – inwestycja wspólna z GMT,
- budowa budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 296 C (82 mieszkania z przeznaczeniem dla najemców gminnych); koszt inwestycji: ponad 26,5 mln zł (dofinansowanie – Fundusz Dopłat z BGK: 80%, pozostałe koszty pokrywa TTBS). Zadanie realizowane przez: TTBS Sp. z o.o. – inwestycja wspólna z GMT,
- budowa budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 296 D (75 mieszkań z przeznaczeniem dla partycypanatów); koszt inwestycji: ponad 26.174 tys. zł (dofinansowanie – Fundusz Dopłat z BGK: 29,62%, partycypacja najemców: 29,99% oraz kredyt preferencyjny z BGK: 42,42%). Zadanie realizowane przez: TTBS Sp. z o.o. – inwestycja wspólna z GMT,
- remont budynków mieszkalnych przy ul. Włocławskiej 179, 181 (32 mieszkania z przeznaczeniem dla najemców gminnych); koszt inwestycji: ponad 6.617 tys. zł (dofinansowanie – Fundusz Dopłat z BGK: 80%, pozostałe koszty pokrywa TTBS). Zadanie realizowane przez: TTBS Sp. z o.o. – inwestycja wspólna z GMT,
- przebudowa dwóch budynków przy ul. Rolniczej nr 9 i nr 11 (22 lokale z przeznaczeniem dla najemców gminnych, w tym 4 przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami); koszty całkowite: ponad 6.621 tys. zł (dofinansowanie – Fundusz Dopłat z BGK: 80%). Zadanie realizowane przez GMT.

Miesięczne stawki bazowe czynszów w mieszkaniach komunalnych obowiązujące w Toruniu w roku sprawozdawczym w Toruniu wahały się w granicach 6,11-6,71 zł/m², a 9,36 zł/m² w lokalach wybudowanych wspólnie przez Gminę i TTBS. Najemcy korzystają z obniżek i podwyżek stawek bazowych czynszu w zależności od standardu lokali. Największa obniżka stawki bazowej czynszu wynosi 70%. Po zastosowaniu takiej obniżki najniższa stawka czynszu w Toruniu wynosi 1,83 zł/m². Dodatkowo, najemcy mieszkań gminnych mogą korzystać z obniżek ze względu na niskie dochody - zniżki wynoszą wówczas 20%, 30% lub 40%, w zależności od dochodu na członka rodziny. Lokatorzy mieszkań dużych (pow. powyżej 80 m²) płacą czynsze wyższe: 10,43-12,18 zł/m², ale i w tym przypadku mają zastosowanie obniżki za niższy standard. Natomiast w mieszkaniach przeznaczonych na najem socjalny, przydzielanych osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji finansowej, czynsze są minimalne i wynoszą 0,91 zł/m² powierzchni użytkowej lokalu.

W ramach rządowego programu „**Mieszkanie Plus**” w budynkach położonych przy ul. Okólnej 2-26 (320 lokali mieszkalnych). Nabory i weryfikacja wniosków na najem zakończyła się w 2022 r. Najemcy mogą korzystać z dopłat do czynszu regulowanych ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. i pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania, o które można aplikować składając wnioski w Toruńskim Centrum Świadczeń Rodzinie. Spośród najemców programu Mieszkanie Plus w powyższego świadczenia korzysta 251 rodzin.

XIII. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

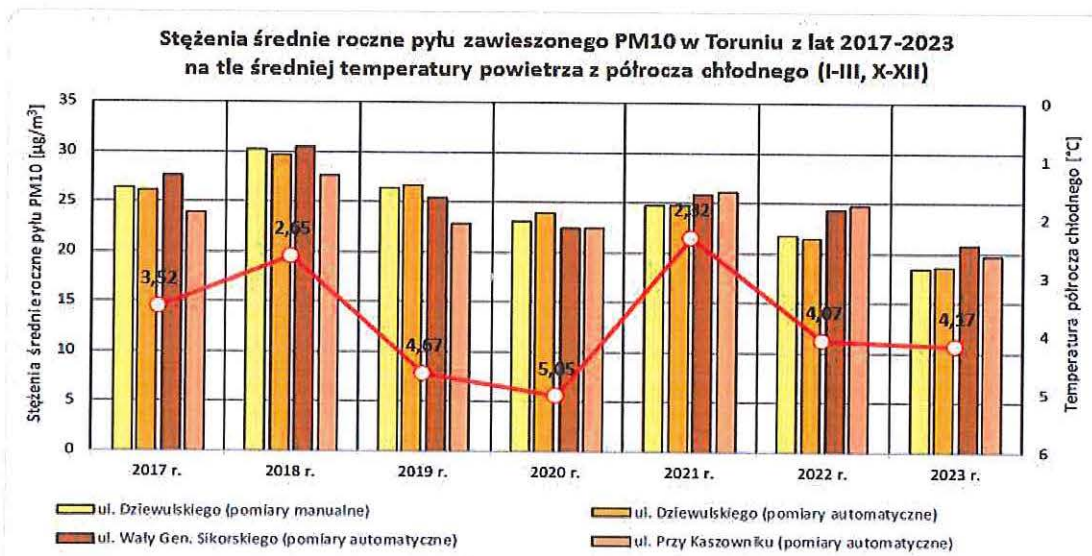
W trosce o nasze najbliższe otoczenie realizowany jest „**Program ochrony środowiska miasta Torunia na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028**”. Program obejmuje 10 podstawowych obszarów interwencji: ochrona klimatu i jakość powietrza, zagrożenie hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, gleba i zasoby geologiczne, gospodarka odpadami i zapobieganie ich powstawaniu, zasoby przyrodnicze, zagrożenie poważnymi awariami, edukacja ekologiczna.

Program został rozszerzony o tzw. „zieloną konstytucję”, która realizuje założenia Krajowej Polityki Miejskiej w odniesieniu do projektów rozwoju i ulepszania systemów zieleni miejskiej w Toruniu. Opracowanie składa się z trzech części: „Ochrona drzew w procesach inwestycyjnych”, „Kształtowanie i pielęgnacja terenów zieleni na terenie GMT” oraz „Charakterystyka terenów zieleni w Toruniu”.

Jakość powietrza

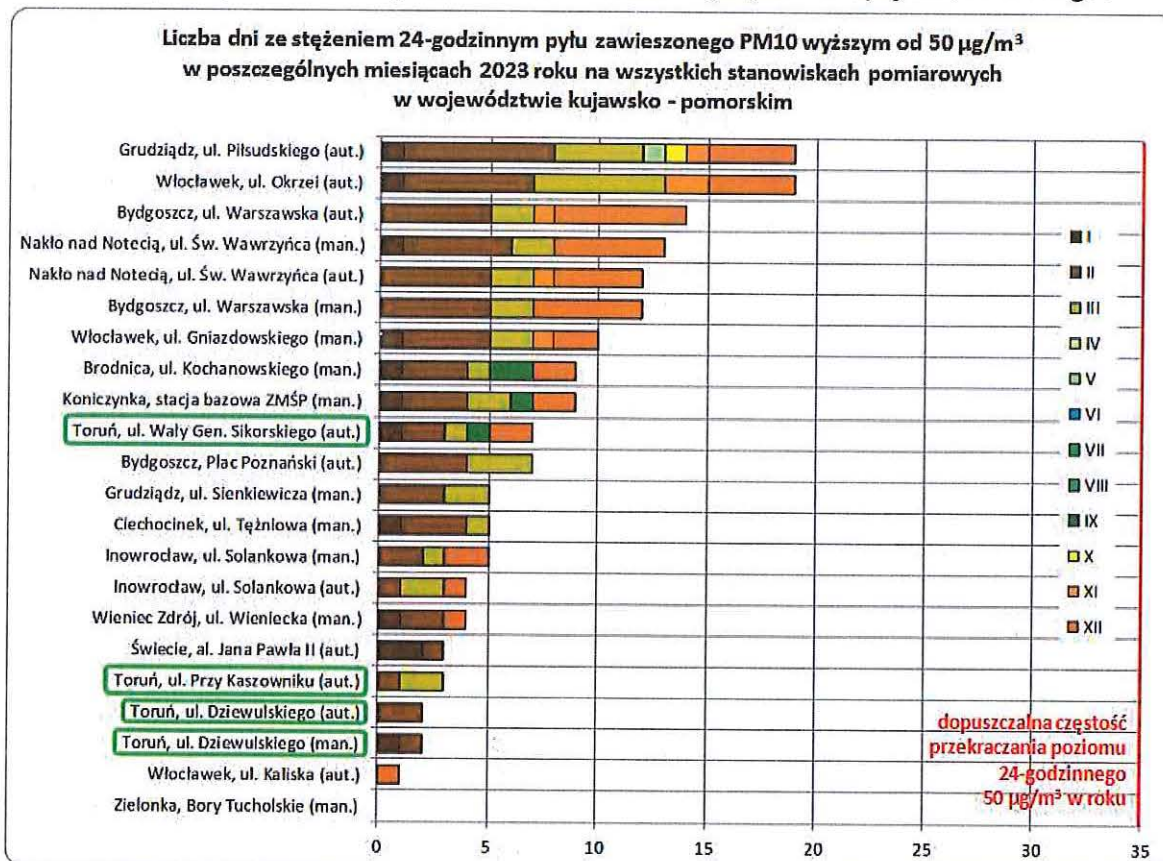
Stan jakości powietrza w Toruniu monitorowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w oparciu o pomiary na trzech stałych stacjach pomiarowych: „Policja” we wschodniej części miasta przy ul. Dziewulskiego 1, „Przy Kąszowniku” w centrum miasta przy ul. Przy Kąszowniku oraz na Starówce przy ul. Wały gen. Sikorskiego 12 – „Airpointer”.

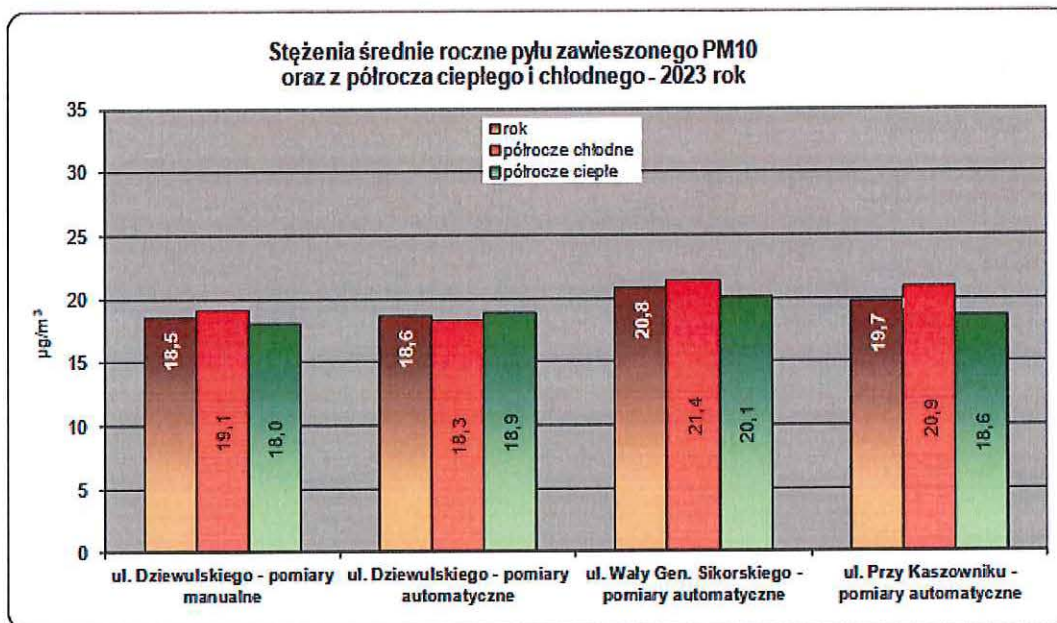
Na podstawie wstępnej analizy wyników z roku 2023 strefa „miasto Toruń” znalazła się w najkorzystniejszej klasie A we wszystkich klasyfikowanych zanieczyszczeniach ze względu na zdrowie ludzi tj.: pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla, ozon, ołów, arsen, kadm, nikiel oraz benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀.

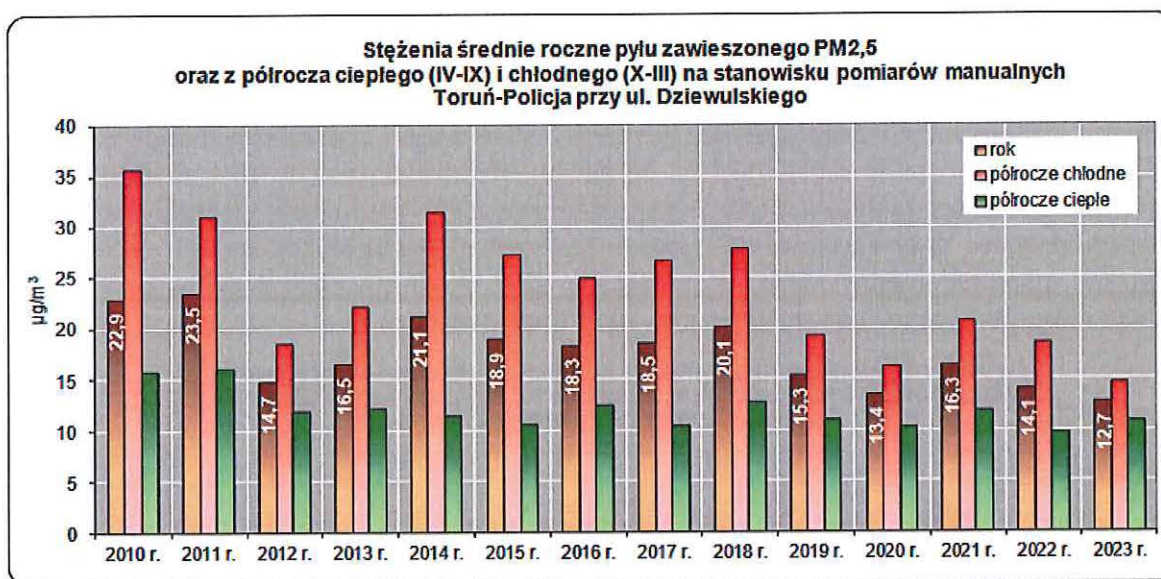
W 2023 roku średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 były w Toruniu niższe niż w 2022 r. W ciągu całego roku nie odnotowano przekroczeń żadnego z obowiązujących poziomów dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10. W porównaniu z poziomem dopuszczalnym określonym jako stężenie średnie roczne ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) uzyskane w 2023 roku wartości stanowiły od 46% do 52% tego poziomu.

W 2023 roku miała miejsce nietypowa sytuacja, ponieważ stężenia pyłu zawieszonego PM10 w półroczu chłodnym (sezon grzewczy) były prawie identyczne jak w półroczu ciepłym na wszystkich stanowiskach pomiarowych w Toruniu. W latach wcześniejszych różnica między sezonami była wyraźna, szczególnie w centrum miasta przy ul. Wały gen. Sikorskiego.

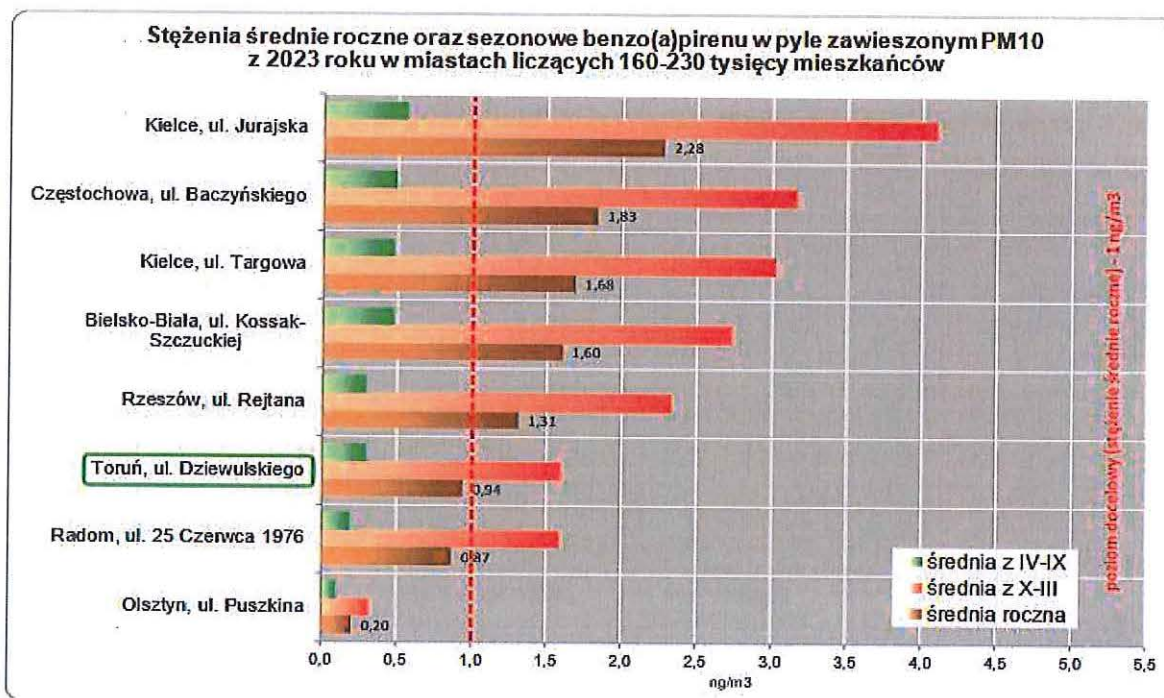
W 2023 roku wykonywano pomiary manualne pyłu PM_{2,5} na stacji „Policja” i „Kaszownik”. Stężenie średnie roczne obliczone z referencyjnych pomiarów manualnych na stacji „Policja” wyniosło 12,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i było niższe od stężenia w 2022 roku o 1,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a najniższe w wieloletnim okresie 2010-2023. Natomiast na stacji „Kaszownik” uzyskano wyniki 15,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), niższy o 3,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ od stężenia z 2022 roku.

Pomiary metali ciężkich w pyłe zawieszonym PM₁₀ na stacji „Policja” wykazały:

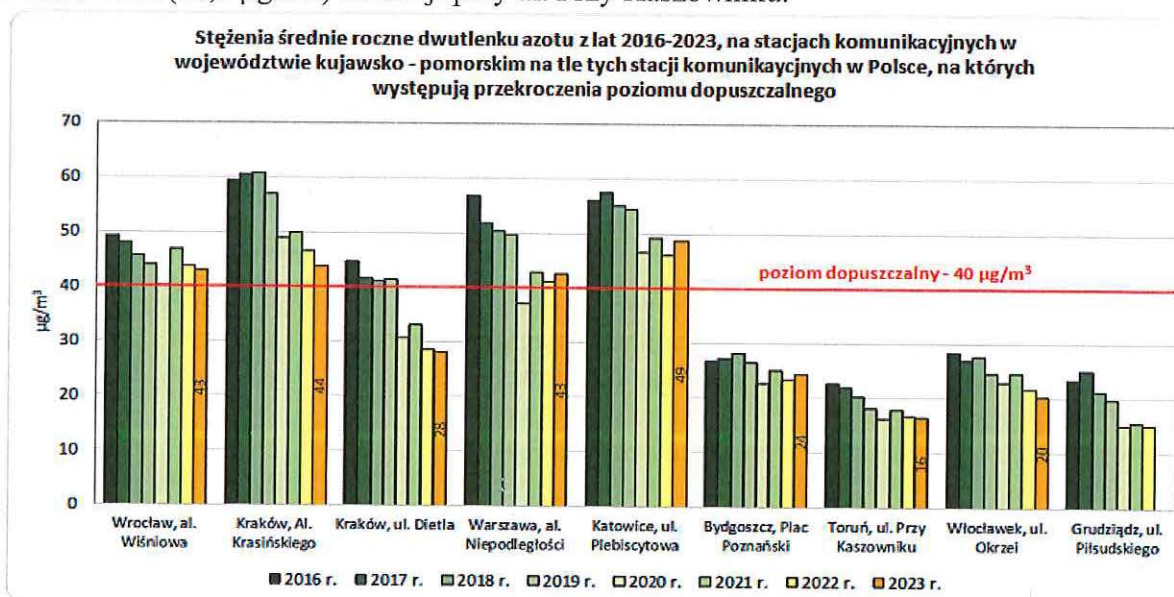
- stężenie ołowiu 0,0045 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ tj. 1% poziomu dopuszczalnego,
- stężenie arsenu 0,7 ng/m^3 tj. 12% poziomu docelowego,
- stężenie kadmu 0,1 ng/m^3 tj. 2% poziomu docelowego,
- stężenie niklu 1,4 ng/m^3 tj. 7% poziomu docelowego.

Dla benzo(a)pirenu obowiązuje poziom docelowy jako wartość stężenia średniego rocznego 1 ng/m^3 . Wynik 0,94 ng/m^3 nie przekracza poziomu docelowego. Stężenie średnie roczne benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ uzyskane dla roku 2023 okazało się najniższe w ciągu 18 lat badań (2006-2023).

Pomiary dwutlenku siarki wykonywane były na jednej stacji pomiarowej przy ul. Dziewulskiego. Stężenie średnie roczne dwutlenku siarki wyniosło 1,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i było niższe od analogicznego z 2022 roku o 0,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Maksymalne stężenie 1-godzinne osiągnęło najwyższą wartość 12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, przy wartości dopuszczalnej 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Normowane jest ponadto stężenie 24-godzinne dwutlenku siarki. W roku 2023 najwyższe stężenie 24-godzinne wyniosło jedynie 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (4,0% poziomu dopuszczalnego 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Poziom dopuszczalny dwutlenku azotu dla roku kalendarzowego wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Pomiary wykonywane w mieście nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych, stężenia średnie roczne wyniosły od 13,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (ul. Dziewulskiego) do 16,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (ul. Przy Kaszowniku). Maksymalne stężenie 1-godzinne osiągnęło najwyższą wartość 146 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ na stacji przy ul. Przy Kaszowniku, przy dopuszczalnej wartości 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. W Toruniu, najniższe stężenie średnie roczne z wielolecia 2016-2023 dwutlenku azotu odnotowano w 2020 roku (16,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) na stacji przy ul. Przy Kaszowniku.

W 2023 roku jakość powietrza w Toruniu była monitorowana przez 50 miejskich stacji pomiarowych. Nowy system monitoringu jakości powietrza został uruchomiony ze środków budżetu obywatelskiego. Podstawowymi celami są: informowanie w czasie rzeczywistym mieszkańców Torunia o jakości powietrza, analiza uzyskanych wyników oraz edukacja. Aktualne dane są prezentowane na stronie internetowej: <https://airly.org/map/pl/>, ponadto mieszkańcy mogą pobrać bezpłatną aplikację mobilną na swoje telefony. W pięciu lokalizacjach zamontowano ekrany LED-owe.

W ramach realizacji zadań związanych z ograniczeniem niskiej emisji w roku sprawozdawczym udzielono 212 dotacji na kwotę ponad 2.028 tys. zł, zlikwidowano 155 pieców kaflowych, 143 kotły c.o. oraz 19 innych urządzeń (np. koza, trzon kuchenny itp.) opalanych węglem. Najwięcej dotacji udzielono na zakup i montaż kotłów gazowych – 161 szt. oraz na zakup i montaż pomp ciepła – 24 szt.

Na podstawie Prozumienia z 2021 r. zawartego z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, kolejny rok prowadzona była działalność punktu konsultacyjno-informacyjnego do obsługi Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, w którym pomoc i doradztwo mieszkańcom zapewniają pracownicy Wydziału Środowiska i Ekologii. W ramach ww. Programu, do 31.12.2023 r. złożono ogółem 1.402 wnioski o dofinansowanie, zawarto 1.228 umów, z których rozliczono 710 inwestycji (dane na dzień 31.12.2023 r. udostępnione przez WFOŚiGW w Toruniu); w ramach punktu konsultacyjno-informacyjnego, za pośrednictwem w/w wydziału złożono do WFOŚiGW w Toruniu: w 2021 roku - 37 wniosków o dofinansowanie / 27 wniosków o płatność, w 2022 roku – było to analogicznie 59 / 36, w 2023 roku - 82 / 46.

W roku sprawozdawczym toruńscy strażnicy miejscy sporządzili 617 protokołów z kontroli domowych palenisk. Nałożyli 64 mandaty oraz skierowali 3 wnioski do sądu o ukaranie z art.191 ustawy Prawo ochrony środowiska za spalanie odpadów, ponadto pouczone 10 osób.

W 2023 roku kontynuowano obowiązek wynikający z ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów w zakresie wprowadzania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków w systemie informatycznym „ZONE” deklaracji dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw, składanych przez mieszkańców w wersji papierowej.

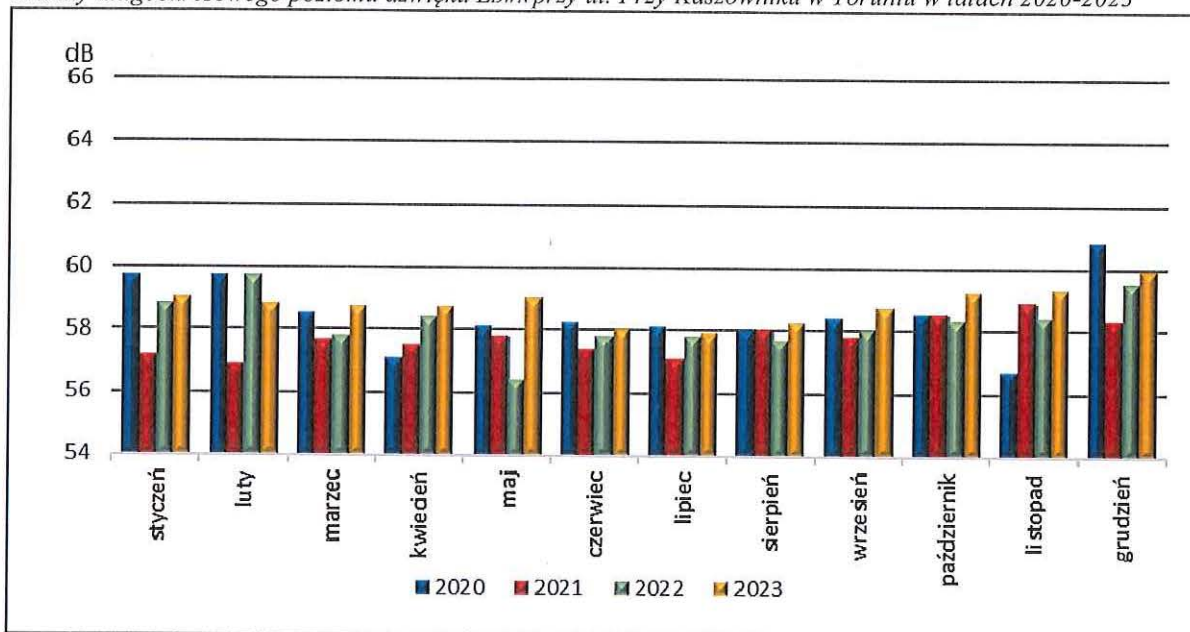
Hałas

Za jeden z najpoważniejszych czynników zanieczyszczających obecnie środowisko jest uznawany hałas, rozumiany jako wszelkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na organy słuchu i inne zmysły oraz elementy organizmu człowieka. Właściwe kształtowanie klimatu akustycznego jest jednym z priorytetów ochrony środowiska.

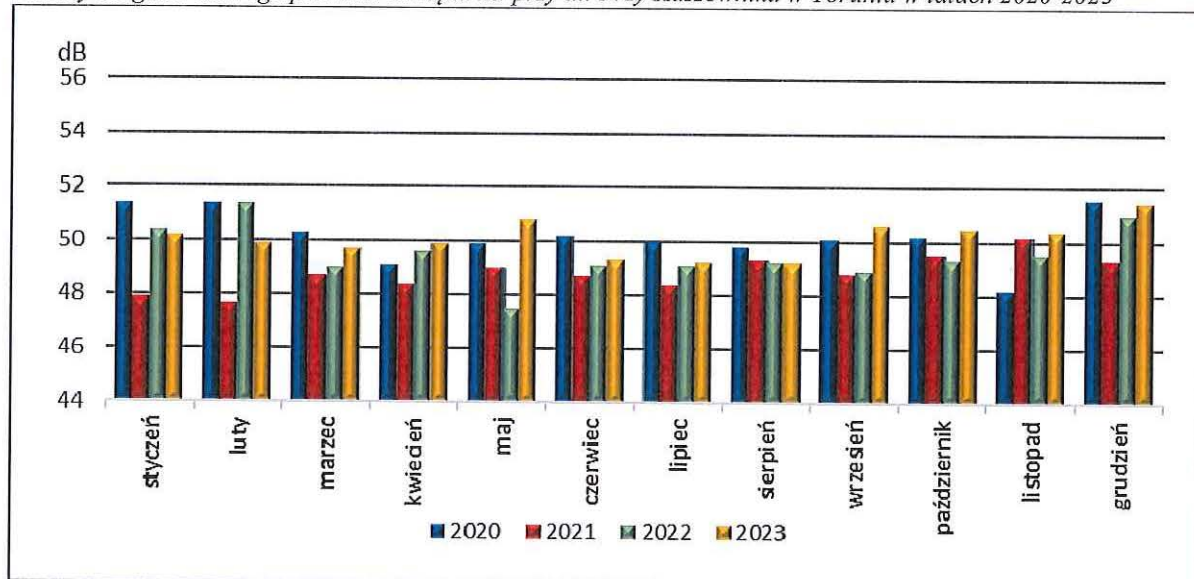
W Toruniu dominuje hałas komunikacyjny (drogowy). Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi ciągły monitoring hałasu komunikacyjnego na stacji pomiarowej „Kaszownik”. Wyniki wieloletnich pomiarów hałasu komunikacyjnego na stanowisku GIOŚ przy ul. Przy Kaszowniku nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu drogowego zarówno w porze dnia, jak i w nocy.

Analiza wyników ciągłej rejestracji poziomu dźwięku pochodzącego od komunikacji samochodowej w rejonie ww. stacji wykazała, że wartość rocznego długookresowego poziomu dźwięku dla doby wyrażona wskaźnikiem L_{DWN} w latach 2020-2023 roku wahała się od 57,9 do 58,8 dB natomiast wartość poziomu L_N dla pory nocy zmieniała się w zakresie 49,2÷50,3 dB. Wyniki pomiarów zrealizowanych w 2023 roku wskazują, że poziom hałasu utrzymuje się od kilku lat na dość stabilnym poziomie w tym punkcie i nie wykazuje przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu drogowego zarówno w porze dnia, jak i nocy.

Zmiany długookresowego poziomu dźwięku L_{dwn} przy ul. Przy Kaszowniku w Toruniu w latach 2020-2023

Zmiany długookresowego poziomu dźwięku L_n przy ul. Przy Kaszowniku w Toruniu w latach 2020-2023

Ocena klimatu akustycznego całego obszaru miasta Torunia, z uwzględnieniem hałasu przemysłowego, drogowego i szynowego, dokonana została w 2022 roku w ramach trzeciej dla Torunia edycji mapowania akustycznego (poprzednie wykonano w latach 2012 i 2017). Powyższa procedura realizowana jest w cyklach 5-letnich. Z wykonanych obliczeń wynika, że w Toruniu występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Generalnie ograniczają się one do bezpośredniego sąsiedztwa pasa drogowego, mniej uciążliwy jest hałas kolejowy i przemysłowy. W skali całego miasta można traktować to jako zjawisko incydentalne, co potwierdza liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas. W zakresie przekroczeń 1,0-5,0 dB jest to – 240 osób w przypadku hałasu drogowego, 135 osób dla hałasu przemysłowego oraz 2 osoby dla hałasu kolejowego. W przedziale przekroczeń 5,0-10,0 dB narażonych jest 19 osób dla hałasu drogowego. Hałas komunikacyjny tramwajowy oraz lotniczy nie powodują przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu. W bieżącej edycji

mapy nie uwzględnia się przekroczeń w zakresie do 1dB. Uzyskane wyniki sugerują znaczną poprawę klimatu akustycznego w mieście.

Walka z hałasem w Toruniu powinna skupić się na poprawie lokalnych uwarunkowań, takich jak utrzymanie nawierzchni dróg w dobrym stanie technicznym, częstsze kontrole prędkości ruchu oraz wnikliwa analiza uwarunkowań akustycznych w planowaniu przestrzennym. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego zobowiązany jest do opracowania programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa (Gmina opiniowała przedmiotowy dokument), którego uchwalenie przez Sejmik Kujawsko-Pomorski planowane jest w połowie 2024 r.

Pola elektromagnetyczne

Na podstawie analizy wyników pomiarów promieniowania elektromagnetycznego wykonanych przez GIOŚ, stwierdzić można, że na terenie województwa kujawsko – pomorskiego, w tym także w Toruniu, w rejonach objętych badaniami miejsc dostępnych dla ludności, rejestrowane natężenia pól elektromagnetycznych utrzymują się od lat na bardzo niskim poziomie. W 2023 roku w ramach monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych GIOŚ zrealizował na terenie Torunia monitoring poziomu pól elektromagnetycznych, w ramach stałej sieci monitoringu na dwóch stanowiskach, tj. przy ul. Lelewela 33 oraz przy ul. Szosa Chełmińska 179.

Analiza wyników wykazuje, że na terenie Torunia, w rejonach objętych badaniami miejsc dostępnych dla ludności, rejestrowane poziomy pól elektromagnetycznych utrzymują się od lat na bardzo niskim poziomie. W 2023 r. najwyższą wartość stwierdzono w Toruniu na stanowisku przy ul. Lelewela 33 - 2,86 V/m, dla wysokich częstotliwości dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wynoszą natomiast od 28 V/m do 61 V/m. Zauważyć można jednak na przestrzeni lat trend wzrostu średniej wartości promieniowania (V/m) w ww. punktach pomiarowych na terenie Torunia.

Adaptacja do zmian klimatu

Rok 2023 był kolejnym rokiem realizacji zadań wynikających z „**Planu Adaptacji Miasta Torunia do zmian klimatu do roku 2030**”. Kontynuowano wieloletnie działania adaptacyjne, były to działania głównie techniczno i informacyjno – edukacyjne.

W ramach działań o charakterze technicznym zakończono budowę parkingów Park&Ride wraz z drogami dojazdowymi, przeprowadzono remont i uszczelenienie odcinków Strugi Toruńskiej na odcinku od ul. Wały gen. Sikorskiego do Wisły (patrz podrozdział Wody powierzchniowe).

W celu ograniczenia niskiej emisji PGE Toruń systematycznie rozbudowuje sieć ciepłowniczą i buduje przyłącza oraz węzły cieplne w prawobrzeżnej części Torunia. W 2023 roku wybudowano w Toruniu łącznie ok. 3,5 km sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz 36 szt. węzłów cieplnych i modułów przyłączeniowych o mocy przyłączonej: 7,68 MW. Łącznie przyłączono 54 budynki, w tym m.in. nowy budynek Centrum Sztuki Współczesnej, biurowiec Pikseo na obszarze Pod Dębową Górą, kompleks Toruń Space Labs przy ul. Łokietka oraz Business Center Lab przy ul. Sportowej. Nowi odbiorcy ciepła w 2023 roku to także: wielorodzinne budynki przy ulicach: Hubego, Watzenrodego, Strobanda czy Gräsera, budynki mieszkalne przy ul. Targowej, obiekty handlowe i usługowe przy ulicach: Olsztyńskiej i Rejtana, a także hale magazynowe przy ulicach: Kociewskiej i Przelot. Dzięki rozwojowi sieci ciepłowniczej w obrębie ul. Przelot (tzw. „Abisynia”), kolejne planowane na tym terenie budynki będą mogły korzystać z ciepła sieciowego. Do ciepła sieciowego, z tak zwanego rynku wtórnego, podłączono kamienice przy ul. Warszawskiej, na Rynku Staromiejskim i Nowomiejskim, a także Kamienicę pod Gwiazdą. Dzięki dotacjom z budżetu gminy usunięto 317 pieców i kotłów opalanych węglem. Zmiana źródła ciepła wpływa

pozytywnie na jakość powietrza w mieście, gdyż likwiduje emisję zanieczyszczeń pochodzącą z indywidualnych kotłowni węglowych.

W ramach zadania „Doposażenie służb ratunkowych w niezbędny osprzęt i środki transportu” z budżetu Gminy Miasta Toruń wydatkowano kwotę 768 tys. zł na zakup między innymi drona, kamer termowizyjnych, wentylatorów oddymiających, kompresorów do ładowania butli aparatów ochrony układu oddechowego, także w 2023 roku zakupiono 177 szt. sprzętu w ramach doposażania w nowoczesną aparaturę medyczną miejskich i publicznych placówek opieki zdrowotnej.

W 2023 r. prowadzono bieżące utrzymanie terenów zieleni z wykorzystaniem gatunków rodzimych, regularną pielęgnacją drzew stwarzających zagrożenie w czasie silnych wiatrów oraz usunięto jemiołę ze 120 drzew. W pasach drogowych nasadzono krzewy w 10 lokalizacjach, rozpoczęto realizację zielonych korytarzy, między innymi w pasie rozdziału Trasy Prezydenta Raczkiewicza, na odcinku od ul. Dworcowej do ul. Chrobregoposadzono 59 dębów szypułkowych oraz 3.990 szt. traw ozdobnych, a przy ul. Gagarina posadzono 30 lip drobnolistnych, 16 klonów czerwonych i ponad 3.300 krzewów. W 2023 r. zakończono realizację parków kieszonkowych. Te nowe formy zieleni powstały między innymi przy ul. Zagonowej i ul. Narcyzowej (Szwajcarski Zakątek), na ul. Rydygiera (Greckie Klimaty), u zbiegu ul. Matejki i ul. Słowackiego (Litewski Zakątek), na Stawkach (Zacisze Holandii), zakończył się też I etap budowy parku kieszonkowego u zbiegu ulic: Polnej, Strehla i Fieldorfa Nila (“Francuskie inspiracje”). W 2023 roku na terenie Torunia posadzono łącznie w ramach różnych zadań 1.792 drzewa i 99.632 szt. krzewów, bylin i traw ozdobnych.

Dzięki dofinansowaniu działań służących zagospodarowaniu wód opadowych wykonano na terenie Torunia 9 zbiorników podziemnych i 34 zbiorniki naziemne o łącznej pojemności 44 m³ oraz 14 systemów nawadniających z wykorzystaniem wód opadowych.

W ramach zadania dotyczącego rozwoju bazy dydaktycznej w 31 placówkach oświatowych utworzono bądź doposażano eko-pracownie w różnorodny sprzęt i zestawy dydaktyczne, w 46 przeprowadzono działania informacyjno – edukacyjne dotyczące możliwości ograniczania zużycia wody i energii. W 55 placówkach oświatowych urządzono nowe tereny zieleni, w tym ogródki warzywne i kwiatowe, w 10 zamontowano zbiorniki do gromadzenia wód opadowych, a na terenie 1 placówki wykonano ogród deszczowy. Ponadto na terenie 12 wymieniono asfaltowe powierzchnie na nawierzchnię półprzepuszczalną lub przepuszczalną sprzyjające retencji.

Wody powierzchniowe

W ramach przywrócenia sprawności urządzeń wodnych i bezpieczeństwa przepływu wód Strugi Toruńskiej, w 2023 roku dokonano naprawy fragmentu odcinka S6 kanału A Strugi toruńskiej na długości ok. 50 m, wzdłuż budynków przy ul. Strumykowej 12, 10, 8 i 6.

W ramach przygotowania zadań inwestycyjnych, w roku 2023 zakończono prace nad opracowaniem dokumentacji projektowej przebudowy rowu M-1 oraz 6 przepustów w km od 4+50 do 12+10 w celu przywrócenia odpływu grawitacyjnego wód gruntowych z terenu Fortu IV w Toruniu, za kwotę 73,8 tys. zł.

Zagrożenie powodziowe

Wzrost zagrożenia i ryzyka powodziowego, wynikający m. in. ze zmian klimatu, których następstwem jest zwiększenie zasięgu, czasu trwania i częstości wezbrań oraz wzrostu wrażliwości obszarów zagrożonych powodzią w wyniku zabudowy nowych obszarów, wymusza konieczność podejmowania działań w kierunku wzmocnienia ochrony miasta przed powodzią.

W związku z obowiązkiem opracowania dokumentu pn. "Koncepcja zabezpieczenia przed powodzią istniejącej zabudowy osiedla Kaszczorek", nałożonym na Gminę Miasta

Toruń mocą Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016 r., poz. 1841) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. z 2022 r., poz.2739) jako działania o wysokim priorytecie, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie wykonał na zamówienie Gminy Miasta Toruń opracowanie: „Koncepcja zabezpieczenia przed powodzią dla istniejącej zabudowy osiedla Kaszczerek w gm. Toruń”, jako tzw. działanie o charakterze nietechnicznym w związku z wyodrębnieniem obszaru potencjalnie narażonego na skutki przepływów powodziowych od rzeki Wisły. Koszt opracowania wyniósł 319,8 tys. zł. Zadanie zostało zakończone w roku 2022 a w roku 2023 dokument został przekazany Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w Gdańsku celem wykorzystania go przy pracach nad kolejną, III aktualizacją PGW na obszarze dorzecza Wisły.

W ramach przygotowania zadań inwestycyjnych, w roku 2023 zakończono prace nad przygotowaniem dokumentacji projektowej rozdziału wód Strugi Toruńskiej na kanał A i kanał B poniżej stawu Kaszownik w Toruniu za kwotę ponad 43 tys. zł. oraz dokumentacji projektowej przebudowy przepustu wałowego dla rowu C (Struga Wielanda) w osi ul. Dybowskiej, wał przeciwpowodziowy Niziny Nieszawskiej w km 0+000 za kwotę ponad 59 tys. zł

Mała retencja

Na terenie Torunia od 2021 r. prowadzone są działania mające na celu wzmocnienie roli małej retencji, które pozwalają na zmniejszenie wrażliwości miasta na susze i lokalne podtopienia. Głównym narzędziem w tym zakresie są dotacje celowe przyznawane na podstawie uchwały nr 603/21 Rady Miasta Torunia z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na zadania służące ochronie zasobów wodnych, polegające na gromadzeniu i wykorzystaniu wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania. W 2023 r. na realizację programu „Mała retencja” Gmina Miasta Toruń przeznaczyła 200 tys. zł. W ubiegłym roku udzielono 26 dotacji na łączną kwotę ponad 173 tys. zł. W ramach tych środków na terenie miasta wykonano 9 zbiorników podziemnych o pojemności jednostkowej od 0,6 m³ do 9 m³ oraz 34 zbiorniki naziemne o pojemności od 0,2 m³ do 1 m³, co umożliwi retencjonowanie 44,265 m³ wód opadowych. Wykonano również 14 systemów nawadniania terenów zielni o łącznej powierzchni 5.852,96 m².

Wyroby zawierające azbest

Zadanie związane z usuwaniem z terenu miasta wyrobów zawierających azbest w 2023 roku było kontynuowane na podstawie uchwały nr 846/2014 RMT z dnia 4 września 2014 r. przyjmującej „**Program usuwania azbestu z terenu Miasta Torunia**” oraz „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

W 2022 r. Gmina Miasta Torunia podpisała z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu porozumienie na 40% dofinansowanie kosztów związanych z demontażem, odbiorem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest na lata 2022 - 2023.

Na podstawie złożonych przez mieszkańców Torunia wniosków, w 2023 r. usunięto 84,50 ton eternitu falistego z 50 nieruchomości. Łączny koszt zrealizowanego zadania wyniósł ponad 45,1 tys. zł, w tym ponad 18 tys. zł stanowiła dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Ponadto, z budżetu miasta w 2023 roku finansowane było w całości usuwanie wyrobów zawierających azbest z dzikich wysypisk na terenie Gminy.

Informacje o ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich lokalizacji na terenie Torunia dostępne są w bazie azbestowej (<https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>).

Tereny zieleni

Działania Torunia związane z adaptacją do zmiany klimatu, przyczyniły się do zwrócenia szczególnej uwagi na zieleń w mieście, jako ważnej składowej środowiska. Wpisują się one w 11 cel zrównoważonego rozwoju ONZ i Agendy 2030, który brzmi: „uczynić miasta bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu. Dbłość o środowisko naturalne leży u podstaw zrównoważonego rozwoju”.

Tereny zieleni zajmują około 30 % powierzchni Torunia. System przestrzenny tych obszarów tworzy układ pierścieniowo-klinowy, a tkankę zieloną miasta stanowią lasy, tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej.

W 2023 r. na mapie terenów zieleni urządzonej pojawiły się nowe punkty w postaci parków kieszonkowych. Zrealizowanych zostało łącznie 6 parków kieszonkowych (lokalizacje – patrz podrozdział „Adaptacja do zmian klimatu”). W 2023 r. miasto opracowało również projekty budowlano-wykonawcze dla kolejnych lokalizacji formujących szlak kulturowo-przyrodniczy toruńskich „zielonych kieszonek”, w ramach przygotowywanego do dofinansowania unijnego projektu pn. „Parki kieszonkowe w walce ze zmianami klimatu” – pretendującego do środków zewnętrznych, znajdujących się w dyspozycji Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027; Priorytet: 2 Fundusze europejskie dla czystej energii i ochrony zasobów środowiska regionu; Działanie: 2.7 Adaptacja do zmian klimatu w miastach ZIT-y regionalne. Kontynuacja realizacji następnych zielonych kieszonek planowana jest w latach 2024-2025, uwzględniając: Park kieszonkowy przy ul. Szosa Chełmińska / Liceum Akademickie, park kieszonkowy przy ul. Sienkiewicza / Gagarina, park kieszonkowy przy ul. Tarnowskiej, park kieszonkowy przy ul. Chrobrego / Wojska Polskiego, a także pierwszy toruński park o charakterze liniowym pn. „Park Linearny” (Wrzosa II).

W stosunku do form ochrony przyrody, będących we właściwości Rady Miasta Torunia w 2023 r. ustanowiono nowe pomniki przyrody. Uchwałą Nr 1242/23 Rady Miasta Torunia z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody – objęto ochroną 8 drzew: dęb szypułkowy rosnący na terenie Ogrodu Zoobotanicznego („*Johann*”), jesion wyniosły (*Antoni*) i 2 graby zwyczajne („*Melania*”, „*Stanisław*”) rosnące na Kępie Bazarowej, dęb szypułkowy („*Sultan*”) i 3 klony jawory („*Jacobi*”, „*Weese*”, „*Thomas*”), rosnące w tzw. Parku Głazja.

Zgodnie z uchwałą RMT nr 1243/23 w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody dokonano wycinki drzewa gatunku buk zwyczajny odmiany purpurowej rosnącego na terenie Ogrodu Zoobotanicznego, który został pozbawiony ochrony i zredukowany do postaci tzw. „świadka”.

W Toruniu znajdują się 63 pomniki przyrody - są to przede wszystkim drzewa lub skupiska drzew oraz 1 głąz narzutowy. W 2023 r. w ramach ochrony czynnej przeprowadzono prace pielęgnacyjne wraz z montażem wiązań w koronach na pięciu pomnikowych drzewach zakwalifikowanych do prac podczas przeglądów pomników przyrody.

W 2023 r., kasztanowiec o imieniu „*Jeżyk*”, będący od 2014 r. toruńskim pomnikiem przyrody, rosnący przy Szkole Podstawowej nr 6, w ogólnopolskim głosowaniu internetowym Konkursu „*Drzewo Roku 2023*”, organizowanym przez Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja – zajął IV miejsce w Polsce.

Ze względu na postępujący proces urbanizacji i antropopresję drzewostan w mieście wymaga systematycznej przebudowy i odnowienia, stąd też istnieje konieczność stosowania kompensacji przyrodniczej. W celu poprawy warunków środowiskowych oraz komfortu uczestników ruchu drogowego, w tym pieszych, inwestowano w nasadzenia tzw. „zielonych korytarzy”. W 2023 roku, wzdłuż dróg posadzono 1.230 drzew, 79.563 szt. krzewów, bylin i traw oraz utworzono 7 łąk kwietnych. Łącznie, w ramach utrzymania i tworzenia nowych terenów zieleni tylko w 2023 r. posadzonych zostało 1.792 sztuk drzew oraz 99.632 sztuki sadzonek krzewów, traw ozdobnych i bylin, utworzono 7 łąk kwietnych.

Na terenie miasta prowadzona była również regularna pielęgnacja i wycinka drzew stwarzających zagrożenie w czasie silnych wiatrów, między innymi w pobliżu dróg, placów zabaw czy parkingów. W efekcie poddano zabiegom pielęgnacyjnym 227 drzew, a 274 drzewa stwarzające zagrożenie zostały usunięte. Dzięki temu, w 93 miejscach nastąpiło wyeliminowanie niebezpieczeństwa dla ludzi i mienia. Na zadanie wydatkowano w 2023 roku kwotę prawie 292 tys.zł. Kontynuowano również program usuwania jemioli. W roku sprawozdawczym usunięto jemiolę ze 129 drzew rosnących na terenie Cmentarza Komunalnego nr 1 przy ul. Grudziądzkiej oraz na terenie Starego Miasta. Koszt zadania wyniósł ponad 71 tys. zł.

Ponadto w 2023 r. przedsięwzięciami wzbogacającymi tereny zieleni w Toruniu były:

I. W ramach realizacji zadań z budżetu obywatelskiego 2023 r.

1. „Psijazne Wrzosa – plac zabaw dla psów” – montaż 4 urządzeń zabawowych dla psów, budowa tzw. „psiej toalety”, montaż tablicy informacyjnej z regulaminem, ławka z oparciem, montaż kosza na psie odchody i ogrodzenia panelowego ze służą. Koszt: ponad 59,9 tys.zł.
 2. „Miejska Pasięka Pokazowa”, złożona z 3 uli wielkopolskich, zasiedlonych rodzinami pszczół należącymi do odmiany łagodnej. Kwota: 25 tys. zł.
 3. „Nasadzenia drzew i krzewów przy placu Chrapka (północna strona)” - posadzono krzewy oraz 1 szt. lipy i 3 szt. śliwy. Kwota: prawie 40 tys. zł.
 4. „O zieleni można nieskończenie... więcej zieleni na osiedlu Bielawy” - zagospodarowanie terenu zieleni przy skrzyżowaniu ulic: Koszalińskiej, Szczecińskiej i Krynickiej wraz z terenem przyległym, poprzez nowe nasadzenia oraz uzupełnienia istniejących drzew, krzewów ozdobnych i innych roślin, w tym: 31 drzew i wypełnienie istniejących rabat i założenie nowych z krzewami. Kwota: 93 tys. zł.
 5. „Bydgoskie - osiedle kwitnącej wiśni i jabłoni” nasadzenie 26 sztuk drzew ozdobnej wiśni i gruszy w postaci ozdobnego szpaleru wzdłuż ścieżek osiedlowych, nasadzenie pnączy, montaż trejażu. Kwota: prawie 67 tys. zł.
 6. „Zagospodarowanie zielenią terenu pod murami zamku oraz ławeczki” - nasadzenia drzew: magnolia 3 szt., lipa 1 szt., nasadzenia bylin i krzewów liściastych 1.925 szt., montaż małej architektury. Kwota: 115 tys. zł.
 7. „Toruń chroni jerzyki” w akcji uczestniczyły 23 placówki, kwota: prawie 38 tys. zł.
 8. „Usiądź wygodnie - więcej ławek na Bydgoskim i Bielanych” - postawiono 20 ławek wraz z nasadzeniami roślin, tj. 75 szt. krzewów oraz 5 szt. drzew m.in. przy ulicach: Kraszewskiego, Bema, Broniewskiego, Sienkiewicza, Gagarina, Mickiewicza, św. Józefa, Słowackiego, Fredry, Tujakowskiego. Koszt zadania: ponad 37,7 tys. zł
 9. „Osiedlowe pucowanie” przy ul. 63. Pułku Piechoty postawiono 4 ławki, wykonano 57 mb. chodnika oraz posadzono 171 szt. krzewów, 12 szt. krzewów, a także 48 szt. pnączy w celu pokrycia wiat śmietnikowych. Koszt zadania: prawie 34 tys. zł
 10. „Rewitalizacji zieleni przy Żwirki i Wigury” - posadzono 5 szt. drzew, 428 szt. krzewów. Ponadto wykonano cięcia korygujące istniejącego drzewostanu. Kwota: prawie 32 tys. zł.
- oraz rozpoczęto zadania, z kontynuacją w 2024 r.:
11. „Trójkąt Galona – Reaktywacja – dokończenie budowy parkingu i łąki kwietnej w Toruniu”, (teren u zbiegu ulic: Letniej, Jabłońskiego i Galona) – rozbudowa parkingu, nasadzenia drzew i krzewów, założenie trawników, instalacja systemu nawadniania, montaż trejażu. Kwota: prawie 274 tys. zł – z terminem realizacji do 27.05.2024 r.
 12. „Leśne Podwórko – przestrzeń integracyjna przy Młodym Lesie” (ul. Krasieńskiego 72) - usunięcie betonowej nawierzchni boiska, bramek i starych ławek, odnowienia ogrodzenia, założenie ogrodu społecznego, urządzenie rabat oraz posadzenie drzew

i krzewów, budowa punktu czerpania wody i alejek spacerowych. Kwota: prawie 250 tys. zł – z terminem realizacji do 27.05.2024 r.

13. „Zielone skrzyżowania na Bydgoskim” – z terminem realizacji do 31.05.2024 r.

a) pl. gen. S. Skalskiego u zbiegu ulic: Broniewskiego / Szosa Bydgoska, zagospodarowanie 3 powierzchni, tj. centralna część z torowiskiem tramwajowym i dwa skrajne fragmenty wokół ronda poprzez nasadzenie ponad 9.800 szt. krzewów, bylin i cebul,

b) pl. bł. ks. S. Frelichowskiego u zbiegu ulic: Gagarina / Sienkiewicza, zagospodarowanie 5 powierzchni skrzyżowania poprzez nasadzenie ponad 770 szt. krzewów i bylin. Koszt zadania (realizacja): prawie 200 tys. zł

II. Realizacja zadań własnych z budżetu gminy:

1. „Zielona Starówka” - zagospodarowanie terenów zieleni na terenie starego miasta – nasadzenie drzew, krzewów i pnączy w 5 lokalizacjach:

- Plac Mariana Rapackiego - 4 szt. lipy jako uzupełnienie istniejącego szpaleru,
- Rynek Staromiejski - 2 szt. lipy na rogach południowej ściany ratusza,
- Ogród kamienny - 4 szt. drzew wiśnia, 1 szt. magnolia, nasadzenie krzewów na pow. 13 m²,
- ul. Podmurna - nasadzenie krzewów w kwaterze o powierzchni 30 m² pod ścianą budynku.
- ul. Zaszpitalna - nasadzenia krzewów ozdobnych.

Kwota zadania: prawie 100 tys. zł

2. „Zagospodarowanie skweru ul. Parkowa” - na terenie istniejącego skweru - na łącznej pow. 3.300 m², wykonano nasadzenia 7 szt. klonu i 1 szt. platan, nasadzenia kompozycyjne krzewów ozdobnych, założenie nowego trawnika i wertykulacja i nawożenie istniejących trawników o pow. 1.700 m². Dodatkowo wymieniono elementy małej architektury - ławeczki i kosze na śmieci. Kwota: 59,4 tys. zł.

3. „Bylinowe rabaty wokół starówki” - zagospodarowanie terenu zieleni o łącznej powierzchni 240 m², nasadzenie bylin w dwóch rabatach:

- rabata 1 - naprzeciw pomnika Helios w kształcie układu heliocentrycznego o pow. 80 m².
- rabata 2 - w Parku 100-lecia Powrotu Torunia do Wolnej Polski

Kwota: ponad 47,5 tys. zł.

4. „Zagospodarowanie Bulwaru Filadelfijskiego”

* część I - urządzenie zieleni poprzez wykonanie nasadzeń krzewów, bylin, roślin cebulowych i traw oraz założenie trawników z darni w pasie 10 metrów z każdej strony pawilonów, na łącznej powierzchni 1.358 m² za kwotę prawie 1.709 tys. zł.

* część II - urządzenie zieleni na obszarze sąsiadującym z ul. Flisaczą i ul. Bulwar Filadelfijski między murami starego miasta a chodnikiem/ drogą rowerową do ul. Woła Zamkowa, poprzez wykonanie nowych nasadzeń krzewów, bylin, roślin cebulowych i traw oraz założenie trawników, na łącznej powierzchni 5.381 m² za kwotę prawie 560 tys. zł, z terminem realizacji do 30.04.2024 r.

* zagospodarowanie zielenią pozostałej części terenu zieleni pomiędzy mostem kolejowym a mostem im. Józefa Piłsudskiego zaplanowane do realizacji do 30.05.2024 r. (finansowanie z budżetu na 2024 r.).

5. Utworzenie zielonego korytarza wzdłuż ul. Gagarina w Toruniu

Zielony korytarz został założony wzdłuż ul. Gagarina na odcinku od ul. Szosa Okrężna do ul. Sienkiewicza. Nasadzono 30 szt. drzew gat. lipa, 16 szt. drzew gat. klon czerwony, ponad 3.300 szt. krzewów oraz bylin. Wskazane gatunki stanowią uzupełnienie kompozycji nasadzeń zieleni już istniejącej wzdłuż ul. Gagarina. Koszt (realizacja): 214 tys. zł.

6. Wykonanie nasadzeń 301 drzew wraz z ich trzyletnią pielęgnacją na terenie Torunia

Posadzono 301 szt. drzew, w lokalizacjach m.in.: Alpinarium, skwer Torwirtów, Park Miejski, Dolina Marzeń, Park 100-lecia Powrotu Torunia do Wolnej Polski, Plac 4 czerwca 1989 r., park kieszonkowy Polna/Strehla/Fieldorfa „Nila”, tereny zieleni przy ul. Tataraków,

przy Stawie Kapitana, pas drogowy ul. Poniatowskiego, al. św. Jana Pawła II, ulice: Piastowska, Wały gen. Sikorskiego, Słowackiego, Matejki, Jamontta, Lelewela, Legionów, Bydgoska, Gagarina, Moniuszki, Przybyszewskiego, Iwanowskiej, Tataraków, Kniaziewicz, Broniewskiego, Kraszewskiego, uSzosa Chełmińska, Dobrzyńska, Watzenrodego, św. Klemensa. Gatunki drzew nasadzone to m.in. w odmianach: buki, klony, lipy, kasztanowce, dęby oraz głóg, platan, wiąz, daglezja, grusza, robinia, topola, leszczyna, glediczja, sosna, grujecznik, jarząb, wierzba, magnolia. Koszt zadania: ponad 653 tys. zł

7. Nowe krzewy w 2023 r.
Nasadzenia krzewów w pasach drogowych w Toruniu w 2023 r. wykonano w lokalizacjach: ul. Juliusza Słowackiego (berberys), ul. Targowa (pęcherznica kalinolistna oraz tawuła japońska), Park Miejski - ul. Przybyszewskiego (śnieguliczka biała), ul. Koniuchy (róże oraz dereń), ul. Szosa Chełmińska (róża okrywowa i uzupełnienie berberysa), ul. Dobrzyńska (trzcinnik), ul. Wita Stwosza (berberys), Park Glazja (ostrokrzew), ul. Polskiego Czerwonego Krzyża (berberys), ul. Żwirki i Wigury (rosa rugose), ul. Turystyczna (posadzenie /uzupełnienie istniejących krzewów - rosa rugose). Kwota realizacji zadania: 113,4 tys. zł.

8. Uzupełnienie nasadzeń pnączy

Nasadzenia 1.800 szt. wykonywane zostały na ekranach akustycznych przy Trasie Prezydenta W. Raczkiewicza, na gabionach przy ul. Hallera oraz panelach przy ul. Rydygiera. Koszt: ponad 96,1 tys. zł.

9. „Rozszczelnienie miasta”

W ramach zadania zdjęta została kostka betonowa z pasa rozdziału ul. Bema, na odcinku od ul. Osmańskiego w kierunku Placu Hoffmanna, na powierzchni 987 m². Wykonane kwatery uzupełniono nową ziemią i posadzono ponad 4.600 szt. sadzonek, w tym róż okrywowych, a w największych miejscach trzcinnika ostrokwiatowego. Łączny koszt: 124,7 tys. zł

Zwierzęta bezdomne

Działania Gminy związanych z bezdomnością zwierząt w Toruniu dotyczy program, który zgodnie z art. 11a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt jest uchwalany corocznie przez Radę Miasta Torunia. Obejmuje zadania związane z opieką nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiem bezdomności, przede wszystkim psów i kotów.

Na realizację „**Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w roku 2023**” przeznaczono w budżecie miasta kwotę w wysokości 1.971 tys. zł, czyli o ponad 400 tys. zł więcej niż w roku 2022.

Wśród zadań wskazanych w programie jest m.in. utrzymywanie Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt. W ramach programu w 2023 roku zrealizowano zabiegi sterylizacji i kastracji 502 kotów wolno żyjących oraz ich dokarmianie, objęto opieką w schronisku dla bezdomnych zwierząt 848 psów i 831 kotów. Zabiegom sterylizacji i kastracji poddano w schronisku 442 psy oraz 467 kotów. Wszystkie zwierzęta adoptowane ze schroniska są znakowane – w roku 2023 mikroczipem oznakowano 521 psów i 566 kotów.

W marcu 2023 r. zakończył się remont wybiegów dla psów w schronisku, podczas którego wymieniono ogrodzenia kojców oraz siatki i murki, które je oddzielają. Inwestycja kosztowała 128,8 tys. zł.

Nieustannie ważnym elementem programu jest poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt, m.in. przez stronę internetową schroniska, portale ogłoszeniowe, media, a także współpracę z organizacjami społecznymi. Szeroko zakrojone ubiegłoroczne akcje przyniosły efekt w postaci uzyskania wysokiego odsetka adopcji, tj. 94,20% psów i 74,30 % kotów.

XIV. KULTURA, OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I TURYSTYKA

Strategia Rozwoju Kultury do roku 2030

Dotychczasowa Strategia Rozwoju Kultury Miasta Torunia do roku 2020 została przyjęta uchwałą Rady Miasta nr 467/2012 z dnia 13.12.2012r. Projekt aktualizacji został przygotowany na początku 2020 r., jednak trudna sytuacja sektora kultury wobec ogłoszonej w marcu 2020 r. pandemii COVID-19 i wprowadzania kolejnych ograniczeń działalności kulturalnej były uzasadnieniem przyjęcia rozwiązania tymczasowego w postaci wydłużenia czasu obowiązywania dotychczasowego dokumentu. Dlatego też 17.12.2020r. Rada Miasta Torunia przyjęła uchwałę nr 535/20 w sprawie wydłużenia okresu obowiązywania „Strategii Rozwoju Kultury Miasta Torunia do roku 2020” do 30.06.2022 r. W 2022 r. przystąpiono do prac nad przygotowaniem aktualizacji dokumentu.

Proces tworzenia opracowania przebiegał we współpracy Urzędu Miasta Torunia z instytucjami kultury, dla których organizatorem jest Gmina Miasta Toruń, Województwo Kujawsko-Pomorskie, a także innymi podmiotami prowadzącymi aktywną działalność kulturalną. W dniach od 13.09 - 02.10.2023 r. zostały przeprowadzone konsultacje społeczne dotyczące dokumentu strategicznego. Łącznie w ich trakcie, wniesiono 34 uwagi i propozycje, z których: 32 zostały już ujęte w konsultowanym projekcie dokumentu i będą mogły zostać zrealizowane w ramach zaprojektowanych celów operacyjnych oraz proponowanych zadań, jednocześnie stanowiąc rekomendacje dla wdrażających. Jedna z propozycji została uwzględniona jako kolejne zadanie pn. organizacja wydarzeń plenerowych nawiązujących do folkloru i dziedzictwa flisackiego.

Uchwałą nr 1177/23 z dnia 19 października 2023 roku dokument został przyjęty przez Radę Miasta Torunia.

W dokumencie została określona strategiczna wizja kultury w Toruniu:

- filary strategii rozwoju kultury w Toruniu: współpraca, otwartość i przedsiębiorczość,
- trzy obszary strategicznej interwencji, którymi są: Program działalności kulturalnej, Uczestnicy – Mieszkańcy oraz Przestrzeń – Infrastruktura, a których potencjał będzie rozwijany poprzez wdrażanie trzech głównych celów strategicznych:

- * Cel I - Inicjowanie różnorodnych wydarzeń artystycznych i stałe doskonalenie ich jakości,

- * Cel II - Aktywizację kulturalną mieszkańców,

- * Cel III - Poszerzanie przestrzeni dla działalności kulturalnej.

Toruńskie Instytucje Kultury

W 2023 r. działania w celu zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie kultury przez 8 instytucji kultury, dla których organizatorem jest Gmina Miasta Toruń. Działalność instytucji kultury uzupełniają przedsięwzięcia artystyczne przygotowywane przez organizacje pozarządowe, związki twórcze, kluby kultury oraz placówki edukacyjne. Głównym motywem, który towarzyszył wydarzeniom kulturalnym w mijającym 2023 roku były obchody 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika.

Muzeum Okręgowe w Toruniu

W skład Muzeum Okręgowego wchodzi następujące oddziały Ratusz Staromiejski, Dom Mikołaja Kopernika, Kamienica pod Gwiazdą, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów, Muzeum Podróżników im. Tony Halika, Muzeum Toruńskiego Piernika, Muzeum Twierdzy Toruń oraz Biblioteka Naukowa przy ul. św. Jakuba 20a.

W 2023 roku w oddziałach muzeum kontynuowano ekspozycję na 18 wystawach stałych, a także udostępniono publiczności: 25 nowych wystaw czasowych (m.in. Piernik i Kopernik 550. rocznica urodzin Mikołaja Kopernika. 260 lat Fabryki Cukierniczej KOPERNIK; Ze wszech miar najbardziej godna przeczytania. Wokół „De revolutionibus:”Baśnie pisane srebrem. Wystawa biżuterii Iwony Tamborskiej); kontynuowano prezentację 8 wystaw czasowych, 9 wystaw prezentowano poza siedzibą Muzeum. Jednym z ważniejszych

wydarzeń 2023 r. była wystawa „Misterium Słońca. Kopernik, syn renesansu” (sale Ratusza Staromiejskiego w Toruniu w dniach 8 września – 12 listopada). Znalazły się na niej dzieła malarstwa, grafiki i rzemiosła artystycznego powstałe na terenie Italii pomiędzy XV a XVI w. Na wystawie zaprezentowano 650 eksponatów z Zamku Królewskiego w Warszawie, z Zamku Królewskiego na Wawelu, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Narodowego w Poznaniu, Muzeum Narodowego w Gdańsku, Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Biblioteki Apostolskiej w Watykanie, Biblioteki Uniwersytetu w Uppsali, Galerii Narodowej we Lwowie czy z Galerie dell'Accademia w Wenecji. Po raz 44 odbył się Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży „Moja Przygoda w Muzeum” – wokół Mikołaja Kopernika w 550. Rocznicę Urodzin; napłynęły 1.054 prace. Jury przyznało 23 równorzędne nagrody oraz zakwalifikowało 300 prac do wystawy pokonkursowej (08.12.2023 r. w Ratuszu Staromiejskim). Ponadto wydano drukiem: 16 pozycji wydawniczych; przeprowadzono 2.510 stacjonarnych działań edukacyjnych (w tym 276 lekcji muzealnych). 1.985 warsztatów wypieku piernika, 51 oprowadzań dodatkowych. Ekspozycje Muzeum Okręgowego w Toruniu zwiedziło: 531.716 osób; sprzedano 132.751 biletów normalnych; 110.910 biletów ulgowych, wydano 151.960 biletów bezpłatnych; w zajęciach edukacyjnych uczestniczyło 4.761 osób, w wernisażach wystaw i innych spotkaniach udział wzięły 38.294 osoby.

Teatr Baj Pomorski

Oferta teatralna w 2023 r. obejmowała: widowiska, kameralne i wieloobsadowe spektakle oraz mniejsze formy sceniczne. Zorganizowano m.in. zajęcia w ramach ferii zimowych, specjalne spektakle z okazji Dnia Babci i Dziadka, Walentynek, Dnia Kobiet, Międzynarodowy Dzień Teatru, XVIII Konkurs Interpretacji Teatralnej dla Dzieci Młodzieży, Majówkę z „Bajem”, wydarzenia z okazji Dnia Dziecka, 550. rocznicy Urodzin Mikołaja Kopernika, 43. Zjazdu Nowej Hanzy, Piknik na Przystani Toruń – ESK 2029, Narodowe Czytanie.

W roku sprawozdawczym Teatr zorganizował dwa festiwale:

* 37. Toruńskie Spotkania Teatrów Jednego Aktora (19-21 maja), podczas których zaprezentowano 9 monodramów oraz 7 wydarzeń towarzyszących, w których wzięło udział 1.581 osób.

* 29. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek „Spotkania” (21-26 października), na którym zaprezentowano 12 przedstawień, w tym 9 konkursowych. Odbyły się także: parada teatralna, warsztaty (integracyjne, improwizacyjne, z „Laboratorium Formy”), zaprezentowano wystawę fotografii teatralnej, w których wzięło udział 2.100 osób.

Ważnym przedsięwzięciem w 2023 r. było wystawienie plenerowego spektaklu Kopernik Odkrywca, którego premiera odbyła się 30 czerwca na Rynku Staromiejskim. Wydarzenie poprzedziła parada, która swój początek miała na Rynku Nowomiejskim.

Łącznie w 2023 roku Teatr „Baj Pomorski” zrealizował 4 premiery: „Kto tam?; „Kopernik Odkrywca”; „Mała Urania-Kosmiczna Podróżniczka”; „Kocia szajka”, wystawił 312 widowisk dla 43.468 widzów. Realizowane były działania edukacyjne i popularyzatorskie, warsztaty, spotkania, zajęcia teatralne. Łącznie zrealizowano 364 działania artystyczne. Z innej niż spektakle repertuarowe działalności teatru skorzystało: 3.516 widzów.

Toruńska Orkiestra Symfoniczna

W 2023 roku instytucja zrealizowała 660 wydarzeń; w tym 99 koncertów dla 45.533 osób. Orkiestra wykonała 23 koncerty symfoniczne; 4 koncerty w ramach projektu All that jazz - symfonicznie; 7 koncertów w ramach projektu: Scena Muzyki Polskiej; 20 „Koncertów dla rodzin- Czas dla nas”; 8 koncertów: projekt „Zobaczyć muzykę”; 6 koncertów oraz 9 wydarzeń edukacyjnych w ramach projektu: „Copernicus#550; 5 otwartych prób generalnych; 28 zajęć muzykoterapii, muzyki relaksacyjnej dla kobiet w ciąży. Instytucja

zrealizowała 561 działań edukacyjnych dla 58.731 odbiorców: m.in. audycje muzyczne (wyjazdowe i w siedzibie), oprowadzanie po siedzibie, muzykoterapie, próby generalne.

W dniach 22.06.-03.09.2023 r. zorganizowano 27. Międzynarodowy Festiwal „Nova Muzyka i Architektura” - 18 wydarzeń: koncerty, w tym plenerowe oraz oprowadzania (4). Najważniejszym przedsięwzięciem orkiestry był koncert w dniu 10 grudnia 2023 r. w Arenie Toruń z okazji 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika. Koncert miał charakter multimedialnego widowiska i stanowił okazję do wysłuchania największych przebojów muzyki popularnej, rockowej i filmowej inspirowanych kosmosem. Oprawę muzyczną zapewniła TOS pod dyrekcją Mikołaja Blajdy, zaś partie wokalne wykonali artyści, tacy jak: Roxie Węgiel, Juan Carlos Cano, Karolina Leszko, Sylwia Loren. W koncercie wzięło udział 7 tys. osób.

Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu”

Działające od 2010 r. Centrum prowadzone jest jako wspólna instytucja przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Województwo Kujawsko-Pomorskie i Gminę Miasta Toruń. Podstawowym celem CSW jest tworzenie, zarządzanie i udostępnianie regionalnej kolekcji sztuki współczesnej zapoczątkowanej Narodowym Programem Kultury „Znaki Czasu”. Z okazji jubileuszu 15-lecia instytucji, 26 maja 2023 r. otwarto wystawę jednego z najbardziej znanych rzeźbiarzy na świecie, Tony'ego Cragga, a także wystawę prac z kolekcji CSW pt. "Centrum żywe".

W 2023 roku w Centrum Sztuki Współczesnej przygotowano 15 wystaw (w tym: Dyplom 2022; Wystaw się w CSW; Kolekcja CSW. Nabytki 2023; Tony Cragg. Rzeźby i prace na papierze; Centrum Żywe. XV lat CSW „Znaki Czasu” w Toruniu. Prace z kolekcji CSW; Niech szyją! Współczesna polska rzeźba uszyta; Współczesna Sztuka Litewska), zorganizowano 1 festiwal (14. Plaster. Międzynarodowy Festiwal Grafiki Projektowej), kontynuowano realizację projektów długoterminowych. Wystawy (w tym festiwalowe) obejrzało 47.334 widzów. W działającym w CSW Centrum Sztuki Filmowej odbywały się seanse i tematyczne przeglądy filmów (982 wydarzenia – w tym seanse filmowe, spotkania, wykłady), które zgromadziły 16.426 widzów. Ponadto, w CSW zrealizowano 274 wydarzenia edukacyjne, w których wzięło udział 6.093 uczestników. W Centrum Literatury odbyły się 63 wydarzenia (poza działaniami edukacyjnymi), w których wzięło udział 1.028 osób. Frekwencja wszystkich wydarzeń w 2023 roku wyniosła: 74.023 osoby.

Toruńskie CSW jest pierwszym, całkowicie od podstaw wybudowanym w Polsce po 1939 r. obiektem poświęconym sztuce współczesnej. 12 grudnia 2023 r. odbyło się uroczyste otwarcie nowego obiektu - dobudowanej części Centrum Sztuki Współczesnej, w którym znalazły się sale studyjne, pracownie i magazyn dzieł sztuki.

Centrum Kultury Dwór Artusa

Począwszy od 2020 roku instytucja prowadzi działalność kulturalną w czterech obiektach reprezentacyjnym Dworze Artusa na terenie Zespołu Staromiejskiego oraz filii Dom Muz Podmurna, filii Dom Muz Rudak i filii Dom Muz Podgórz.

Zgodnie z umową z dnia 30.06.2023 r. na zarządzanie Instytucją Kultury, od 1 lipca 2023 r. zarządzanie Centrum Kultury „Dwór Artusa” przejęła - Fundacja Biuro Kultury. W 2023 r. zakończone zostały prace nad renowacją elewacji frontowej oraz modernizacją wyposażenia Sali Wielkiej i Galerii, której oficjalnie otwarcie połączone z wernisażem wystawy Władysława Koziola odbyło się 7 lipca.

W 2023 roku kontynuowano realizację stałych cykli wydarzeń takich jak: Czwartki z Filozofią, Świat i okolice, Milongi Piernikowe, Kino dla Seniora, Filmowe Poniedziałki. Zorganizowano też koncerty w ramach nowego cyklu „Koncerty w ciemności”, spektakle teatru impro pn. Thornet. Zawładną nami roboty, spektakl impro ze sztuczną inteligencją. Organizowane były też cykliczne wystawy w Galerii Artus prezentując twórczość artystów

i fotografików, w większości związanych z lokalnym środowiskiem artystycznym. Kontynuowano działania edukacyjne z zakresu teatru, zajęć plastycznych, muzycznych, zajęcia w ramach Teatru Amorficznego, który w roku 2023 obchodził 25-lecie działalności i spotkania Podgórskiego Walczyka, warsztaty realizowane w ramach cyklu Kino Rudaczek, półkolonie realizowane w okresie ferii zimowych i wakacji letnich.

Dodatkowo, w lewobrzeżnych filiach Instytucji realizowane były zajęcia w ramach prowadzenia dwóch świetlic środowiskowych - na Rudaku i Podgórzu. W ramach ich działalności zrealizowano w sumie 652 godziny zajęć, w następujących ścieżkach tematycznych: arteterapeutycznej, tanecznej i socjoterapeutycznej, muzycznej, teatralnej oraz w ścieżce rozwoju osobistego. W klubach prowadzono również zajęcia wsparcia terapeutycznego dla rodziców, zajęcia kulinarne, zainaugurowano działanie Młodzieżowego Klubu Filmowego oraz realizowano spotkania z okazji świąt.

W dniach 14 – 20 października 2023 r. instytucja zrealizowała Toruński Festiwal Słów, który stanowi kontynuację wieloletniego Toruńskiego Festiwalu Książki w ramach którego zorganizowano łącznie 23 spotkania z pisarkami i pisarzami, w tym m.in. z Anną Bikont, Marcinem Mellerem, Danielem Odiją, Robertem Małeckim, warsztaty okołoliterackie, teatralne warsztaty interpretacji twórczości Aleksandra Fredry, warsztaty tworzenia komiksów.

W ramach 36. edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego „O liść konwalii” im. Zbigniewa Herberta nadesłano 250 utworów. Ponadto, ze środków budżetu obywatelskiego instytucja zrealizowała projekt „Fantastyczny Dom Kultury”. W ramach projektu prowadzone były zajęcia w postaci spotkań: Miłośników Gier Planszowych, Miłośników Gier Elektronicznych, Miłośników Gier Fabularnych oraz Klubu Modelarskiego. Z oferty FDK skorzystało 2.081 osób.

Łącznie w 2023 r. instytucja zrealizowała 1.334 wydarzenia własne i współorganizowane z udziałem 37.976 osób; w tym: 23 koncerty, spektakle, występy kabaretowe, 9 wystaw, 77 imprez obcych - wynajmy sal z udziałem 12.688 osób, 67 imprez kinowych dla 9.867 widzów oraz 909 wydarzeń edukacyjnych dla 4.840 osób.

Toruńska Agenda Kulturalna

Jej głównym celem jest prowadzenie działalności kulturalnej, polegającej na organizowaniu nowatorskich wydarzeń kulturalnych, festiwali, koncertów i widowisk w celu zaspokajania potrzeb i aspiracji kulturalnych mieszkańców Torunia. Zadaniem instytucji jest również realizacja ogólnopolskich i międzynarodowych kampanii promujących miasto Toruń jako ważny ośrodek kultury na mapie Europy.

Ponadto, kontynuując działalność, instytucja opiekuje się powierzonymi obiektami zabytkowymi (ruiny Zamku Krzyżackiego i Krzywa Wieża) i ich otoczeniem, a także organizacją inscenizacji historycznych, turniejów, pokazów i jarmarków odtwarzających oraz promujących dziedzictwo kulturalne średniowiecznego Torunia.

W roku sprawozdawczym instytucja realizowała m.in. cykl wydarzeń świąteczno-noworocznych w Toruniu, w tym obchody Święta Trzech Króli, Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Stanisława Jopka, Walentynkowy weekend na Zamku Krzyżackim, koncert z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet „Śpiewające Kobiety Torunia”, wydarzenia podczas: Majówki Miejskiej, Dnia Dziecka, Święta Muzyki oraz Święta Miasta 2023, z Piernikową Aleją Gwiazd. Ponadto, instytucja zorganizowała: koncert „Lata z radiem” (25 czerwca) na Błoniach Nadwiślańskich i koncert Ralpha Kaminskiego w Fosie Zamkowej (15 lipca), coroczną galę wręczenia nagród przyznanych w plebiscycie „Toruńskie Gwiazdy”, 9 Festiwal Teatrów Ulicznych, Pożegnanie Astronomicznego Lata, widowisko artystyczne pt. „EXIT” z okazji 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, a także Wigilię Miejską i Kolędowanie przy Szopce.

W dniach 15-19 sierpnia 2023 r. odbyła się 14. edycja Bella Skyway Festiwal. Motyw przewodni festiwalu – „Marzyciele z zielonej planety” – nawiązywał do 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika oraz do tematyki ekologicznej. Zaprezentowano 26 instalacji świetlnych, z których większość udostępniona była w formule otwartej, tj. 16 instalacji bezpłatnych; ponadto trzy instalacje umiejscowione były w biletowanej strefie na Placu Rapackiego. Łącznie obiekty obejrzało prawie 200 tys. widzów.

Centrum Nowoczesności „Młyn Wiedzy”

Przedmiotem działania Centrum Nowoczesności jest popularyzacja osiągnięć nauki, techniki i kultury, dorobku naukowego, technicznego oraz kulturowego, ukazanie znaczenia nauki, techniki i kultury w życiu codziennym współczesnego człowieka, pełnienie roli ośrodka animacji i wspieranie przedsięwzięć służących popularyzacji nauk przyrodniczych, wiedzy technicznej, ochronie środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego prezentacja historycznego rozwoju nauki, techniki i kultury, tworzenie krajowej i europejskiej przestrzeni wiedzy.

W 2023 roku w siedzibach instytucji oraz on-line zrealizowano m.in.: „Naukowe urodziny Kopernika”, Piknik KOPERNIKAński”; Wtorki z psychologią”; ”Seniorze-żyj zdrowo „Medyczne środy”, Majówkę Miejską, Święto Miasta, Piknik „Naukowa Petarda”, zajęcia w ramach Toruńskiego Festiwalu Nauki i Sztuki, „Weekend Seniora z Kulturą”; Toruńską Noc Naukowców. W przestrzeniach wystawienniczych, w różnych okresach, prezentowanych było 8 wystaw stałych, a także 4 czasowe (Antarktyka – podróż do krainy lodu”, Wmiksuj się; ...to takie proste!; AstroCamera). Wydarzenia edukacyjno-kulturalne realizowano on-line, hybrydowo oraz stacjonarnie. Z oferty Centrum skorzystało stacjonarnie 399.739 osób. W wydarzeniach poza infrastrukturą wzięło udział 18.938 osób. Łącznie zrealizowano 4.212 wydarzeń, w tym 4.034 - edukacyjno-kulturalne biletowane (tury zwiedzania, warsztaty, laboratoria) dla 418.676 osób.

W roku 2023 CNMW obchodziło jubileusz 10-lecia działalności; z tej okazji w dniach 11-12 listopada, widzom umożliwiono bezpłatne zwiedzanie wystaw oraz udział w dodatkowych aktywnościach.

Europejskie Centrum Filmowe Camerimage

Europejskie Centrum Filmowe CAMERIMAGE jest państwową instytucją kultury założoną pod koniec 2019 roku przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, której celem jest wybudowanie w Toruniu stałej siedziby Międzynarodowego Festiwalu Filmowego EnergaCAMERIMAGE. Poza tym zadaniem inwestycyjnym ECFC ma prowadzić działalność merytoryczną w ramach corocznej współorganizacji Festiwalu oraz innych projektów o charakterze wystawienniczym, kulturalnym, edukacyjnym i naukowym w zakresie polskiej i światowej kultury audiowizualnej.

Najważniejszym wydarzeniem zrealizowanym w 2023 roku przez instytucję był, zorganizowany w dniach 11 – 18 listopada, 31. Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych EnergaCAMERIMAGE, **który** przyciągnął gości z 72 krajów. Do Torunia przyjechało m.in. 823 autorów zdjęć, 700 studentów szkół filmowych, 143 przedstawicieli mediów i 1.200 reprezentantów branży filmowej. W ramach festiwalu zobaczyć można było 252 filmy; w festiwalowych wydarzeniach udział wzięło 90 tys. widzów. Nagrodę za całokształt twórczości otrzymał Peter Biziou, Nagrodę Dyrektora Festiwalu - Peter Dinklage, a Specjalną Nagrodę - aktor Adam Driver. W konkursie głównym Złotą Żabę otrzymał film „The New Boy” ze zdjęciami Warwick Thornton, Srebrną Żabę – „El Conde” ze zdjęciami Eda Lachmana, a Żabę Brązową – „The poee things” ze zdjęciami Robbiego Ryana w reżyserii Yorgosa Lanthimos, specjalny pokaz tego filmu odbył się z udziałem Wilama Dafoe.

Festiwalowi towarzyszyło otwarcie wystawy „Astronom Kopernik rozmowa z Bogiem” w Muzeum Okręgowym w Toruniu, zorganizowanej w ramach obchodów Roku Kopernika. Przez cały okres trwania wystawę zwiedziło 12.450 osób.

W dniu 12 listopada 2023 r. na Jordankach wmurowano kamień węgielny pod budowę studia filmowego Europejskiego Centrum Filmowego Camerimage w Toruniu. W uroczystości uczestniczyli m.in.: były minister kultury, a obecnie dyrektor Teatru Wielkiego - Opery Narodowej Waldemar Dąbrowski, operator filmowy Adam Hollender, fotograf Ryszard Horowitz, reżyser Volker Schlöndorff i aktor Willem Dafoe.

Centrum Kulturalno-Kongresowe Jordanki

Obiekt zbudowany w latach 2013-2015, został zaprojektowany przez pracownię hiszpańskiego architekta Fernando Menisa, która wygrała ogłoszony przez miasto Toruń konkurs architektoniczny. Nowoczesna betonowa bryła z płaszczyznami okładziny picado nawiązuje barwami do gotyckiej architektury Torunia - połączenia czerwonej cegły i szarych płaszczyzn tynku. Budynek o kubaturze ponad 158 tys. m³ posiada 6 kondygnacji użytkowych: pięć nadziemnych, w tym kondygnację „zero” ze stropem na poziomie gruntu, oraz jedną kondygnację podziemną. Mieści sale koncertowe na 1200 miejsc łącznie, zaplecze sceniczne, studio nagrań i dyrekcji dźwięku, pomieszczenia techniczne, magazyn instrumentów muzycznych, garderoby z węzłami sanitarnymi, rekwizytornię, restaurację i parking podziemny na 164 miejsca. Począwszy od 2012 r., centrum jest siedzibą i miejscem koncertów Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej. W 2023 r. odbyły się m.in koncerty: Natalii Kukulskiej MTV Unplugged; Ani Dąbrowskiej, Organek & Chór Politechniki Morskiej, Tomasz Stańko Międzynarodowy Dzień Jazzu i Brodki.

Starania miasta Torunia do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2029

Wniosek aplikacyjny do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2029 został złożony przez Toruń we wrześniu 2023 r. Jego wykonawcą, którego zadaniem było opracowanie aplikacji konkursowej miasta Torunia w konkursie, przygotowanie i przedstawienie prezentacji Torunia jako miasta kandydującego o tytuł podczas postępowania selekcyjnego, wyłoniona została Lokalna Organizacja Turystyczna za kwotę 190 tys. zł. W aplikacji konkursowej zostały ujęte m. in. obecne i planowane działania artystyczne, realizowane przez instytucje kultury działające w Toruniu, dla których organizatorem jest Gmina Miasta Toruń oraz Województwo Kujawsko-Pomorskie, a także Centrum Kulturalno-Kongresowe Jordanki, Europejskie Centrum Filmowe Camerimage, Akademickie Centrum Kultury i Sztuki „Od Nowa” oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność kulturalną o europejskim wymiarze. Dokument opisywał różnorodność i wielowymiarowość toruńskiej kultury. Wskazano też obszary, które wymagają wzmocnienia i które mogłyby być rozwijane dzięki obecności Torunia w projekcie ESK. Starania były prowadzone pod kopernikańskim hasłem „Sztuka przyciągania” („Art of Gravity”).

Toruń był jednym z 12 miast polskich startujących w konkursie. 27 października 2023 r. w Warszawie odbyły się prezentacje aplikujących grodów i nastąpiło ogłoszenie wyników preselekcji, wyłaniającej finalistów. Toruń nie znalazł się w tym gronie.

Przekazane w listopadzie 2023 r.: raport ekspertów z wnioskami, uzasadnieniem oraz rekomendacjami i powstałe w toku starań o tytuł ESK dokumenty poddane są bieżącej analizie, a postulaty i kierunki dla toruńskiej kultury wytyczone w aplikacji, będące efektem dyskusji z wieloma środowiskami Torunia, stanowią wyznaczniki do dalszych działań.

Wydarzenia kulturalne

Obchody 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika były głównym motywem, który towarzyszył wydarzeniom kulturalnym w 2023 roku. Wśród licznych wydarzeń

inspirowanych lub dedykowanych wybitnemu astronomowi warto wymienić:

* Wystawę „Misterium Słońca, Kopernik syn renesansu” zrealizowaną przez Muzeum Okręgowe w Toruniu - niemal 650 eksponatów z uznanych muzeów i instytucji z Polski i Europy, w tym dzieła malarstwa, grafiki i rzemiosła artystycznego powstałe na terenie Italii pomiędzy XV a XVI w. Ponadto w dniach od 12 do 26 listopada przy współpracy z organizatorami Festiwalu EnergaCAMERIMAGE w Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego w Toruniu prezentowany było arcydzieło Jana Matejki „Astronom Kopernik rozmowa z Bogiem”.

* 30. edycja Festiwalu Muzyki Krajów Bałtyckich PROBALTICA zrealizowana była pod hasłem Hommage a' Kopernik. W celu uczczenia bohaterstwa narodu ukraińskiego w walce z rosyjskim najazdem festiwal zainaugurował specjalny gość z Ukrainy Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Lwowskiej, a zakończył koncert kopernikański z udziałem 170 wykonawców,

* Plenerowy spektakl Teatru Baj Pomorski Kopernik Odkrywca zrealizowany na Rynku Staromiejskim, którego premiera odbyła się 30 czerwca,

* spektakl Pięć dni z życia Kopernika, zrealizowany na zamówienie Miasta Torunia przez Teatr Polski we Wrocławiu, prezentowany w lipcowe wieczory na dziedzińcu Ratusza Staromiejskiego.

Wśród wielu wydarzeń kulturalnych warto w szczególności wymienić: 31. Alternatywne Spotkania Teatralne KLAMRA, 27. Międzynarodowy Festiwal Teatralny KONTAKT, 26. Międzynarodowy Festiwal Muzyka i Architektura, Artus Festiwal, 14. Bella Skyway Festival, 29. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek Spotkania w Teatrze Baj Pomorski, 23. Jazz Od Nowa Festiwal.

W otwartym konkursie ofert, ogłoszonym w dniu 18 listopada 2022 r., na wykonanie w okresie od 16 lutego do 31 grudnia 2023 r. zadań publicznych związanych z realizacją zadań Gminy Miasta Toruń w zakresie wspierania rozwoju kultury i ochrony jej dóbr oraz podtrzymywania tradycji narodowej została przyznana dotacja na realizację 40 projektów oraz 6 projektów, które realizowane były w trybie konkursu 3 - letniego na organizację wydarzeń związanych z obchodami 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika oraz Międzynarodowego Festiwalu Filmowego TOFIFEST (21. edycja festiwalu w dniach 27 czerwca – 2 lipca).

Wśród wielu wydarzeń kulturalnych zrealizowanych w 2023 r. warto wymienić: 38. Świętojański Festiwal Organowy, X Międzynarodowy Konkurs i Festiwal Chóralny im. Mikołaja Kopernika Per Musicam ad Astra, 17. Festiwal Rocka Progresywnego im. Tomasza Beksińskiego, XII Międzynarodowy Festiwal Tańca i Muzyki Celtyckiej "Celtycki Gotyk Toruń, Festiwal Fantastyki Copernicon, Festiwal NADA 20, Festiwal Młodej Muzyki Hommage a' Kopernik, 16. edycja Międzynarodowego Festiwalu Sztuki na Bilbordach Art Moves.

W roku 2023 na fundusz stypendialny przeznaczono łącznie kwotę 138.255 zł, co pozwoliło na przyznanie łącznie 7 stypendiów całorocznych oraz 12 stypendiów półrocznych.

W roku sprawozdawczym w Toruniu obchodzony był jubileusz 100-lecia działalności Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu. Uroczystego otwarcia dokonano 19 lutego 1923 r. w budynku znajdującym się przy ul. Wysokiej. Była to data nieprzypadkowa – 450. rocznica urodzin Mikołaja Kopernika

24 czerwca 2023 r., zgodnie z tradycją, podczas obchodów Dni Miasta, została odsłonięta kolejna Katarzynka w Piernikowej Alei Gwiazd, będąca szczególnym podziękowaniem dla mieszkańców Torunia zaangażowanych w pomoc Ukrainie.

Laureatami 27. edycji Nagrody Miast Partnerskich Torunia i Getyngi zostali w 2023 r. Tomasz Różycki i Marcel Beyer. Uroczyste wręczenie nagrody: honorowego dyplomu, pamiątkowego medalu oraz gratyfikacji finansowej w wysokości 5 tys. euro, odbyło się

29 października w Ratuszu w Getyndze z udziałem władz miejskich Torunia i Getyngi. Laureatką Nagrody Artystycznej Miasta Torunia im. Grzegorza Ciechowskiego została Daria Ryczek-Zając, występująca pod pseudonimem scenicznym Daria ze Śląska.

Ochrona dziedzictwa kulturowego

W ramach procedury przyznawania dotacje na prace konserwatorskie, do Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków złożono łącznie (I nabór – do 30.11.2022 r. oraz II nabór – do 30.04.2023 r. - 34 wnioski o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub ujętym w gminnej ewidencji zabytków na terenie Gminy Miasta Toruń, na łączną kwotę dotacji 3.196,5 tys.zł. Pula środków przeznaczonych na realizację dotacji w roku 2023 w budżecie miasta wynosiła 950 tys.zł. W związku z rezygnacją dwóch beneficjentów z przyznanych dotacji został uruchomiony drugi nabór wniosków.

Uchwałami: nr 1029/23 z dnia 23 lutego 2023 r. inr 1117/23 z dnia 6 lipca 2023 r. Rada Miasta Torunia przyznała w roku 2023 ogółem 20 dotacji na łączną sumę 950 tys.zł. Ze wszystkimi beneficjentami Gmina Miasta Toruń zawarła umowy. Wykonano i rozliczono 18 zadań na łączną sumę ponad 775 tys. zł.

Toruńska Starówka etap II oraz etap III

Partnerski projekt „Toruńska Starówka - ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO - etap II” był współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekt rozpoczęty w 2015 r.; etap II został rzeczowo zakończony 30.04.2023 r. Liderem projektu była Gmina Miasta Toruń, a partnerami - 8 różnych podmiotów tj.: Parafie: pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i bł. ks. Stefana Frelichowskiego, pw. św. Jakuba Apostoła, pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Apostoła, pw. św. Szczepana oraz Kujawsko-Pomorski Teatr Muzyczny, Muzeum Okręgowe, Toruńska Agenda Kulturalna (wcześniej Centrum Kultury „Zamek Krzyżacki”) i Fundacja "Tumult".

Wybrano do realizacji prace konserwatorskie w trzynastu obiektach zabytkowych, które leżą na obszarze zespołu staromiejskiego w Toruniu, wpisanego na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. W 2023 r. zakres finalizowany był w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i bł. ks. Stefana Frelichowskiego, kościele pw. św. Jakuba Apostoła oraz w Pałacu Dąbskich, będącym siedzibą Kujawsko-Pomorskiego Teatru Muzycznego.

Koszt całości prac przekroczył 73 mln zł (aneks z marca 2024 r. – ponad 75 mln zł), z czego prawie 53,9 mln zł stanowiły środki unijne.

W roku 2023 rozpoczęły się przygotowania do złożenia wniosku aplikacyjnego w ramach działania 7.1 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej w Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. Planowana kwota dofinansowania do pozyskania w ramach tworzonego projektu to 50 mln zł. Celem projektu jest podniesienie atrakcyjności turystycznej najcenniejszych zabytków Torunia, poprawa obsługi ruchu turystycznego oraz wzmocnienie wpływu kultury i zrównoważonej turystyki na rozwój gospodarczy, poprzez włączenie społeczne osób ze szczególnymi potrzebami oraz innowacje społeczne. W październiku 2023 r. został ogłoszony otwarty nabór na partnerów spoza sektora finansów publicznych, którymi zostali: Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i bł. ks. W. Frelichowskiego, Parafia pw. św. Jakuba Apostoła oraz Katedra pw. śś. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty. W projekcie partnerskim są również miejskie instytucje kultury: Muzeum Okręgowe, Centrum Kultury Dwór Artusa oraz Toruńska Agenda Kulturalna. W listopadzie 2023 r., w zapytaniu ofertowym wybrano wykonawcę dokumentacji aplikacyjnej, który we współpracy z Biurem Toruńskiego Centrum Miasta, ma wypracować ostateczny kształt projektu, aplikującego o wsparcie unijne w 2024 r.

Rządowy Program Odbudowy Zabytków

W kategorii finansowania do 3,5 mln zł, o udzielenie dotacji Gmina Miasta Toruń złożyła 7 wniosków obejmujących inwestycje własne oraz 3 wnioski w ramach obszaru inwestycyjnego.

Gminie przyznano wstępne promesy na realizację 3 wniosków, tj.:

- ✓ inwestycji własnej pn. Rewitalizacja historycznej siedziby katów (rakarzy) toruńskich – etap I (do kwoty 3,5 mln zł);
- ✓ inwestycji własnej pn. Renowacja i konserwacja zabytkowych budynków oświatowych położonych na terenie toruńskiej Starówki ujętej na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO (do kwoty 3,5 mln zł);
- ✓ na udzielenie dotacji z przeznaczeniem na zadanie pn. Konserwacja i restauracja kruchty północnej (Białej Kruchty) oraz wnętrza kaplic: Różańcowej i Ogrójcowej Kościoła pw. św. Jakuba w Toruniu, realizowane przez wnioskodawcę - Parafię rzymskokatolicką pw. św. Jakuba Apostoła w Toruniu (do kwoty 3,43 mln zł). W oparciu o wystawioną przez Bank Gospodarstwa Krajowego promesę wstępną, uchwałą nr 1213/23 Rady Miasta Torunia z dnia 23.11.2023 r. przyznano dotację na realizację tego zadania w latach 2024-2025.

Plan Zarządzania Miejscem Światowego Dziedzictwa UNESCO dla średniowiecznego zespołu miejskiego Torunia.

Uchwałą nr 847/22 RMT z dnia 14.04.2022 r. przyjęty został „**Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Torunia na lata 2022-2025**”, na podstawie którego w dniu 23.11.2022 r. została podpisana umowa na wykonanie opracowania pn. „**Plan Zarządzania Miejscem Światowego Dziedzictwa UNESCO dla średniowiecznego zespołu miejskiego Torunia**”, zawarta pomiędzy Gminą Miasta Toruń a zespołem autorów w składzie: dr inż. Katarzyna Piotrowska i mgr Jacek Dąbrowski, z terminem realizacji do końca marca 2024 r. Zaangażowanie środków na podstawie zawartej umowy wynosi 136 tys. zł. Na potrzeby opracowania dokumentu zarządzeniem Prezydenta Miasta Torunia nr 169/2022 z dnia 11.05.2022 r. został powołany Zespół do spraw koordynowania prac związanych z opracowaniem i wdrożeniem „Planu Zarządzania Miejscem Światowego Dziedzictwa UNESCO dla średniowiecznego zespołu miejskiego Torunia”. W ramach zadania w roku 2023 przeprowadzono badania społeczne wśród interesariuszy miejsca światowego dziedzictwa. W październiku 2023 r. Wykonawca przedłożył roboczą wersję Planu Zarządzania Miejscem Światowego Dziedzictwa, na przełomie roku 2023 i 2024 przeprowadził konsultacje społeczne pierwszej wersji opracowania.

Turystyka

W 2023 r. po raz dziewiętnasty przeprowadzono monitoring ruchu turystycznego. Do przygotowania i opracowania wyników wykorzystano m.in. analizę danych GUS (o korzystających z obiektów zakwaterowania i o udzielonych noclegach), informacje z atrakcji turystycznych miasta o liczbie oprowadzanych wycieczek i szacunkowej liczbie uczestników w tych grupach, wywiady bezpośrednie z turystami z wykorzystaniem ankiet. W roku sprawozdawczym:

- do Torunia przyjechało około 2,25 mln turystów, w tym przeważająca większość to turyści krajowi (dominują mieszkańcy ościennych województw - ok.30%). Tylko ok. 11% stanowili turyści zagraniczni (najwięcej z Niemiec, Anglii, Czech),
- turyści przybywający do Torunia zazwyczaj planowali kilkudniowy pobyt (ponad 50% badanych), a głównym celem było zwiedzanie miasta (67% badanych),

- wyraźnie wzrosła liczba apartamentów do wynajęcia, pod koniec 2023 r. Toruń dysponował łącznie 8.388 miejscami całorocznymi (w 2022 – 7.920; w 2021: 7.566). Znajdowały się one w sumie w 622 obiektach,
- głównym źródłem informacji o mieście i jego atrakcjach, zarówno dla turystów krajowych jak i zagranicznych był Internet (ponad 80% badanych).

Pełna treść XIX edycji Monitoringu Ruchu Turystycznego „Turystyczny Toruń 2024” podlega publikacji na miejskiej stronie internetowej oraz stronie Ośrodka Informacji Turystycznej www.visittorun.com.

Realizacja Programu rozwoju turystyki

"Program rozwoju turystyki dla miasta Torunia do 2030 roku" został przyjęty przez Radę Miasta Torunia podczas 42. sesji, która odbyła się 12 maja 2022 r. Określa on misję i wizję rozwoju turystycznego miasta Torunia ze wskazaniem obszarów priorytetowych, celów i kierunków działania. W procesie planowania i prognozowania kierunków rozwoju turystyki dla Torunia Program jest podstawowym dokumentem. Zgodnie z misją w nim określoną, ma tworzyć warunki do rozwoju turystyki zrównoważonej w Toruniu oraz zwiększać korzyści związane z ruchem turystycznym dla wszystkich podmiotów rynku turystycznego, przy uwzględnieniu interesów turystów, mieszkańców i ochrony środowiska naturalnego i kulturowego miasta, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Program zakłada koncepcję rozwoju turystyki zrównoważonej opartej na podjęciu działań w czterech obszarach priorytetowych wzajemnie ze sobą korespondujących. Zrealizowano m.in.:

1. Infrastruktura i przestrzeń: utworzenie 3 kolejnych parków kieszonkowych „Zacisze Holandii” przy ul. Szuwarów i Tataraków, „Szwajcarski Zakątek” przy ul. Narcyzowej i Zagonowej oraz „Litewska Ojczyzna”, uruchomienie 2 parkingów typu Park&Ride przy ul. Olimpijskiej oraz przy ul. Dziewulskiego.
2. Zasoby i produkty: Bella Skyway Festival, Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych EnergaCAMERIMAGE, Copernicus Cup, Halowe Mistrzostwa Świata w Lekkiej Atletyce Masters, Anielska Plaża, Welconomy Forum, Międzynarodowy Zjazd Miast Nowej Hanzy, Drone Tech World Meeting, powstanie Toruńskiego Piernikowego Szlaku Kulinarnego.
3. Gospodarka i społeczeństwo: wizyty blogerów, organizacja 2. edycji akcji „Toruń za pół ceny”, przeprowadzenie XVIII Toruńskiego Forum Organizacji Pozarządowych, Festiwal Nauki i Sztuki.
4. Promocja i marketing: uczestnictwo w targach i imprezach wystawienniczych, wizyta delegacji w mieście partnerskim Torunia – Angers (Francja), artykuły promocyjne w prasie ogólnopolskiej.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji „Programu rozwoju turystyki dla miasta Torunia do 2030 roku” – odrębna informacja przedkładana Radzie Miasta Torunia zgodnie z procedurą do 31 marca br.

XV. PROMOCJA I WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

Najważniejsze działania /wydarzenia promocyjne w 2023 roku

1. **Projekt POLSKIE MARKI TURYSTYCZNE** realizowany jest przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Polską Organizację Turystyczną. Toruń jako jeden z pierwszych laureatów otrzymał tytuł „Polskiej Marki Turystycznej” - dzięki tytułowi Toruń zyskał pakiet możliwości promocyjnych oraz szkoleniowych:

1) 2023 – POSTY na koncie FB Polskich Marek Turystycznych (moderuje go POT), gdzie każda z marek umieszcza posty promujące,

- 2) szkolenia dla zarządców marki: wykorzystywanie sztucznej inteligencji w budowaniu i promocji marki, szkolenia on-line „Wykorzystanie nowoczesnych technologii w działaniach – Odkryj tajemnice Metaverce”, „BRAND 24”,
- 3) 2022/2023 - ebook „Szlakami polskich smaków” - Promocja na kanałach Kukbuk oraz w SM Ewy Wachowicz,
- 4) uczestnictwo Marki Toruń w badaniach „Mystery Client”,
- 5) kampania internetowa Google Display Network (Google Ads) w terminie: 4-30.10 2023 r.,
- 6) 2023 - w konkursach Ministerstwa Sportu i Turystyki skierowanych dla organizacji pozarządowych tytuł Polskiej Marki Turystycznej był dodatkowo punktowany, dzięki podpisanemu listu polecającego przez Prezydenta Miasta Torunia Lokalna Organizacja Turystyczna zdobyła dofinansowanie w wysokości 250 tys. zł na stworzenie toruńskiego szlaku kulinarnego,
- 7) w ramach projektu Polskie Marki Turystyczne na stoisku Polskiej Organizacji Turystycznej oferta turystyczna Torunia prezentowana była na wydarzeniach targowych.

2. Promocja Torunia w mediach

1) Toruń w TV

Największa kampania promująca Toruń, jako atrakcyjną destynację turystyczną miała związek z umową z Discovery Sports Events na organizację Speedway Grand Prix. Na przełomie kwietnia i maja 2023 r. 30-sekundowy spot Torunia w języku polskim, angielskim i francuskim ukazał się po 60 razy: w TVN, TVN 24, Eurosporcie 1 (kanał ogólnoeuropejski), Eurosporcie 2 (kanał ogólnoeuropejski) oraz 80 razy w Travel Channel (kanał ogólnoeuropejski). Dodatkowo 30 września, tj. w dniu, w którym odbywał się finał turnieju SGP w Toruniu, promocja realizowana była w ramach tzw. wejść pogodowych na żywo (cztery wejścia) w programie Dzień dobry TVN.

W Polsce kampania wygenerowała następujące parametry w grupie All 4+:

- 149,92 GRP (53.479.883 kontakty reklamowe)
- zasięg 1+ wyniósł 36,08% co oznacza, że przynajmniej jeden raz reklamę widziało 12.868.846 osób.

Toruń promowany był również w programie Pytanie na śniadanie w TVP, gdzie 1 grudnia 2023 r. wyemitowano reportaż pn. „Toruń – idealne miasto na zimowy citybreak”. Redakcja odwiedziła Dom Mikołaja Kopernika, Muzeum Toruńskiego Piernika oraz trening łyżwiarzy figurowych na Tor-Torze (<https://pytaniemiasniadanie.tvp.pl/74466754/torun-idealne-miasto-na-zimowy-citybreak>).

2) Toruń w radiu

W 2023 r. przy okazji 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika zorganizowano wyjazdową audycję Radia 357, które nadawało z dziedzińca Ratusza Staromiejskiego. W trakcie audycji opowiedziano o Koperniku, toruńskich piernikach i kulturze w mieście. Gościem audycji był m.in. autor komiksu o Koperniku, którego miasto było patronem: hiszpański rysownik Jordi Bayarri, który kilka godzin wcześniej w amfiteatrze Baja Pomorskiego zaprezentował dzieciom z toruńskich przedszkoli komiks wydany w cyklu „Najwybitniejsi Naukowcy”.

3) Internet

* Współpraca promocyjna z blogerką prowadzącą gdziewpolscenaweekend.pl – Katarzyną Węgrzyn (absolwentka turystyki, gedanistka i studentka versavianistyki, autorka dwóch bestsellerowych przewodników po Polsce; ww. strona w mediach społecznościowych: Facebook – 239 tys. fanów, Instagram – 201 tys. fanów).

W trakcie 3-dniowej wizyty w Toruniu blogerka mieszkała w Hotelu Copernicus, z którym Gmina nawiązała współpracę barterową – w zamian za pokazanie hotelu przez autorkę wzięli na siebie koszty zakwaterowania w apartamencie, koszty śniadań oraz kolacji w ich hotelowej restauracji. W ramach pobytu zwiedzała i pokazywała Toruń w swoich social mediach i w powstałym później przewodniku opublikowanym na stronie gdziewpolscenaweekend.pl

i skupiała się na mniej znanych i oczywistych atrakcjach turystycznych miasta oraz na promocji Torunia, jako miejsca z doskonałą i różnorodną ofertą gastronomiczną. Blogerka odwiedziła i pokazała śledzącym ją fanom: Muzeum Partaczy, Muzeum gen. Elżbiety Zawackiej, Ruiny Zamku Dybowskiego, Piwnicę Hanzy, Muzeum Dom PRL, Muzeum Zabawek, Dom Legend Toruńskich, starówkę i okolice, w tym Stary Rynek, Krzywą Wieżę, Dolinę Marzeń, kilka restauracji. Efektem są dziesiątki tysięcy odtworzeń nagranych rolek, wideo, wyświetleń postów, galerii zdjęć i samego przewodnika na stronie.

* Kampania Google Ads (we współpracy z POT) - reklamy „Magiczny Toruń” przekierowujące na stronę poświęconą miastu wyświetlono ponad 1 mln razy. Na stronę weszło 4.733 internautów, okres: 4.10 – 30.10 2023 r.

* Mecenat nad audiobookiem powieści Krzysztofa Czyżewskiego pt. „Izabela. Świat w płomieniach” Wydawnictwa Pascal. 20 października 2023 r. w Toruniu odbyła się premiera audiobooka ww. książki. Zorganizowana została tej okazji w Ratuszu Staromiejskim konferencja prasowa, z udziałem: Prezydenta Torunia Michała Zaleskiego, autora książki Krzysztofa Czyżewskiego, Księżnej Barbary Czartoryskiej, Księżnej Ireny Bylickiej, lektora Michała Klawittera i przedstawiciela Wydawnictwa Pascal Magdaleny Jakubowskiej. Toruń promowany jest na okładce wydania oraz na nagraniu w postaci tekstu promocyjnego czytanego przez lektora.

4) Współpraca z dziennikarzami, blogerami, influencerami, w formie krótkich wizyt studyjnych (w części organizowanych we współpracy z Polską i Kujawsko-Pomorską Organizacją Turystyczną), m.in. z Niemiec, Belgii, USA, Włoch czy Japonii.

5) Zamieszczanie artykułów promujących Toruń, atrakcje, produkty turystyczne, ciekawostki, wydarzenia w poszczególnych okresach 2023 roku, m.in. w magazynach: „Smaki polskiej turystyki”, Nowości, „Travel Polska” czy Wakacje na Pomorzu i Kujawach 2023, promocja Torunia w ogólnopolskim Interaktywnym Przewodniku Turystycznym Polska Press Grupa.

6) Udział i prezentacja oferty Torunia na targach, giełdach turystycznych oraz wydarzeniach plenerowych: w ramach 24. Międzynarodowej Wystawy Turystycznej Travel Expo Cyprus 2023 w Nikozji w dniach 21-24 kwietnia 2023 r., na Międzynarodowych Targach Turystycznych Tour Salon w Poznaniu w dniach 27-29 października 2023 r. oraz 29. Edycji Międzynarodowych Targów Turystycznych w Nadarzynie w dniach 23-25 listopada 2023 r. - w obu tych wydarzeniach - w ramach stoiska Polskiej Organizacji Turystycznej, które było dedykowane Polskim Markom Turystycznym. Miasto Toruń przekazało za pośrednictwem POT promocyjne materiały drukowane.

7) Akcja „Toruń za pół ceny”

W 2023 r. odbyły się dwie edycje akcji: wiosenna w dniach 14-16 kwietnia oraz jesienna – w terminie 20 – 22 października. Łącznie w akcji wzięło udział 370 partnerów (wiosna – 170, jesień – 200). Promocja akcji realizowana była przez spoty w Radiu GRA i socialmediach społecznościowych. Ambasadorami akcji byli: Sara Pach (wiosna) oraz Mirosław Ziętarski (jesień). Tradycyjnie organizowane były konkursy z nagrodami. Wiosną nagrodą główną były: „Elektryczny Peugeot na Weekend” oraz „weekend w hotelu Meeting”; podczas akcji rozdano ponad 60 nagród wartości ponad 5 tys. zł, natomiast jesienią było to 6 tys. zł. W dwóch edycjach akcji w 2023 r. wzięło udział w sumie 60 tys. uczestników.

8) Działania promocyjne realizowane we współpracy z Ośrodkiem Informacji Turystycznej

* OIT prowadzi na swoim koncie na stronie Flickr.com album zdjęć, sukcesywnie uzupełniany, z którego bezpłatnie mogą korzystać zarówno turyści i dziennikarze.

* Zorganizowano kolejną edycję konkursu "Tropiciiele toruńskich tajemnic", w którym złożono ponad 600 kuponów z czego rozlosowano 60 nagród.

* Realizacja study tour/ study press wraz z Kujawsko-Pomorską Organizacją Turystyczną m.in. dla dziennikarzy z Niemiec, Belgii, Stanów Zjednoczonych, Włoch i Japonii.

9) Działania promocyjne realizowane we współpracy z Lokalną Organizacją Turystyczną

* współpraca z Mikołajem Cichomskim - autorem bloga podróżniczego zyciewpodrozy.pl, publikacja materiałów w internecie,

* współpraca z Dorotą Gil-Kowalską i Jarkiem Kowalskim - autorami bloga podróżniczego szalonewalizki.pl: materiał „Toruń na weekend”,

* vlog na kanale Youtube <https://www.youtube.com/c/SzaloneWalizki>;

* wizyty studyjne dla 4 zagranicznych dziennikarzy (z Izraela oraz z Włoch), których wynikiem były publikacje promujące Toruń,

* krótki film przedstawiający kompleksowo ofertę Torunia związaną z tradycjami Hanzy oraz przynależnością miasta do Związku Miast Nowej Hanzy;

* krótki film przedstawiający kompleksowo ofertę Torunia związaną z Toruniem jako miejscem urodzin Mikołaja Kopernika;

* posty sponsorowane/ reklamy na Facebooku.

10) Promocja Torunia w ramach Festiwalu Camerimage

31. Międzynarodowy Festiwal Filmowy EnergaCamerimage 2023 odbył się w dniach 11-18 listopada 2023 r. w 6 lokalizacjach w Toruniu (CKK Jordanki, Cinema City, Teatr Wilama Horzycy, Siedziba Fundacji Tumult, Muzeum Etnograficzne i Muzeum Okręgowe w Toruniu).

W trakcie festiwalu w 7 salach projekcyjnych wyświetlono 252 filmy (w tym 13 filmów nominowanych do Oscara, które otrzymały łącznie 74 nominacje), odbyło się 165 wydarzeń (m. in. seminaria, panele i warsztaty), 60 wydarzeń towarzyszących i 8 wydarzeń darmowych. Łącznie wydano 4.300 kart wstępu. Wśród uczestników festiwalu byli reprezentanci 72 krajów, m. in. 823 autorów zdjęć, 700 studentów szkół filmowych, 143 przedstawiciele mediów, 1.200 reprezentantów przemysłu filmowego oraz 26 wystawców prezentujących najnowsze technologie. Festiwal wspierało 320 wolontariuszy.

Budżet wydarzenia wyniósł 13 mln zł, w tym 3 mln zł dotacji celowej przekazała Gmina Miasta Toruń, 3 mln zł pochodziło z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a 1,4 mln zł z dotacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Fundacja Tumult zapewniła środki w wysokości 5,6 mln zł.

Szacuje się, że w trakcie pobytu w Toruniu uczestnicy festiwalu wydali około 7.250 tys. zł. Według danych opartych na publikacji „Profil uczestnika festiwalu filmowego – raport z badania” Gdynia/Poznań 2023 pod redakcją prof. Krzysztofa Stachowiaka z UAM statystyczny uczestnik festiwalu spędził w Toruniu 4 dni. W trakcie festiwalu wydał 1.686 zł. Udział miasta w kosztach EnergaCAMERIMAGE wyniósł 3 mln zł, a środki pozostawione w Toruniu przez organizatorów i gości festiwalu ok. 12.250 tys. zł. Oznacza to, że na każdą złotówkę wydaną przez miasto wróciły do niego ponad 4 zł.

Festiwalowi towarzyszyła wystawa obrazu *Astronom Kopernik, czyli rozmowa z Bogiem* Jana Matejki w Ratuszu Staromiejskim (12-24 listopada 2023 r.). Wystawę odwiedziło łącznie 12.450 osób. Festiwalowe wydarzenia były promowane w najważniejszych mediach krajowych i zagranicznych, takich jak np. *Vanity Fair, Los Angeles Times, People, Fox News, La Repubblica, czy NBC News*.

3. System Informacji Turystycznej - mapy turystyczne w przestrzeni miasta – projekty map zostały wykonane na podstawie mapek turystycznych dostępnych w OIT, oprócz planu miasta oraz wskazania na mapie miejsca rozlokowania map zawierają dokładne informacje jak dojechać do konkretnych atrakcji znajdujących się w obrębie zespołu staromiejskiego.

Współpraca międzynarodowa

TORUŃ w Międzynarodowym Związku Miast Nowej Hanzy

W dniach 22-25.06.2023 Toruń był gospodarzem 43. Międzynarodowego Zjazdu Miast Nowej Hanzy. Impreza realizowana była pod hasłem: „Toruń. W orbicie miast”. Do Torunia

przyjechali przedstawiciele ponad 70 miast hanzeatyckich z 11 krajów. Na stoiskach promocyjnych prezentowały się miasta i podmioty z 38 miast.

W ramach zjazdu odbyły się m.in.:

* wystawa pt. „Szlakiem wspólnoty” w ramach projektu HanseArtWorks w Ratuszu Staromiejskim;

* na scenach w centrum miasta swoje programy realizowały międzynarodowe i lokalne grupy muzyczne i taneczne, artyści teatralni oraz chóry;

* najważniejszym wydarzeniem o charakterze gospodarczym było Forum Gospodarcze umożliwiające wymianę dobrych praktyk wśród środowisk biznesowych;

* swój program realizowali również Młodzi Hanzeaci, przy współudziale młodzieży toruńskiej i Centrum Nowoczesności „Młyn Wiedzy”.

* 24 czerwca 2023 r. w Centrum Kulturalno-Kongresowym Jordanki, odbyło się Walne Zgromadzenie Delegatów Międzynarodowego Związku Miast Nowej Hanzy (centralny punkt każdego zjazdu). Ponadto odbyły się także cykliczne spotkania grup roboczych skupionych w ramach związku (grupy archiwistów, zrównoważonej Hanzy, Fair Trade Hanza, grupy ds. turystyki) i Komisji Hanzy.

* dla wszystkich uczestników zjazdu przygotowana została impreza o biesiadnym charakterze tzw. Hanza Party w Centrum Targowym Park oraz zwiedzanie miasta z przewodnikami poświęcone tradycjom kupieckim i Mikołajowi Kopernikowi. Imprezę otwierała (wraz z plenerowym koncertem Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej) i zamykała parada ulicami Starówki.

* zaproszeni goście uczestniczyli w tzw. „wieczorze gdańskim” i „wieczorze lubeckim” oraz „wieczorze toruńskim”.

Wydarzenia hanzeatyckie odbyły się w ramach Roku Kopernikańskiego, honorującego najśłynniejszego polskiego naukowca i astronoma wszech czasów Mikołaja Kopernika w rocznicę 550 - lecia jego urodzin oraz w rocznicę 790 - lecia powstania miasta (lokacji Torunia na prawie magdeburskim w 1233 r.).

Współpraca z miastami partnerskimi Torunia

Wybrane przedsięwzięcia w 2023 r.:

➤ **w Toruniu:**

- 22.03.2023 r. - wizyta studyjna w MPO 4-osobowej delegacji z Łucka,
- 28.03.2023 r. - spotkanie Zastępcy PMT z Wolfgangiem Thielbörgerem, sportowcem i byłym radnym miasta partnerskiego Getyngi w Urzędzie Miasta Torunia,
- 12 – 14.05.2023 r. - wizyta delegacji oficjalnej z Kowna z okazji 5-lecia współpracy miast wraz z otwarciem Konsulatu Litwy w Bramie Klasztornej i powołaniem Konsula Honorowego,
- 15.07.2023 r. - Ogrodowe Spotkania z Piosenka Francuską,
- 19 – 22.10.2023 r. - obchody jubileuszu 35-lecia partnerstwa z Lejdą w Toruniu, „pomarańczowa parada” ulicami Starówki z udziałem mieszkańców Lejdy, posadzenie „drzewa przyjaźni” na toruńskim skwerze,
- 01 – 03.12.2023 r. - przyjazd biegaczy z Czadcy i udział w Biegu Św. Mikołajów;

➤ **w Cadcy:**

- 16 – 18. 06.2023 r. - wyjazd biegaczy Towarzystwa Miast Partnerskich Torunia na maraton kysucki do Czadcy, ze stoiskiem promocyjnym,
- 25 – 28.08.2023 r. - udział delegacji oficjalnej z Torunia w Jarmarku Św. Bartłomieja w Czadcy;

➤ **pozostałe:**

- Lejda – 08 – 11.06.2023 r. - obchody 35-lecia partnerstwa Torunia i Lejdy. 9 czerwca 2023 r. chór Astrolabium oraz chór miejski z Lejdy i Oksfordu wzięły udział

w lustrum chórów w Lejdzie w ratuszu oraz w kościele Hartebrug. Delegacja oficjalna z Torunia odsłoniła tzw. drzewo przyjaźni,

- 06 – 13.08.2023 r. - obóz „Młodzież dla pokoju”, edycja zrealizowana przez angielskie miasto Cheltenham z udziałem młodzieży z toruńskiego III LO (koordynator wydarzenia – Getynga),
- Angers – 07 – 10.09.2023 r. - udział w festiwalu Accroche – Coeurs oraz tematycznym programie merytorycznym,
- Getynga – 27 – 30.10.2023 r. - wizyta delegacji oficjalnej z Torunia w Getyndze z okazji wręczenia Nagrody Literackiej Miast Partnerskich Torunia i Getyngi im. S. B.Lindego jej laureatom - niemieckiemu prozaikowi Marcelowi Beyer i polskiemu poecie Tomaszowi Różyckiemu.

XVI. SPORT I REKREACJA

Miejska baza sportowa

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zarządzał w roku sprawozdawczym obiektami sportowo-rekreacyjnymi: lodowiskiem TOR-TOR i lodowiskiem sezonowym; stadionem żużlowym Motoarena; mini Aquaparkiem i basenami letnimi w trzech lokalizacjach; halą sportową Olimpijczyk; halami tenisowymi; kompleksem kortów tensowych, piłkarsko-lekkoatletycznym Stadionem Miejskim; 23 ogólnodostępnymi, wielofunkcyjnymi boiskami sportowymi; 8 kompleksami Orlik; 2 skateparkami; Przystanią Toruń oraz pływalnią Aqua Toruń przy ul. Bażyńskich.

W 2023 r. zakończona została modernizacja Lodowiska Tor-Tor, rozpoczęta w 2022 r. Koszt modernizacji obiektu to blisko 6,5 mln zł. W roku sprawozdawczym zakres prac objął m.in.: wymianę oświetlenia na energooszczędne nad obiema taflami lodowiska, w ciągach komunikacyjnych oraz na koronie lodowiska, montaż systemu osuszania powietrza, dokończenie remontu (wymiany) maszynowni, remont części szatni i ciągów komunikacyjnych, remont zaplecza socjalnego oraz sanitariatów, remont siłowni wraz z wyposażeniem, zakup maszyny do odświeżania, czyszczenia i wygładzania lodu, zakup ekranu LED (telebimu). Wydatki na zadanie, poniesione w 2023 r. - ok. 3,2 mln zł. Zmodernizowano również inne obiekty będące w zarządzie MOSiR, tj. stadion żużlowy Motoarena im. Mariana Rosego, Stadion Miejski im. G. Duneckiego, boisko do hokeja na trawie przy ul. Szosa Chełmińska 75 i Camping Tramp.

Toruńska Infrastruktura Sportowa sp. z o. o. jest administratorem wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej Arena Toruń oraz Międzynarodowego Centrum Spotkań Młodzieży. Hala jest miejscem treningów lokalnych drużyn sportowych i sportowców lekkoatletycznych. Stałymi rezydentami są: Twarde Pierniki S.A., Miejski Klub Lekkoatletyczny Toruń, Miejski Międzyszkolny Klub Sportowy Katarzynki, Klub Karate Tradycyjnego Kumade, Klub Wysokogórski, Stowarzyszenie Hokej Klub Pomorzanie i liczne osoby prywatne korzystające głównie z sali bocznej.

Najważniejsze zawody lekkoatletyczne rozegrane w Arenie Toruń: 9. Halowe Mistrzostwa Świata w Lekkiej Atletyce Masters, 9. edycja Copernicus Cup Toruń 2023, 67. Halowe Mistrzostwa Polski w Lekkiej Atletyce, 5. Ogólnopolski Mityng Lekkoatletyczny Pamięci Ireny Szewińskiej U 16 i U 14, 32. Halowe Mistrzostwa Polski w Lekkiej Atletyce Masters i 6. Halowe Mistrzostwa Polski Lekarzy.

Rozwój sportu

Podstawową formą wspierania sportu jest otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań Gminy w zakresie rozwoju sportu. W 2023 r. ogłoszono pięć konkursów z zakresu:

* rozwoju sportu dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo – dotacje dla 58 klubów

sportowych na realizację 61 projektów - łączna kwota wsparcia: ponad 4.224 tys. zł

* rozwoju sportu w kategorii senior – dotacje dla 26 klubów sportowych na realizację 27 projektów - łączna kwota wsparcia: prawie 5.754.tys. zł

* organizacji i udziału zawodników w międzynarodowych, ogólnopolskich wydarzeniach sportowych kreujących sportowy wizerunek miasta Torunia – I tura (1.01 - 30.06.2023 r.): dotacja przyznana dla 12 klubów sportowych na realizację 15 projektów - łączna kwota wsparcia prawie 280 tys. zł; II tura (1.07 - 31.12.2023 r.): dotacja przyznana dla 13 klubów sportowych na realizację 13 projektów - łączna kwota wsparcia ponad 220 tys. zł

* promocji sportu i aktywności fizycznej wśród mieszkańców Torunia poprzez kluby sportowe prowadzące szkolenie drużyn seniorskich w ekstraklasie: koszykówki mężczyzn i kobiet, hokeja na lodzie, futsalu, hokeja na trawie, II lidze piłki siatkowej mężczyzn oraz III lidze piłki nożnej mężczyzn w okresie od 1.10. do 31.12.2023 r. – dotacja przyznana dla 7 klubów sportowych na realizację 7 projektów – łączna kwota wsparcia 1.146 tys. zł.

Ponadto, w kwietniu 2023 r. ogłoszone zostały dwa dodatkowe konkursy z zakresu zdrowia publicznego określonego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ), w ramach celu operacyjnego 2. „Profilaktyka uzależnień”:

- poprzez zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia poprzez upowszechnianie i rozwój sportu przez kluby sportowe w kategorii senior, służące wzmocnieniu czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dotacje przyznane zostały 16 klubom sportowym w kategorii senior – łączna kwota wsparcia: 550 tys. zł.
- poprzez organizację zajęć sportowych przez kluby sportowe prowadzące szkolenie dzieci i młodzieży, służące wzmocnieniu czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dotacje przyznane zostały 29 klubom prowadzącym szkolenie młodzieży – łączna kwota wsparcia ponad 597 tys. zł.

W 2023 roku zorganizowano w Toruniu wiele prestiżowych imprez sportowych o zasięgu międzynarodowym i krajowym, w tym m.in. (poza w/w): 2023 Toruń FIM Speedway Grand Prix of Poland, Turniej kwalifikacyjny do Mistrzostw Europy U-19 w piłce nożnej, 45. Memoriał im. Grzegorza Duneckiego, Anielska Plaża, Maraton Wioślarski "Run&Row", XXVII Międzynarodowy Turniej Bokserski im. Zygmunta Krygiera `Toruń 2023, zawody pływackie "Z Delfinem do Paryża 2023", XXI Memoriał im. Wojtka Michniewicza w koszykówce, Międzynarodowy Turniej Hokeja na Lodzie Christmas Cup 2023, IX Memoriał im. prof. Stanisława Łęgowskiego, Puchar Polski w Taekwondo Olimpijskim Toruń 2023, 40. Maraton Toruń, Puchar Polski Pit Bike SM 2023.

Upowszechnianie kultury fizycznej i rekreacji

Realizacja zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i rekreacji odbywa się w formie otwartego konkursu ofert na wykonanie zadań publicznych Gminy. W 2023 r. Gmina wsparła finansowo 27 projektów na łączną kwotę 349 tys. zł.

Ponadto w ramach PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ ogłoszono konkurs na zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia poprzez realizację w roku 2023 zadań służących upowszechnianiu KULTURY FIZYCZNEJ i REKREACJI, służących wzmocnieniu czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. W ramach konkursu wsparto 7 zadań na łączną kwotę 50 tys. zł.

Ważniejsze wydarzenia z zakresu kultury fizycznej i rekreacji, które odbyły się w Toruniu: 40. Toruń Maraton, Ultra Nordic Walking World Records, 56. Toruński Rajd Samochodowy, XII Toruńska Olimpiada Osób Niepełnosprawnych, Załóż łyżwy - program nauki jazdy na łyżwach dla dzieci z klas 1-3, Festiwal Biegów Świętych Mikołajów, Nocna

Dycha Kopernika, Rajdowe Samochodowe Mistrzostwa Torunia MINI-MAX, Lekkoatletyka dla każdego - zajęcia sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców.

W Toruniu jest ponad 100 plenerowych miejsc służących aktywnemu wypoczynkowi mieszkańców: siłownie zewnętrzne, ścieżki rekreacyjne, ścieżki zdrowia, urządzenia do streetworkoutu i kompleksy New Age Fit, skateparki, pumtracki, boiska wielofunkcyjne oraz tory łucznicze.

Stypendia i nagrody sportowe

Stypendia sportowe przyznawane są przez Prezydenta Miasta Torunia na podstawie uchwały Rady Miasta Torunia nr 307/19 z dnia 19.12.2019 r. w sprawie (...) stypendiów sportowych dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe.

Stypendia za wysokie wyniki sportowe zostały przyznane zawodnikom uprawiającym dyscypliny sportowe objęte programem igrzysk olimpijskich oraz ich trenerom na okres całego 2023 roku, a ich wypłata następowała co miesiąc (przez okres 12 miesięcy). Wysokość stypendium kształtowała się od 300 do 3 tys. zł miesięcznie w zależności od uzyskanego wyniku sportowego. W roku 2023 stypendia sportowe przyznano 125 osobom, w tym 93 zawodnikom i 25 trenerom reprezentującym 13 klubów sportowych w 13 dyscyplinach sportowych: wioślarstwie, kolarstwie, florecie, lekkiej atletyce, tenisie stołowym, judo, boksie, żeglarstwie, łyżwiarstwie figurowym, taekwondo olimpijskim, short-tracku, akrobatyce sportowej oraz wspinaczce. Kwota środków finansowych przeznaczona na ten cel wyniosła prawie 935 tys. zł.

Stypendystami zostali przedstawiciele toruńskich klubów sportowych: AZS UMK, Toruńska Akademia Floretu, TKK Pacific, UKS Copernicus Toruń, MKLA Toruń, MKSW Pomorzanie, UKŻ Wiking, MKS Axel, Energa KTS Toruń, TKS Judo, KS Centuria, TKG Olimpijczyk, Klub Wysokogórski oraz 7 mieszkańców miasta Torunia.

Działając na podstawie uchwały Rady Miasta Torunia nr 308/19 z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie (...) **nagród i wyróżnień** za uzyskane wyniki sportowe i osiągnięcia w działalności sportowej, w drodze decyzji administracyjnej przyznano nagrody dla zawodników i trenerów, którzy w 2023 r. osiągnęli znaczące wyniki sportowe na arenach krajowych i międzynarodowych. Nagrody i wyróżnienia zostały przyznane zawodnikom w kategorii juniorskiej, młodzieżowej, seniorskiej, masters zrzeszonym w toruńskich klubach sportowych oraz mieszkańcom Torunia, a także trenerom i działaczom sportowym w dziedzinie kultury fizycznej, którzy przyczynili się do osiągnięcia wysokiego wyniku sportowego swoich podopiecznych.

Kwota środków finansowych przeznaczona na ten cel wyniosła ponad 189 tys. zł. Nagrody za wysokie wyniki sportowe zostały przyznane zawodnikom uprawiającym dyscypliny sportowe objęte programem igrzysk olimpijskich oraz w dyscyplinach nieolimpijskich.

W roku 2023 sportowe nagrody Prezydent Miasta przyznał 209 osobom. Wśród nagrodzonych jest 179 zawodników, w tym: 49 seniorów, 14 młodzieżowców, 99 juniorów/juniorów młodszych, 17 mastersów oraz 30 trenerów.

Osiągnięcia uprawniające do otrzymania nagrody to ustanowienie rekordu Świata, Europy, Polski; zajęcie I, II lub III miejsca w Mistrzostwach Świata, Europy oraz Polski. Wysokość nagród kształtowała się od 400 do 2 tys. zł, w zależności od uzyskanego przez zawodnika wyniku sportowego.

Ponadto, w ramach tego zadania zostały przyznane nagrody dla zawodnika i trenera Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika za zdobycie brązowego medalu na Mistrzostwach Świata w Belgradzie w 2023 r. – zawodnik Mirosław Ziętarski oraz trener Mariusz Szumański.

Sport szkolny

Rok szkolny 2022/2023 był pierwszym pełnym okresem po pandemii, w którym zrealizowano współzawodnictwo szkolne w ramach Toruńskiej Olimpiady Przedszkoli i Szkół. Uczniowie toruńskich szkół podczas całego roku szkolnego brali udział w ok. 300 zawodach sportowych: indywidualnych, zespołowych, ligach, turniejach i olimpiadach. Łącznie w szkolnych imprezach sportowych udział wzięło ponad 7 tys. uczniów i przedszkolaków. Rozgrywki odbywały się na czterech poziomach, tj. Igrzyska Przedszkolaków, Igrzyska Dzieci (rocznik 2010 i młodsi), Igrzyska Młodzieży Szkolnej (rocznik 2008 i 2009) oraz Licealiada.

Przedszkola rywalizowały w dwóch olimpiadach (zimowej i letniej), szkoły podstawowe uczestniczyły łącznie w 41 zawodach / konkurencjach / ligach. Szkołom ponadpodstawowym zaproponowano 16 różnorodnych form rywalizacji w ramach współzawodnictwa sportowego. We współzawodnictwie przedszkoli i szkół podstawowych i klas „0” sklasyfikowano 11 placówek. Wśród szkół podstawowych - 28 jednostek, a pośród szkół ponadpodstawowych – 23 szkoły.

Wydatkowane środki zostały przeznaczone głównie na organizację rozgrywek tj.: zakup sprzętu sportowego, dyplomów i pucharów, obsługę medyczną i sędziowską zawodów, zlecenie zadań w oparciu o umowy w zakresie świadczeń wzajemnych (koordynatorzy sportu odpowiedzialni za prawidłowy przebieg zawodów). W ramach tego zadania pokryte zostały koszty także dodatkowego procentowego wkładu własnego podmiotów biorących udział w programie ogłoszonym przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz porozumieniem Kujawsko – Pomorskim Stowarzyszeniem Związków Sportowych pn: „Szkolny Klub Sportowy” w 2023 r.

Ponadto podczas ferii zimowych, jak i letnich wakacji zrealizowano akcje pn. „Ferie na sportowo” i „Lato w Toruniu bez nudy”, podczas których środki zostały przeznaczone na: organizację wydarzeń dla dzieci podczas ferii zimowych (bilety na lodowisko, organizacja kursów nauki pływania, bezpłatne ślizgawki); organizację programu zajęć i imprez sportowo-rekreacyjnych w okresie letnim (czerwiec-sierpień), celem którego jest stworzenie możliwości aktywnego i bezpiecznego spędzenia wolnego czasu, propagowanie sportu i szeroko rozumianej rekreacji wśród najmłodszych mieszkańców naszego miasta.

XVII. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Infrastruktura drogowa

Pojazdy na toruńskich drogach (dane na koniec roku)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem pojazdów w tym:	143.923	148.940	157.105	156.904	160.389	163.282
osobowe	108.108	112.319	115.415	118.578	121.295	123.108
ciężarowe	17.394	17.728	18.059	18.369	18.504	18.615
motocykle	6.360	6.571	6.821	7.709	7.414	7.928
<i>w tym elektryczne:</i>						
<i>osobowe</i>			45	122	251	443
<i>ciężarowe</i>			1	12	17	48
<i>motocykle</i>			-	4	3	4
<i>motorowery</i>			11	18	23	29
<i>autobusy</i>			-	-	6	10

Układ drogowy miasta tworzy ok. 481,6 km dróg, w tym zdecydowana większość to drogi gminne, a w dalszej kolejności powiatowe, krajowe i wojewódzkie. Infrastruktura drogowa na koniec 2023 r. wynosiła: powyżej 40 km dróg krajowych, prawie 26 km dróg wojewódzkich, prawie 76 km dróg powiatowych, prawie 340 km dróg gminnych (w tym drogi utwardzone – ponad 426 km, co stanowi 88%) oraz ok. 150 km dróg rowerowych. Oświetlenie dróg i sygnalizacja świetlna (wg. stanu na koniec 2023 r.): 24.108 pkt. oświetlenia ulicznego oraz 138 kpl. sygnalizacji świetlnych.

W 2023 r. zrealizowano m.in:

1. W ramach „**Programu Budowy Dróg Lokalnych na lata 2020-2023**” wykonano roboty budowlane na 5 drogach i odcinkach dróg o łącznej długości ok. 1,250 km: w tym

- „ul. Sinoradzka (kontynuacja z 2022 r.)” – od ul. Łącznej do Kniaziewicza, odcinek o długości 434 m,
- „ul. gen. T. Kutrzeby (kontynuacja z 2022 r.) - odcinek zrealizowany w całości, o długości 263 m,
- „ul. Bołtucia” - odcinek od ul. Łącznej, odcinek o długości 251 m,
- „ul. Ciekawa”- od ul. Przelot na pfn. – wschód, odcinek o długości: 187 m,
- „ul. Augustowska”- od ul. Płockiej, odcinek o długości 114 m.

2. Opracowano dokumentacje projektowe dla ulic:

- „ul. Bagińskiego” – od Korfantego na południe, odcinek o długości 220 m,
- „ul. płk. Beliny-Prażmowskiego - od ul. Artyleryjskiej do ul. Okólnej, odcinek o długości 190 m,
- „ul. Bursztynowa – przedłużenie”- połączenie drogi serwisowej ul. Łódzkiej z ul. Włocławską, długość 115 m,
- „ul. Zielonogórska” cały odcinek 228 m,
- Zaktualizowano dokumenty projektowe etapu II odcinka ul. Łącznej.

3. W ramach „**Programu poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych i przejazdach dla rowerzystów**” zrealizowano:

- budowę wyniesionego skrzyżowania ul. Letniej i ul. Jabłońskiego oraz w rejonie Szkoły Podstawowej nr 17 i ul. Konstytucji 3 Maja (na wysokości Kościoła Paulinów),
- budowę wyniesionego przejścia dla pieszych na wysokości cmentarza Koniuchy - przebudowa,
- budowę ronda ul. Niesiołowskiego/ul. Bukowej i ul. Grudziądzka/ul. PCK.

4. W ramach „**Programu rozwoju komunikacji rowerowej w Toruniu**” zostało zrealizowane zadanie: budowa drogi rowerowej stanowiącej połączenie Toruń - Chełmża, w obrębie DK 91, linii kolejowej nr 207 oraz budowa wiat rowerowych (ul. Szosa Bydgoska, ul. Podmurna, ul. Grudziądzka 138 oraz ul. Młodzieżowa 31). Ponadto zrealizowano w ramach Budżetu Obywatelskiego zakup stojaków na rowery zlokalizowane na ul. 63 Pułku Piechoty i ul. Okólnej. W 2023 r. kontynuowany był system Roweru Miejskiego Torvelo (operator – firma BIKeU), w ramach którego funkcjonowało 51 stacji. Z udostępnionych 360 rowerów, w 2023 r. skorzystało ponad 33 tys. użytkowników, dokonując prawie 105 tys. wypożyczeń.

5) W ramach innych zadań zrealizowano:

- „Budowa parkingów, zatok autobusowych, chodników, tablic informacyjnych” – wybudowano 24 miejsca parkingowe w tym: 10 miejsc na ul. Szuwarów, 14 miejsc na osiedlu Sosnowy Las, dodatkowo stanowiska parkingowe przy ul. Strzałowej, oraz wykonano utwardzone pobocze kruszywa mineralnego przy ul. Fabrycznej i realizowano budowę pieszo-jezdni o dł. 670 m na osiedlu „Na Skarpie”,

- wymieniono wiatę autobusową na przystanku „Czerniewice”,
- „Budowa oświetlenia ulic” – wymieniono 17 sztuk opraw oświetleniowych na energooszczędne -ledowe, wybudowano 21 nowych słupów oświetleniowych m.in: ul. Kartuska i ul. Legnicka i ul. Przysiecka oraz ul. Mocarskiego czy parking przy ul. Rydygiera,
- wykonano „Oświetlenie drogi rowerowej na odcinku ul. Przysieckiej od granic miasta Torunia do Barbarki”,
- „Modernizacja dróg lokalnych i wewnętrznych” – wymieniono nawierzchnię Słonecznej Promenady przy ul. Piskorskiej 7 wraz z odmalowaniem miejsc parkingowych oraz ul. Hallera, od skrzyżowania ul. Radiowej z ul. Licealną oraz wybudowano przejście dla pieszych - żwirowo-gliniaste od Przedszkola Miejskiego nr 18 do Stawu Kapitana, wymieniony został również chodnik na cmentarzu przy ul. Antczaka,
- w ramach projektu **Bit-City II** - Podprojekt 6 Zadanie: Budowa parkingów Park&Ride wraz z drogami dojazdowymi w ramach realizacji planu gospodarki niskoemisyjnej w Toruniu, liczba miejsc parkingowych wzrosła: o 217 przy ul. Olimpijskiej oraz o 222 - przy ul. Dziewulskiego.

6. Zadaniem „Przebudowa ulic i dróg rowerowych w celu zmniejszenia emisji spalin wokół Starówki ujętej na liście UNESCO – zagospodarowanie Bulwaru Filadelfijskiego w Toruniu” objęty został obszar prawie 2 km - od mostu drogowego im. Józefa Piłsudskiego do mostu kolejowego im. Ernesta Malinowskiego, w ramach którego realizowane były zakresy: budowa nowej jezdni, chodników i ścieżek rowerowych, nasadzenia zieleni, montaż kamer monitoringu wizyjnego i małej architektury. Wykonawcą została firma ONDE S.A (umowę podpisano w maju 2022 r.). Ze względu na liczne znaleziska archeologiczne, powodujące wstrzymywanie robot oraz prowadzenie prac archeologicznych (od końca czerwca 2023 r., na podstawie “pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie badań archeologicznych w obrębie relikwów murów średniowiecznych i zachowanych u ich podstawy nawarstwień kulturowych odkrytych w trakcie robót budowlanych na ul. Bulwar Filadelfijski na wyznaczonych działkach”, w oparciu o program badań przygotowany przez pracownię Alagierscy z Chodzieży, uzupełniony o sugestie Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz rzeczoznawcy powołanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który ocenił program badań archeologicznych planowanych w miejscu zespołu architektonicznego związanego z nadwiślańskim kościołem św. Ducha, jako prawidłowy i dostosowany do zbadania zabytków na historycznym nabrzeżu portowym) nastąpiło wydłużenie czasu realizacji zadania - aneks do umowy zawarty został w kwietniu 2023 r., zakreślając czas zakończenia inwestycji - do końca kwietnia 2024 r. Koszt całkowity zadania wyniósł prawie 46.727 tys. zł, z dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - 30 mln zł.

Cylicznie informacje o stanie wykonania zadania przekazywane były Radzie Miasta Torunia na kolejnych sesjach w ramach “Informacji Prezydenta”, od momentu zawarcia umowy z wykonawcą, a od grudnia 2023 r. – zgodnie z Rezolucją nr 1/23 Rady Miasta Torunia w sprawie podjęcia jak najszybszych działań zmierzających do zakończenia przebudowy Bulwaru Filadelfijskiego oraz zachowania historycznego dziedzictwa Torunia.

Realizując założenia „**Polityki parkingowej dla Gminy Miasta Toruń na lata 2020 – 2025 z perspektywą do roku 2030**” m.in. zakończono realizację zadania „Zaprojektowanie i wykonanie systemu informacji o wolnych stanowiskach postojowych w okolicach Zespołu Staromiejskiego w Toruniu wraz z obsługą tego systemu przez okres 60 miesięcy”, w ramach którego ustawiono 21 tablic informujących kierowców o wolnych miejscach parkingowych. System obejmuje 725 miejsc parkingowych w otulinie Zespołu Staromiejskiego.

W związku z opracowaną w 2022 r. dokumentacją pn. „**Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia (SUMP dla MOFT)**” uchwałą nr 1228/23 z dnia 23 listopada 2023 r. dokument został przyjęty przez Radę Miasta Torunia.

Gospodarka odpadami

W 2023 r. za odbiór odpadów od mieszkańców oraz ich zagospodarowanie w instalacjach odpowiadało **Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Toruniu**. W tym okresie przedsiębiorstwo realizowało ostatni rok dwuletniego kontraktu z Gminą na odbiór odpadów. Z kolei zagospodarowanie odpadów odbywało się w oparciu o wieloletnią umowę o świadczenie usług publicznych w tym zakresie, którą zawarto w 2016 roku. W ciągu tego roku, zadania MPO realizowane na podstawie tej umowy z Miastem Toruń, mocno się rozszerzyły, ponieważ wszystkie gminy ościenne Torunia (Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka) powierzyły Miastu Toruń, poprzez zawarcie odpowiednich porozumień międzygminnych, zadanie zagospodarowania odpadów powstających na ich terenie. W efekcie zagwarantowane zostało, że całość odpadów z tych gmin trafia obecnie do instalacji prowadzonych przez Spółkę oraz instalacji z nią współpracujących.

Odpady pochodzące z terenu GMT były przez MPO zagospodarowane na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych przy ul. Kociewskiej 37/53. W 2023 r. odebrano z terenu GMT 91.608 Mg odpadów, w tym: 58.789 Mg z nieruchomości zamieszkałych (w tym przyjęte w 2 punktach PSZOK zlokalizowanych na terenie Torunia). Na ogólną ilość odpadów składało się: 49.940 Mg odpadów niesegregowanych oraz 41.668 Mg odpadów zebranych w sposób selektywny. Część odpadów była również przyjęta w tzw. Punktach skupu surowców wtórnych.

Odpady komunalne pochodzące z Torunia przekazywane były również do bydgoskiej spalarni, czyli Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych. Wcześniej współpraca ta odbywała się na mocy porozumienia międzygminnego zawartego w 2009 roku. W marcu 2023 roku miasta zawarły nowe porozumienie międzygminne w tej materii, korygując zasady przekazywania i termicznego przekształcania odpadów oraz wprowadziły dotację jako formułę rozliczeń za zrealizowane zadania. W analizowanym roku przekazano do spalarni 58.469 ton odpadów pochodzących z nieruchomości na terenie Torunia oraz gmin ościennych naszego miasta.

W 2023 roku Gmina Miasta Toruń spełniła wymóg, ciążyący na każdej gminie w Polsce, osiągnięcia co najmniej 35% poziomu odzysku i recyklingu. Wynik uzyskany w omawianym roku to 36,1%. Do tego wyniku: 17,9% frakcje: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; 12,9% frakcje biodegradowalne; oraz 5,3% pozostałe frakcje.

W roku sprawozdawczym, tak jak dotychczas, mieszkańcy Gminy mogli korzystać z usług dwóch punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), które zlokalizowane są przy ul. Kociewskiej 35 oraz przy ul. Dżwernickiego 15–15A. W całym roku dostarczono do punktów PSZOK łącznie 4.724 Mg odpadów, z czego najwięcej stanowiły odpady remontowe i budowlane w ilości 2.992 Mg (nie wliczane do statystyk wskazanych wyżej).

Z początkiem lipca 2023 r. weszły w życie uchwały RMT nr: 1072/23 w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty i zwolnień z opłat oraz 1091/23 zmieniająca uchwałę w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasta Toruń. Tym samym zmienione zostały stawki opłat obowiązujących mieszkańców. W czerwcu 2023 r. dostarczono wszystkim właścicielom nieruchomości zawiadomienia o nowej wysokości opłaty. Jednocześnie przeprowadzono szeroką kampanię informacyjną na temat zmian, przy wykorzystaniu miejskich serwisów internetowych,

mediów i innych kanałów informacji, kierowaną do wszystkich gospodarstw domowych Torunia.

W trakcie roku zmiany zaszły także w innych zasadach regulujących funkcjonowanie gminnego systemu odpadowego. Rada Miasta skorygowała przepisy regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, zakres usług świadczonych przez gminę w zamian za opłatę oraz określone górne stawki opłat ponoszone przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Zadanie utrzymania i eksploatacji miejskiej sieci wodociągowej i miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej, zaopatrzenia mieszkańców Gminy w wodę oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych realizowane było w 2023 r. przez spółkę miejską **Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o.**, w tym w oparciu o „**Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych (...)**” (ostatnia zmiana – uchwała RMT nr 1184/23). W roku sprawozdawczym Spółka zakończyła rzeczową realizację projektu, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej pn. „Gospodarka wodno-ściekowa na terenie aglomeracji Toruń – III etap”. Miejska infrastruktura sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (wg stanu na koniec 2023 r.) obejmowała: 659,2 km wodociągu (w tym 118,76 km przyłączy wodociągowych), 525,04 km kanalizacji sanitarnej (w tym 67,88 km połączeń kanalizacji sanitarnej), 64,71 km kanalizacji deszczowej, 124,70 km kanalizacji ogólnospławnej.

Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe – aktualizacja projektu założeń

Aktualizacja dokumentu pn. „**Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Miasta Toruń na lata 2010-2025**” (przyjętego uchwałą RMT nr 873/2010 z 30 września 2010 r.), która nastąpiła w 2021 r. uchwałą RMT nr 562/21, wynikała z art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne. Projekt stwarza możliwość dostosowania planów rozwoju przez przedsiębiorstwa energetyczne i inwestorów działających na terenie Torunia w sposób, który powinien zapewnić: spójność z planami inwestycyjnymi i rozwojowymi Gminy, bezpieczeństwo energetyczne, eliminowanie rozwiązań przypadkowych i nieracjonalnych, optymalizację kosztów inwestycyjnych i cen energii oraz minimalizację zanieczyszczenia środowiska naturalnego i ochronę zdrowia mieszkańców. Aktualizacja uwzględnia zmiany, jakie od daty opracowania poprzedniej wersji planu (tj. od 2016 r.) miały miejsce w zakresie istotnych okoliczności wpływających na jego treść. Dotyczą one otoczenia prawnego (zmiany regulacji unijnych, krajowych jak i lokalnych), uwarunkowań gospodarczych (jak np. zmiany w strukturze handlu, przemysłu, zatrudniania), przemian kulturowych i demograficznych (wzrosty/spadki liczby mieszkańców, trendy migracyjne, sposób spędzania czasu, sposób wykorzystania energii), zmian w technologiach (sposoby pozyskania energii, wzrost wydajności urządzeń, nowe rozwiązania energooszczędne itp.), zmian planistycznych (plany przedsiębiorstw energetycznych, nowe zapisy w dokumentach strategicznych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym jak i międzynarodowym) oraz innych, nie dających się sklasyfikować w powyższych kategoriach. Wyniki analiz bilansowych i prognostycznych realizowanych w toku przygotowania w/w dokumentu potwierdziły bezpieczeństwo energetyczne Torunia. Na rok 2024 zaplanowane zostało zlecenie opracowania „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Miasta Toruń na lata 2024-2039”.

Transport publiczny

Organizatorem publicznego transportu zbiorowego na terenie Torunia jest Gmina Miasta Toruń, natomiast obsługa przewozowa mieszkańców realizowana jest przez **Miejski Zakład Komunikacji w Toruniu sp. z o.o.**, której właścicielem jest miasto.

W 2023 r. sieć połączeń publicznego transportu zbiorowego tworzyły: linie tramwajowe dzienne oraz linie autobusowe dzienne i nocne. Komunikacją miejską organizowaną przez Gminę Miasta Toruń objęte były również połączenia do miejscowości: Rozgarty (gmina Zławieś Wielka), Gronowo, Lubicz, Krobia i Złotoria (gmina Lubicz) oraz Szembekowo, Osiek i Obrowo (gmina Obrowo).

Stan taboru na koniec 2023 r. wynosił: 150 autobusów oraz 62 wagony tramwajowe. Część pojazdów wyposażona była w dodatkowe urządzenia, ułatwiające podróż pasażerom, np. biletomaty, ładowarki USB, klimatyzację. Podróżni mogli także skorzystać z sieci WiFi.

W 2023 r. kontynuowano realizację, uchwalonego w 2013 r., „**Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Torunia na lata 2013–2035**”. Zgodnie z jego założeniami realizowano m.in.:

- zmiany w kursowaniu linii autobusowych, wdrażając „częstotliwości modułowe” dla poszczególnych pór dnia (poza szczytem) i typów dni (dni nauki szkolnej, ferie, soboty, niedziele i święta),
- zmiany w trasach przejazdu linii autobusowych na terenie miasta, zwiększające dostępność komunikacyjną dla mieszkańców miasta oraz w kursowaniu linii podmiejskich z gmin, z którymi podpisane zostały porozumienia,
- inwestycje infrastrukturalne rozpoczynane/kontynuowane w 2023 r.:

1) w ramach projektu pn. „Poprawa funkcjonowania komunikacji miejskiej w Toruniu BiT-City II” kontynuowano oraz zakończono prace wchodzące w zakres zadań:

* *Budowa linii tramwajowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą do pętli tramwajowej przy ul. Heweliusza - etap I i II.*

Dnia 25 sierpnia 2023 r. miało miejsce uroczyste otwarcie nowej trasy tramwajowej oraz podsumowanie realizacji całego projektu. Pierwsze kursy rozkładowe tramwajów po odbyły się w dniu 1 września 2023 r.

Budowa nowej linii tramwajowej rozpoczęła się jesienią 2021 r. i trwała 697 dni. Wykonawcą inwestycji było wyłonione w przetargu konsorcjum firm Balzola Polska i Intop Warszawa. Koszt prac to ponad 214 mln zł brutto. Linia przebiega z centrum ulicami: Szosa Chełmińska, Długa, Legionów, Polną, Ugory i Watenrodego, do nowej pętli przy ul. Heweliusza. To prawie 13 tys. metrów toru pojedynczego nowego torowiska, z czego ok. 5,2 tys. zostało wykonane w technologii zielonej w formie rozchodnika oraz 27 nowych przystanków, nowe tablice informacji pasażerskiej, a dodatkowo (w ramach innego projektu) zostały zakupione i zamontowane cztery stacjonarne biletomaty, m.in. na platformach wzdłuż nowej linii. Nowe linie tramwajowe kursujące po nowej trasie to: linia nr 3 (Motoarena – Heweliusza) oraz linia nr 6 (Olimpijska – Heweliusza).

Powstaniu infrastruktury torowej towarzyszyła przebudowa układu drogowego i infrastruktury podziemnej. W efekcie torunianie zyskali nowe jezdnie, chodniki i drogi rowerowe, przyłącza energetyczne i wodociągowe, kanalizację deszczową i sanitarną oraz sieć teletechniczną.

* *Zakup pojazdów technicznych*

W kwietniu 2023 r. dostarczono ostatni z trzech pojazdów technicznych służący do czyszczenia rowków szyn i przestrzeni międzyszynowej.

Pozostałe zadania wchodzące w zakres projektu zostały zakończone w 2022 r.

2) dostawa i montaż stacjonarnych automatów biletowych

W ramach zakończonego w 2023 r. projektu zamontowano 8 stacjonarnych biletomatów na przystankach komunikacji miejskiej. W urządzeniach można kupić wszystkie rodzaje biletów

krótkookresowych MZK, czyli bilety jednonprzejazdowe, tygodniowe, weekendowe, grupowe i czasowe, w tym bilety elektroniczne zapisywane na karcie płatniczej. Urządzenia są przystosowane do wnoszenia płatności w formie gotówkowej, jak i bezgotówkowej. Posiadają dotykowy ekran o rozdzielczości 15".

W ramach projektu współfinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dnia 12 maja 2023 r. dostarczono cztery autobusy elektryczne oraz dwie ładowarki wolnego ładowania.

W 2023 r. prowadzono działania optymalizujące funkcjonowanie komunikacji miejskiej. Nową trasę tramwajową zaczęły obsługiwać dwie linie tramwajowe: nr 3 i nr 6, co znacząco zmieniło sieć transportu zbiorowego Torunia. Wprowadzono także szereg zmian w trasach przejazdu linii autobusowych, których celem było utworzenie nowych połączeń między osiedlami (zmiany dotyczyły tras autobusów linii nr 10, 32, 31) oraz wydłużono trasę linii tramwajowej nr 7.

W roku 2023 zanotowano kolejny wzrost liczby przewiezionych pasażerów. Z komunikacji miejskiej skorzystało 46,9 mln pasażerów, tj. o 12 % więcej niż w 2022 r. W latach 2020 - 2022 było to odpowiednio 32, 33 i 42 mln pasażerów, w latach przed pandemii - ok. 54 mln. Wzrosły także dochody ze sprzedaży biletów i osiągnęły 36,1 mln zł. W latach 2020-2022 wynosiły one odpowiednio 25,2, 27,2 i 33,8 mln zł.

Informatyzacja

W roku sprawozdawczym:

1. Uruchomiona została usługa e-płatności polegająca na udostępnieniu podatnikom dokonywania płatności z tytułu podatku od nieruchomości dla osób fizycznych za pomocą aplikacji mObywatel oraz platformy mobywatel.gov.pl. Podatnicy mają możliwość podglądu oraz opłacenia poszczególnych rat podatku. Od strony finansowej płatności realizowane są przez Bank Gospodarstwa Krajowego a rozliczenie wpłat po stronie Urzędu odbywa się w ZSI Otago, które zostało do tego celu specjalnie zintegrowane a środki na realizację całego projektu zostały w 100% pozyskane z budżetu państwa. Na kolejne lata planowany jest dalszy rozwój projektu poprzez zwiększenie ilości świadczeń do opłacenia.
2. Rozszerzenie katalogu usług dla USC o usługę dotyczącą wniosku o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym, której realizacja jest możliwa w pełni elektronicznie wraz z dokonaniem płatności. Wnioskujący ma możliwość wyboru formy doręczenia zaświadczenia.
3. Poprawa bezpieczeństwa infrastruktury informatycznej:
 - uruchomiono infrastrukturę pozwalającą na przystąpienie do centralnego systemu ostrzegania o zagrożeniach dotyczących cyberbezpieczeństwa. Uczestnictwo w systemie S46 wzmacnia bezpieczeństwo poprzez obsługę zgłaszanych incydentów, wymianę informacji i współpracę pomiędzy jego uczestnikami. W ramach tego systemu Gmina otrzymuje na bieżąco ostrzeżenia dotyczące aktualnych zagrożeń oraz raporty miesięczne przygotowywane przez CSIRT NASK dla podmiotów uczestniczących w systemie S46,
 - współpraca z Zespołem Reagowania na Cyberzagrożenia (CERT). W wyniku współpracy z CERT przeprowadzane są testy podatności na cyberataki domen internetowych obsługiwanych przez jednostki Gminy Miasta Toruń. Na podstawie otrzymywanych raportów wprowadzane są poprawki mające podnieść ich odporność na zagrożenia,
 - wymiana komputerów na stanowiskach pracowników celem utrzymania zgodności z najnowszymi systemami operacyjnymi otrzymującymi wsparcie

- producenta w zakresie bezpieczeństwa. W 2023 r. zakupiono 60 nowych zestawów komputerowych,
- rozbudowa systemu ochrony przed wyciekiem danych na urządzeniach końcowych w zakresie nadzoru i weryfikacji przesyłanych danych zawierających dane osobowe.
4. Dokonano zakupu funkcjonalności do systemu Otago mającego na celu obsługę e-doręczeń, dokonano również czynności związanych z pozyskaniem adresu do e-doręczeń

Budowa systemu WiFi na obiekcie Motoarena Toruń

W ramach zadania zrealizowano 15 punktów WiFi umożliwiających jednocześnie podłączenie od 1.200 do 1.500 użytkowników. W ramach podpisanej umowy, Wykonawca zapewnia łącze internetowe o parametrach 100/100 Mb/s przez okres 24 miesięcy wraz ze zwiększeniem tej przepustowości do 2000/1000 Mb/s w trakcie zaplanowanych imprez sportowych.

Rozbudowa sieci światłowodowej poprzez domknięcie pętli między ul. Łódzką 12 a budynkiem Dworca PKP

Zrealizowana inwestycja poskutkowała radykalnym zwiększeniem bezpieczeństwa istniejącej sieci ze względu na zapewnienie kolejnego łącznika lewobrzeżnej z prawobrzeżną częścią sieci IP/MPLS GMT.

XVIII. REWITALIZACJA I ROZWÓJ MIASTA

Program rewitalizacji

1. Gminny program rewitalizacji

W 2023 r. kontynuowano realizację Gminnego Programu Rewitalizacji pn. „**Programu rewitalizacji Torunia do roku 2023**” (GPR-T), przyjętego uchwałą RMT 922/18 z dnia 6 września 2018 r., zaktualizowanego uchwałą nr 346/20 RMT z 27 lutego 2020 r., w którym ujęto przedsięwzięcia i projekty mające na celu wyprowadzenie z kryzysu terenów zdegradowanych. Określony dla Torunia obszar rewitalizacji podzielony został na trzy podobszary: Bydgoskie Przedmieście, Podgórz i Stare Miasto. Środki na realizację zadań wpisanych do GPR-T pochodziły głównie z Unii Europejskiej w ramach ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020. Dla Torunia przewidziano alokację w wysokości ok. 28 mln zł. Realizatorami poszczególnych projektów są: Gmina, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnia mieszkaniowa, organizacje pozarządowe, jednostki podległe gminie (m.in. szkoły, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Ogród Zoobotaniczny). Realizację GPR-T zadań inwestycyjnych zakończono na k. 2023 r. Z wykonania programu sporządzono „Ocenę aktualności i stopnia realizacji Gminnego programu rewitalizacji pn. Program rewitalizacji Torunia do roku 2023”. Spośród 65 projektów, 57 zostało zakończonych (co stanowi 87,69% poziomu realizacji Programu), 8 projektów nie było realizowanych. Gmina zobowiązana jest co kwartał przekazywać do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko – Pomorskiego „Sprawozdanie z realizacji przedsięwzięć dofinansowanych ze środków RPO WK-P 2014–2020 i innych, ujętych w gminnym programie rewitalizacji”. W 2023 r. przekazano 4 takie sprawozdania.

Ponadto, biorąc pod uwagę, że w 2023 GPR-T przestanie obowiązywać, rozpoczęto prace nad Gminnym Programu Rewitalizacji do roku 2027, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Uchwałą nr 1065/23 Rady Miasta Torunia z dnia 20 kwietnia 2023 r. wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie miasta Torunia (obszar zdegradowany: Mokre Przedmieście, Bielawy i Grębocin, Jakubskie Przedmieście, obszar rewitalizacji: Stare Miasto, Bydgoskie Przedmieście). Uchwałą nr 1116/23 Rady Miasta Torunia z dnia 6 lipca 2023 r. przystąpiono do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji pn. "Program Rewitalizacji Torunia do roku 2027". Firma Lider Projekt, z którą gmina podpisała umowę na opracowanie nowego gminnego programu

rewitalizacji do roku 2027, przeprowadziła szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji na bazie danych statystycznych, źródeł internetowych, badań ankietowych oraz indywidualnych wywiadów pogłębionych wśród mieszkańców. Diagnoza dotyczyła strefy społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Na podstawie zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych obszaru rewitalizacji określono cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań. W odpowiedzi na diagnozę przygotowano 126 przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji pn. "Program Rewitalizacji Torunia do roku 2027", zawierający powyższe elementy oraz szacunkowe ramy finansowe, harmonogram realizacji oraz system monitorowania i oceny, został poddany konsultacjom społecznym i opiniowaniu. Konsultacje społeczne trwały w okresie 7 listopada – 20 grudnia 2023 r., z których sporządzono raport końcowy (informacja podsumowująca dostępna w BIP). Projekt GPR-T do roku 2027 został wysłany również do opiniowania 35 podmiotom (Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Energa, Geolog Powiatowy, Geolog Wojewódzki, Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Komendant Miejski Policji w Toruniu, Komitet Rewitalizacji, Krajowy Zasób Nieruchomości, Ministerstwo Zdrowia, MZD, Netia, Orange, Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji, p4, Polska Grupa Energetyczna, Polska Spółka Gazownictwa, Polkomel, Miejska Komisja Urbanistyczno – Architektoniczna, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych, Nadwiślański Oddział Straży Granicznej, Państwowa Straż Pożarna, T-mobile, Toruńskie Wodociągi, Wody Polskie, Wojewódzki konserwator zabytków, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A, Okręgowy Urząd Górniczy, Agencja Wywiadu, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego). Program został przedstawiony Radzie Miasta Torunia do zatwierdzenia na początku 2024 r. (uchwała RMT nr 1624/24 z 08.02.2024 r.).

Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji działa na podstawie uchwały nr 794/18 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na terenie Gminy Miasta Toruń. Jest on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą prezydenta. Komitet Rewitalizacji na kadencję 2022-2026 został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Torunia nr 243 z dnia 20 lipca 2022 r. W jego skład wchodzi 21 członków – przedstawicieli mieszkańców, różnych środowisk i organizacji. Przewodniczącą Komitetu wybrana została na pierwszym jego posiedzeniu, dr. hab. Elżbieta Grzelak-Kostulska, prof. UMK, Zastępcą Przewodniczącego - Aleksandra Iżycka, dyrektor Biura Toruńskiego Centrum Miasta.

W 2023 roku odbyły się 4 posiedzenia Komitetu Rewitalizacji, podczas których komitet wyraził opinie i zajął stanowiska, w tym do projektów uchwał Rady Miasta Torunia dotyczących rewitalizacji.

2. W ramach konkursu dla organizacji pozarządowych w zakresie rewitalizacji poprzez realizację w 2023 roku przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji (Bydgoskiego Przedmieścia, Podgórze, i Starego Miasta) dofinansowanie zostało przyznane: Fundacji Akademia Rozwoju Anny Kruszyk na zadanie pt. Spotkajmy się! II edycja oraz Fundacji Pszczelarium Toruńskie na zadanie pt. Seria spotkań: "Seniorzy pszczołom: wspólnie dla przyrody".

3. Moje podwórko

Program „Moje Podwórko” realizowany jest przez Gminę Miasta Toruń w oparciu o Zarządzenie Nr 341 Prezydenta Miasta Torunia z dnia 23.10.2019 r. w ramach programu, który jest prowadzony na obszarze rewitalizacji (Stare Miasto, Bydgoskie Przedmieście, Podgórz), w 2023 roku przeprowadzono 2 nabory wniosków. W pierwszym - dofinansowanie otrzymało 9 wniosków, a w drugim 1. Spośród łącznej liczby 10 wniosków, 4 podwórka znajdowały się na obszarze Bydgoskiego Przedmieścia, 2 na terenie Podgórza i 4 na Starym Mieście.

Działania w obszarze centrum miasta (TCM)

W 2023 r. kontynuowano, przyjęty Zarządzeniem Prezydenta Miasta, „**Program działań społeczno-gospodarczych dla zespołu staromiejskiego w Toruniu**”, dla realizacji którego powołany został zespół (Zarządzeniem PMT na 42/2019 ze zm.). Działania w roku sprawozdawczym objęły 66 zadań w 12 działach tematycznych. Koncentrowały się one wokół dwóch celów:

1. Aktywizacja obszaru społeczno – gospodarczego w ramach Toruńskiego Centrum Miasta:

- 1) kontynuowano i rozwijano Program lojalnościowy „Moja Starówk@”, którego partnerami są podmioty prowadzące działalność gospodarczą na obszarze zespołu staromiejskiego:
 - a) w 2023 r. w ramach programu funkcjonowały 93 punkty handlowe i usługowe z obszaru starówki;
 - b) w obiegu było około 20 tysięcy kart lojalnościowych; kontynuowano nową funkcjonalność karty lojalnościowej poprzez możliwość jej dodania do elektronicznego portfela w aplikacji Stocard; umożliwiono bezpłatne pobranie karty ze strony miejskiej torun.pl;
 - c) kontynuowano administrowanie grupą Moja Starówk@ w mediach społecznościowych (FB), na której promowano usługi i handel oferowane przez podmioty skupione w programie lojalnościowym;
- 2) w ramach udostępniania terenu dróg wewnętrznych zespołu staromiejskiego zawarto: 124 umowy na umieszczenie nośników reklamowych, 65 umowy na udostępnienie terenu w celu zorganizowania ogródka gastronomicznego, 24 umowy na udostępnienie terenu w celu zorganizowania stoisk handlowych (w tym: z pamiątkami, kwiatami i warzywami), wydano 80 pozwoleń na organizację wydarzeń plenerowych;
- 3) w ramach konkursów dla organizacji pozarządowych: Chorągiew Kujawsko – Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Toruń zorganizowała Wigilię dla mieszkańców Torunia na Rynku Nowomiejskim. Udział wzięło ok. 1.500 uczestników, dla których przygotowano poczęstunek oraz paczki świąteczne. W ramach wydarzenia zorganizowano również atrakcje kulturalne i animacyjne dla najmłodszych;
- 4) Toruński Jarmark Bożonarodzeniowy – w 2023 r. odbyła się kolejna edycja jarmarku, którego organizatorem, na zlecenie Gminy Miasta Toruń jest Wójcik Snake sp. z o.o. (umowa zawarta 15 lipca 2019 roku na okres 5 lat). Gmina Miasta Toruń pokrywa koszty sceny wraz z montażem i demontażem oraz oferty kulturalnej przez cały czas trwania jarmarku.

2. Estetyka i wizerunek obszaru Toruńskiego Centrum Miasta (ład przestrzenny):

- 1) prowadzono kontrole w zakresie przestrzegania wytycznych obowiązujących na terenie dróg wewnętrznych zespołu staromiejskiego z częstotliwością min. 3 razy w tygodniu, zakończone upomnieniami pisemnymi oraz zgłoszeniem do Straży Miejskiej;
- 2) prowadzono lustracje przestrzeni starówki min. 1 raz w miesiącu z udziałem przedstawicieli właściwych działów Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych Gminy (z przeglądu sporządzany jest protokół wraz z dokumentacją fotograficzną, stanowiące podstawę do realizacji odpowiednich zadań w zakresie poprawy stanu technicznego

nawierzchni, elementów małej architektury, szyldów i nośników reklamowych czy czystości przestrzeni;

3) wdrażano i egzekwowano *Program poprawy dostępności zespołu staromiejskiego na potrzeby osób z niepełnosprawnością*; weryfikowano funkcjonujące na terenie dróg wewnętrznych zespołu staromiejskiego ogródki gastronomiczne pod kątem umożliwienia wjazdu wózkami inwalidzkimi osobom z niepełnosprawnością ruchową – podjazdy do podestów o niskim kącie nachylenia, zalecano rezygnację z podestów w miejscach niewymagających niwelacji znacznego spadku terenu, zalecano oznakowanie ostrych zakończeń elementów ogrodzenia ogródka;

4) w dziewięciu lokalizacjach postawiono sezonowe parklety wraz z nasadzeniami zieleni oraz zielonymi ścianami bluszczu;

5) serwisowano 3 ławki interaktywne;

6) kontynuowano zachęty skierowane do właścicieli punktów handlowych i usługowych w kwestii eksponowania zieleni przed lokalami oraz kontynuowano egzekwowanie od przedsiębiorców prowadzących sezonowe ogródki gastronomiczne, umieszczanie zieleni na terenie ogródków;

7) wprowadzono „Zielone Bonifikaty” dla przedsiębiorców (Zarządzenie PMT nr 229 z dnia 30 sierpnia 2023 r);

8) sztuka w przestrzeni starówki: kontynuowano współpracę z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika, Centrum Sztuki Współczesnej i siecią Żabka - w witrynach sklepu Żabka przy ul. Szerokiej/Mostowej prezentowano wydruki prac z kolekcji CSW oraz wybrane utwory literackie w aranżacji graficznej studentów Wydziału Sztuk Pięknych UMK;

9) w uzgodnieniu z właścicielami kamienic, w tymczasowo niewynajętych witrynach, udostępniano wydruki historycznych zdjęć Torunia.

3. Bezpieczeństwo na obszarze Toruńskiego Centrum Miasta

W 2023 roku z inicjatywy Biura Toruńskiego Centrum Miasta odbywały się comiesięczne spotkania z komendantami Policji i Straży Miejskiej oraz dyrektorem Wydziału Ochrony Ludności, których celem jest wymiana informacji, szybkie reagowanie na negatywne zjawiska oraz poprawa bezpieczeństwa na terenie zespołu staromiejskiego m.in. poprzez działanie *Bezpiecznej Strefy Turystycznej*. Kontynuowano współpracę pomiędzy Gminą Miasta Toruń, Komendą Miejską Policji w Toruniu oraz restauratorami i właścicielami klubów nocnych znajdujących się na terenie zespołu staromiejskiego w Toruniu w zakresie postanowień *Deklaracji bezpieczeństwa*.

Wdrażanie „Strategii rozwoju miasta Torunia”

Główne założenia i kierunki rozwoju miasta Torunia określa nadrzędny dokument strategiczny pt. „**Strategia Rozwoju Miasta Torunia do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy rozwoju do 2028 r.**”(Strategia), przyjęty przez Radę Miasta Torunia w 2018 roku. Strategia ta nakreśla m. in. wizję i misję rozwoju miasta, a także cele strategiczne operacyjne oraz zadania na czas i perspektywę określone w tytule. Wyznacza ona cztery cele strategiczne przydzielając je do trzech obszarów: społecznego, gospodarki i promocji oraz zasobów, infrastruktury i środowiska:

- Toruń atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy,
- Toruń miastem wysokiej synergii wykorzystania potencjału kulturowego, naukowego i gospodarczego,
- Toruń miastem nowoczesnej infrastruktury,
- Toruń miastem ładu przestrzennego.

Powyższe cele zostały uszczegółowione do 27 celów operacyjnych, którym z kolei przypisano 235 zadań realizacyjnych. W 2023 roku w ramach Strategii realizowano w Toruniu wiele zadań społecznych oraz inwestycyjnych:

- współpraca ze Stowarzyszeniem Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Torunia w zakresie opracowania Strategii ZIT MOF Torunia,
- wsparcie finansowe GTM dla organizacji pozarządowych,
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- wdrażanie programów społecznych, w tym dotyczących przeciwdziałaniu bezdomności, uzależnieniom, reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych,
- realizacja programów wsparcia skierowanych do seniorów i osób niepełnosprawnych, w tym projekt „Aktywny Senior”,
- budowa i remonty mieszkań komunalnych oraz socjalnych,
- wsparcie finansowe zadań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i rekreacji, organizacja i wspieranie licznych imprez rekreacyjnych i sportowych,
- program poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych i przejazdach dla rowerzystów,
- budowa i modernizacja torowisk i linii tramwajowych,
- dostawa i montaż stacjonarnych automatów biletowych,
- budowa ścieżek rowerowych,
- zakup nowoczesnego, niskoemisyjnego taboru komunikacji publicznej,
- opracowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia - SUMP dla MOFT
- udział w projekcie samorządu województwa kujawsko-pomorskiego „Infostrada Pomorza i Kujaw”,
- realizacja projektów promujących potencjał gospodarczy, m.in. „Invest in BiT CITY 2”,
- wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości,
- utworzenie infrastruktury „Toruń Space Labs” - kompleksu obiektów na potrzeby wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw działających w branżach nowoczesnych technologii, związanych m.in. z przemysłem kosmicznym, robotyzacją obserwacji astronomicznych czy budową komponentów technologii satelitarnych,
- realizacja przedsięwzięć z zakresu zagospodarowania i odnowy terenów zieleni i parków miejskich,
- organizacja i wdrażanie systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie miasta,
- modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz ciepłowniczej,
- wsparcie finansowe dla likwidacji źródeł niskiej emisji oraz poprawy jakości powietrza,
- termomodernizacja i instalacja odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej,
- udział Torunia w projekcie samorządu województwa kujawsko-pomorskiego „Kujawsko-Pomorska Teleopieka”,
- zakup sprzętu i aparatury przez Specjalistyczny Szpital Miejski (SSM) w ramach projektu pn. „Doposażenie szpitali w województwie kujawsko-pomorskim związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19”,
- zabezpieczenie bazy lokalowej dla Oddziału Chorób Wewnętrznych oraz Pracowni Endoskopowej SSM i zakup niezbędnego sprzętu i aparatury medycznej oraz wyposażenia niemedycznego,
- wdrażanie programów profilaktycznych z zakresu ochrony zdrowia,
- budowa szkoły podstawowej na lewobrzeżu Wisły,
- realizacja programów stypendialnych dla uczniów, w tym motywacyjnych dla uczniów szczególnie uzdolnionych,
- rozwój nowoczesnej bazy dydaktycznej oraz zakup pomocy dydaktycznych dla toruńskich szkół,

- realizacja projektu pn. „Toruńska Starówka - ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO etap II”,
- zagospodarowanie Bulwaru Filadelfijskiego pod kątem rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na potrzeby związane z obsługą ruchu turystycznego generowanego przez rzekę,
- restauracja i modernizacja Centrum Kultury Dwór Artusa,
- realizacja projektów z obszaru wsparcia kultury, m. in.:
 - ✓ „REanimacja Bydgoskiej 52 – adaptacja zabytkowej kamienicy na cele społecznie użyteczne”
 - ✓ „Kultura w zasięgu 2.0”
 - ✓ „Kulturalny hub Bydgoskiego Przedmieścia w Toruniu”
- organizacja, współorganizacja oraz wsparcie finansowe dla imprez i wydarzeń kulturalnych, takich jak m.in.: Bella Skyway Festiwal, Festiwal Teatrów Ulicznych, Artus Festival - Nowe Otwarcie, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek „Spotkania”,
- dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Ponadto, w 2023 r. kontynuowano działania zmierzające do opracowania planów projektowych GMT przeznaczonych do współfinansowania ze środków UE na lata 2021-2027.

XIX. WYBORY DO PARLAMENTU RP 2023

Wybory parlamentarne do Sejmu i Senatu oraz referendum krajowe zarządzane zostało przez Prezydenta RP na dzień 15 października 2023 r.

- na terenie Torunia utworzono 123 obwodowe komisje wyborcze (113 stałych obwodów głosowania, 10 - obwodów odrębnych, zlokalizowanych w domach pomocy społecznej, akademikach, szpitalach);
- wszystkie lokale otwarto i zamknięto punktualnie (7.00-21.00). Ostatnia obwodowa komisja rozliczyła się z kart do głosowania ok. godziny 16.00 w poniedziałek;
- w obwodach stałych zasiadało od 7 do 13 członków komisji; liczba członków komisji w obwodach odrębnych - od 5 do 11 osób; łącznie ok. 1.100 osób;
- doszło do 4 incydentów wyborczych niezagrażających przebiegowi wyborów;
- dla mieszkańców udostępniono bezpłatną infolinię, pod którą można było uzyskać informacje o siedzibie Obwodowej Komisji Wyborczej, dla osób niepełnosprawnych udostępniono bezpłatny specjalistyczny transport;
- frekwencja w Toruniu wyniosła 77,94% i była najwyższa wśród miast na prawach powiatu w województwie;
- ze względu na dużą frekwencję uruchomiono rezerwy kart do głosowania na wniosek 53 obwodowych komisji wyborczych;
- największy udział głosów w Toruniu przypadł KKW Koalicja Obywatelska PO.N Inicjatywa Polska, Zieloni (39,09%), KW Prawo i Sprawiedliwość uzyskało 25,18%, KW Nowa Lewica – 13,96%, KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni i PSL 13,35%, KW Konfederacja Wolność i Niepodległość 5,9%;
- w okręgu nr 5 do rozdysponowania było 13 mandatów. Uzyskane wyniki w okręgu: PiS (5), KO (4), Trzecia Droga (2), Nowa Lewica (1), Konfederacja (1). 2 mandaty przypadły posłom zamieszkałym w Toruniu (Arkadiusz Myrcha i Iwona Hartwich).

- w okręgu wyborczym nr 11 w wyborach do Senatu obejmującym powiat chełmiński, toruński i miasto na prawach powiatu Toruń mandat przypadł senatorowi Tomaszowi Lenzowi z KO (67% głosów, 70,37% w samym Toruniu);
- frekwencja w referendum ogólnopolskim wyniosła 40,91% (w Toruniu 31,72%) - referendum nie było wiążące (wzięła udział mniej niż połowa uprawnionych do głosowania).

XX. REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIASTA TORUNIA podjętych w 2023 r.

Zgodnie z art. 28 aa. ustawy o samorządzie gminnym Raport o stanie Gminy za dany rok zawiera podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w tym w szczególności m.in. realizację uchwał rady gminy.

W 2023 roku Rada Miasta Torunia na **14 sesjach** (w tym trzech nadzwyczajnych) podjęła **236 uchwał**, z czego **191 powierzyła do wykonania Prezydentowi Miasta Torunia** (w tym 78 uchwał podlegających publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego).

Ponadto, do wykonania przez Prezydenta Miasta, Rada wskazała Rezolucję nr **1/23** w sprawie podjęcia jak najszybszych działań zmierzających do zakończenia przebudowy Bulwaru Filadelfijskiego oraz zachowania historycznego dziedzictwa Torunia – od sesji w dniu 14.12.2023 r., wdrożone zostało prezentowanie na każdym kolejnym posiedzeniu bieżącej informacji dotyczącej stanu realizacji przedmiotowej inwestycji w ramach punktu porządku „Informacje Prezydenta”. Przyjęto także w działaniach Gminy na rok 2024 Stanowisko RMT nr **12/23** w sprawie upamiętnienia kultury flisackiej w Toruniu oraz ustanowienia roku 2024 rokiem flisactwa w Toruniu (m.in. poprzez promowanie hasła w ramach wydarzeń organizowanych/współorganizowanych przez jednostki i instytucje miejskie, w tym oświatowe, o charakterze naukowym, kulturalnym, sportowym, turystycznym, promocyjnym czy okolicznościowym, ale także na stronach internetowych, w wydawnictwach promocyjnych, itp.).

BUDŻET - PLANOWANIE I REALIZACJA ORAZ NADZÓR FINANSOWY

Budżet miasta na rok 2023:

Realizacja budżetu miasta na rok 2023 - na podstawie uchwał z dnia 15.12.2022 r. nr: **1001/22** w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2023–2050 oraz **1002/22** w sprawie budżetu miasta Torunia na rok 2023. Zmiany na przestrzeni roku budżetowego wprowadzono na podstawie uchwał Rady Miasta Torunia: w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej i zmieniających uchwałę w sprawie budżetu miasta nr: **1017/23** i **1018/23**, **1030/23** i **1031/23**, **1049/23** i **1050/23**, **1077/23** i **1078/23**, **1098/23** i **1099/23**, **1143/23** i **1144/23**, **1064/23** i **1065/23**, **1086/23** i **1087/23**, **1231/23** i **1232/23**, **1236/23** i **1237/23** oraz zmieniającej budżet miasta na rok 2023 uchwały nr **1251/23**. Ponadto, planowane wielkości budżetu zmieniano w trakcie roku zarządzeniami Prezydenta Miasta nr: **42**, **95**, **125**, **145**, **202**, **256**, **263**, **291**, **300**, **314**. Wdrożenie postanowień powyższych uchwał znajduje odzwierciedlenie w sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok 2023 – Zarządzenie PMT nr 58/24 z dnia 28.03.2024 r. (w BIP UMT upublicznione są także częściowe sprawozdania z wykonania budżetu za 2023 rok, składane co kwartał).

Dotacje dla Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji przekazywano w 2023 r. zgodnie z uchwałą nr 1003/22 w sprawie ustalenia stawek dotacji przedmiotowych udzielanych z budżetu miasta MOSiR w 2023 r., zmienionej uchwałami nr: **1146/23**, **1233/23**. Uchwałą nr **1238/23** ustalone zostały stawki dotacji przedmiotowych udzielanych z budżetu miasta MOSiR na rok 2024.

Dotację dla Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej na rok 2023 wyliczono w oparciu o zapisy uchwały nr **1166/23** określającej kwoty będące jej podstawą, zmienionej uchwałą nr **1188/23**.

Na podstawie uchwały nr **1234/23** w sprawie ustalenia wykazu i planu finansowego wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2023, w 2024 r. przewidzianych do realizacji zostało 31 zadań, zgodnie z wykazem rzeczowym zawartym w uchwale oraz terminami ich wykonania – do 28.06.2024 r.

Ustalenia budżetowe, z uwzględnieniem postanowień Stanowiska RMT nr **11/23** z dnia 21.09.2023 r. w sprawie treści budżetu miasta na rok 2024 oraz uchwały nr **1189/23** w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, plany finansowe Gminy zostały przyjęte uchwałami nr: **1236/23** (WPF na lata 2024 –2050) i **1237/22**. Realizacja – od 01.01.2024 r.

Na podstawie uchwały nr **1145/23** w sprawie emisji obligacji Gminy Miasta Toruń w roku 2023 oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu, w dniu 24.11.2023 r. zawarto aneks do umowy z dnia 28.12.2020 r. z PeKaO SA - wartość emisji 140 mln zł.

W oparciu o uchwały nr **1016/23** oraz **1239/23** zmieniające uchwałę w sprawie udzielenia pomocy miastu partnerskiemu Łuck w Ukrainie, realizowane były w 2023 r. działania pomocowe w zakresie wykonania planu wydatków ponoszonych w ramach limitu środków określonego uchwałami.

PODATKI/OPLĄTY

Na mocy uchwały nr **1191/23** do realizacji ciągłej przyjęto zasady naliczania opłaty prolongacyjnej przy wydawaniu decyzji w zakresie rozłożenia na raty lub odroczenia terminu płatności podatku.

Na podstawie uchwał: nr **1190/23** (ze zmianą uchwałą nr **1224/23**) – dotyczącej wysokości stawek podatku od nieruchomości oraz nr **1225/23** – dotyczącej wysokości stawek podatku środków transportowych, od 01.01.2024 r. zastosowanie mają uchwalone wysokości stawek ww. podatków.

Na podstawie uchwał zmieniających w sprawach zwolnienia od podatku od nieruchomości:

- * w zakresie branż chronionych, zanikających i preferowanych (uchwała nr **1219/23**),
- * na terenie Strefy Staromiejskiej (uchwała nr **1220/23**),
- * nowych inwestycji na terenie Gminy Miasta Toruń w ramach pomocy de minimis (uchwała nr **1221/23**),
- * w ramach pomocy de minimis na tworzenie nowych miejsc pracy (uchwała nr **1222/23**),
- * gruntów, budynków i budowli związanych z funkcjonowaniem placów zabaw dla dzieci, sportowych boisk i stadionów oraz basenów kąpielowych odkrytych udostępnionych do użytku publicznego (uchwała nr **1223/23**),

Przyjmowanie i weryfikacja wniosków beneficjentów na zasadach przyjętych uchwałami źródłowymi została wydłużona na okres od 01.01.2024 r. do 30.06.2024 r.

Coroczne sprawozdanie zezwoleń udzielonych od ww. podatków w 2023 r. zostało przedłożone Przewodniczącemu Rady Miasta Torunia pismem Prezydenta Miasta Torunia z dnia 28.02.2024 r.

NADZÓR WŁAŚCICIELSKI

Zapisy uchwały nr **1184/23** w sprawie wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Toruńskich Wodociągów Sp. z o.o. w Toruniu - przyjęto do realizacji w ramach działań inwestycyjnych, zgodnie z uchwalonym dokumentem - na lata 2024-2028.

Informacje dotyczące realizacji powyższej uchwały – w dziale XVII. „Infrastruktura techniczna”.

Dokonano zmian w kapitale zakładowym spółki TTBS Sp. z o.o.: w 2023 r., na podstawie uchwał nr: **1076/23**, **1163/23**, **1185/23** i **1235/23**, nastąpiło podwyższenie kapitału spółki.

TWORZENIE JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH/STATUTY

Na podstawie uchwały nr **1205/23**, od 2024 r. po zakończonej rewitalizacji i skompletowaniu wyposażenia działalność będzie mógł podjąć kolejny Dzielny Domy Pobytu „Senior+ Plus” przy ul. Bydgoskiej 52 (dla 30 osób).

Zapisy statutów jednostek wdrożone zostały przez ich dyrektorów, na podstawie uchwał nr:

- * **1009/23** - Toruńskiego Centrum Świadczeń Rodzinie (zmiana),
- * **1206/23** - Toruńskiego Centrum Usług Społecznych (zmiana),
- * **1211/23** - Toruńskiemu Centrum Świadczeń Rodzinie.

Gremia

Podjęto obsługę powołanych gremiów oraz zapewniono udział wskazanych przez radę przedstawicieli (w tym Radnych Miasta Torunia), funkcjonujących na podstawie uchwał nr:

* **1045/23** oraz **1247/23** – w sprawie utworzenia Rady Seniorów Miasta Torunia oraz nadania jej statutu (zmiany) oraz nr **1046/23** – w sprawie powołania członków ww. rady na lata 2019-2023 (zmiana),

* **1139/23** – w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Toruniu.

Na mocy uchwały nr **1245/23** w sprawie przystąpienia Gminy Miasta Toruń do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dla Miasta Torunia” (zmiana), przekazano jej postanowienia uchwały, w celu zmiany obszaru, na którym realizowana będzie Lokalna Strategia Rozwoju w perspektywie finansowej 2024 - 2027 oraz zwiększenia wymiaru składki Członkowskiej Gminy w Stowarzyszeniu jw. - od 01.01.2024 r.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I INFORMACJA

Konsultacje społeczne w 2023 r. były realizowane na podstawie planu przyjętego uchwałą nr **1008/23**.

Informacje dotyczące realizacji powyższych uchwał – w dziale V. „Partycypacja społeczna i budżet obywatelski”.

Uchwałą nr **1212/23** przyjęty został, realizowany od 01.01.2024 r., Program Współpracy Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.

POLITYKA SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Programy i strategie przyjęte/zmieniane w 2023 roku uchwałami:

- * **1157/23** - „Program usług społecznych w Gminie Miasta Toruń” (zmiana),
- * **1180/23** - program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy na terenie Gminy Miasta Toruń na lata 2023-2025 pn. „Mocne Kości Do Starości”,
- * **1203/23** - Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Torunia na lata 2024-2027,
- * **1207/23** - Program usług społecznych w Gminie Miasta Toruń (na lata 2024-2026).

Informacje dotyczące realizacji powyższych uchwał – w działach: VIII. „Polityka społeczna, działania na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych” oraz IX. „Ochrona zdrowia”.

W 2023 r. wdrożono procedury na podstawie uchwały nr **1047/23** w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na realizację których przeznaczają się środki PFRON, zmienionej uchwałami nr: **1140/23**, **1158/23**.

Informacje dotyczące realizacji powyższych uchwał – w dziale VIII. „Polityka społeczna, działania na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych”.

Realizowano działania w zakresie organizacji wykonywania prac społecznie użytecznych – na podstawie przyjętego przez RMT planu potrzeb w tym zakresie (uchwałą nr **1011/23**).

Sprawy finansowe

Podjęto działania w zakresie realizacji programów naprawczych placówek, przyjętych uchwałami nr: **1012/23** – dla Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego oraz **1014/23** – dla Specjalistycznego Szpitala Miejskiego wraz ze zmianą statutu placówki (uchwała nr **1013/23**).

Placówki opieki zdrowotnej rozliczyły rok 2022, a RMT zatwierdziła ich sprawozdania finansowe uchwałami nr: **1092/23** – dotyczącą Specjalistycznego Szpitala Miejskiego, **1093/23** – dotyczącą Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego, **1094/23** – dotyczącą Miejskiej Przychodni Specjalistycznej.

Uchwałą nr **1204/23** ustalona została wysokość opłat pobieranych od 01.01.2024 r. za pobyt w Izbie Wyrzeźwień, przy ul. Kasztanowej 16.

Wdrożono procedury w zakresie wypłat świadczeń

I. w 2023 r. na podstawie uchwały nr **1010/23** zmieniającej uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia udzielane w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom objętym wieloletnim rządowym programem „Posiłki w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Informacje dotyczące realizacji powyższej uchwały – w dziale VIII./IX „Polityka społeczna, działania na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych”. „Ochrona zdrowia”

II. oraz od 01.01.2024 r. na podstawie uchwał:

* **1178/23** - w sprawie wprowadzenia świadczenia pieniężnego dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Toruń w latach 2024-2028,

* **1179/23** - w sprawie wprowadzenia świadczenia pieniężnego dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością, zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Toruń w latach 2024-2028,

* **1208/23** - w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia dziennego (*uchylona uchwałą nr 1300/24 z dnia 07.03.2024r.*),

* **1209/23** - w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych oraz o środkach wsparcia zapewniających całodobowy pobyt,

* **1210/23** - w sprawie wprowadzenia świadczenia pieniężnego „Toruński Bon Żłobkowy” dla rodzin z dzieckiem w wieku do lat 3 zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Toruń,

* **1246/23** - w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia udzielane w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom objętym wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

Na mocy uchwał nr **1044/23** oraz **1071/23** (zmieniająca) w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Kujawsko-Pomorskiemu przekazano środki:

* z przeznaczeniem dla Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Toruniu na dofinansowanie zadań związanych z profilaktyką uzależnień, rehabilitacją osób uzależnionych oraz wsparciem członków rodzin tych osób, w tym program edukacyjno-profilaktyczne oraz szkolenia (149.820 zł),

* na dofinansowanie zadania pn.: „Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia Pogotowie dla Osób Doznających Przemocy Domowej” (8.742.20 zł).

EDUKACJA

Na mocy uchwały nr **1181/23** w sprawie założenia Szkoły Podstawowej nr 12 rozpoczęto procedury zmierzające do uruchomienia placówki od 01.09.2024 r. Uchwałą nr **1214/23** zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia sieci prowadzonych przez Gminę Miasta Toruń publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz uchwałą nr **1244/23** zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasta Toruń, a także granic obwodów publicznych szkół podstawowych, wprowadzono stosowne zmiany systemowe.

Na podstawie pozytywnego rozpatrzenia wniosku, złożonego do 31.03.2023 r. do Ministra Obrony Narodowej o wydanie zezwolenia na utworzenie oddziału przygotowania wojskowego w VI LO im. Zesłańców Sybiru (...) w myśl uchwały nr **1043/23**, w roku szkolnym 2023/2024 wdrożone zostało przedmiotowe rozwiązanie w ww. placówce.

W wykonaniu uchwały nr **1182/23** w sprawie nadania imienia Marii Kownackiej Przedszkolu Miejskiemu nr 3 wprowadzono stosowne zmiany w elektronicznej bazie danych, prowadzonej przez UMT-WE oraz TCUW. Uroczyste nadanie imienia placówce odbyło się 02.12.2023 r.

Sprawy finansowe:

Obowiązująca stawka, z uwzględnieniem okresu rozliczeniowego od 26.12.2022 r., za 1 kilometr przebiegu pojazdu w związku ze zwrotem rodzicom kosztów przewozu niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i uczniów do szkół i placówek oświatowych, została wdrożona przez TCUW na podstawie uchwały nr **1069/23**.

Określone uchwałą nr **1096/23** (zmieniająca) w sprawie określenia wysokości opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego przez dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w prowadzonych przez GMT przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz określenia warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłaty, stawki zostały wprowadzone od 01.09.2023 r.

OCHRONA LUDNOŚCI

Na podstawie uchwały nr **1067/23** w sprawie przyjęcia Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego dla Gminy Miasta Toruń i Powiatu Toruńskiego na lata 2023-2030, upowszechniono zapisy uchwały, z uwzględnieniem podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań wynikających z dokumentu oraz wskazanych w nim partnerów.

Sprawozdanie z realizacji zadań, zgodnie z zapisami uchwały zostanie przedłożone RMT – do 30.06.2024 r.

Na podstawie uchwały nr **1068/23** zawarte zostało porozumienie z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim dotyczące przejęcia zadań z zakresu administracji rządowej związanych z przeprowadzeniem kwalifikacji wojskowej w Toruniu w 2023, 2024 i 2025 roku, zrealizowano procedury i rozliczono je za rok sprawozdawczy.

ŚRODOWISKO I EKOLOGIA

Uchwałą nr **1242/23** ustanowiono na terenie Torunia 8 nowych pomników przyrody. Pomniki oznakowano w terenie. Przekazano Generalnemu i Regionalnemu Dyrektorom Ochrony Środowiska dokumenty niezbędne do wpisu w centralnym rejestrze form ochrony przyrody.

Na podstawie uchwały nr **1243/23** w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody na terenie Ogrodu Zoobotanicznego przekazano Generalnemu i Regionalnemu Dyrektorom Ochrony Środowiska kopię aktu zniesienia formy ochrony przyrody. Na podstawie stanowiska RDOŚ w Bydgoszczy pozostawiono w terenie tzw. „świadka”.

Informacje dotyczące realizacji powyższych uchwał – w dziale XIII. „Ochrona środowiska naturalnego”.

Uchwałą nr **1249/23** w sprawie uzgodnienia projektu uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego zmieniającej uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy niezwłocznie przekazano do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

W roku sprawozdawczym opracowany został projekt, odbyły się konsultacje społeczne i przedłożono do zatwierdzenia Radzie Miasta Torunia Strategię Rozwoju Kultury Miasta Torunia do roku 2030 (uchwała nr **1177/23**).

Na podstawie uchwał nr **1070/23** oraz nr **1115/23** w sprawie w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego zawarte zostały umowy i przekazano dotacje:

* na realizację Festiwalu KONTAKT 2023,

* z przeznaczeniem dla Galerii i Ośrodka Twórczości Plastycznej Dziecka w celu organizacji XXIII Międzynarodowego Biennale Grafiki Dzieci i Młodzieży 2023.

Informacje dotyczące realizacji powyższych uchwał – w dziale XIV. „Kultura, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka”.

Ochrona zabytków i rewitalizacja

Wdrożono zmiany zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującej w gminnej ewidencji zabytków na terenie Gminy Miasta Toruń, przyjęte uchwałami nr **1024/23** i nr **1028/23**. Do realizacji zapisów uchwały powołana została, Zarządzeniem PMT nr 35/2023 z dnia 25.02.2023 r., Komisja do oceny wniosków o dotacje w 2023 r. w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Przeprowadzono procedury naboru wniosków o dotację z wykorzystaniem innych środków publicznych, w tym w ramach przedmiotowego programu.

Na mocy uchwały nr **1213/23**, zmienionej uchwałą **1250/23**, w sprawie przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującej się w gminnej ewidencji zabytków na terenie Gminy Miasta Toruń w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – Gmina otrzymała promesy na realizację 3 wniosków.

Na podstawie uchwały nr **1029/23** oraz jej zmiany uchwałą nr **1117/23** w sprawie przyznania w roku 2023 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującej się w gminnej ewidencji zabytków na terenie Gminy Miasta Toruń, zawarto 20 umów o dotacje.

Informacje dotyczące realizacji powyższej uchwały – w dziale XIV. „Kultura, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka”.

Realizując harmonogram zmierzający do opracowania do przedstawienia RMT do zatwierdzenia Gminnego Programu Rewitalizacji pn. „Program Rewitalizacji Torunia do roku 2027” przeprowadzono w 2023 r., na podstawie uchwały nr **1065/23** w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Torunia, pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji oraz, na mocy uchwały nr **1116/23** w sprawie przystąpienia do sporządzenia ww. dokumentu: sporządzono jego projekt, przeprowadzono konsultacje społeczne, wystąpiono o zaopiniowanie do stosownych podmiotów.

Informacje dotyczące realizacji powyższej uchwały – w dziale nr XVIII. „Rewitalizacja i rozwój miasta”.

GOSPODARKA KOMUNALNA

Wdrożono działania na podstawie uchwały nr **1048/23** w sprawie „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Toruniu na rok 2023”.

Informacje dotyczące realizacji powyższej uchwały – w dziale XIII. „Ochrona środowiska naturalnego”.

Drogi

Uchwałą nr **1153/23** wprowadzone zostały zmiany do programu gospodarczego pn. „Program Budowy Dróg Lokalnych na lata 2020 – 2023”, z uwzględnieniem perspektywy roku 2024.

Informacje dotyczące realizacji powyższej uchwały – w dziale XVII. „Infrastruktura techniczna”.

Na podstawie uchwał w sprawie nadania nazwy:

* **1079/23** - placowi: plac 4 czerwca 1989 roku (uroczyste odsłonięcie tablicy - 04.06.2023 r.),

* **1095/23** - Skwer im. Oficerskiej Szkoły Artylerii (uroczyste nadanie nazwy - 15.08.2023 r. ; w roku 100 rocznicy powstania OSA w Toruniu),

* **1121/23** - ulicy: ulica Ludwika Makowskiego (uroczyste odsłonięcie tablicy - 4.08.2023 r.),

* **1122/23** - ulicy: ulica Lidzbarska,

* **1147/23** - przedłużenia ulicy Platanowej,

* **1148/23** - ulicy: ulica Lipowa,

* **1192/23** - rondu: Rondo Praw Kobiet (uroczyste nadanie nazwy – 08.03.2024 r.),

ulice, skwer, plac i rondo oznakowano tabliczkami w terenie, naniesiono nazwy na mapy i do ewidencji gruntów, wprowadzono do bazy komputerowej i kartoteki adresowej.

Uchwałą nr **1230/23** zmieniająca uchwałę w sprawie nadania nazwy ulicy: ulica cztery Pory Roku została uchylona uchwałą nr 1309/24 z dnia 07.04.2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie nadania nazwy przedmiotowej ulicy.

Na mocy uchwały nr **1154/23** w sprawie zaliczenia do kategorii dróg publicznych nowego odcinka ulicy Platanowej w Toruniu, niezwłocznie wprowadzono do ewidencji dróg publicznych.

Na podstawie uchwały nr **1183/23** w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustalenia śródmiejskiej strefy płatnego parkowania i stref płatnego parkowania na terenie miasta Torunia, stawek opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w tych strefach i wysokości opłat dodatkowych za postój bez wniesienia należnej opłaty oraz sposobu ich pobierania, upowszechniono zapisy uchwały, w tym na stronach internetowych UMT oraz MZD. Od 01.01.2024 r. wdrożono stawki opłat, zgodnie z załącznikiem do uchwały oraz zapisy dotyczące kary dodatkowej.

Uchwałą nr **1215/23** ustalone wysokości opłaty za usuwanie pojazdów z dróg i przechowywanie pojazdów usuniętych z dróg na parkingach strzeżonych oraz kosztów powstałych w wyniku wydania dyspozycji usunięcia, a następnie odstąpienia od usunięcia pojazdów, zostały wdrożone od 01.01.2024 r.

Komunikacja miejska/projekty transportowe

Na podstawie uchwały nr **1174/23** w sprawie zwolnienia z opłat za przejazdy komunikacją miejską, wprowadzającej możliwość bezpłatnego korzystania z autobusów i tramwajów miejskich w strefie i w dniach wyborów: do Sejmu RP i Senatu RP, na Prezydenta RP, do Parlamentu Europejskiego, do jednostek samorządu terytorialnego oraz w dniu referendum ogólnokrajowego, upowszechniono zapisy uchwały, w tym na stronach internetowych Organizatora i Operatora, przekazano informacje kontrolerom biletów oraz operatorom dokonującym sprzedaży biletów. Wdrożono zapisy uchwały w dniach 15.10.2023 r., 07.04.2024 r., 21.04.2024 r.

W oparciu o uchwały nr **1141/23** oraz nr **1229/23** zmieniającej uchwałę w sprawie określenia

przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Miasta Toruń oraz warunków i zasad korzystania z tych obiektów, Miejski Zarząd Dróg zawarł, w imieniu i na rzecz Gminy, umowy na korzystanie z tych przystanków i pobieranie za te działania opłat. Zmieniono, z uwzględnieniem właściwych nazw, rozkłady jazdy na przystankach i stronie internetowej Operatora.

Na mocy uchwały nr **1152/23** w sprawie zawarcia porozumienia pomiędzy Gminą Miasta Toruń, Województwem Kujawsko-Pomorskim, Powiatem Toruńskim, Gminą Czernikowo, Gminą Obrowo i Gminą Lubicz dotyczącego współdziałania w zakresie rozwoju publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym, przekazano zaakceptowane przez strony, porozumienie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Porozumienie Zarządu Województwa z dnia 12.10.2023 r. opublikowane zostało w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Uchwałę nr **1228/23** w sprawie przyjęcia Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia - SUMP dla MOFT do roku 2030 (z perspektywą do 2040 r.) przekazano do weryfikacji przez CUPT. W celu realizacji założeń dokumentu – przyjęto do realizacji ciągłej, w tym, w przypadku powstania możliwości, w zakresie opracowywania i składania wniosków o dofinansowanie z funduszyunijnych.

Informacje dotyczące realizacji uchwały – w dziale XVII., „Infrastruktura techniczna”.

Gospodarka odpadami

W wykonaniu uchwały nr **1055/23** zawarte zostało w dniu 31.03.2023 r. porozumienie międzygminne w sprawie przejęcia przez Miasto Bydgoszcz zadania własnego Gminy Miasta Toruń z zakresu zapewnienia utrzymania i eksploatacji instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Porozumienia międzygminne w sprawie przejęcia przez Gminę Miasta Toruń zadania z zakresu utrzymania czystości i porządku w danej gminie, polegającego na zagospodarowaniu odpadów komunalnych, na podstawie uchwał nr:

- * **1056/23** z Gminą Czernikowo – zawarte 27.04.2023 r. (obowiązuje od 01.05.2023 r.),
- * **1057/23** z Gminą Lubicz – zawarte 14.04.2023 r. (obowiązuje od 17.04.2023 r.),
- * **1058/23** z Gminą Łubianka – zawarte 14.04.2023 (obowiązuje od 17.04.2023 r.),
- * **1059/23** z Gminą Łysomice – zawarte 14.04.2023 r. (obowiązuje od 17.04.2023 r.),
- * **1060/23** z Gminą Obrowo – zawarte 14.07.2023 (obowiązuje od 01.08.2023 r.),
- * **1061/23** z Gminą Wielka Nieszawka – zawarte 28.04.2023 r. (obowiązuje od 01.05.2023 r.),
- * **1062/23** z Gminą Zławieś Wielka – zawarte 14.04.2023 r. (obowiązuje od 17.04.2023r.).

Zmiany w zasadach regulujących funkcjonowanie gminnego systemu gospodarowania odpadami wdrożono na podstawie uchwał nr:

- * **1072/23** w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty i zwolnień z opłat,
- * **1073/23** w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, oraz przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy,
- * **1089/23** oraz **1119/23** zmieniających uchwałę w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasta Toruń,
- * **1090/23** zmieniającej uchwałę w sprawie w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Miasta Toruń i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi

* **1091/23** zmieniającej uchwałę w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasta Toruń, oraz w górnych stawkach opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości w związku z zapisami uchwały nr **1142/23** w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych.

Informacje dotyczące realizacji uchwał – w dziale XVII., „Infrastruktura techniczna”.

Miejsca handlu w mieście

W wykonaniu uchwały nr **1066/23** w sprawie wyznaczenia miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia Regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, spółka Urbitor Sp. z o.o. wyznaczyła i oznakowała, zgodnie z regulaminem jw. (załącznik nr 2 do uchwały) na “Toruńskiej Giełdzie przy Towarowej” przedmiotowe miejsca (10 stanowisk handlowych).

Uchwała nr **1176/23** w sprawie regulaminu targowiska miejskiego „Mój Rynek” w Toruniu została przyjęta do realizacji ciągłej przez Urbitor Sp. z o.o. Wyznaczono i oznakowano miejsca handlowe na targowisku miejskim przy ul. Mickiewicza 75 – zgodnie z zapisami uchwały.

GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI I MIESZKALNICTWO

Procedury sprzedażowe (stan na maj 2024r.)

podjęto wobec nieruchomości stanowiących własność Gminy Miasta Toruń, położonych w Toruniu, na podstawie uchwał:

- * **1040/23** – gruntowej zabudowanej, przy ul. Rudackiej 50B – 50C (zrealizowana),
- * **1041/23** – niezabudowanej, przy ul. Kniaziewicza 125B (zrealizowana),
- * **1042/23** – gruntowej, przy ul. Szosa Chełmińska 39 i 41 (w trakcie realizacji),
- * **1075/23** – gruntowej, przy ul. Stromej 10 (zrealizowana),
- * **1109/23** – niezabudowanej, przy ul. Chrobrego 39 (zrealizowana),
- * **1110/23** – niezabudowanej, przy ul. Projektowanej CLXXXIX (w trakcie realizacji – sprzedane 4 z 10 nieruchomości),
- * **1111/23** – gruntowej, przy ul. Gen. Józefa Dwernickiego 7A (zrealizowana),
- * **1160/23** – gruntowej, przy ul. Grudziądzkiej 194 (zrealizowana).

Na podstawie zapisów uchwały nr **1218/23** w sprawie szczegółowych warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Miasta Toruń na rzecz ich użytkowników wieczystych, wdrożono postanowienia uchwały w procedurze rozpatrywania wniosków w określonych przedmiotową regulacją sprawach w okresie obowiązywania, tj. do 31.08.2024 r.

W realizacji uchwały nr **1074/23** w sprawie sprzedaży nieruchomości położonych przy ul. Szkolnej 2 i ul. Jodłowej 1 w miejscowości Ostrowite w Gminie Czersk, stanowiących własność Gminy Miasta Toruń, wszczęto procedury zmierzające do jej zbycia (przeprowadzono II przetargi), w trakcie – uchwalanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Procedury sprzedażowe lokali, stanowiących własność Gminy Miasta Toruń, w nieruchomościach położonych w Toruniu, wszczęto na podstawie uchwał nr:

1) mieszkalne:

- * **1112/23** – dwóch lokali, usytuowanych w budynku położonym przy ul. Wielkie Garbary 17 (w trakcie realizacji),
- * **1162/23** – nr 3, usytuowanego w budynku przy ul. Warszawskiej 2 (zrealizowana),

* **1216/23** – nr 4A, usytuowanego w budynku przy ul. Sebastana Klonowica 41 (zrealizowana),

2) użytkowe:

* **1161/23** – usytuowanego w budynku przy ul. Łaziennej 28 (zrealizowana).

Ogółem w 2023 r. sprzedano 53 lokale mieszkalnych na rzecz ich najemców, 45 nieruchomości niezabudowanych i zabudowanych oraz 4 lokale mieszkalne i użytkowe.

Przeprowadzono ogółem 129 przetargów, ilość oferowanych w tym trybie nieruchomości – 75.

Zamiany nieruchomości

Dokonano zamiany pomiędzy Gminą Miasta Toruń a osobami fizycznymi nieruchomości gruntowych niezabudowanych przy ul. Rudackiej, zgodnie z uchwałą nr **1113/23**.

Zbycie udziałów

Na mocy uchwały nr **1217/23** zbyto udziały wynoszące ½ części własności lokalu nr 5 w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. mjr. H. Sucharskiego 4 b na rzecz współwłaściciela nieruchomości (w trybie bezprzetargowym).

Odstąpiono od działań w procedurze sprzedaży udziału w nieruchomości położonej przy ul. gen. Józefa Bema na podstawie uchwały nr **1114/23**, uchylającej wyrażenie przez RMT zgodę na tę sprzedaż.

Dzierżawy nieruchomości

Wydzierżawiono na podstawie uchwały nr **1097/23**, w trybie bezprzetargowym nieruchomości położoną w Toruniu przy ul. B. Chrobrego i ul. Kociewskiej (umowa na rzecz Stowarzyszenia Miłośników Golfa i Fortyfikacji TATFORT w Toruniu, podpisana 29.06.2023 r., na 126 miesięcy, tj. 10,5 roku).

Nabycia przez Gminę Miasta Toruń

Na podstawie uchwały nr **1241/23** – nabyto (nieodpłatnie w drodze przekazania) nieruchomości gruntową niezabudowaną, położoną w Toruniu przy ul. Port Drzewny 3A (w trakcie realizacji - Gmina oczekuje na zawarcie porozumienia z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa).

Najem nieruchomości

Wynajęto nieruchomości na mocy uchwały nr **1138/23** w sprawie wyrażenia zgody na wynajęcie nieruchomości o odstąpieniu od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy (umowa z Poczta Polska na okres od 01.08.2023 r. na okres 5 lat).

Bonifikaty

Na podstawie uchwały nr **1015/23** wdrożono zmiany w udzielaniu bonifikat od opłat jednorazowych za przekształcanie prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności gruntów, stanowiących własność Gminy Miasta Toruń – przyjęto do realizacji ciągłej.

Mieszkalnictwo

18.08.2023 r. złożono wnioski do Ministra Rozwoju i Technologii za pośrednictwem Prezesa Krajowego Zasobu Nieruchomości, o wsparcie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa na sfinansowanie objęcia udziałów w istniejącej Społecznej Inicjatywie Mieszkaniowej – Toruńskim Towarzystwie Budownictwa Społecznego spółka z o.o. w Toruniu - na mocy uchwał nr:

* **1126/23** (ul. Poznańska 296A – budynek B4),

* **1127/23** (ul. Poznańska 296A – budynek B5),

* **1128/23** (ul. Poznańska 296A – budynek B6),

* **1129/23** (ul. Poznańska 296A – budynek B7),

* **1130/23** (ul. Pod Dębową Górą 41-45, ul. Batorego 67-71 – budynek B2),

* **1131/23** (ul. Pod Dębową Górą 41-45, ul. Batorego 67-71 – budynek B1),

- * 1132/23 (ul. Pod Dębową Górą 41-45, ul. Batorego 67-71 – budynek B3),
- * 1133/23 (ul. Pod Dębową Górą 41-45, ul. Batorego 67-71 – budynek B4),
- * 1134/23 (ul. Pod Dębową Górą 41-45, ul. Batorego 67-71 – budynek B5),
- * 1135/23 (ul. Pod Dębową Górą 41-45, ul. Batorego 67-71 – budynek B6),
- * 1136/23 (ul. Pod Dębową Górą 41-45, ul. Batorego 67-71 – budynek B7),
- * 1137/23 (ul. Pod Dębową Górą 41-45, ul. Batorego 67-71 – budynek B8).

Stan na maj 2024 r. - wnioski pozostają w trakcie kwalifikacji; kwota środków o które aplikowała Gmina wynosi 21.111.704,35 zł.

Informacje dotyczące realizacji powyższych uchwał – w dziale XII. „Mieszkalnictwo”.

Na podstawie uchwały zmieniającej nr 1159/23 na wydzielone w zasobie mieszkaniowym Gminy lokale przeznaczone do wynajmowania na czas trwania stosunku pracy, tj. przy ul. Jaroczyńskiego 6 m 6, ul. Rynek Staromiejski 26-27/ul. Chełmińska 1 m 2 i m 6, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej zawarł umowy najmu ze wskazanymi przez dyrekcję Teatru im. W. Horzycy pracownikami instytucji.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE

W realizacji polityki planistycznej przystąpiono do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w Toruniu, na podstawie 9 podjętych w 2023 r. uchwał nr:

- * 1038/23 - „Wrzosek Leśny – Polana” dla obszaru położonego przy ulicach Szyszkowej i Tartacznej,
- * 1039/23 - „Wrzosek Leśny – Polana” dla obszaru położonego przy ulicach: Figowej, Pigwowej i Warzywnej,
- * 1063/23 - dla obszaru położonego w rejonie ul. Krynickiej i ul. Słupskiej,
- * 1064/23 - dla obszaru położonego w rejonie ul. Kłodzkiej i ul. Sieradzkiej,
- * 1087/23 - „Spółdzielca” dla obszaru położonego w rejonie ulic: Żwirki i Wigury, Konfekcyjnej, Wspólnej i Legionów,
- * 1108/23 - dla obszaru położonego w rejonie ulic: Ceramicznej, Ukośnej, Przy Lesie i Kłopot,
- * 1156/23 - dla obszaru położonego w rejonie ulic: gen. J. Dwernickiego, Lipnowskiej i Łódzkiej,
- * 1173/23 - dla Placu Teatralnego,
- * 1240/23 - dla terenu położonego w rejonie ulic Adama Mickiewicza i Jana Matejki.

Miejska Pracownia Urbanistyczna, w związku z powyższymi decyzjami Rady Miasta Torunia, wdrożyła i prowadzi procedury formalno – prawne i prace merytoryczne, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, z zachowaniem terminów ustawowych oraz wynikających z planu pracy jednostki.

W wykonaniu 9 uchwał dotyczących zatwierdzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Toruniu, tj. uchwał nr:

- * 1007/23 - dla obszaru położonego przy ul. gen. Władysława Andersa i ul. gen. Karola Kniaziewicza oraz ul. Łódzkiej i ul. Włocławskiej,
- * 1025/23 - dla terenu położonego w rejonie ulic Konstytucji 3 Maja i Kardynała Stefa Wyszyńskiego,
- * 1026/23 - dla terenu położonego przy ulicach Kosynierów Kościuszkowskich i Wincentego Witosa,
- * 1027/23 - dla terenu położonego w rejonie ulic: św. Jana Bosko, Szosa Chełmińska i Ugory,
- * 1088/23 - dla obszaru położonego w rejonie ronda dr. Tadeusza Ładniaka i ulicy Fortecznej,
- * 1107/23 - „Bumar” dla obszaru ograniczonego ulicami: Grudziądzką, Józefa Wybickiego, Wiązową i Joachima Lelewela,
- * 1155/23 - dla części parku Głazja i ul. Ludwika Waryńskiego,

* 1156/23 - dla obszaru położonego w rejonie ulic: gen. J. Dwernickiego, Lipnowskiej i Łódzkiej,

* 1202/23 - dla obszaru położonego przy ul. Okólnej i ul. Kościelnej.

MPU przekazała ww. rozstrzygnięcia planistyczne do właściwych działów Urzędu Miasta Torunia i jednostek organizacyjnych Gminy – do stosowania. Na podstawie uchwalonych planów, Wydział Architektury i Budownictwa UMT wydaje wypisy i wyrisy na wniosek inwestora oraz stosuje ich rozstrzygnięcia przy wydawaniu decyzji o pozwoleniu na budowę z upoważnienia Prezydenta Miasta – w bieżącej pracy wydziału. W 2023 r. ww. Wydział, w wyniku rozpatrzenia 583 przyjętych zgłoszeń wydał: 383 decyzje o pozwoleniu na budowę, 130 decyzji o warunkach zabudowy i 27 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W wyniku realizacji polityki planistycznej w Toruniu – według stanu na koniec 2023 r. – objętych planami jest 60% powierzchni miasta, dla których obowiązuje 238 planów miejscowych. Dla 9% powierzchni miasta w trakcie procedur sporządzania jest 40 projektów planów miejscowych.

Na podstawie uchwały nr 1125/23 w sprawie zgłoszenia żądania o uwzględnienie opinii Rady Miasta Torunia zawartej w uchwale nr 896/22 z dnia 21.07.2022 r., dotyczącej projektu Audytu Krajobrazowego województwa kujawsko-pomorskiego – pismem z dnia 02.08.2023 r. (znak: BRM.0004.4.13.2023) Przewodniczący Rady Miasta Torunia przekazał stanowisko rady do Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

XXI. WYKAZ DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH, PLANÓW I PROGRAMÓW OBOWIĄZUJĄCYCH W GMINIE MIASTA TORUŃ W 2023 r.

Lp.	Nazwa dokumentu	Strona
1.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia	9
2.	Plan konsultacji społecznych na 2023 r.	13
3.	Program współpracy Gminy Miasta Toruń z organizacjami pozarządowymi w 2023 r.	14
4.	Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy dla Miasta Torunia na lata 2021 - 2027	18
5.	Miejski Program Stypendialny dla studentów toruńskich uczelni wyższych	22
6.	Program "Omnibus"	23
7.	Program „Mieszkanie dla Absolwenta”	23
8.	Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia na lata 2021 – 2027	23
9.	Program usług społecznych w Gminie Miasta Toruń	23
10.	Program działań miasta Torunia na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2014–2023. Aktualizacja	24
11.	POMAGAMY - Toruński program wsparcia rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością mieszkających a terenie Gminy Miasta Toruń na lata 2019 – 2023	26
12.	Program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023	26
13.	Program Opieka wytechnieniowa – edycja 2023	26
14.	Program Dostępne mieszkanie	28
15.	Program Rodzina Razem – Toruń dla Pokoleń	31
16.	POMAGAMY 2 - Toruński program wsparcia rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Toruń i wychowujących dzieci, które uczęszczają do niepublicznych: żłobków albo klubów dziecięcych albo są pod opieką dziennego opiekuna	30

17.	Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla miasta Torunia na lata 2022 – 2024	30
18.	Polityka zdrowotna dla miasta Torunia na lata 2019 – 2025	35
19.	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz innych uzależnień na rok 2023	38
20.	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Torunia na lata 2021 – 2026	41
21.	Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie dla Miasta Torunia na lata 2021 - 2023	41
22.	Strategia Rozwoju Edukacji dla Miasta Torunia na lata 2016–2023	44
23.	Program poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych i przejazdach dla rowerzystów	51, 84
24.	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Toruń na lata 2020-2024	51
25.	Program ochrony środowiska dla miasta Torunia na lata 2021 – 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028	53
26.	Plan adaptacji miasta Torunia do zmian klimatu do roku 2030	59
27.	Program usuwania azbestu z terenu Miasta Torunia	61
28.	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Toruniu na rok 2023	65
29.	Strategia Rozwoju Kultury Miasta Torunia do roku 2030	66
30.	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Torunia na lata 2022-2025	74
31.	Plan Zarządzania Miejscem Światowego Dziedzictwa UNESCO dla średniowiecznego zespołu miejskiego Torunia”	74
32.	Program Rozwoju Turystyki dla Miasta Torunia do 2030 roku	75
33.	Program budowy dróg lokalnych na lata 2020 -2023	84
34.	Program rozwoju komunikacji rowerowej w Toruniu (Plan budowy dróg rowerowych na lata 2021-2023)	84
35.	Polityka parkingowa dla Gminy Miasta Toruń na lata 2020 – 2025 z perspektywą do roku 2030	85
36.	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia (SUMP dla MOFT)	86
37.	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych spółki Toruńskie Wodociągi sp. z o.o.	87
38.	Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Miasta Toruń na lata 2010 - 2025	87
39.	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Torunia na lata 2013–2035	88
40.	Program Rewitalizacji Torunia do roku 2023	90
41.	Program działań społeczno – gospodarczych dla zespołu staromiejskiego w Toruniu	92
42.	Strategia Rozwoju Miasta Torunia do 2020 r. z uwzględnieniem perspektywy rozwoju do 2028 r.	93

Prezydent Miasta Torunia

Paweł Gulewski